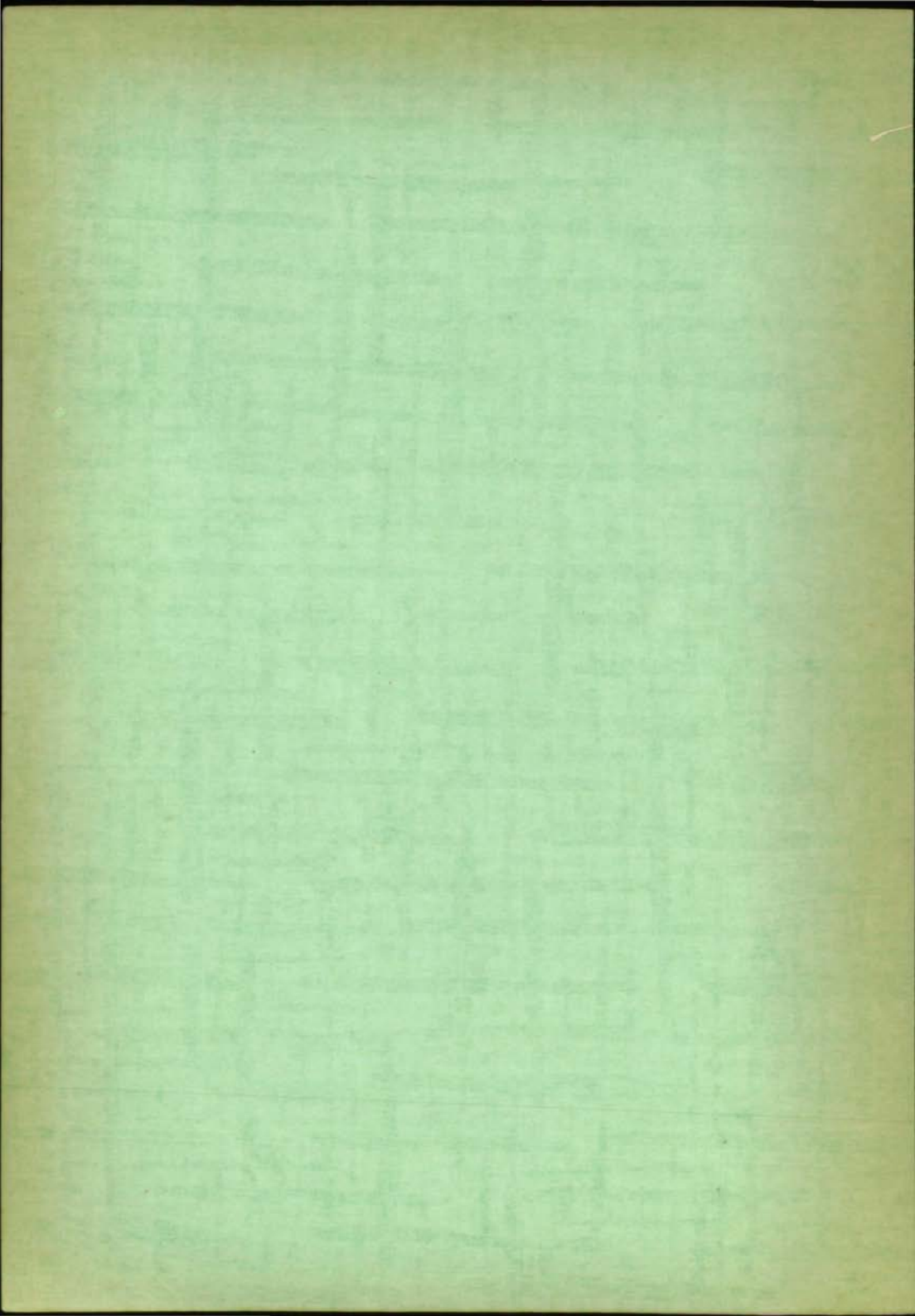




BERETNING

1951

ARBEIDERNES FAGLIGE LANDSORGANISASJON

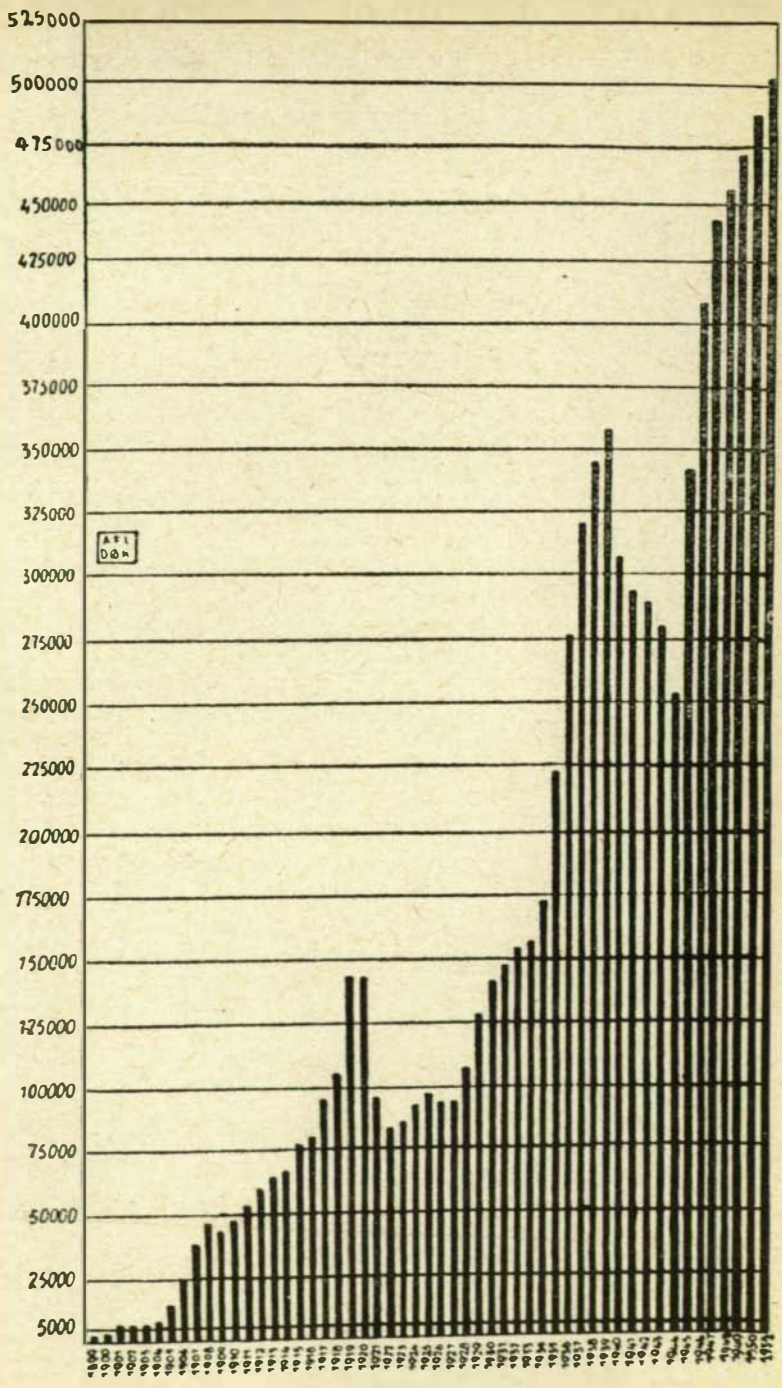


ARBEIDERNES FAGLIGE LANDSORGANISASJON



Beretning
1951

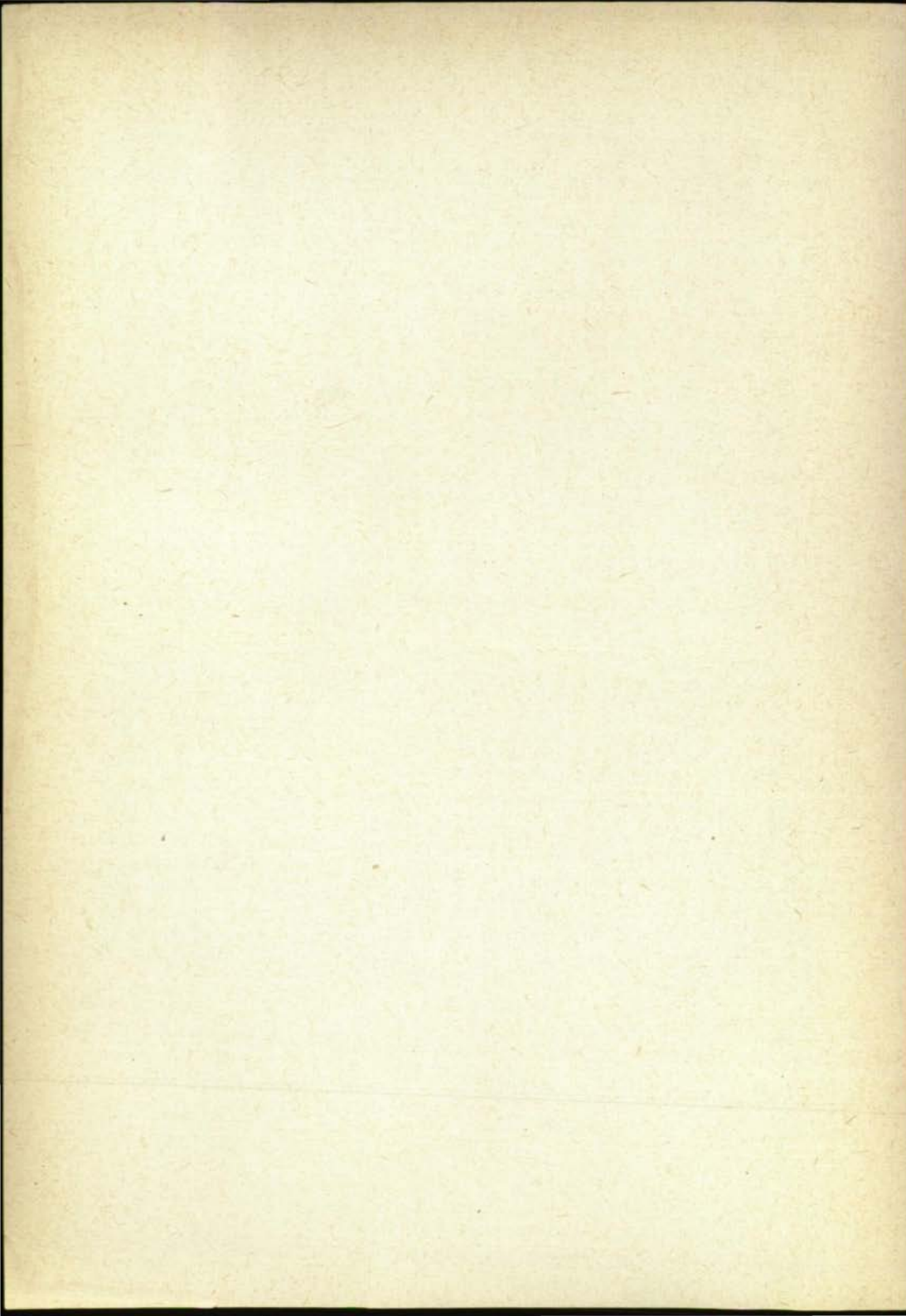
ARBEIDERNES AKTIETRYKKERI — OSLO 1952



Register.

Side

Innledning	5
Sekretariatet	7
Representantskapet	8
Fellesmøter mellom sekretariatet og sentralstyret	15
Fellesmøter av forbundsstyrene og sekretariatet	15
Representasjon	15
Agitasjon	16
Samarbeidsnemnda mellom AFL og DNA	17
Nordisk samarbeid	18
Internasjonale forbindelser	19
Det internasjonale arbeidsbyrå	30
Tvistememnda	37
Den kooperative tvistememd	59
Landsorganisasjonens økonomiske kontor	60
Økonomisk-statistisk oversikt for 1951	62
Uttalelser til offentlig myndighet	85
Landsorganisasjonens juridiske kontor	96
Presse- og informasjonskontoret	97
Rasjonaliseringskontoret	98
Produksjonsutvalgene	99
Arbeiderbevegelsens komite for produksjonsøking	100
Prisutvalg	104
Landsorganisasjonens revisjonskontor	106
Folkets Hus Fond	108
Pensjonskassa	108
Landsorganisasjonens skole	109
Landsorganisasjonens landsinnsamling til Nord-Troms og Finnmark ..	110
Opplysningsarbeidet i fagorganisasjonen	111
Arbeiderbevegelsens arkiv og den historiske komité	114
AFL's kooperative utvalg	117
Landsorganisasjonens kvinnenemnd	117
Tariffbevegelsen	124
Tariffkrav som nær hadde ført til storkonflikt	196
«Det faste utvalg, mellom NAF og AFL	201
Offentlige komiteer	203
Bransjerådene	206
Faglige ungdomsutvalg	207
Industrikonferansen	207
Statistisk oversikt	209
Utdrag av beretningene for samorganisasjonene	211



Innledning.

I beretningens forskjellige hovedavsnitt er de enkelte større saker som har vært oppe til behandling i dette året nærmere gjort rede for. Likevel vil vi i denne innledning gi en kort, generell oversikt.

Organisasjonsmessig har Landsorganisasjonen i dette året passert en milepel, idet en er nådd opp i 500 000 medlemmer. Den samme vekst og fremgang i medlemstallet som har vært i de senere år har fortsatt i dette året. Ved årets begynnelse var det samlede medlemstall 487 326, og ved årets utgang var det 503 200. Tilsammen en tilgang på 15 874 medlemmer. To nye forbund har sluttet seg til Landsorganisasjonen i 1951 — Norsk Forbund for Arbeidsledere og Tekniske Funksjonærer, som ble konstituert 14. mai, og Det Norske Postmannslag, som sluttet seg til Landsorganisasjonen 1. juli gjennom Postfolkenes Fellesforbund. Postfolkenes Fellesforbund er fellesorgan for Norsk Postforbund og Det Norske Postmannslag. Gjennom dette fellesorganet har begge forbund sin tilslutning til Landsorganisasjonen. Denne ordning med sammenslutning av to forbund gjennom et fellesorgan hvorigjennom begge har sitt medlemskap til Landsorganisasjonen er ny. Den representerer en smidig form som kan danne eksempel for andre organisasjoner som ved tilslutning til Landsorganisasjonen naturlig hører hjemme i en enhet, men som ønsker å opprettholde sin selvstendighet likevel.

Når det gjelder tariffbevegelsen, har det i dette året ikke vært noen omfattende tariffrevisjoner. Ved hovedoppgjøret mellom NAF og AFL i oktober 1950 ble samtlige tariffavtaler prolongert til sine respektive utløpsdata i 1952. Det samme var tilfelle med tariffavtalene utenfor NAF i den utstrekning den samme dyrtidstilleggsordning ble gjennomført for disse som i avtalen med NAF.

I samsvar med avtalen av 14. november 1950 ble det etter indekstallet pr. 15. mars innført helautomatisk indeksregulering med virkning fra 14. april 1951. Dette tillegg ble 17 øre pr. time for voksne arbeidere og 9 øre pr. time for unge arbeidere og lærlinger, — tilsvarende regulering for måneds- og ukelønte. Etter samme avtale ble det etter indekstallet pr. 15. september

opptatt forhandlinger mellom partene om lønnsregulering i henhold til avtalens halvautomatiske bestemmelse. Forhandlingene og heller ikke meglingsene førte fram. Saken gikk derfor til Lønnsnemnda, som avga sin kjennelse 7. desember, hvorved dyrtidstillegget ble forhøyd med 21 øre. For øvrig vises til særskilt avsnitt i beretningen, under punktet — Tariffbevegelsen.

I dette året har en også stått overfor en omfattende konflikt-situasjon. Det var i samband med Norges Handels- og Kontorfunksjonærers Forbunds krav overfor NAF om tariffavtale for en del funksjonærer — deriblant arbeidsledere — ved Askim Gummivarefabrikk. Denne sak var av så stort omfang at vi gjør nærmere greie for den i eget avsnitt i beretningen, som vi viser til.

Det er i året holdt to representantskapsmøter — 21. og 22. mai og 30. og 31. oktober. Av større saker representantskapet behandlet kan nevnes:

I mai: Den faglige og økonomiske situasjon, Den utenrikspolitiske situasjon og Askim-konflikten.

På representantskapsmøtet i oktober ble foruten den aktuelle situasjon og lønnsforhandlingene høsten 1951 også behandlet den forestående tariffrevisjon. Representantskapet gjorde da sådant vedtak:

„Representantskapet har drøftet retningslinjene for tariffrevisjonen for kommende år. Representantskapet vil slå fast at de felles lønnsoppgjør som hittil er fulgt, har vært av betydning så vel for de enkelte grupper av lønnstakere som samfunnsmessig sett.

Gjennom den senere tids utvikling er det imidlertid oppstått skjevheter i inntektsnivået som bare kan rettes gjennom særskilte oppgjør for de enkelte tariffområder. Det bør derfor overlates til de enkelte forbund, i forståelse med sekretariatet, å vurdere om de vil si opp tariffavtalene, og slutte ett- eller flereårige tariffavtaler, med eller uten indeksreguleringsbestemmelser. Representantskapet vil imidlertid understreke betydningen av at de gjeldende dyrtidstillegg blir innregulert i grunnlønnen.

For så vidt angår organisasjonsspørsmål og tvister, har det vært mange til behandling i dette året. Til dels har disse tvister skapt vansker, og en sendte derfor formannen og nestformannen i Tvistenemnda en tur til Stockholm for bl.a. å sette seg inn i hvordan organisasjonstvistene løses i den svenske landsorganisasjonen.

Når det gjelder de internasjonale forbindelser og det internasjonale samarbeid, har det vært det beste. Eiler Jensen, formannen i De samvirkende Fagforbund i Danmark, som er den skandinaviske representanten i Internasjonalens styre, har sendt oss rapporter fra alle styremøter som har vært holdt. Den Frie

Faglige Internasjonale har holdt verdenskongress i år, hvor vi møtte med fire representanter.

I dette året er Den Europeiske Regionale Organisasjon trådt i virksomhet, og den holdt sitt konstituerende representantskapsmøte i januar. I Regionalens arbeidskomite er de skandinaviske landsorganisasjoner representert ved sekretær Otto Westling, Landsorganisationen i Sverige. Han har sendt oss rapporter fra arbeidskomiteens møter.

Sekretariatet for Den nordiske samarbeidskomite har vært i Sverige. Det har vært holdt to spesielle, skandinaviske, faglige konferanser i forbindelse med Samarbeidskomiteens møter.

Sekretariatet

har i 1951 bestått av: formann Konrad Nordahl, nestformann P. Mentsen, hovedkasserer Hans Hegg, 1. sekretær Elias Volan, 2. sekretær Alf Andersen.

Øvrige medlemmer av sekretariatet:

Chr. Henriksen, Norsk Arbeidsmannsforbund, John Wivegh, Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund, Alfred Nilsen, Norges Handels- og Kontorfunksjonærs Forbund, Marius Trana, Norsk Jernbaneforbund, Josef Larsson, Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund, Karsten Torkildsen, Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund, Torbjørn Henriksen, Norsk Kommuneforbund, Ingvald Haugen, Norsk Sjømannsforbund, Alfred Ljøner, Norsk Skog- og Landarbeiderforbund, Leif S. Olsen, Norsk Transportarbeiderforbund.

Statsråd Lars Evensen, som er konsultativt medlem av sekretariatet, har på grunn av sykepermisjon ikke møtt i sekretariatet i tidsrommet 1. april—11. desember.

Rasmus Rasmussen, Norsk Nærings- og Nydelsesmiddelarbeiderforbund, fratrådte av helbredshensyn som sekretariatsmedlem fra og med 1. april 1951.

Varamenn til sekretariatet:

Edv. Stenklev, Norsk Papirindustriarbeiderforbund, Emil Torkildsen, Norsk Centralforening for Boktrykkere, Bjarne Dahlberg, Norsk Baker- og Konditorforbund, Andreas Torp, Norsk Elektriker -og Kraftstasjonsforbund, Kristine Amundsen, Norsk Bekledningsarbeiderforbund. Arne Hagen gikk ut som varamann til sekretariatet fra 25. september 1951, idet han er tilsatt som generalsekretær i Bygningsinternasjonalen.

Sekretariatet har i året holdt 50 møter og behandlet 1487 saker.

Representantskapet.

Representantskapet har holdt to møter i 1951, 21. og 22. mai og 30. og 31. oktober. På representantskapsmøtet i mai møtte fra forbundene og samorganisasjonene:

Arbeiderpartiets Presseforbund:

Per Haraldsson, Oslo.

Norsk Arbeidsmannsforbund:

Albert Karlsen, Oslo, Ole Beck, Oslo, Bernhard Reines, Halsøy i Vefsn, Jorulf Haugli, Slitu st., Øystein Larsen, Foldal.

Norsk Baker- og Konditorforbund:

Johan B. Magnussen, Oslo, Nils Hovland, Bergen.

Norsk Bekledningsarbeiderforbund:

Witalis Andersen, Oslo, Rudolf Eriksen, Oslo, Konrad Hjørnevik, Bergen, fru Hanna Ruud, Drammen.

Norsk Bokbinder- og Kartonnasjearbeiderforbund:

Øistein Marthinsen, Oslo.

Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund:

Emil Reiersen, Oslo, Arne Hagen, Oslo, Lars Jansen, Bergen, Bjarne Berg, Trondheim, Dagfinn Øksnevad, Stavanger.

Norsk Centralforening for Boktrykkere:

Reidar Langås, Oslo, Halfdan Wigaard, Oslo.

Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbund:

Ludvig Gundersen, Oslo, Bjarne Klafstad, Oslo.

Norsk Fengselstjenestemannsforbund:

Øivind Engebretsen, Oslo.

Norsk Gullsmedarbeiderforbund:

Hugo Lindahl, Oslo.

Norges Handels- og Kontorfunksjonærers Forbund:

Aksel Paulsen, Oslo, Peder Birkeland, Oslo, Ørnulf Norøy, Trondheim, A. Kongerø, Bergen, Ruth Svendsen, Porsgrunn.

Norsk Hotell- og Restaurantarbeiderforbund:

Nils Madsen, Oslo, W. Christensen, Oslo.

Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund:

Håkon Hansen, Fredrikstad, Bernhard Foss, Kongsberg, Ragnvald Andersen, Bergen, Leon Johansen, Harstad, Finn Ellingsen, Kristiansand S.

Norsk Jernbaneforbund:

O. Vollum, Oslo, Arne Olsen, Oslo, W. S. Engen, Hop pr. Bergen, Axel Nilsen, Trondheim, Karsten Hansen, Oslo.

Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund:

Kristoffer Jakopsen, Sauda, Johs. P. Løkke, Notodden, Harald

E. Olsen, Agnes pr. Stavern, Olav Varberg, Ålvik i Hardanger, Anker Nordtvedt, Oslo.

Norsk Kjøttindustriarbeiderforbund:

Helmer Karlsson, Oslo.

Norsk Kommuneforbund:

Arthur Karlsen, Oslo, Fredrik Jensen, Oslo, K. Madsen, Bergen, Sverre Eggen, Trondheim, Karl Furuskjegg, Oslo.

Norsk Litografisk og Kjemigrafisk Forbund:

Eivind Nilsen, Oslo.

Norsk Lokomotivmannsforbund:

Mathias Heggstad, Oslo.

Norsk Losforbund:

Wilhelm Sundsvik, Trondheim.

Det norske Maskinistforbund:

Bjarne Bjerke, Oslo, Leif Lerstad, Oslo.

Norsk Murerforbund:

Thorleif Andresen, Oslo.

Norsk Musikerforbund:

Rolf Gammleng, Oslo.

Norsk Nærings- og Nydelsesmiddelarbeiderforbund:

Erling Frogner, Oslo, Nils Nilsen, Oslo, Sigvard Sjørnsen, Bergen, Hans Andreassen, Fredrikstad, Karl Melvik.

Norsk Papirindustriarbeiderforbund:

Viktor Moberg, Halden, Jon Carlsen, Drammen, Sigurd Sev-rinsen, Herre pr. Porsgrunn, Ludvig Johansen, Rena, Fritz Fridholm, Oslo.

Norsk Politiforbund:

H. H. Bakkane, Oslo.

Norsk Postforbund:

Idar Nordstrand, Oslo.

Norsk Sjømannsforbund:

Gunvald Hauge, Oslo, Bendik Øyan, Oslo, Joachim Dahl, Bergen, Karl Oshaug, Stavanger, Knut Knudsen, Narvik.

Norsk Skinn- og Lærarbeiderforbund:

Axel Erichsen, Oslo.

Norsk Skog- og Landarbeiderforbund:

Hans Ruud, Oslo, Ole Røset, Steinkjer, Klaus Kjelsrud, Oslo, Ivar Fossberg, Blaker, Gunnar Teigen, Sylling.

Norsk Skotøyarbeiderforbund:

Anton Andresen, Oslo.

Norsk Stenindustriarbeiderforbund:

Walther Broe, Oslo.

Norsk Tekstilarbeiderforbund:

Olav Bruvik, Oslo, Konstanse Johansen, Kjelsås, Hjalmar Romslo, Ytre Arna.

Norsk Telegraf- og Telefonforbund:

Tormod Halvorsen, Oslo, Thyra Ugelstad, Oslo, Harald Fondevik, Oslo.

Norsk Tjenestemannslag:

Thv. Karlsen, Oslo.

Norsk Transportarbeiderforbund:

Salamon Hanssen, Bodø, John Christiansen, Trondheim, Jan Johnsen, Buøy, Stavanger, Arthur Rinke, Bergen, Wilhelm Olsen, Oslo.

Norsk Treindustriarbeiderforbund:

P. Ødegård, Oslo, Einar Skarstein, Syfteland.

Norsk Tobakkarbeiderforbund:

Otter Boberg, Oslo.

Norsk Tolltjenestemannsforbund:

Jens Dahl, Oslo.

Norsk Forbund for Arbeidsledere og Tekniske Funksjonærer:

Fritz Hannestad, Oslo.

Akershus faglige Samorganisasjon:

Erling Olsen, Oslo.

Aust-Agder faglige Samorganisasjon:

Erling Dahlen, Arendal.

Bergen og Fylkenes faglige Samorganisasjon:

Bernhard Berntsen, Bergen, B. Børretsen, Os pr. Bergen, Matias Osland, Høyanger.

Buskerud faglige Samorganisasjon:

Nils N. Sandli, Drammen.

Finnmark faglige Samorganisasjon:

Edv. Simonsen, Hammerfest.

Hedmark faglige Samorganisasjon:

Arnljot Jonstad, Hamar.

Møre og Romsdal faglige Samorganisasjon:

Oluf Melby, Kristiansund N.

Nordland faglige Samorganisasjon:

Nils Hillestad, Mo i Rana.

Oppland faglige Samorganisasjon:

Martin Haugen, Gjøvik.

Oslo faglige Samorganisasjon:

Kåre Hansen, Oslo.

Rogaland faglige Samorganisasjon:

Olav Aadnesen, Stavanger.

Sørlandets faglige Samorganisasjon:

Salve Salvesen, Kristiansand S.

Telemark faglige Samorganisasjon:

Th. Hanæs, Skien.

Troms faglige Samorganisasjon:

Alf Olsen, Tromsø.

Trøndelag faglige Samorganisasjon:

Per Johansen, Namsos, Arne Forseth, Trondheim.

Vestfold faglige Samorganisasjon:

Arthur J. Olsen, Tønsberg.

Østfold faglige Samorganisasjon:

Oscar Lauritzen, Sarpsborg.

På dette møte ble foruten de vanlige saker, beretning og regnskap, behandlet følgende: Dyrtidstillegg og indeksregulering for Landsorganisasjonens tillitsmenn i henhold til avtalen av 14. november 1950. — Den faglige og økonomiske situasjon. — Den utenrikspolitiske situasjon. — Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbunds organisasjonsområde. — Organisasjonsforholdene ved militære bedrifter og etablissementer. — Referat fra det konstituerende landsmøte i Norsk Forbund for Arbeidsledere og Tekniske Funksjonærer. — Forslag til nye vedtekter for Folkets Hus Fond. — Innstilling angående arbeiderhøgskoler. — Innstilling fra sekretariatet om fastsettelse av aldersgrense for oppnåelse av pensjon. — Referat fra Industrikonferansen 7. og 8. april 1951, herunder spørsmålet om arbeidere og funksjonærer som aksjonærer i industrielle bedrifter.

På møtet i oktober møtte fra forbundene og samorganisasjonene:

Arbeiderpartiets Presseforbund:

Per Haraldsson, Oslo.

Norsk Arbeidsmannsforbund:

Albert Karlsen, Oslo, Thorleif Ørsal, Sunndalsøra, Bernhard Reines, Halsøy i Vefsn, Jorulf Haugli, Slitu st., Øystein Larsen, Foldal.

Norsk Baker- og Konditorforbund:

Johan B. Magnussen, Oslo, Nils Hovland, Bergen.

Norsk Bekledningsarbeiderforbund:

Witalis Andersen, Oslo, Rudolf Eriksen, Oslo, Konrad Hjørnevik, Bergen, fru Hanna Ruud, Drammen.

Norsk Bokbinder- og Kartonnasjearbeiderforbund:

Birger Arnesen, Oslo.

Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund:

Emil Reiersen, Oslo, Arne Rønning, Lars Jansen, Bergen,
Bjarne Berg, Trondheim, Dagfin Øksnevad, Stavanger.

Norsk Centralforening for Boktrykkere:

Reidar Langås, Oslo, Halfdan Wigaard, Oslo.

Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbund:

Johan Henriksen, Oslo, Bjarne Klafstad, Oslo.

Norsk Fengselstjenestemannsforbund:

Øivind Engebretsen, Oslo.

Norsk Gullsmedarbeiderforbund:

Hugo Lindahl, Oslo.

Norges Handels- og Kontorfunksjonærers Forbund:

Johan Moksnes, Oslo, Peder Birkeland, Oslo, Ørnulf Norøy,
Trondheim, A. Kongerø, Bergen, Ruth Svendsen, Porsgrunn.

Norsk Hotell- og Restaurantarbeiderforbund:

Eivind Strømmen, Oslo, W. Christensen, Oslo.

Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund:

Håkon Hansen, Fredrikstad, Bernhard Foss, Kongsberg, Ragn-
vald Andersen, Bergen, Leon Johansen, Harstad, Finn Elling-
sen, Kristiansand S.

Norsk Jernbaneforbund:

O. Vollum, Oslo, Emil Edvardsen, Oslo, W. S. Engen, Hop pr.
Bergen, Axel Nilsen, Trondheim, Karsten Hansen, Oslo.

Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund:

Kristoffer Jakopsen, Sauda, Johs. P. Løkke, Notodden, Harald
E. Olsen, Agnes pr. Stavern, Olav Varberg, Ålvik i Hardanger,
Anker Nordtvedt, Oslo.

Norsk Kjøttindustriarbeiderforbund:

Helmer Karlsson, Oslo.

Norsk Kommuneforbund:

Arthur Karlsen, Oslo, Fredrik Jensen, Oslo, K. Madsen, Ber-
gen, Sverre Eggen, Trondheim, Karl Furuskjegg, Oslo.

Norsk Litografisk og Kjemigrafisk Forbund:

Eivind Nilsen, Oslo.

Norsk Lokomotivmannsforbund:

M. Heggstad, Oslo.

Norsk Losforbund:

Wilhelm Sundsvik, Trondheim.

Det norske maskinistforbund:

Leif Lerstad, Oslo, Bjarne Bjerke, Oslo.

Norsk Murerforbund:

Thorleif Andresen, Oslo.

Norsk Musikerforbund:

Rolf Gammleng, Oslo.

Norsk Nærings- og Nydelsesmiddelarbeiderforbund:

Erling Frogner, Oslo, Nils Nilsen, Oslo, Sigvard Sjursen, Bergen, Hans Andreassen, Fredrikstad, Gustav Smistad, Gjøvik.

Norsk Papirindustriarbeiderforbund:

Otto Johansen, Sarpsborg, Arvid Nebell, Svelvik, Andreas Kristensen, Ulefoss, Odd Larsen, Mjårdalen, Kaare Pehrson, Oslo.

Norsk Politiforbund:

T. Haugen.

Postfolkenes Fellesforbund:

Eilif Eriksen, Oslo, Kåre Johannesen, Oslo.

Norsk Sjømannsforbund:

Gunvald Hauge, Oslo, Bendik Øyan, Oslo, Joachim Dahl, Bergen, Karl Oshaug, Stavanger, Knut Knudsen, Narvik.

Norsk Skinn- og Lærarbeiderforbund:

L. Gundersen, Oslo.

Norsk Skog- og Landarbeiderforbund:

Hans Ruud, Oslo, Ole Røset, Steinkjer, Klaus Kjelsrud, Oslo, Ivar Fossberg, Blaker, Gunnar Teigen, Sylling.

Norsk Skotøyarbeiderforbund:

Johs. Jordal, Bergen.

Norsk Stenindustriarbeiderforbund:

Walther Broe, Oslo.

Norsk Tekstilarbeiderforbund:

Olav Bruvik, Oslo, Konstanse Johansen, Kjelsås, Hjalmar Romslo, Ytre Arna.

Norsk Telegraf- og Telefonforbund:

Tormod Halvorsen, Oslo, Wilhelm Østgård Hansen, Harstad, Harald Fondevik, Oslo.

Norsk Tjenestemannslag:

Thv. Karlsen, Oslo.

Norsk Transportarbeiderforbund:

Salamon Hanssen, Bodø, John Christiansen, Trondheim, Jan Johnsen, Buøy, Stavanger, Arthur Rinke, Bergen, Wilhelm Olsen, Oslo.

Norsk Treindustriarbeiderforbund:

P. Ødegård, Oslo, Einar Skarstein, Syfteland.

Norsk Tobakkarbeiderforbund:

Otter Boberg, Oslo.

Norsk Tolltjenestemannsforbund:

Jens Dahl, Oslo.

Norsk Forbund for Arbeidsledere og Tekniske Funksjonærer:
Nils Eikevik.

Akershus faglige Samorganisasjon:
Erling Olsen, Oslo.

Aust-Agder faglige Samorganisasjon:
Erling Dahlen, Arendal.

Bergen og Fylkenes faglige Samorganisasjon:
Bernhard Berntsen, Bergen, B. Børretsen, Os pr. Bergen, Ma-
tias Osland, Høyanger.

Buskerud faglige Samorganisasjon:
Nils N. Sandli, Drammen.

Finnmark faglige Samorganisasjon:
Edv. Simonsen, Hammerfest.

Hedmark faglige Samorganisasjon:
Arnljot Johnstad, Hamar.

Møre og Romsdal faglige Samorganisasjon:
Oluf Melby, Kristiansund N.

Nordland faglige Samorganisasjon:
Konrad Karlsen, Bodø.

Oppland faglige Samorganisasjon:
Martin Haugen, Gjøvik.

Oslo faglige Samorganisasjon:
Kåre Hansen, Oslo.

Rogaland faglige Samorganisasjon:
Olav Aadnesen, Stavanger.

Sørlandets faglige Samorganisasjon:
Salve Salvesen, Kristiansand S.

Telemark faglige Samorganisasjon:
Th. Hanæs, Skien.

Troms faglige Samorganisasjon:
Alf Olsen, Tromsø.

Trøndelag faglige Samorganisasjon:
Per Johansen, Namsos, Arne Forseth, Trondheim.

Vestfold faglige Samorganisasjon:
Arthur J. Olsen, Tønsberg.

Østfold faglige Samorganisasjon:
Oscar Lauritzen, Sarpsborg.

Her ble følgende saker behandlet: Den faglige situasjon. — Godkjenning av Det Norske Postmannslags innmelding i AFL gjennom Postfolkenes Fellesforbund. — Norsk Skog- og Landarbeiderforbunds kontingentforhold til Landsorganisasjonen.

Fellesmøter mellom sekretariatet og sentralstyret.

Fellesmøter er holdt 11. mai, der en behandlet pris- og lønns- politikken, 2. juli, hvor en drøftet prisutviklingen og lønns- situasjonen, 4. juli ble behandlet innstillingen fra Det Økono- misk Samordningsråd, og 13. november, der en behandlet Regje- ringens sammensetning.

Fellesmøter av forbundsstyrene og sekretariatet.

Det er i 1951 holdt 1 fellesmøte, nemlig 5. oktober, der en behandlet revisjonen av arbeidervernlovens § 33.

Representasjon.

Landsorganisasjonen har vært representert ved følgende for- bunds landsmøter:

- Norsk Musikerforbund.
- Norsk Lokomotivmannsforbund.
- Norsk Losforbund.
- Norsk Fængselstjenestemannsforbund.
- Norsk Centralforening for Boktrykkere.
- Norsk Arbeidsmannsforbund.
- Norsk Papirindustriarbeiderforbund.
- Norsk Telegraf- og Telefonforbund.
- Norsk Hotell- og Restaurantarbeiderforbund.
- Norsk Postforbund.
- Norsk Tolltjenestemannsforbund.
- Norsk Gullsmedarbeiderforbund.
- Norsk Skotøyarbeiderforbund.

Dessuten har Landsorganisasjonen vært representert ved landsmøter i:

- Norsk Bonde- og Småbrukarlag.
- Norges Fiskarlag.
- Norges Kristne Arbeideres Forbund.

Representanter fra Landsorganisasjonen har dessuten møtt ved en rekke representantskapsmøter i samorganisasjonene, i kartellmøter, jubileumsmøter og fester, samt i hovedstyremøter i en rekke forskjellige forbund.

Landsorganisasjonen har vært representert ved den belgiske landsorganisasjons kongress i Brussel 19.—21. mai, den finske landsorganisasjons kongress i Helsinki 27. juni—1. juli, den engelske landsorganisasjons kongress i Blackpool 3.—7. september, den svenske landsorganisasjons kongress i Stockholm 8.—15. september, den østerrikske landsorganisasjons kongress i Wien 1.—6. oktober og den jugoslaviske landsorganisasjons kongress i Zagreb 6.—7. oktober. Dessuten har representanter fra Landsorganisasjonen deltatt i følgende møter: Fagorganisasjonens rådgivende komite for Marshall-planen (ERP) i Brussel 30. januar, i Düsseldorf 18. oktober, OEEC's arbeidskraftskonferanse 17.—19. desember i Paris.

Landsorganisasjonen var representert ved rådsmøte i Den Europeiske Regionale Organisasjon i Brussel 29.—31. januar 1951, den internasjonale rasjonaliseringskongress i Brussel 4.—11. juli og ved FFI's kongress i Milano 4.—12. juli.

Ved FFI's første sommerskole i Paris 21.—28. april møtte 2 representanter fra Landsorganisasjonen, ved den annen sommerskole i Würgl i Østerrike møtte 1 representant.

Agitasjon.

Agitasjonen er for det meste blitt drevet av de respektive forbund og samorganisasjoner, men representanter fra Landsorganisasjonen har vært til stede på en rekke møter som talere.

Med omsyn til agitasjon blant kvinnene, har en del samorganisasjoner arrangert en rekke møter i samråd med den kvinnelige sekretær.

Agitasjon i forbindelse med kommunevalget.

Foruten at Landsorganisasjonen i samarbeid med forbundene ytet økonomisk støtte til kommunevalget, deltok også flere fra Landsorganisasjonen aktivt i valgkampen. I samband med opplegget til valgkampen ble det holdt fellesmøte av representanter fra Landsorganisasjonen, de forskjellige forbund og DNA's sentralstyre.

Spesiell agitasjonskampanje blant funksjonærene.

Etter opptak fra sekretariatet, ble det den 1. august holdt møte med representanter fra Landsorganisasjonen og følgende forbund, der en drøftet spørsmålet om en spesiell agitasjonskampanje:

Norsk Jernbaneforbund,
 Norsk Tjenestemannslag,
 Norsk Postforbund,
 Norsk Telegraf- og Telefonforbund,
 Norsk Tolltjenestemannsforbund,
 Norsk Politiforbund,
 Norsk Fængselstjenestemannsforbund,
 Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbund,
 Norsk Kommuneforbund,
 Norges Handels- og Kontorfunksjonærers Forbund,
 Norsk Forbund for Arbeidsledere og Tekniske Funksjonærer.

Etter at møtet hadde drøftet opplegget for agitasjonskampanjen blant funksjonærene, ble det vedtatt å sette ned et arbeidsutvalg som skulle trekke opp retningslinjene for agitasjonen. Som medlemmer av dette arbeidsutvalg ble oppnevnt:

Alf Andersen, Idar Nordstrand, Odd Høydal, Erling Hansen, Asbjørn Olsen, Torbjørn Henriksen, Alf Ottesen og Fritz Hanestad.

Dette arbeidsutvalget har utarbeidet planer for en kampanje, som det er meningen å sette i verk i mars 1952.

Den agitasjonsplan som er utarbeidet av arbeidsutvalget er godkjent av sekretariatet, som på samme tid vedtok å dekke fjerdeparten av de utgifter som agitasjonskampanjen vil føre med seg.

For så vidt angår agitasjonen fra samorganisasjonenes side, viser en til utdrag av beretningene fra de forskjellige samorganisasjoner.

Samarbeidsnemnda mellom AFL og DNA.

Samarbeidsnemnda har i 1951 bestått av:

Fra Det norske Arbeiderparti: Einar Gerhardsen, Trygve Bratteli og Martin Tranmæl, med Håkon Lie og Olav Larsen som varamenn.

Fra Arbeidernes faglige Landsorganisasjon: Konrad Nordahl, P. Mentsen og Torbjørn Henriksen.

Samarbeidsnemnda har holdt 14 møter og behandlet en rekke saker hvorav kan nevnes:

Opplegg til produksjonsaukingskampanje, — Lønnsforholdene for arbeiderpressens journalister, — Opplegg til industrikonferansen, — Hjelpeaksjon for Jugoslavia, — Spørsmålet om arbeid-

der- og funksjonæraksjer i industrielle bedrifter, — Nordisk samarbeid, — Arbeidernes Jeger- og Fiskerforbund, — Aksjon for å skaffe større produksjon av papir til sekkefabrikkene av omsyn til kvelstoffproduksjonen, — Lønninger for militære, — Prisutjevning, prisforholdene i Finnmark, — Aldersgrense for kommunale arbeidere og tjenestemenn og skattelovsutvalg for pensjonsordninger, — Statens eksportråd, eksportavgifter, — Endringer i lov om trygd mot arbeidsløyse for så vidt angår satsenes størrelse, — Opplegget til 1. mai-feiringen, — Kommunvalgkampanjen, — Endringer i patentloven, — Stillingen til Norsk Forbund for Arbeidsledere og Tekniske Funksjonærer, — Pris- og lønnsituasjonen, — Lønnsforholdene ved Rikshospitalet, — Bedriftslegeordningen ved tollvesenet og politietaten, — Saker angående Spania og Spania-komiteen, — Revisjon av lov om veivesen, — Veiavgiften på bensin til motorbåter som nyttes av fyrbetjeningen, — «Hus og Heim», — Sak reist av Kristne Arbeideres Forbund, — Spørsmålet om ensartet bedriftspensjonering, — Omsetningsavgiften — og saker reist av Norsk Losforbund.

Det er også holdt fellesmøter mellom sentralstyret for Det norske Arbeiderparti og Arbeidernes faglige Landsorganisasjons sekretariat, der en har behandlet den økonomiske situasjon.

På Den nordiske samarbeidskomité's møte 4. november 1951 ble det vedtatt at sekretariatet for Samarbeidskomitéen skulle legges til Finnland (Helsinki) for 1952. Da det hittil har vært praksis at de faglige nordiske konferanser er blitt holdt i forbindelse med Samarbeidskomitéens møter, kommer antakelig eventuelle faglige nordiske konferanser til å bli holdt i Finnland i 1952.

Nordisk samarbeid.

Den nordiske samarbeidskomité har holdt 2 møter i 1951, den 17. og 18. februar og 3. og 4. november, begge i Stockholm.

Dessuten har det vært holdt 2 spesielle faglige konferanser, den 16. februar og 2. november i Stockholm.

På den skandinaviske faglige konferanse den 16. februar ble behandlet følgende saker:

Oversikt over den faglige situasjon i de respektive land. — Rapport fra møte i FFI's regionale råd i Brussel 29.—31. januar 1951. — Rapport fra det faglige økonomiutvalg angående det nordiske økonomiske samarbeid. — Skriv fra Den Norske Spania-komité angående fortsatt hjelp til spanske flykninger i

Frankrike. — Dagsorden for den internasjonale arbeidskonferanse i Genève i 1951. — Eventuelle forslag til FFI's kongress i Milano 4.—11. juli 1951.

Følgende møtte fra Norge: Konrad Nordahl, P. Mentsen, Torbjørn Henriksen. Dessuten møtte Odd Gøthe, Alfred Skar.

På den faglige konferanse 2. november ble behandlet følgende saker:

Rapport over den faglige situasjon i de respektive land. — Rapport fra det faglige økonomutvalg angående det nordiske økonomiske samarbeid. — Arbeidstidsspørsmålet. — Spørsmålet om økonomiske betingelser for den nordiske folkehøgskoles fremtidige virksomhet. — Spørsmålet om utgivelse av en brosjyre med foredragene som ble holdt ved FFI's annen sommerskole i Østerrike 1951. — FFI's forslag om ansettelse av frivillig hjelp ved sekretariatets kontor i Brussel. — FFI's forslag om opprettelse av et fond for regional virksomhet. — Henstilling fra den vest-tyske landsorganisasjon om gjensidighetsoverenskomst vedrørende medlemmenes rettigheter ved overflytting mellom landsorganisasjoner tilsluttet Den Frie Faglige Internasjonale. — Innbydelse fra den jugoslaviske landsorganisasjon om å sende studiedelegasjon til Jugoslavia.

Fra Norge møtte de samme representanter som ved møtet 16. februar.

Internasjonale forbindelser.

Verdenskongress i Den Frie Faglige Internasjonale ble holdt i Milano i tiden 4. til og med 12. juli 1951.

Som Arbeidernes faglige Landsorganisasjons representanter på kongressen møtte: P. Mentsen, Elias Volan, Josef Larsson og John Wivegh.

Etter anmodning fra Landsorganisasjonen til Den Europeiske Regionale Organisasjon, ble Mirjam Nordahl stilt til rådighet som tolk for delegasjonen under kongressen.

Sådan rapport fra kongressens forhandlinger ble gitt av delegasjonen:

Kongressen som ble holdt i Sporthallen i Milano, ble åpnet 4. juli kl. 10. 52 tilsluttede organisasjoner fra 44 land var representert med tilsammen 152 representanter, 7 varamenn, 20 rådgivere og 7 sekretærer. De representerte i alt 47 252 325 medlemmer.

Det var satt opp følgende dagsorden:

1. Velkomsttaler.
2. Presidentens tale.
3. Valg av fullmaktskomité.
4. Valg av reglementskomité.
5. Godkjenning av forretningsorden og kongressens dagsorden.
6. Generalsekretærens beretning om arbeidet siden forrige kongress.
7. Finansiell rapport — regnskaper 1950—51 og forslag til budsjett.
8. Rapporter over de regionale organisasjonsproblemer.
9. Endringsforslag til vedtektene.
10. Forslag angående virksomheten i neste kongressperiode.
11. Forslag fra de tilsluttede organisasjoner om saker som ikke angår punktene 9 og 10 på dagsordenen.
12. Den frie fagbevegelsens mål og dens kamp mot den totalitære trusel.
13. Arbeiderbevegelsens rolle i den internasjonale krise.
14. Vilkår for gjennomføring og bevaring av freden.
15. Valg: 1) Representantskap.
2) Styre.
3) Revisorer.
4) Generalsekretær.
16. Eventuelt.
17. Avslutning.

Etter at presidenten, Paul Finét, hadde åpnet kongressen ble første velkomsttale holdt av formannen i den italienske landsorganisasjon — CISL — G. Pastore. Deretter holdt borgermesteren i Milano (Maratsa) en hilsningstale.

En del representanter for den tyske fagorganiserte ungdom — to piker og åtte gutter— hadde syklet fra Düsseldorf til Milano og trådte fram på podiet og overrakte presidenten en hilsningsadresse til verdenskongressen. Generalsekretær Oldenbroek holdt en takketale til representantene for den fagorganiserte tyske ungdom.

Presidenten, Paul Finét, holdt deretter sin tale til kongressen. Han mintes de kjente kamerater som var gått bort i kongressperioden. Dette var Hans Böckler, Tyskland, medlem av Internasjonalens styre og visepresident for Internasjonalen, hollenderen Jan Oudegeest, Corneille Mertens, generalsekretær i den belgiske landsorganisasjon, Ernest Bevin, utenriksminister i Storbritannia, Charles Shürck, sekretær i den sveitsiske landsorganisasjon, Calito Ribeiro Duarte, formann i handelsarbeider-

forbundet i Brasil, Miutsusuke Yone Kubo, lederen for det japanske sjømannsforbund, som også ble arbeidsminister i Japans regjering etter krigen, og Johann Döring, leder for havnearbeiderne i Hamburg og et fremstående medlem av Transportarbeiderinternasjonalen.

I sin tale minnet Finét om at Internasjonalen bare har virket i 18 måneder, men har utført et stort og grunnleggende arbeid i den korte tid.

Det ble så foretatt valg av fullmaktskomité og av reglements-komité.

Etter at disse komiteer var valgt, ble beretningen lagt fram, og generalsekretæren ga en muntlig oversikt. Det gikk fram av beretningen og generalsekretærens oversikt at Internasjonalen nå har tilslutning fra 77 organisasjoner i 59 land med om lag 50 millioner medlemmer.

Det ble deretter foretatt valg av følgende komiteer til å samordne og bearbeide de forslag som var sendt inn til kongressen:

1. Økonomi-, sosial- og politisk komité.
2. Resolusjonskomité.
3. Organisasjons-, finans- og konstitusjonskomité.
4. Regional organisasjonskomité.
5. Opplysningskomité.

Norge ble representert i den økonomiske-, sosiale- og politiske komité ved Elias Volan. Ingvald Haugen, som møtte som representant for Transportinternasjonalen, ble også med i denne komité. I resolusjonskomiteen ble Eiler Jensen, Danmark, med. I organisasjons-, finans- og konstitusjonskomiteen ble Axel Strand, Sverige, med, og i den regionale organisasjonskomité — Goude, Sverige.

Diskusjonen om generalsekretærens beretning tok så til og fortsatte 5. juli og 6. juli til kl. 11,30. 27 talere hadde ordet i debatten, og generalsekretæren avsluttet den med et innlegg. Praktisk talt alle talere ga uttrykk for at det var utført et utmerket arbeid.

Generalsekretæren så vel som styret fikk megen ros. Beretningen ble enstemmig vedtatt.

Punkt 7 på dagsordenen — den finansielle rapport — ble så tatt opp til behandling. Etter forslag fra Geddes, Storbritannia, ble det imidlertid enstemmig vedtatt å oversende rapporten og budsjettforslaget til organisasjons-, finans- og konstitusjonskomiteen.

Dagsordenens punkt 8 — rapporter over de regionale organi-

asjonsproblemer — ble opptatt til behandling. Miss Kara, India, innledet om dette punktet. Hun understreket betydningen av dette arbeidet og uttalte glede over at de tilsluttede organisasjoner var oppfordret til å yte bidrag til et fond på 250 000 pund til dette arbeid og at forskjellige organisasjoner allerede hadde bevilget 60 000 pund til fondet.

Kongressen vedtok en organisasjonsplan for det regionale arbeid og understreket betydningen av organisasjonsarbeidet i de underutviklede land.

Lørdag 7. juli begynte diskusjonen om *punkt 12 på dagsordenen* — den frie fagbevegelsens mål og dens kamp mot den totalitære trusel. Debatten ble innledet av M. Woll, AFofL, USA.

Søndag 8. juli ble det ikke holdt møte. Det ble da av den italienske fagorganisasjon arrangert en stor demonstrasjon i Milano til ære for kongressen. Det var bygd opp tribune hvor kongressdeltakerne hadde sine plasser. Det ble holdt taler av generalsekretær G. Pastore i den italienske landsorganisasjon og av Internasjonalens generalsekretær Oldenbroek.

Mandag 9. juli fortsatte debatten om punkt 12 på dagsordenen. Det ble lagt fram en rapport fra resolusjonskomiteen som ble diskutert. Diskusjonen ble imidlertid utsatt da teksten skulle omredigeres.

En gikk så over til behandling av *dagsordenens punkt 13* — arbeiderbevegelsens rolle i den internasjonale krise. Dette punktet ble innledet av Jouhau, «Force Ouvrière», Frankrike.

Etter Jouhau's innledning gikk en direkte over til *dagsordenens punkt 14* — vilkårene for gjennomføring og bevaring av freden, — som ble innledet av Tewson, Storbritannia. Deretter tok debatten om begge sakene til under ett, idet de så og si hørte sammen.

Tirsdag 10. juli fortsatte diskusjonen om punktene 13 og 14. Rapport fra opplysnings- og publikasjonskomiteen ble forelagt og vedtatt uten diskusjon. Rapport fra organisasjons-, finans- og konstitusjonskomiteen ble også lagt fram.

Onsdag 11. juli ble rapport nr. 2 fra organisasjons-, finans- og konstitusjonskomiteen lagt fram. Debatt om begge rapportene som var lagt fram fra denne komité, ble opptatt under ett, og rapportene ble vedtatt.

Det ble så lagt fram rapport fra komiteen for økonomiske, sosiale- og politiske saker, men diskusjonen om denne rapport ble utsatt til neste dag.

Rapport fra den regionale organisasjonskomiteen ble lagt fram og vedtatt uten diskusjon.

Torsdag 12. juli begynte møtet med diskusjon om rapportene fra komiteen for økonomiske-, sosiale- og politiske saker og de resolusjoner som hørte inn under denne komité. Resolusjonene ble vedtatt etter en del diskusjon.

Deretter ble lagt fram beretning fra resolusjonskomiteen, bl.a. resolusjon mot diktaturet. Denne ble vedtatt etter en kort debatt.

Forslaget til budsjett fra organisasjons-, finans- og konstitusjonskomiteen viste en utgift for 1951—52 på 235 500 pund. Den beregnede inntekt etter den før fastsatte kontingent viste at Internasjonales bare ville få 140 000 pund i inntekt. Komiteen fant det derfor nødvendig å foreslå en forhøyelse av kontingenten med 15 sh. pr. 1000 medlemmer pr. år. I samsvar med dette ble følgende endringsforslag av vedtektene lagt fram og vedtatt:

«Opptil fem millioner medlemmer — årlig kontingent pund sterling 3,15,0 pr. 1000 medlemmer eller del derav.

For medlemstall over fem millioner — årlig kontingent pund sterling 2,10,0 pr. 1000 medlemmer eller del derav.»

Det ble dessuten vedtatt en del andre endringer i vedtektene.

Alle dagene fra og med 6. juli til kongressens slutt ble det foruten plenumsmøter holdt møter i de respektive komiteer.

Ved valgene som ble foretatt siste dag — 12. juli — ble generalsekretæren Oldenbroek enstemmig gjenvalgt.

Som medlemmer av styret ble valgt:

Medlemmer:	Varamenn:	Område:
Marcus Grant	Farhat Hached E. F. Small	Afrika
T. Nishimaki, India H. Shastri, India	Liang Yund-chang V. Menon Chun-Chin-Han	Asia og Mellom-Østen
Sir Vincent Tewson A. Deakin	T. O'Brien L. Evans Sir Luke Fawcett A. Roberts	Stor- britannia
Eiler Jensen, Danmark	Axel Strand, Sverige H. Oosterhuis, Nederland	Europa
L. Major, Belgia Ch. Fette, Vest-Tyskland	A. Proksch, Østerrike G. Canini, Italia R. Bothereau, Frankrike	
G. Pastore, Italia	Konrad Nordahl, Norge	

L. Jouhaux, Frankrike	J. Fohrmann, Lux.bourg G. Bernasconi, Sveits G. Pazzaro, Grekenland P. Tomas, Spania	
F. Aguirre B. Ibanez	H. Marcano D. H. Cavalcanti E. Leon J. Espinosa	Latin- Amerika
Philip Murray, USA Pat Conroy, Canada William Gren, USA Claude Jodoin, Canada	S. Ptofsky, USA C. H. Millard, USA George Meany, USA Percy R. Bengough, USA V. G. Reuther, USA F. W. Dowling, USA I. Brown, USA Gordon G. Cushing, USA	Nord- Amerika
Grantley Adams	C. P. Alexander J. Baptiste	Vest-India

Det ble holdt en plass åpen for Australia og New Zealand. I representantskapet, hvor hver tilsluttet organisasjon har minst en representant med varamann, ble fra Norge valgt: Konrad Nordahl med P. Mentsen som varamann.

Ved kongressens avslutning tok Eiler Jensen, Danmark, som er en av visepresidentene i Internasjonalen, ordet og hyllet Paul Finét for hans store arbeid i Internasjonalen. Paul Finét gikk nå av som medlem av styret og som president for Internasjonalen, idet han skal gå over i en ny stilling som medlem av styret for Schuman-planens organisasjon.

Umiddelbart etter kongressens slutt holdt styret møte og valgte som ny president for Internasjonalen Sir Vincent Tewson, England.

Som det fremgår av beretningen fra forrige år, ble det i november måned (1950) opprettet en regional faglig organisasjon for Europa — Den Europeiske Regionale Organisasjon av FFI.

Representantskapet i Den Europeiske Regionale Organisasjon holdt møte i dagene 29., 30. og 31. januar 1951 i Brussel. P. Mentsen møtte som Landsorganisasjonens representant.

Sådan rapport foreligger fra dette representantskapsmøte:

Representantskapsmøtet, som ble holdt i FFI's styresal, ble åpnet av generalsekretær Oldenbroek. Fra 16 land møtte 21 representanter med stemmerett. Dessuten møtte generalsekretæren og varasekretæren i FFI samt en rekke funksjonærer og rådgivere for en del av rådets representanter. Fra de skandinaviske land møtte to fra Danmark (en med stemmerett), tre fra Sverige (LO — 2, TCO — 1), alle med stemmerett. Fra Norge møtte en representant. — Etter anmodning fra Eiler Jensen, Danmark, til generalsekretæren i FFI var Mirjam Nordahl blitt stilt til rådighet som tolk for den skandinaviske gruppen.

Følgende dagsorden ble lagt fram og behandlet:

1. Valg av tillitsmenn.
2. Valg av arbeidsutvalg.
3. Innstilling på sekretær for regionalen.
4. Underkomité for europeiske økonomiske saker.
5. Økonomi — budsjett.
6. Kontorer og personell.
7. Rådgivende, faglig komité angående Marshall-planen.
8. Saker oversendt FFI's styre, herunder den faglige situasjon i Europa og søknad om medlemskap i FFI fra «Unione Italiana de Lavoro».
9. Rapport fra FFI's delegasjon som har undersøkt forholdene i Østerrike.
10. Utviklingen på boligmarkedet i Vest-Europa.
11. Schuman-planen.
12. FFI's Genève-kontor.
13. Samarbeid med europeiske kontorer for underavdelingene av FN.
14. Saker oversendt fra medlemsorganisasjonene, herunder i første rekke økonomiske spørsmål for Europa.
15. Forslag til reglement.

Det ble med en gang besluttet å velge en valg- eller innstillingskomité som skulle komme med forslag på tillitsmenn — president og varapresidenter. Valgkomiteen ble på fem medlemmer, og Eiler Jensen kom med som representant for den skandinaviske gruppen. Til å lede møtet inntil denne innstilling var lagt fram ble valgt: Isidor Smets, Belgia. Han ledet møtet første dagen.

Kontingentspørsmålet kom opp til behandling den første dag, og det ble stilt mange forskjellige forslag. En rekke av representantene var interessert i å få den satt høyest mulig. Den

skandinaviske gruppen opptok da forslag om at kontingenten skulle settes til 10 sh. pr. 1000 medlemmer. Etter dette ble saken oversendt til arbeidsutvalget, som skulle foreta innstilling.

Valget av tillitsmenn (dagsordenens punkt 1) resulterte i at C. J. Geddes, Storbritannia, ble valgt enstemmig som president, og som varapresidenter ble valgt Bothereau, Frankrike, Bøhm, Østerrike, Canini, Italia, og Wyss, Sveits.

I arbeidskomiteen (punkt 2 på dagsordenen) ble valgt presidenten, C. J. Geddes, Storbritannia, Otto Westling, Sverige, Ludvig Rosenberg, Tyskland, og H. Oosterhuis, Nederland.

Under punkt 4 — Komité for europeiske økonomiske saker — ble det vedtatt at denne komiteen skal bestå av 10 representanter, og følgende land ble representert i komiteen: England, Østerrike, Belgia, Tyskland, Italia, Norge, Frankrike, Saar, Grekenland og Sveits. Vedtaket ble slik at når det gjelder Norge som medlem, så representerer Konrad Nordahl den skandinaviske gruppen, og hvis ikke han kan møte, blir da varamannen fra Sverige eller Danmark. Likedan ble ordningen for Be-Ne-Lux-landene. Hvis den belgiske representanten ikke kan møte, må varamannen fra Nederland eller Luxembourg møte i stedet.

Som neste sak ble behandlet spørsmålet om et skandinavisk språk som arbeidsspråk i regionalen. Etter forslag fra innstillingskomiteen, ble det enstemmig vedtatt at et skandinavisk språk skulle sidestilles og skal nyttes som et av arbeidsspråkene. Det var etter vår mening et av de viktigste vedtak som ble gjort, og en tror det hadde betydning at en fikk dette avgjort før det endelige vedtak om kontingentens størrelse.

Punkt 9 — rapporten fra FFI's delegasjon til Østerrike, — ble så tatt opp til behandling. Etter en del diskusjon, ble rapporten tatt til etterretning og oversendt med anbefaling til FFI's styre.

Innstilling på sekretær for regionalen (dagsordenens punkt 3). Dette spørsmål førte med seg nokså stor diskusjon, og det viste seg å være stor uenighet. Forholdet var imidlertid at det bare var en eneste kandidat som var nominert som sekretær, idet England og Belgia hadde foreslått Schevenels. Tidligere var Einar Nilsen, Danmark, foreslått, men dette forslag var trukket tilbake før representantskapet trådte sammen. Innstillingskomiteen kom derfor enstemmig med forslag på Schevenels. Representantene fra Østerrike, Sveits, Sverige og Norge ville ikke akseptere Schevenels. Ved avstemningen fikk Schevenels 14 stemmer, fem stemte i mot og to holdt seg fra å stemme. Etter

denne votering går innstillingen på Schevenels som sekretær til FFI's styre, som foretar den endelige ansettelse.

Under behandlingen av punkt 7 — den faglige Marshall-komiteé — ble det vedtatt at den skal underlegges regionalen direkte. Komiteen fortsetter med de samme representanter som tidligere, dog slik at Kupers, Nederland, går ut og Oosterhuis, Nederland, kommer i stedet.

Den faglige situasjon i Europa (dagsordenens punkt 8, 1) ble det en langvarig debatt om. Det forelå en rapport i saken, og Oldenbroek ga en nærmere orientering om den faglige situasjon og organisasjonsforholdene. Han understreket sterkt at i en rekke land var organisasjonsprosenten alt for lav, og det måtte gjøres alt mulig for å få rettet på dette. Han fremholdt spesielt Sverige og Island som mønster for de øvrige til å bygge opp sterke og omfattende faglige organisasjoner. Videre understreket han at kommunistenes innflytelse i Frankrike, Italia, så vel som andre vest-europeiske land, måtte reduseres ytterligere.

Det ble vedtatt å oversende saken til arbeidsutvalget, som så skal foreta de videre forføyninger.

Under punkt 8, 2 ble søknaden om medlemskap fra «Unione Italiana de Lavoro» behandlet. Det ble vedtatt å oversende den til arbeidskomiteen som så skal komme med innstilling.

Pkt. 5 og 6 på dagsordenen — økonomi, budsjett, kontorer og personell — ble behandlet under ett. Arbeidsutvalget la fram forslag om at kontingenten skulle settes til 15 sh. pr. 1000 medlemmer pr. år. Dette ble enstemmig vedtatt. Det forslag til budsjett som arbeidskomiteen la fram, balanserte med 15 000 £. En hadde da regnet med 19 millioner betalende medlemmer av regionalens om lag 21 millioner. Dette skal bringe en inntekt på 14 000 £ pr. år + tilskott fra amerikanske organisasjoner for ERP-utvalget — 1000 £. På utgiftssiden hadde en regnet med 12 350 £ pr. år til hovedadministrasjonen som skal være i Brussel, og til Paris-kontoret — kontoret for Marshall-sakene — 2600 £ pr. år. Det ble presisert at den samlede kontingent — 15 sh. pr. 1000 medlemmer — inkluderer utgiftene både til Brussel-kontoret og til Paris-kontoret. Når det gjelder personalets størrelse hadde komiteen forutsatt 9 personer i alt ved hovedkontoret, generalsekretæren medregnet. Budsjettet ble enstemmig vedtatt. Det ble vedtatt at reise- og dietutgiftene for arbeidsutvalgets medlemmer dekkes av den regionale organisasjon, men at øvrige reise- og dietutgifter for representantene fra tilsluttede organisasjoner dekkes av vedkommende organisasjon som har representant.

Angående pkt. 10 — utviklingen på boligmarkedet i Vest-Europa — ble det lagt fram en oversikt utarbeidet av Internasjonalens økonomiske og sosiale kontor. Etter en del diskusjon ble det vedtatt at denne saken må tas opp til nærmere behandling. Den ble derfor oversendt til arbeidsutvalget, som fikk i oppdrag å rådføre seg med fagsekretariatene, i første rekke Bygningsinternasjonalen. Når det er gjort, skal arbeidsutvalget komme med innstilling til neste representantskapsmøte.

Rapporten fra Internasjonalens økonomiske og sosiale kontor angående Schuman-planen (dagsordenens pkt. 11) ble diskutert og tatt til etterretning. Saken vil så senere bli drøftet i den økonomiske og sosiale komité.

Når det gjelder FFI's Genève-kontor (pkt. 12 på dagsordenen) har styret tilsatt sosialøkonomen Patteet til å bestyre det. Han ga en oversikt over arbeidet. Oversikten ble tatt til etterretning.

Pkt. 13 — spørsmålet om forbindelse med de europeiske kontorer for underavdelinger av FN — ble drøftet, og det ble vedtatt at regionalens arbeidsutvalg må sørge for å få den nødvendige forbindelse og kontakt med alle de underavdelinger som har interesse for regionalen.

Forslaget til reglement for regionalens representantskap (dagsordenens pkt. 15) ble enstemmig godkjent.

Dagsordenen var dermed ferdigbehandlet.

Som nevnt foran må det ansees som meget viktig at en fikk anerkjent et skandinavisk språk som arbeidsspråk i den regionale organisasjon. Spørsmålet vil imidlertid reise seg hvilket språk det skal bli, og det må naturligvis den skandinaviske faglige samarbeidskomité ta stilling til.

Vedtaket om at den faglige Marshall-komité skal underlegges regionalen direkte og at avgiften til dette arbeid nå er inkludert i den samlede kontingent, må også ansees meget viktig.

På den skandinaviske, faglige konferanse i Stockholm 16. februar ble spørsmålet om hvilket skandinavisk språk som skulle nyttes som arbeidsspråk i Den Europeiske Regionale Organisasjon behandlet. En vedtok da enstemmig norsk som arbeidsspråk. Konferansen vedtok å foreslå Mirjam Nordahl tilsatt som skandinavisk sekretær ved Regionalens kontor. Mirjam Nordahl var tidligere tilsatt som presseassistent ved FFI's hovedkontor i Brussel. Frk. Nordahl ble tilsatt som sekretær ved Den Europeiske Regionale Organisasjon, og tiltrådte stillingen da regionalens kontor ble opprettet.

Fra Eiler Jensen, som er den skandinaviske representant i Internasjonalens (FFI) forretningsutvalg, har vi fått tilsendt rapporter fra de forretningsutvalgsmøter som har vært holdt. Likeså har vi fått rapporter fra møtene i arbeidskomiteen i Den Europeiske Regionale Organisasjon fra Otto Westling, Sverige, som er den skandinaviske representant i regionalens arbeidskomité.

Jugoslavisk faglig delegasjon på besøk i Norge.

I 1950 besøkte en norsk fagforeningsdelegasjon Jugoslavia etter innbydelse av den jugoslaviske landsorganisasjon. I møte den 29. mai 1951 vedtok sekretariatet å innby en delegasjon av representanter for den jugoslaviske fagorganisasjon til et besøk i Norge. Sekretariatet forutsatte at delegasjonen under sitt opphold i Norge til dels skulle være gjester hos enkelte av de forbund som var representert i den norske fagforeningsdelegasjon til Jugoslavia sommeren 1950.

De jugoslaviske fagforeningsfolkene kom til Fornebu lørdag 16. juni. Den besto av følgende representanter for den jugoslaviske fagbevegelse:

Misa Paviévié, sekretær i den jugoslaviske LO. Delegasjonens leder.

Drago Gizdité, formann i den kroatisk LO.

Jossip Bosnar, formann i skog- og treindustriarbeiderforbundet.

Olga Kreatéité, Styremedlem i journalistforbundet.

Alexander Itsew, formann i LO i Makedonia.

I samsvar med reiseruten, som var satt opp i samarbeid med den jugoslaviske legasjon i Oslo, reiste delegasjonen med biler til Trondheim søndag 17. juni. På turen nordover ble det bl. a. gjort et opphold på Dovrefjell Hotell. Om kvelden arrangerte samorganisasjonen i Trondheim en sammenkomst, hvor foruten samorganisasjonens fastlønnte tillitsmenn også de fleste av forbundssekretærene og et par medarbeidere i «Arbeider-Avisa» i Trondheim var til stede.

Mandag 18. juni reiste delegasjonen tilbake til Oslo over Kvikne, Rendalen og Østerdalen med et opphold i Hamar om kvelden, hvor samorganisasjonens formann og redaktøren i «Hamar Arbeiderblad» var til stede.

Tirsdag 19. juni reiste delegasjonen til Skiensfjorden som Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbunds gjester. Delegasjonen besøkte en del bedrifter. Om kvelden var det møte med

fagforeningsstyrene i Skien, Porsgrunn, Borgestad og Skotfoss, arrangert av samorganisasjonen.

Onsdag 20. juni besøkte delegasjonen Drammen og Lierdalen med Norsk Skog- og Landarbeiderforbund som verter. Samorganisasjonens formann var til stede ved mottakelsen i Drammen. Det ble foretatt utflukt til en moderne skogsdrift i Lierdalen.

Torsdag 21. juni var delegasjonen Norsk Jern- og Metallarbeiderforbunds gjester. Det ble avlagt besøk på Sørmarka Folkehøgskole og Aker mek. Verksted og verkstedets velferdsbygning. Om kvelden var det møte med samorganisasjonens representantskap og fagforeningsstyrene i Oslo, arrangert av samorganisasjonen.

Fredag 22. juni var delegasjonen gjester hos forbundene innenfor bygningsindustrien: Norsk Murerforbund, Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund og Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbund. Det ble arrangert besøk i Rådhuset, deretter så delegasjonen moderne, norsk boligbygning i de nye byområdene. Om ettermiddagen arrangerte Landsorganisasjonen pressekonferanse, der det ble stilt en rekke spørsmål til delegasjonens medlemmer og gitt svar.

Lørdag 23. juni ble det holdt møte med Landsorganisasjonens sekretariat med taler av Landsorganisasjonens nestformann og delegasjonens leder.

Søndag 24. juni reiste 3 av delegasjonens medlemmer tilbake til Jugoslavia. Delegasjonens leder og et av medlemmene ble tilbake i Oslo et par dager og hadde spesielle konferanser, bl. a. om produksjonsutvalgene, opplysningsvirksomheten og fagorganisasjonens samfunnsmessige stilling. De hadde videre konferanse med Håkon Lie, Det norske Arbeiderparti, og under et besøk i Stortinget hadde de bl. a. samtale med stortingspresident Natvig Pedersen og statsminister Einar Gerhardsen.

Det internasjonale arbeidsbyrå.

Den 34. arbeidskonferanse i Det internasjonale arbeidsbyrå ble holdt i Genève i tiden 6.—29. juni 1951. Her deltok som arbeiderdelegerte i den norske delegasjon: Konrad Nordahl med sekretær Klaus Kjelsrud, Norsk Skog- og Landarbeiderforbund, som rådgiver. Den norske delegasjon for øvrig besto av: regjeringsdelegerte: ekspedisjonssjef A. Kringlebotten, delegasjonens formann og ekspedisjonssjef B. Ullsaker. Rådgivere for disse var konsulentene Kåre Salvesen og Marit Aarum. Arbeidsgiver-

delegerte var: overrettssakfører Knut Henriksen, Norsk Arbeidsgiverforening, med distriktssjef Trygve Kleppe som rådgiver.

Rapporten fra Konrad Nordahl gir bl.a. sådan oversikt over behandlingene på arbeidskonferansen:

Det var satt opp sådan dagsorden:

1. Generaldirektørens rapport og ordskifte om den.
2. Finans- og budsjettspørsmål.
3. Gjennomføringen av ratifiserte konvensjoner.
4. Mål om minstestandard for sosialtrygdene.
5. Industrial relation, herunder regler om tariffavtaler og frivillig megling og voldgift.
6. Samarbeid mellom de offentlige myndigheter og arbeidsgivernes og arbeidernes organisasjoner.
7. Lik lønn for likt arbeid for kvinner og menn.
8. Minstelønnsordning i landbruket.
9. Ferie med lønn i landbruket.

Dessuten var det i år valg av nytt styre (Governing Body) for Det internasjonale arbeidsbyrå.

På grunn av den lille norske representasjonen til arbeidskonferansen, var det bare et fåtall av komiteene som kunne bemanes. Forholdet ble en del forenklet ved at punktene 5 og 6 ble slått sammen, slik at det var én komité for begge disse spørsmål. Det samme var tilfelle med punktene 8 og 9.

To dager før arbeidskonferansen holdt de respektive grupper møter for å konstituere seg og for å nominere folk til de ulike komiteer. Arbeidergruppene for de nordiske land holdt fellesmøte mandag 4. juni, hvor en ble enig om fordelingen av representasjonen i komiteene. Nordahl kom med i komiteen for industrial relation, og Kjelsrud ble medlem av komiteen for landbruksspørsmål. Han var for øvrig den eneste norske representant i denne komiteen. Regjeringsrepresentantene ble fordelt slik at ekspedisjonssjef Kringlebotten ble med i komiteen for mål og minstestandard for sosialtrygdene, ekspedisjonssjef Ullsaker i industrial relation-komiteen, frk. Marit Aarum i komiteen for lik lønn for likt arbeid for kvinner og menn, og Salvesen i komiteen for gjennomføringen av ratifiserte konvensjoner. Videre deltok han i budsjettkomiteen. Overrettssakfører Henriksen var med i komiteen for industrial relation.

Det var i år stor interesse om Generaldirektørens rapport. Spesielt var avsnittet om lønninger, produksjon og inflasjon gjenstand for mange merknader. Også Nordahl hadde ordet

under denne diskusjon, hvor han spesielt behandlet ovennevnte avsnitt av rapporten.

I alt deltok 106 talere i diskusjonen. Det er det største antall som noen gang har vært i ilden under denne diskusjon.

Ellers var det stor interesse for spørsmålet om *lik lønn for likt arbeid for kvinner og menn*. Saken var til første gangs behandling i fjor, og alle som da var på arbeidskonferansen var av den mening at det sikkert ikke ville bli vedtatt noen konvensjon, men bare en rekommandasjon. Regjeringsrepresentantene i de skandinaviske land hadde også fått instruks om å stemme for rekommandasjon. Under voteringen i komiteen ble det imidlertid til alles forbauselse flertall for konvensjon. Dette skapte visse vansker for en del regjeringsdelegerte, som hadde instruks om i konferansen å stemme for rekommandasjon. Resultatet ble at de regjeringsdelegerte fra Danmark, Sverige og Norge m.fl. unnlot å stemme. I konferansen ble et konvensjontutkast som ga sin tilslutning til lik lønn for likt arbeid for kvinner og menn, vedtatt med 105 mot 33 stemmer. 40 unnlot å stemme. Dermed er konvensjonen sikret det nødvendige $\frac{2}{3}$ flertall, og det er nå opp til de enkelte lands nasjonalforsamlinger om konvensjonen skal bli ratifisert og dermed gjennomført.

Det ble med 116 mot 31 stemmer vedtatt en konvensjon om minstelønn i landbruket. Det var samtlige arbeidsgiverstemmer med tillegg av de regjeringsdelegerte fra Sør-Afrika Sambandet som stemte mot.

Spørsmålet om ferie med lønn i landbruket kommer opp til endelig behandling på konferansen neste år. Det ble vedtatt at det skal utarbeides forslag til konvensjon.

I komiteen for *industrial relation* var det, som nevnt foran, to avdelinger. Første avdeling var til behandling i fjor og omfattet regler om tariffavtaler, frivillig meglings og voldgift. Det annet spørsmål skulle også vært behandlet i fjor, men ble utsatt. Det gjaldt samarbeid mellom de offentlige myndigheter og arbeidsgivernes og arbeidernes organisasjoner. Når det gjaldt første spørsmål, uttalte konferansen seg i fjor for en rekommandasjon, og de fleste av regjeringene som hadde hatt saken til uttalelse, hadde også uttalt seg for rekommandasjon. Den norske regjering var stemt for en konvensjon, og hadde gitt sine delegerte fullmakt til å stemme for dette. I arbeidergruppen var det delte meninger, men ved voteringen her ble det med en stemmes overvekt besluttet at gruppen i komiteen skulle gå inn for konvensjonen. Dette ble imidlertid forkastet i komiteen, og arbeidet begynte på grunnlag av rekommandasjon. Arbeider-

gruppen besluttet i det vesentlige å holde seg til byråets tekst, og stort sett var det også denne tekst som ble akseptert.

Denne rekommandasjon betyr svært lite for de mer utviklede land, som gjennom mange år har hatt et vel utbygd maskineri når det gjelder tarifforhandlinger, megling og delvis også voldgift eller lønnsnemnd. Derimot kan et slikt maskineri bety mye for de tilbakeliggende land, hvor man i stor utstrekning ligger på samme nivå som vi gjorde her i landet i begynnelsen av dette århundre. De fleste arbeidsgiverrepresentanter stemte mot rekommandasjon for så vidt det gjaldt reglene om opprettelse av tariffavtaler, mens de derimot stemte for avsnittet om frivillig megling og voldgift.

Det ble svært liten tid til det annet spørsmål som denne komité hadde til behandling, — «samarbeidet mellom de offentlige myndigheter og arbeidsgivernes og arbeidernes organisasjoner» — men det ble i alle fall vedtatt at den behandlingen som saken fikk i år, skal betraktes som første gangs behandling, og at saken kommer opp neste år til endelig behandling for så vidt det gjelder samarbeidet i de enkelte bedrifter. Det vil også da bli en første gangs diskusjon om hvordan samarbeidet skal ordnes innenfor de enkelte industrier og på nasjonal basis. Arbeidsgivernes standpunkt var at de ikke hadde noe imot samarbeid innenfor de enkelte bedrifter og at det blir gitt generelle regler for dette. — I Norge har vi dette samarbeidet vesentlig gjennom produksjonsutvalgene. — Derimot var de imot samarbeid innenfor de enkelte industrier, men deres motstand var sterkest når det gjaldt spørsmålet om samarbeid på nasjonal basis, idet de var klar over at i et samarbeid på nasjonal basis må vedkommende lands regjering komme med, — det kan ikke bli to-parts samarbeid, det må bli tre-parts.

Konferansen besluttet med stort flertall at *mål om minste-standard for sosialtrygdene* skal føres opp på dagsordenen neste år til endelig behandling i den hensikt å få vedtatt en konvensjon. Det var ingen norske arbeiderrepresentanter i denne komiteen, og da diskusjonen pågikk i plenum, var vi opptatt i våre spesielle komiteer, men det hadde vært et stort og vanskelig materiell å gå igjennom. Fra arbeidsgiverhold ble det sterkt fremhevet at dette var spørsmål som lå en del ved siden av de oppgaver som Det internasjonale arbeidsbyrå har, idet det spenner mye videre enn forholdet mellom arbeidere og arbeidsgivere. Imidlertid var det store flertall av den oppfatning at det var en sak som Arbeidsbyrådet burde ta seg av, og dermed ble det.

Budsjettet for 1952 ble godkjent enstemmig med et totalbeløp på 6 470 639 *US-dollar*.

Øst-statene var i år representert av Polen, Tsjekkoslovakia og Bulgaria. Den siste stat var skyldig mye kontingent, slik at representantene derfra ikke fikk delta i avstemningene. Det var en del spenning til å begynne med om hvorvidt representantene fra disse stater ville demonstrere på samme måte som i fjor ved å forlate konferansen allerede ved åpningen. Det skjedde imidlertid ikke. Antakelig er taktikken endret. De protesterte riktignok mot at Formosa-regjeringen skulle være representert i konferansen, men nøyde seg med denne protest og deltok både i komitébehandlingene av sakene og i diskusjonene i plenum og stemte også ved alle avstemninger ved navneoppnop. Det var for øvrig protester mot valgene av arbeiderdelegerte både fra Frankrike og Italia. Protestenes grunnlag var at Jouhaux, Frankrike, og Pastore, Italia, ikke representerte de mest representative organisasjoner i vedkommende land. Dette er for så vidt riktig, som det er de kommunistiske landsorganisasjoner både i Frankrike og Italia som er de største. Imidlertid opplyste de regjeringsdelegerte at det på et tidlig tidspunkt fra vedkommende regjerings side hadde vært forsøkt å få et samarbeid i stand mellom de ulike organisasjoner om representasjonen til arbeidskonferansen i år, uten at det hadde lyktes. I den franske delegasjon var det imidlertid tatt med rådgivere fra den komunistiske landsorganisasjon, men ingen kommunister var med i den italienske delegasjon. Fullmaktskomiteen innstilte derfor på at fullmaktene skulle godkjennes, og det ble de også i plenumsmøte. Men denne gang, som alltid tidligere, kom fullmaktskomiteens innstilling noen få dager før konferansens avslutning, og i mellomtiden hadde de som striden sto om deltatt i alle møter, slik at selv om fullmaktene var blitt forkastet, ville det ikke hatt noen praktisk betydning.

Ellers var det litt av en begivenhet på arbeidskonferansen at både Vest-Tyskland og Japan ble opptatt i Det internasjonale arbeidsbyrå. Begge disse saker var behandlet i arbeidergruppen. Når det gjaldt vest-tyskerne, opponerte samtlige representanter fra Israel. De viste til tyskernes opptreden overfor jødene i Hitler-perioden og understreket at seks millioner jøder hadde mistet livet i denne periode. De mente derfor at det var for tidlig å gi Vest-Tyskland plass i organisasjonen. En burde vente enda noen år for å se hvordan utviklingen ble i Vest-Tyskland. De la til at de ikke gjorde noen forskjell på Vest- og Øst-Tyskland. Det var tyskerne i sin alminnelighet som de var imot skulle

bli med. Representantene fra de øst-europeiske land opptrådte også mot innmelding, men motivene var ikke de samme som jødenes. De hevdet at Vest-Tyskland ikke var noen stat. Når det likevel var foreslått opptakelse, skyldes det at Vest-Tyskland skulle brukes som et instrument i amerikansk krigspolitikk. Ved voteringen ble opptakelse vedtatt mot 12 stemmer. Det var samtlige delegerte fra Israel, Polen og Tsjekkoslovakia. De tyske delegerte tok deretter sete i forsamlingen og ble også medlemmer av de ulike komiteer.

Det samme gjentok seg når det gjaldt Japan. Japan meldte seg ut av Arbeidsbyrået i 1938. Her var det kineserne som opptrådte. Argumentene mot Japan var i dette tilfelle noenlunde de samme som jødenes i forholdet til Vest-Tyskland. De påviste Japans anfall på China og nevnte alle de kinesere som var blitt myrdet under den japanske besettelse. De kinesiske representanter konkluderte imidlertid med at de ville stemme for opptakelse, idet de sa at en fikk glemme fortiden og konsentrere seg om fremtiden.

Både når det gjaldt Vest-Tyskland og Japan hadde arbeidergruppen på forhånd med overveldende flertall besluttet å anbefale opptakelse. Japan ble også opptatt med noenlunde det samme flertall som Vest-Tyskland. Japan må nå betale all skyldig kontingent fra den tidligere medlemsperiode.

Det var i år valg på nytt styre, og valgene var denne gangen kanskje mer kompliserte enn noen gang tidligere p.g.a. de mange nye stater som er kommet til i den siste tid. Tidligere har en væsentlig del av styremedlemmene representert Europa og Nord-Amerika. Denne gang gjorde de fjerntliggende land i Asia og Afrika seg sterkt gjeldende, og en måtte ta hensyn til dette ved valgene. Dette førte til at tallet på europeiske medlemmer gikk tilbake. Når det gjaldt de nordiske stater, ble representasjonen skiftet fra Danmark til Finland, og Norge kom med i varamannsrekken. De nordiske arbeidsgivere fikk ingen representanter blant styremedlemmene, men Bergenstrøm, Sverige, kom med blant de stadig møtende varamenn. Som arbeiderrepresentant for de nordiske land ble valgt Sølvén, Sverige. På konferansen i februar i Stockholm var en enig om at Nordahl skulle nomineres som representant for en ny tre års periode. Nordahl kom imidlertid etter nærmere overveielse til det resultat at han ikke hadde anledning til å stille seg til gjenvalg.

Følgende arbeiderrepresentanter ble valt som styremedlemmer og møtende varamenn:

Styremedlemmer: Ali, Pakistan, Delaney, USA, Ibanez, Chile,

Jouhaux, Frankrike, Monk, Australia, Roberts, Storbritannia, Shastri, India, Sølvén, Sverige.

Varamenn: Bøhm, Østerrike, Cofino, Cuba, Jodoin, Canada, Møri, Sveits, Pastore, Italia, Pequeno, Brasil, Sumarno, Indonesia, Vermeulen, Nederland.

Blant de som ble valt er det ingen som representerer de øst-europeiske land eller de kommunistiske landsorganisasjoner vest for jernteppet. I det gamle styre hadde den kommunistiske landsorganisasjon i Italia en representant, Santos, som tilhører Nenni-sosialistene. Han var foreslått på ny, men rakk ikke opp denne gang. Det var også en representant i varamannsrekken for de kristne fagforeninger. Han var foreslått på ny, men etter flere voteringer falt han ut til fordel for nestformannen i den hollandske landsorganisasjonen, Vermeulen. Som protest mot dette forlot representantene for de kristne fagforeninger møtet.

Tilslutningen til denne konferanse var den største i organisasjonens historie. Dette skulle tyde på at interessen for det arbeid som Det internasjonale arbeidsbyrå utfører er stigende.

Uttalelser.

Landsorganisasjonen har til Sosialdepartementet gitt uttalelser i følgende saker som er oppe eller skal opp til behandling i Arbeidsbyrået:

1. Utkast til konvensjon om «Minstestandard for sosial sikkerhet» — sak nr. 5 til arbeidskonferansen 1952.
2. Tilsendt spørreskjema angående «Samarbeid mellom arbeidsgivere og arbeidere innenfor den enkelte bedrift» — sak nr. 6 til arbeidskonferansen 1952.
3. Utkast til konvensjon om «Ferie med lønn i jordbruket» — sak nr. 4 til arbeidskonferansen 1952 og utkast til rekommandasjon angående «Ferie med lønn i jordbruket».
4. Spørreskjema om «Vern for arbeidernes helse på arbeidsplassen» — sak nr. 8 til arbeidskonferansen 1952.
5. Spørreskjema om «Vern for unge arbeidere sysselsatt i kullgruvene» — sak nr. 9 til arbeidskonferansen 1952.

Videre har en gitt uttalelse til følgende ferdigbehandlede konvensjoner og rekommandasjoner:

1. Rekommandasjon nr. 92 om «Frivillig megling og voldgift».
2. Rekommandasjon nr. 91 om tariffavtaler.
3. Konvensjon nr. 100 og rekommandasjon nr. 90 om «Lik lønn for mannlige og kvinnelige arbeidere for arbeid av samme verdi».

Når det gjelder denne konvensjon har vi gitt en uttalelse som konkluderer med vår tilslutning til den og med anmodning om at den blir ratifisert av Stortinget. Likeså har vi gitt en uttalelse om rekommandasjon nr. 90 hvor vi konkluderer med at så fremt konvensjon nr. 100 blir ratifisert, må det påsees at de regler som er trukket opp i rekommandasjon nr. 90 for konvensjonens gjennomføring blir fulgt.

Det internasjonale arbeidsbyrås underkomiteer.

ILO-komiteen for bygge- og anleggsvirksomhet holdt møte i Genève 12.—24. februar 1951. Som arbeiderrepresentanter møtte Thorleif Andresen, Norsk Murerforbund, og Arne Hagen, Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund.

ILO's ekspertkonferanse om formannsopplæring ble holdt i Genève 12.—17. mars 1951. H. Vikstvedt, Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund, møtte som arbeiderrepresentant.

ILO-komiteen for innenlands transport holdt møte i Genua 4.—15. desember 1951. Som arbeiderrepresentanter møtte Leif S. Olsen, Norsk Transportarbeiderforbund, og Marius Trana, Norsk Jernbaneforbund. Som rådgiver og tolk for disse møtte overrettssakfører Leif E. A. Michelsen, Norsk Transportarbeiderforbund.

Tvistnemnda.

Organisasjonsspørsmål.

Tvistnemnda har bestått av Elias Volan (formann), Arthur Karlsen, Norsk Kommuneforbund, Rolf Olsen, Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund, Astri Rasmussen, Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund, og E. Halvorsen, Norsk Jernbaneforbund.

Varamenn: personlig varamann for formannen (Volan) Alf Andersen. For de øvrige medlemmer' Ragna Karlsen, Handel- og Kontorfunksjonærers Forbund, Aron Ask, Norsk Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbund, Anton Andresen, Norsk Skotøyarbeiderforbund, Peder Ødegård, Norsk Treindustriarbeiderforbund, Fritz Fridholm, Norsk Papirindustriarbeiderforbund, og Gunvald Hauge, Norsk Sjømannsforbund.

Det har i årets løp vært behandlet en rekke saker i Tvistnemnda. Av disse er ni blitt avgjort ved behandling i nemnda med etterfølgende vedtak i sekretariatet, mens ti er avgjort ved direkte forhandlinger mellom partene i møter i Landsorganisasjonen, innkalt av Landsorganisasjonens tillitsmenn. Disse protokoller er inntatt etter Tvistnemndsprotokollene.

Tvistenemndsprotokoller.

Protokoll.

År 1951 den 2. januar holdtes møte på Landsorganisasjonens kontor for å behandle tvist mellom Norges Handels- og Kontorfunksjonærers Forbund og Norsk Transportarbeiderforbund for så vidt det gjaldt organisering av lagerarbeidere (lagerfunksjonærer) ved en rekke engros-firmaer og kombinerte firmaer i Bergen.

Til stede:

Fra Landsorganisasjonen: Alf Andersen.

Fra Norges Handels- og Kontorfunksjonærers Forbund: Joh. Moksnes.

Fra Norsk Transportarbeiderforbund: Askeland.

Under henvisning til tidligere korrespondanse ble partene enige om følgende:

Idet det henvises til tvist fra 1946, protokoll av 4. september 1950, samt befarings i Bergen 2. og 3. oktober s. å., ble en enig om følgende grensedeling mellom forbundene:

1. Prinsipielt henvises til representantskapets beslutning 20.—22. september 1948, hvis avgjørelse var i flukt med Organisasjonskomitéens innstilling. Partene var enige om at denne for fremtiden skal følges, samtidig som man ved nyorganisering, hvor det kunne være tvil til stede, var enige om å konferere om spørsmålet før noen av forbundene krevde overenskomst.
2. Lagerarbeiderne ved følgende grossist-firmaer i Bergen overføres fra Norges Handels- og Kontorfunksjonærers Forbund til Norsk Transportarbeiderforbund:
J. M. Mowinckel A/S, B. Friele & Sønner A/S, Richard Horntvedt, Mohr & Giertsen og Oluf Bjørnseth & Co.
3. Lagerarbeiderne ved *Cato Pedersen, Breder Gundersen og Johan Aksdahl & Co.* fortsetter sitt medlemskap i Norsk Transportarbeiderforbund.
4. Norges Handels- og Kontorfunksjonærers Forbund kunne, under henvisning til at Norsk Transportarbeiderforbund gjennom årrekker hadde organisert lagerpersonalet og at overenskomst var opprettet, gå med på at følgende kombinerte bedrifter: *Johan H. Berntsen A/S, Bergens Skipshandel og W. Giertsen A/S* fortsatt blir stående i Norsk Transportarbeiderforbund.
5. For så vidt det gjaldt firma *J. Berstad A/S* er det enighet om å opprettholde den nåværende ordning, slik at lagerpersonalet ved grovvarerlageret fortsatt blir stående tilsluttet Norsk Transportarbeiderforbund, idet dette forbund tidligere har organisert arbeiderne og opprettet overenskomst.
6. For firma *Wollendahl & Sønn* opprettholdes det nåværende organisasjonsforhold, slik at arbeiderne ved grovvarerlageret fortsatt blir stående tilsluttet Norges Handels- og Kontorfunksjonærers Forbund, da dette forbund har overenskomst med Handelens Arbeidsgiverforening. Dette under henvisning til representantskapets beslutning for så vidt det gjelder kombinerte firmaer.
7. Under henvisning til de stadige vansker som oppstår ved nyorganisering av funksjonærer og arbeidere, henstilles til Landsorganisasjonen å ta opp til drøfting med Norsk Arbeidsgiverforening og Handelens Arbeidsgiverforening de nærmere grenselinjer for deres arbeidsområde. I en rekke tilfeller har Handelens Ar-

beidsgiverforening organisert firmaer som ikke er rene handelsbedrifter og som burde ligge under Norsk Arbeidsgiverforening. Behandlet i sekretariatets møte den 23. januar 1951 og godkjent.

Arbeidernes faglige Landsorganisasjon.
Alf Andersen. (s.)

Norges Handels- og Kontorfunksjonærers Forbund.
Johan Moksnes. (s.)

Norsk Transporarbeiderforbund.
Olaf Askeland. (s.)

P.S. Overføring i henhold til denne protokoll skal skje innen 3. februar 1951.

Protokoll.

Ar 1951, den 8. januar, kl. 12, holdtes møte i Tvistenemnda.

Til stede:

Fra *Tvistenemnda*: Alf Andersen, Arthur Karlsen, Astri Rasmussen og Rolf Olsen.

Egil Halvorsen var bortreist.

Til behandling forelå organisasjonsspørsmålet for pukkverk og stenbrudd i Bærum. — Tvist mellom Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund og Norsk Arbeidsmannsforbund.

Saken var reist i skriv av 18. desember 1950 fra Norsk Arbeidsmannsforbund.

Fra *Bygningsindustriarbeiderforbundet* møtte Peder Framnæs, og fra *Arbeidsmannsforbundet* Albert Karlsen og Paul Sundt.

Alf Andersen redegjorde for saken og refererte til skriv og protokoller fra forhandlinger om saken mellom partene.

Albert Karlsen henviste til at Norsk Arbeidsmannsforbund hadde 18 avtaler for liknende bedrifter i Oslo-området og Drammen. Dessuten hadde det ikke tidligere vært noen tvist om at Arbeidsmannsforbundet skulle organisere arbeiderne ved pukkverk og stenbrudd.

Peder Framnæs fra *Bygningsindustriarbeiderforbundet* meddelte at deres standpunkt er at en bør få en fast ordning uten at en skal ri på gamle prinsipper. Hovedsaken for dem var å få ordnede forhold. Han henviste for øvrig til den befaring av pukkverkene i Bærum, som hadde funnet sted den 9. oktober 1950, og mente at forholdene her var uholdbare.

Tvistenemnda vil foreslå følgende:

Sak nr. 47 — 19 — Pukkverk og stenbrudd.

Av protokollen fra kongressen 1938 fremgår at Oslo Sten-, Jord- og Sementarbeideres Forening bl. a. reiste krav om at pukkverkene arbeidere skulle organiseres i tilslutning til Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund. Kravet ble ikke behandlet av kongressen, men henvist til organisasjonskomitéen. Saken kan ikke sees senere å ha vært behandlet av Landsorganisasjonen.

«Umiddelbart etter at Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund ble stiftet fulgte en den linje at pukkverk som eies og drives av entreprenører i bygningsfagene med det formål i hovedsak å tilfredsstille entreprenørenes eget behov av sten, pukk og singel, og salg av disse varer til foran nevnte bruk til andre entreprenører, skulle komme inn under Bygningsindustriarbeiderforbundets område. Resten av pukk-

verket kommer inn under Arbeidsmannsforbundets område, for så vidt det ikke ifølge kongressvedtaket skal tilhøre et annet forbund.»
Denne linje bør etter Tvistenemndas mening fortsatt følges.

Alf Andersen. (s.)

Behandlet i sekretariatets møte den 16. januar 1951 og godkjent.

Konrad Nordahl. (s.)

Paul Engstad (s.)

Protokoll.

Ar 1951, den 8. januar, holdtes møte i Tvistenemnda på Landsorganisasjonens kontor.

Til stede:

Fra *Tvistenemnda*: Alf Andersen, Arthur Karlsen, Astrid Rasmussen og Rolf Olsen.

Egil Halvorsen var bortreist.

Til behandling forelå tvist mellom Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund og Norsk Treindustriarbeiderforbund angående glassliperne i Drammen.

Fra *Norsk Treindustriarbeiderforbund* møtte forretningsfører *Ødegård* og fra *Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund* sekretær *Rønning*.

I henhold til *Tvistenemndas* beslutning den 7. oktober 1950 var det holdt befarung i Drammen den 18. oktober 1950.

Alf Andersen refererte rapporten fra befarungen.

Sekretær *Rønning* og forretningsfører *Ødegård* fremkom med en del supplerende opplysninger til det som var anført tidligere, så vel skriftlig som i den muntlige prosedyre for *Tvistenemnda* den 7. oktober.

Tvistenemnda foreslår følgende:

«Sak nr. 47—11/50 — *Glassliperne*s organisasjonsforhold.

Glasslipning er et selvstendig fag.

De fleste glassliperne er beskjeftiget hos glassmestere hvis arbeidsområde i hovedsak er bygningsfagene. En antar derfor at det må ansees rimelig og praktisk at fagets utøvere så vidt mulig blir samlet i ett forbund, og det er da rimelig at de samles i det forbund som har glassmestersvennene, for så vidt glassliperne ikke er beskjeftiget ved glassverk eller andre verksteder som et hjelpefag til vedkommende industri.

Skal man gå inn på den linje at et selvstendig verksted i et bestemt fag eller bransje skal sortere under det forbund for hvilket de leverer spesialartiklene, vil man komme opp i store vansker, og det vil i en rekke tilfelle virke helt urimelig.

Som eksempel kan en anføre: Skal et verksted som fremstiller pianostrenger, pianohengsler og andre stål- eller metallartikler til pianoverkstedene, organiseres i tilslutning til *Norsk Treindustriarbeiderforbund*, eller skal et mekanisk verksted som fremstiller låser, hengsler og andre stål- eller metallartikler til bygningsindustrien, organiseres i tilslutning til *Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund*? En rekke andre eksempler kan fremføres.

I den aktuelle tvist som foreligger mellom *Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund* og *Norsk Treindustriarbeiderforbund*, har, under henvisning til hva foran er anført, *Tvistenemnda* kommet til det resultat at alle glassliperne, som er beskjeftiget hos glassmestere eller i spesial-

verksteder, hvor bare glasslipere med nødvendige hjælpere er beskjeftiget, bør organiseres i tilslutning til Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund.

Alf Andersen. (s.)

Behandlet i sekretariatets møte den 16. januar 1951 og godkjent.

Konrad Nordahl. (s.)

Paul Engstad. (s.)

Protokoll.

Ar 1951, den 12. januar, holdtes møte i Tvistenemnda til behandling av sak nr. 47/38—50 om organisasjonsforholdene for rengjøringskvinnene ved Gimlemoen.

Til stede var:

Fra *Tvistenemnda*: Volan, Andersen og Fridholm.

Fra *Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund*: Rolf Olsen og Leif Skau.

Fra *Norsk Arbeidsmannsforbund*: Albert Karlsen.

Fra *Norsk Arbeidsmannsforbund* forelå skriv av 12. desember 1950 hvori forbundet krever at de rengjøringskvinner som er ansatt ved Gimlemoen, skal overføres fra Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund til Norsk Arbeidsmannsforbund.

Fra sekretær *Alf Andersen* forelå et notat hvori han behandler organisasjonskomitéens innstilling og representantskapets vedtak når det gjelder organisasjonsforholdene ved de militære bedrifter og etablissementer, herunder også de militære øvelsesplasser. Etter representantskapets vedtak skal nyorganiseringen ved de militære øvelsesplasser foretas av Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund. Tvistenemnda sluttet seg enstemmig til dette og innstilte for sekretariatet å treffe følgende vedtak:

Kravet fra Norsk Arbeidsmannsforbund om å få overført fra Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund rengjøringskvinnene ved Gimlemoen kan ikke imøtekommes.

Behandlet i sekretariatsmøte den 23. januar 1951 og godkjent.

Protokoll.

Ar 1951, den 5. februar, holdtes møte i Tvistenemnda. Til behandling forelå tvist mellom Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund og Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund for så vidt det gjaldt organisasjonsforholdene ved Svein Strømberg & Co., Strømmen.

Til stede var:

Fra *Tvistenemnda*: Volan, Alf Andersen, Ragna Karlsen, Fridholm og Peder Ødegård.

Fra *Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund*: Sverre Enger.

Fra *Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund* møtte ingen representant. Det henvises i så måte til skriv fra forbundet av 24. januar 1951.

Volan refererte fra befaringen ved bedriften.

Den 19. august 1950 ble det holdt forhandlingsmøte i Norsk Arbeidsgiverforening, hvor N.A.F. mente at bedriftens arbeidere måtte bli overført til Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund, og at dette forbunds overenskomst måtte gjøres gjeldende. Det ble henvist til Hovedavtalen. Etter dette var det blitt foretatt befarings av bedriften, og Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund uttok stevning til Arbeids-

retten. Forbundet har imidlertid senere frafalt arbeidsrettssak, og har erklært seg enig i at Norsk Jern- og Metallarbeiderforbunds tariff gjøres gjeldende.

Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbunds representant, *Sverre Enger*, redegjorde for forbundets syn på saken og fastholdt at medlemmene fortsatt burde stå i dette forbund.

Twistenemnda uttalte:

Da de to forbund er enige om at jernindustriens tariff skal gjøres gjeldende, mener *Twistenemnda* at det forbund som har tariffen, også må organisere arbeiderne. I henhold hertil foreslår *Twistenemnda* for sekretariatet, at arbeiderne ved ovennevnte bedrift overføres til Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund.

Godkjent i sekretariatet den 13. februar 1951.

Protokoll.

Ar 1951, den 5. februar, holdtes møte i *Twistenemnda*. Til behandling forelå tvist mellom Norsk Stenindustriarbeiderforbund og Norsk Kommuneforbund når det gjaldt Sæbøvik Stenbrott, Halsnøy.

Til stede var:

Fra *Twistenemnda*: Elias Volan, Alf Andersen, Ragna Karlsen, Fritz Fridholm og Peder Ødegård.

Fra Norsk Kommuneforbund møtte Karl Furuskjegg.

Fra Norsk Stenindustriarbeiderforbund: Walter Broe.

Volan refererte sakens dokumenter.

Sæbøvik Stenbrott som ligger 12—13 mil fra Bergen, har Bergen kommune leid til uttaking av stein til sitt havneanlegg. Det beskjef- tiges 8 arbeidere. Norsk Stenindustriarbeiderforbund har tidligere hatt overenskomst med stenbruddet direkte, og arbeiderne har stått organisert i dette forbund. Tariffen ble oppsagt 1. mai 1949 og tariffrevisjon fant sted. Fjellarbeideroverenskomst var opprettet med Norsk Arbeids- giverforening, hvor bedriften var medlem.

Forhandlingene dro imidlertid ut og var ikke ferdige før i februar 1950, men tariffen har tilbakevirkende kraft fra 1. august 1949.

Ved årsskiftet 1949—50 fikk imidlertid forbundet kjennskap til at stenbruddet var overtatt av Bergen kommune. Forbundet anmodet da samorganisasjonen om å ordne tariffforholdet med Bergen kommune, etter samme tariff som N.A.F.

Imidlertid fikk forbundet den 22. april oversendt samtlige medlems- bøker fra avdelingen som ba om utmelding, da de skulle overføres til Bergen Havnevesens forening.

Forbundet misforsto situasjonen og trodde at kommunen hadde over- tatt stenbruddet og avmeldte bøkene for overføring til Kommuneforbundet. Senere forespurte forbundet i samorganisasjonen hvordan det hadde gått med det oppdraget de hadde fått med å søke avtale med Bergen kommune.

Den 6. juli 1950 meddelte samorganisasjonen at oppdraget var fullført, og at tariff var opprettet med Bergen kommune, som opp- draget gikk ut på, men først den 17. august fikk forbundet bekreftelse fra lønnsjefen i Bergen kommune på at tariffforholdet var i orden.

Det er således Norsk Stenindustriarbeiderforbund som har hatt tariff- en for vedkommende arbeidere, og Kommuneforbundet kan først kreve avtale ved overenskomstens utløp.

Twistenemnda uttaler:

Norsk Stenindustriarbeiderforbund har prinsipielt fått seg tildelt steinbruddene som sitt organisasjonsområde. Det er videre opplyst at Stenindustriarbeiderforbundet har medlemmer ved steinbrudd som eies eller leies av kommunen, når bruddene ligger langt vekk fra kommunens grenser. Det henvises her til forholdene for bykommunene i Østfold, hvor det ligger flere steinbrudd.

Nemnda er av den oppfatning at Bergen kommune neppe kan gjøre arbeiderne ved Sæbøvik Steinbrott til kommunearbeidere, da bruddet ligger 12—13 mil fra Bergen. Twistenemnda foreslår derfor at sekretariatet fatter følgende beslutning:

Medlemskapet for de angjeldende arbeidere ved Sæbøvik Steinbrott tilbakeføres til Norsk Stenindustriarbeiderforbund.

Alf Andersen. (s.)

Behandlet i sekretariatets møte den 13. februar 1951 og godkjent.

Protokoll.

Ar 1951, den 31. mai, holdtes møte i Twistenemnda på Landsorganisasjonens kontor.

Til stede:

Fra *Twistenemnda*: Alf Andersen, Arthur Karlsen, Egil Halvorsen, Ragna Karlsen og Anton Andresen.

Til behandling forelå tvist mellom Norsk Transportarbeiderforbund og Norsk Nærings- og Nydelsesmiddelarbeiderforbund angående lossing av kornbåter ved Tou Mølle, Stavanger.

Twistenemnda uttaler:

Norsk Arbeidsgiverforening har i skriv av 22. desember 1950 reist krav om at lossingen av kornbåter ved Tou Mølle må bli overført fra Norsk Transportarbeiderforbunds avdeling i Stavanger til Møllearbeidernes forening ved bedriften.

Det er ført forhandlinger i Stavanger om spørsmålet, hvor transportarbeidernes forening, Norsk Arbeidsgiverforening og bedriften var representert. Protokoll fra disse forhandlinger foreligger.

Transportarbeidernes forening hevder at de har hatt tariff for dette arbeid i over 30 år, og er ikke villig til å gi fra seg arbeidet uten at det gis kompensasjon for det økonomiske tap foreningens medlemmer påføres ved å overføre arbeidet til en annen organisasjon.

Den 28. mai 1951 holdtes forhandlingsmøte i Norsk Arbeidsgiverforening, hvor begge forbund og deres avdelinger var representert.

Fra Landsorganisasjonen møtte *Volan*.

N.A.F. og *bedriften* var representert ved forhandlingene.

Volan reiste spørsmålet om bedriften og *N.A.F.* var villig til å oppta til drøftelse spørsmålet om å yte transportarbeiderne i Stavanger en viss kompensasjon for å fraskrive seg retten til dette arbeid.

N.A.F. erklærte at de ikke kunne gå inn på denne linje, men henstilte til Landsorganisasjonen å treffe vedtak om at arbeidet blir overført til møllearbeidernes forening. De så denne overføring som et rasjonaliseringstiltak, som også Landsorganisasjonen burde være interessert i.

Transportarbeiderforbundet opplyste at kornlossingen ved møllen ga transportarbeiderne en årlig inntekt på ca. kr. 30 000.00.

Når Tvistenemnda skal behandle saken, må den være merksam på at etter kongressens vedtak om den industrivise oppbygging av fagorganisasjonen, ligger Tou Mølle utenfor havneområdet i Stavanger. Losse- og lastearbeidet ved Tou Mølle må sammenlignes med losse- og lastearbeidsforholdene ved Slemmestad Cementfabrikk.

Etter de retningslinjer som er vedtatt for Transportarbeiderforbundets organisasjonsområde, tilhører denne arbeidsplass Norsk Nærings- og Nydelsesmiddelarbeiderforbund. En annen sak er at Transportarbeiderforbundet har tariffavtale for arbeidet, og ved behandlingen av deres tariffrevisjon i lønnsnemnda, var det tatt hensyn til at dette arbeid sammen med det øvrige losse- og lastearbeid, som foreningen har tariff for, innbrakte losse- og lastearbeiderne en rimelig årsinntekt, og akkordsatsene ble derfor stipulert under hensyntagen til dette.

En anser det derfor tvilsomt om Landsorganisasjonen har myndighet til å frata disse arbeidere en del av deres fortjeneste og overføre den til en annen gruppe av A.F.L.s medlemmer, før tariffavtalen løper ut, og transportarbeiderne får anledning til å kreve kompensasjon for det arbeid de på denne måte mister. Det vil i dette tilfelle ikke være mulig å pålegge møllearbeidernes forening ved Tou Mølle å ta inn som medlemmer noen av Transportarbeiderforbundets medlemmer, for på denne måte å skaffe dem kompensasjon for inntektstap.

Under henvisning til foranstående foreslår Tvistenemnda at sekretariatet fatter følgende beslutning:

1. Losse- og lastearbeiderne ved Tou Mølle overføres fra Transportarbeiderforbundets avdeling i Stavanger til Norsk Nærings- og Nydelsesmiddelarbeiderforbunds avdeling ved Tou Mølle, fra det tidspunkt transportarbeidernes tariffavtale løper ut og blir revidert.
2. Norsk Nærings- og Nydelsesmiddelarbeiderforbund pålegges å gjennomføre minst like så gode tariffbestemmelser for losse- og lastearbeiderne ved Tou Mølle, som de arbeidsbetingelser Norsk Transportarbeiderforbund har i sin tariffavtale for tilsvarende arbeid.
3. Norsk Arbeidsgiverforening og de interesserte organisasjoner underrettes om Landsorganisasjonens vedtak.

Alf Andersen. (s.)

Behandlet i sekretariatet den 5. juni 1951 og godkjent.

Protokoll.

Sak nr. 47—5/51: Thoresen & Enger, Bilgummiverksted, Drammen. Saken behandlet tidligere: 11. desember 1950: Sak nr. 50—8.

År 1951, den 11. juni, holdtes møte i Tvistenemnda til behandling av foran nevnte sak.

Til stede:

Fra *Tvistenemnda*: Elias Volan, Ragna Karlsen, Arthur Karlsen og Fritz Fridholm.

Fra *Jern- og Metallarbeiderforbundet* møtte Rolf Olsen.

Fra *Kjemisk Industriarbeiderforbund*: Sverre Enger.

Saken er tilbakesendt Tvistenemnda på grunn av opplysninger som Josef Larsson ga i sekretariatets møte.

Tvistenemnda har forespurt samorganisasjonene om organisasjonsforholdene ved gummivulkaniseringsbedriftene.

Samorganisasjonene i Oslo, Østfold, Hedmark, Opland, Buskerud, Vestfold, Rogaland, Bergen, Trøndelag, Nordland og Troms har svart på forespørslen.

Av svarene fremgår at ved 23 bedrifter er bare beskjeftiget uorganiserte arbeidere.

Ved en bedrift som beskjeftiger 1 arbeider, er vedkommende organisert i *Norsk Transportarbeiderforbund* (bensinstasjon).

Utenfor Oslo er arbeiderne ved 4 bedrifter organisert i *Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund* og ved 6 bedrifter i *Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund*.

Norsk Kjemisk Industrierarbeiderforbund vedlegger en fortegnelse over organisasjonsforholdene ved de gummivarebedrifter som står tilsluttet forbundet. Tilsammen beskjeftiger disse bedrifter, inklusive vulkaniseringsverkstedene, 2 849 arbeidere. Derav 2 769 organiserte.

Twistenemnda fastholder sin innstilling av 11. desember 1950 og vil anføre:

Nemnda er av den oppfatning at et fag eller en spesialbransje så vidt mulig må samles i ett forbund. Unntakelser kan bare skje i de tilfelle hvor vedkommende fagarbeider eller spesialarbeider er beskjeftiget i en annen industri. Da må vedkommende arbeider organiseres i tilslutning til det forbund som omfattes av vedkommende industri eller bransje. Dette vil medføre at vulkaniseringsarbeidet, som sikkert må betraktes som et spesialarbeid, mulig som fag, må komme inn under Norsk Kjemisk Industrierarbeiderforbund, som representerer det alt overveiende antall vulkaniseringsarbeidere. Unntakelser kan bare skje i de tilfelle hvor et vulkaniseringsverksted eies og drives av en bedrift som sorterer under et annet forbunds område.

Hvis denne linje brytes, ser Twistenemnda ingen utvei til å holde noen bestemt linje i organisasjonsoppdelingen. Det er også denne linje som er fulgt tidligere, eksempelvis for glassliperne.

En foreslår derfor for sekretariatet:

1. At organisasjonsretten ved selvstendige vulkaniseringsverksteder kommer inn under Norsk Kjemisk Industrierarbeiderforbunds organisasjons- og tariffområde.
2. Norsk Arbeidsgiverforenings krav om å overføre arbeiderne ved Thoresen & Enger, Bilgummiverksted, Drammen, til Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund, kan ikke imøtekommes.

Protokollen ble behandlet i sekretariatets møte den 12. juni 1951 og godkjent.

Elias Volan. (s.)

Protokoll.

Møte i Twistenemnda den 19. desember 1951, kl. 12.

Til stede:

Alf Andersen, Arthur Karlsen, Egil Halvorsen, Ragna Karlsen, Astri Rasmussen og Aron Ask.

Til behandling forelå sak nr. 47—49, organisasjonsforholdene for bygningsarbeiderne i Stamsund.

Til stede:

Fra Norsk Bygningsindustrierarbeiderforbund: Hjalmar Fiskvik og Albert Johansen.

Fra Norsk Transportarbeiderforbund: Leif S. Olsen.

Alf Andersen refererte skriv fra Norsk Bygningsindustrierarbeiderforbund av 28. september d.å., hvor det på grunnlag av forholdene var anmodet om å ta saken opp til fornyet behandling.

Sekretariatet traff som kjent i møte den 10. oktober 1950, etter innstilling fra Tvistenemnda, følgende beslutning:

- 1. Landsorganisasjonen kan ikke godkjenne at Norsk Transportarbeiderforbunds avdeling i Stamsund blir delt mellom flere forbund.
2. Norsk Transportarbeiderforbund pålegger sin avdeling i Stamsund å organisere grupper med gruppestyrer og tillitsmenn for hver enkelt industrigruppe, for at arbeidernes interesser kan bli ivare tatt på en betryggende måte.
3. Norsk Transportarbeiderforbund forelegger for bygningsarbeidergruppen i Stamsund spørsmålet om de ved kommende tariffrevisjon ønsker å få gjennomført bygningsindustriens akkordtariffer. Hvis ønske herom fremkommer, må forbundet overfor arbeidsgiveren reise krav om dette ved kommende tariffrevisjon.
4. De snekkere som har trådt ut av Transportarbeiderforbundets avdeling i Stamsund for å danne bygningsarbeiderforening, må gis adgang til å få ordnet sitt medlemskap, slik at de beholder de opparbeidede rettigheter i organisasjonen. Betingelsen for dette må være at de etterbetaler kontingenten til Norsk Transportarbeiderforbund fra den tid de meldte seg ut og til medlemskapet blir ordnet.»

Når Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund på nytt hadde reist saken, hadde det sin årsak i at det var 25—30 bygningsarbeidere i Stamsund som sto utenfor enhver organisasjon, og som hadde nektet å la seg organisere i Norsk Transportarbeiderforbund. En del av de ovennevnte hadde tidligere vært medlem av Norsk Transportarbeiderforbund, men gikk ut med den motivering at de mente avdelingen ikke kunne ivareta deres interesser.

Fiskvik la saken fram på vegne av Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund, og opplyste at det også var en trevarefabrikk i Stamsund, som foruten eieren beskjeftiget 3 mann og en læregutt. Bedriften produserte dører, vinduer osv.

Leif S. Olsen, Norsk Transportarbeiderforbund, ga uttrykk for at forbundet fant det merkelig at saken på nytt kom opp, og henviste til den tidligere beslutning, men meddelte at på grunn av de spesielle forhold som var til stede i Stamsund, ville ikke forbundet motsette seg at de omhandlede arbeidere ble organisert i Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund. Det ble videre opplyst at Bygningsindustriarbeiderforbundet hadde sjanse til å få en avdeling like i nærheten, hvis de kunne få dannet en egen avdeling i Stamsund. Landsorganisasjonen hadde også innhentet uttalelse fra Nordland faglige Samorganisasjon av 30. oktober d.å. De opplysninger som er fremkommet, stemmer med de opplysninger som kom fram på møtet.

Etter at Tvistenemnda hadde diskutert saken vil den innstille for sekretariatet:

På grunn av de spesielle forhold som er oppstått i Stamsund etter at sekretariatet den 10. oktober 1950 hadde truffet sin beslutning, henstilles det til sekretariatet å gi Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund adgang til å opprette egen avdeling i Stamsund.

Tvistenemnda finner å måtte be sekretariatet gjøre forbundene merksam på at de vanlige retningslinjer for avgrensning av organisasjonsområdet må følges. Det vil si at vanlig reparasjons- og vedlikeholdsarbeid, som utføres av de bestående bedrifter på egne bygg, fortsatt organiseres i transportarbeiderforeningen på stedet.

Alt nytt bygningsarbeid og arbeid som ellers utføres i entreprise for private, eller nye bygningsarbeider for bedriften, skal organiseres i Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund.

Behandlet i sekretariatets møte den 4. januar 1952 og godkjent.

Twister avgjort ved forhandlinger mellom partene.

Protokoll.

Sak nr. 47—6/51.

Kjølemontørens organisasjonsforhold.

År 1951, den 9. april, holdtes konferanse på LO's kontor.

Til stede:

Fra *Landsorganisasjonen*: Elias Volan.

Fra *Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund*: Håkon Thesen og Arthur Arnesen.

Fra *Elektriker- og Kraftstasjonsforbundet*: Andr. Torp.

Fra *Bygningsindustriarbeiderforbundet*: Rønning.

En behandlet skriv av 17. januar d. å. fra *Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbund*, hvor det meddeltes at en forening som er oppgitt å ha 120 kjølemontører, søker opptakelse i Elektrikerforbundet.

Forbundets styre hadde behandlet saken. Forbundsstyret var av den oppfatning at montørens arbeid i alt vesentlig var av den art at det ikke kommer inn under Elektrikerforbundets område, men hvis Landsorganisasjonen ønsket at forbundet skulle oppta foreningen, var de villig til dette.

Arthur Arnesen opplyste at en montør som tidligere hadde vært i Amerika, hadde tatt opp arbeidet for å få organisert en selvstendig forening av kjølemontører, og arbeidet for å få innført autorisasjon for disse montører. *Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund* mente at disse montører kommer inn under dette forbunds område i samme utstrekning som tidligere.

Rønning opplyste at en del av kjølemontørene står tilsluttet *Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund*. Dette gjelder bedrifter som ikke selv produserer kjølemaskiner m. v.

En enedes om å foreslå for sekretariatet at kjølemontørene må organiseres etter de linjer som hittil er praktisert, slik at montører som er beskjeftiget i produksjonsbedrifter, blir stående i *Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund*, og de som er beskjeftiget hos autoriserte rørleggerforretninger og spesielle montasje-forretninger, fortsatt blir stående i *Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund*.

Andreas Torp opplyste at det forekommer at også elektrikere utfører montasje av kjøleanlegg. Dette er f.eks. tilfelle hos *Sønnico*.

Hvis det oppstår meningsforskjell mellom forbundene om organisasjonsplasingen av montørene i de forskjellige forretninger, må forbundene forhandle om saken. Oppstår det tvist mellom forbundene om en bestemt sak, må denne forelegges LO's tvistenemnd.

Under henvisning til foranstående foreslåes at sekretariatet treffer følgende vedtak:

1. Kjølemontørene kan ikke organiseres i en selvstendig forening omfattende samtlige kjølemontører, uansett hvilket forbunds område de i dag tilhører. Dette gjelder så vel lokale foreninger som landsomfattende foreninger.
2. Under henvisning til pkt. 1 kan Kjølemontørens forening i Oslo ikke opptas i *Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbund*.

Behandlet i sekretariatet den 10. april 1951 og godkjent.

Protokoll.

Ar 1951 den 10. mai kl. 10 holdtes møte på Landsorganisasjonens kontor. Til behandling forelå:

Sak nr. 47-28/1951. — Enbilseiernes organisasjonsforhold ved Det kommunale kjøre- og ordrekontor.

Til stede var:

Fra *Landsorganisasjonen*: Elias Volan og Alf Andersen.

Fra *Norsk Kommuneforbund*: Hans Karlsen, Olaf Westby og Sven Kristiansen.

Fra *Norsk Transportarbeiderforbund*: Einar Aasen.

En gjennomgikk Tvistenemndas innstilling til sekretariatet av 12. januar, og forslag til arrangement for Det kommunale kjøre- og ordrekontor.

Landsorganisasjonens representanter måtte fastholde hovedlinjene i Tvistenemndas innstilling av 12. januar d. å., men fant at det kunne være grunn til nærmere å presisere i detaljer ordningen mellom de to forbund, når det gjelder retten til å organisere enbilseierne i Det kommunale kjøre- og ordrekontor.

Med hensyn til arrangementet for kontoret så kan Landsorganisasjonen ikke ta noen stilling til dette, da kontoret er opprettet ved dispensasjon fra Samferdselsnemnda, og det er denne instans som må behandle og godkjenne alle bestemmelser når det gjelder organiseringen av kontoret i forhold til Samferdselsloven.

Landsorganisasjonens representanter vil foreslå for sekretariatet at det treffes følgende vedtak om den organisasjonsmessige ordning mellom de to forbund:

1. Så lenge Samferdselsnemnda opprettholder sitt vedtak av 13. oktober 1949 sålydende:
«Samferdselsnemnda godkjenner et selvstendig kjøre- og ordrekontor for kjøring for Oslo kommune. Dermed er slått fast forutsetningen om at dette kjørekontor skal stå selvstendig og ikke være pliktig til å stå tilsluttet en annen større transportformidlingsentral.»
må de enbilseiere som utelukkende har kjøring for dette kjøre- og ordrekontor, organiseres i tilslutning til Norsk Kommuneforbund.
2. Enbilseiere som engasjeres for tilfeldig kjøring, skal organiseres i tilslutning til Norsk Transportarbeiderforbund og betale den fastsatte avgift til vedkommende transportformidlingsentral.
3. De enbilseiere som har fast kjøring for Oslo kommune, kan ikke påta seg annen kjøring, uten formidling gjennom vedkommende transportformidlingsentral. For denne kjøring skal de betale den fastsatte avgift til formidlingsentralen.
4. Norsk Kommuneforbund og Norsk Transportarbeiderforbund pålegges å ordne organisasjonsforholdet ved Oslo kommunale kjøre- og ordrekontor overensstemmende med disse retningslinjer.

Behandlet i sekretariatet den 16. mai 1951 og godkjent.

Protokoll.

Sak nr. 47-7. Organisasjonsforholdene for fylkeskontorenes personale.

Sak nr. 47-18. Arbeidsformidlernes organisasjonsforhold.

Ar 1951 den 22. juni kl. 10.30 holdtes konferanse på Landsorganisasjonens kontor angående foran nevnte saker.

Til stede:

Fra Landsorganisasjonen: Elias Volan og Alf Andersen.

Fra Norsk Kommuneforbund: Torbj. Henriksen og Arthur Karlsen.

Fra Norsk Tjenestemannslag: Thorvald Karlsen og Odd Høj Dahl.

Sak nr. 47-7.

I skriv av 30. mars 1951 og tidligere henvendelser, har *Norsk Tjenestemannslag* bedt Landsorganisasjonen om å treffe avgjørd om hvilket forbund som skal ha organisasjonsretten ved fylkeskontorene.

Da fylkeskontorenes personale er rene statstjenestemenn, var konferansen enig om at disse må organiseres i tilslutning til Norsk Tjenestemannslag.

Sak nr. 47-18.

Arbeidsformidlernes organisasjonsforhold.

Landsorganisasjonen har undersøkt hvilke statutter arbeidsformidlerne har i forhold til stat og kommune. Arbeidsdirektoratet har meddelt at:

1. *Fylkesarbeidskontorene og sjømannskontorene* er rene statskontorer. Personalet lønnes helt av staten og kommer inn under statens lønnsregulativ. En var enig om at disse kommer inn under Norsk Tjenestemannslags organisasjonsområde.
2. Alle stillinger ved arbeidsformidlingen i kommuner som staten yter tilskudd til, er innlemmet i Statens Pensjonskasse. Dog står enkelte av arbeidsformidlingens tjenestemenn i kommunene inntil videre i kommunal pensjonskasse. Tjenestemennene ansettes av kommunen etter innstilling fra arbeidsnemndene. Tilsettingen skal godkjennes av fylkesarbeidsnemndene.

Er det opprettet felles arbeidskontor eller felles avdeling for flere kommuner, skal tilsynsnemnda ved dette kontor foreta tilsettingen, som skal godkjennes av fylkesarbeidsnemnda. *Linjen er å få arbeidsformidlingen lagt direkte under staten*, slik at tjenestemennene blir rene statsfunksjonærer, underlagt Arbeidsdirektoratet.

Det opplystes at arbeidsformidlerne i flere fylker har en fylkesforening hvor de drøfter sine faglige interesser. I Østfold har foreningen tatt opp til drøftelse å få foreningen tilmeldt et bestemt forbund tilsluttet Landsorganisasjonen. Nå står arbeidskontorenes personale i Askim, Sarpsborg og Moss tilsluttet Kommuneforbundet. I flere andre kommuner er de tilsluttet Norsk Tjenestemannslag. Under disse drøftinger er spørsmålet om tilslutning til STAFO oppstått i foreningen. Antakelig mener arbeidsformidlerne at deres rent faglige interesser er så viktige at de må forsøke å komme inn i et forbund som kan oppta fylkesforeningen som avdeling. *Thorvald Karlsen* ba om at saken måtte avgjøres hurtigst mulig for å hindre den eventualitet at arbeidsformidlingens funksjonærer i Østfold går over til en organisasjon som står utenfor Landsorganisasjonen.

Torbjørn Henriksen framholdt de vansker som kunne oppstå ved tarifforhandlinger i de kommuner hvor arbeidsformidlingens tjenestemenn allerede står i det kommunale lønnsregulativ, og hvis flere forbund skal delta i forberedelsen av tariffkravene og delta i forhandlinger om det kommunale lønnsregulativ. Særlig gjelder dette de kommuner som har et minimalt tilskudd fra staten til dekning av kontorenes lønnsutgifter. Eksempelvis de 4 største byer, hvor tilskuddet er 1/10 av

utbetalt lønn, og hvor også tidligere ansatte funksjonærer står tilsluttet de kommunale pensjonskasser.

Volan framkastet tanken om at man foreløpig kunne foreta den deling at tjenestemennene i Oslo, Bergen, Trondheim og Stavanger inntil videre blir stående i Norsk Kommuneforbund, og at tjenestemennene ved arbeidskontorene i de øvrige kommuner overføres til Norsk Tjenestemannslag.

Norsk Tjenestemannslag har nå, etter hva Thorvald Karlsen opplyste, det overveiende flertall av tjenestemennene i de sistnevnte kommuner i sitt forbund.

Forbundenes representanter lovte å overveie det antydende forslag fra Volan, og gi svar til Landsorganisasjonen snarest. Det henvises for øvrig til avskrift av Arbeidsdirektoratets skriv av 16. november 1950, som er oversendt forbundene.

Vedtak:

Norsk Tjenestemannslag har i skriv av 26. juni sluttet seg til det forslag som ble fremmet av Volan i møte den 22. juni. Norsk Kommuneforbund har i skriv av 5. juli, om enn under tvil, gitt sin tilslutning. Sekretariatet fattet så den 14. august følgende vedtak:

1. Personalet ved alle fylkesarbeidskontorer, sjømannskontorer og arbeidskontorer organiseres i tilslutning til Norsk Tjenestemannslag med følgende unntak:

Personalet ved arbeidskontorene i Oslo, Bergen, Trondheim og Stavanger blir inntil videre organisert i tilslutning til Norsk Kommuneforbund.

2. Medlemmer av Norsk Kommuneforbund eller andre forbund overføres til Norsk Tjenestemannslag ved alle kontorer som i henhold til punkt 1 skal tilhøre Tjenestemannslagets organisasjonsområde.

Protokoll.

Sak 15-2.

Sildeløsserne i Bergensdistriktet.

På grunnlag av Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbunds avtale med arbeidsgiverne i sildoljeindustrien i Bergen om arbeidskort, var det som kjent oppstått visse vansker, og saken har tidligere vært behandlet i sekretariatet.

Etter innstilling fra et møte på Landsorganisasjonens kontor den 2. mars 1951 fattet sekretariatet i møte den 6. mars følgende vedtak:

1. Da sildesesongen nå er avsluttet, bør spørsmålet tas opp igjen av tillitsmennene i Bergen til nærmere drøfting med sikte på å få en ordning til neste sesong. En avgjørelse bør foreligge før 1. juli 1951.
2. Møtet kunne ikke anbefale den av tillitsmannsmøtet i Bergen påpekte ordning at arbeiderne i sildesesongen skulle få fristempelmærker så lenge arbeidet pågikk.
3. Man ville bestrepe seg på å komme fram til en ordning som gikk ut på at samtlige som deltar i sesongarbeidet må legitimere hvor vedkommende er organisert, og at der må treffes en ordning slik at vedkommende arbeidere har interesse av å fremskaffe bevis for sitt organisasjonsforhold, og å få dette opprettholdt. Møtet er klar over de vansker som her er til stede og vil anbefale at man søker fram til en ordning slik at alle som deltar i sesongarbeidet må løse arbeidskort. De som er medlemmer av andre forbund enn det forbund som har undertegnet avtalen med bedriftene, må få

innsatt merker i sine medlemsbøker for den tiden sesongen varer, eventuelt gjennom refusjon fra Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund som får oppgjøret for arbeidskortene.

Bergen og fylkenes faglige Samorganisasjon har i skriv til Landsorganisasjonen av 7. juni d. å. meddelt at de har behandlet saken på nytt, og fremmer følgende forslag:

1. Alle arbeidstakere som ikke er medlem av Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund og som beskjefliges med sildehåving ved sildoljefabrikkene, skal betale arbeidskortenes kostende.
2. De medlemmer av andre forbund skal etter endt sesong oversende sine arbeidskort til den forening de ordinært tilhører. Denne forening oversender arbeidskortet til Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund som da refunderer halvdel av arbeidskortets kostende til dekning av den del av den kontingent vedkommende arbeidstaker ordinært skal betale til sin fagforening.
3. Den forening vedkommende arbeidstaker ordinært sorterer under får da selv ta avgjørelse om utlikning av den resterende kontingent vedkommende i henhold til forbundets lover skal betale av sin fortjeneste.

Det ble i anledning foranstående holdt møte på Landsorganisasjonens kontor den 13. juli d. å., hvor de forbund som var til stede ved sakens behandling sist, nå var representert.

Fra Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund møtte: Enger

Fra Norsk Transportarbeiderforbund møtte: Aasen.

Fra Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund møtte: Fossum.

Fra Landsorganisasjonen møtte: Alf Andersen.

Møtet ble enig om å anbefale sine respektive forbund og også sekretariatet å treffe vedtak i overensstemmelse med samorganisasjonens forslag.

Oslo, den 13. juli 1951.

Alf Andersen (s.)

Behandlet i sekretariatet den 20. juli 1951 og godkjent.

Protokoll.

Ar 1951 den 31. oktober kl. 14 holdtes konferanse på Landsorganisasjonens kontor.

Til stede:

Fra Landsorganisasjonen: Elias Volan og Alf Andersen.

Fra Transportarbeiderforbundet: Leif S. Olsen og Einar Aasen.

Fra Kjemisk Industriarbeiderforbund: Anker Nordtvedt og Odd Humblen.

Fra Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbundet: E. Strand.

Fra Finnmark faglige Samorganisasjon: E. Simonsen.

Det aktuelle spørsmål var organisasjonsforholdene i Øksfjord.

Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund, Norsk Transportarbeiderforbund og Norsk Nærings- og Nydelsesmiddelarbeiderforbund har foretatt befarings av bedriftene i Øksfjord. Det samme har Finnmark faglige Samorganisasjon gjort. Det forelå rapport fra de interesserte organisasjoner. Av denne framgår at «Njård» driver en sildoljefabrikk, en fabrikk som fremstiller fiskefilet samt en fiskeforretning som tilvirker og selger tørrfisk, saltfisk og eksporterer iset fisk, dessuten har firmaet

en dampskipsekspedisjon. Alle arbeidere var tilsluttet Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund. Dette er nå endret, idet 8 arbeidere som er beskjeftiget ved dampskipsekspedisjonen og spedisjonsforretningen, har dannet sin egen forening i tilslutning til Norsk Transportarbeiderforbund.

Norsk Nærings- og Nydelsesmiddelarbeiderforbund krever at arbeiderne ved filetfabrikken må overføres til Norsk Nærings- og Nydelsesmiddelarbeiderforbund. Bedriften beskjeftiger 75 arbeidere. Sildoljefabrikken beskjeftiger ca. 60 arbeidere. Samorganisasjonen mener at det er plass for en selvstendig forening ved filetfabrikken.

Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund reiser ikke noen strid om overføring av medlemmer til andre organisasjoner, men hevder som sin oppfatning at det vil virke organisasjonsskadelig å dele arbeidsstokken i Øksfjord på flere forbund. Forbundet er villig til å gi fra seg alle sine medlemmer til det forbund som Landsorganisasjonen bestemmer skal ha organisasjonsretten i Øksfjord, men hevder bestemt at det beste ville være at alle sto tilsluttet ett forbund.

Landsorganisasjonens representanter framholdt at etter de retningslinjer som organisasjonen har trukket opp, må sildoljefabrikkens arbeidere fortsatt bli stående i Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund, men at filetfabrikkens arbeidere må skilles ut og overføres til Norsk Nærings- og Nydelsesmiddelarbeiderforbund hvis forbundet insisterer på at overføringen må finne sted.

Når det gjelder dampskipsekspedisjonens arbeidere, har Transportarbeiderforbundet rett til å organisere disse arbeidere, hva det allerede har gjort ved å danne en forening på 8 medlemmer.

Etter en del diskusjon ble en enig om at sildoljefabrikkens arbeidere fortsatt må stå tilsluttet Kjemisk Industriarbeiderforbund og at Transportarbeiderforbundet og Nærings- og Nydelsesmiddelarbeiderforbundet drøfter spørsmålet om en foreløpig kan ordne organisasjonsforholdet slik at Transportarbeiderforbundet får overført til sin avdeling fiskeribedriftens arbeidere, og at denne ordning foreløpig gjelder for 1 år. Det kan nemlig tenkes at fiskeribedriften kommer til å endre karakter, slik at den går over fra fiskefiletproduksjon til produksjon av saltfisk og tørrfisk samt eksport av iset eller frosset fisk.

De to forbund skulle ta konferanse om saken og gi Landsorganisasjonen beskjed om resultatet innen mandag 5. november d. å.

Ved telefonisk henvendelse til Næringsmiddelarbeiderforbundet meddelte forbundet at forbundet og Transportarbeiderforbundet er enig om at transportarbeiderforeningen på stedet skal overta organisasjons- og tariffretten ved fiskeribedriften og at dette gjelder foreløpig for 1 år i påvente av endring i utviklingen innen fiskeribedriften på stedet.

Behandlet i sekretariatet den 13. november 1951 og godkjent.

Protokoll.

Sak nr. 32-53.

Arbeidsformidlingen i sildesesongen.

År 1951, den 14. november, holdtes møte på Landsorganisasjonens kontor, til drøfting av arbeidsanvisningen og organisasjonsforholdene for arbeidere som deltar i sildelossingen under stor- og vårsildfisket.

Til stede:

Fra Landsorganisasjonen: *Elias Volan*.

Fra Norsk Transportarbeiderforbund: *Olaf Askeland*.

Fra Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund: *Odd Humblen*.

Fra Norsk Arbeidsmannsforbund: *Walter Kristiansen*.

Fra Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund: *Fossum*.

Det referertes rapport fra den befaring som *Volan*, *Askeland* og sekretær *Finn Lien* i Bergen og Fylkenes faglige Samorganisasjon har foretatt på Vestlandet. Rapporten fra denne befaring er sendt Arbeidsdirektøren, direktøren for Arbeidstilsynet samt statsrådene *Ulrik Olsen* og *Reidar Carlsen*, og vedlegges som bilag til denne protokoll.

En drøftet administrasjonsforholdene ved arbeidsanvisningen på de forskjellige steder og konstaterte følgende faktiske forhold:

Bergen.

I Bergen har Bergens Transportarbeiderforening overenskomst med de private silde-eksportører og Stor- og vårsildlaget. Det er i denne overenskomst bestemt at foreningen har formidlingsretten og fortrinnsretten til alt arbeid i forbindelse med lossing og ising til eksport under stor- og vårsildfisket.

Det er også bestemt i tariffen at feriegodtgjørelsen til de som deltar i arbeidet, skal innbetales til foreningen, som så foretar utbetaling av feriepengene til de enkelte arbeidere.

Til dekning av utgiftene i forbindelse med arbeidsanvisning, innkassering av feriepenge, utbetaling av feriegodtgjørelse, må alle arbeidere utenfor foreningen løse et arbeidskort som betales med kr. 15.00 for sesongen.

Dette arbeidskort dekker ikke noe av arbeidernes kontingentplikt til sine respektive fagforeninger. Administrasjonen medfører at foreningen under sildesesongen må engasjere ekstra mannskaper til kontroll og arbeidsanvisning. Foreningen har således ikke egentlig noen inntekt av disse arbeidskortene utover dekning av administrasjonsutgiftene.

Florø.

I Florø har Transportarbeidernes Forening arbeidsformidlingen. Alle som deltar i dette arbeid trekkes i sitt akkordoppgjør med 5 pst. av arbeidsinntekten, hvorav 1 pst. går til fagforeningen og 4 pst. fordeles mellom 3 folkeuttakere. Arbeidernes akkordsats er 55 øre pr. hl.

Måløy.

Transportarbeiderforeningen velger en folkeuttaker. Han har som godtgjørelse for sitt arbeid 1 øre pr. hl. losset sild for det kvantum hvor han anviser arbeidshjelp. Arbeidernes akkordsats er 55 øre pr. hl. De uorganiserte arbeidere som deltar i sildearbeidet betaler et arbeidskort med kr. 20.00 som tilfaller fagforeningen.

Alesund.

I Alesund har transportarbeidernes organisasjon hverken overenskomst for arbeidet eller arbeidsformidling. Arbeidsformidlingen utføres av 2 privatpersoner som oppkrever 4 pst. av akkordprisen av de losselag som får anvist arbeid gjennom formidlerne.

I møte med Transportarbeiderforbundets 2 avdelinger og Samorganisasjonen var det ingen stemning for at organisasjonen skulle overta noe ansvar på dette arbeidsfeltet, slik som særlig underbringelsesforholdene for arbeiderne ligger an i denne byen.

Sildoljefabrikkene.

Ved sildoljefabrikkene har Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund opprettet avtale med bedriften om akkordsatsen.

Videre bestemmes ved avtale at forbundet skal utstede et arbeidskort for de arbeidere som ikke har sitt organisasjonsforhold i orden innenfor N.K.I.F. Arbeidskortet koster kr. 20.00 for sesongen. Arbeidskortet utstedes av vedkommende bedrift når arbeideren får beskjeftigelse ved dette arbeid. Beløpet trekkes av akkordoppgjøret og sendes forbundet. Forbundet har hittil for de arbeidere som hadde sitt medlemskap i orden i Landsorganisasjonen, refundert vedkommende arbeidere, gjennom den fagforening de sto tilsluttet, det hele beløp.

En ble enig om å foreslå for de respektive forbund og Landsorganisasjonen at den ordning som er etablert bibeholdes for kommende sesong.

Det er opplyst at sildelossingen undergår store rasjonaliseringer. Men en vesentlig del av silden losses allerede ved hjelp av grabber, installert på fartøyer. Liknende losseapparater er installert på en rekke sildoljefabrikker.

Det bygges store nye sildoljefabrikker. Andre fabrikker har utvidelsesplaner. En finner det derfor ikke formålstjenlig å innføre kompliserte ordninger mellom de interesserte forbund på det nåværende tidspunkt. Det riktige må være at en avventer utviklingen i dette arbeidsområde.

Under henvisning til foranstående foreslår møtets deltakere enstemmig at de interesserte organisasjoner treffer følgende vedtak:

1. Den arbeidsordning som er etablert på de enkelte steder bibeholdes i kommende sildesesong.
2. Hvis det inntreffer andre vesentlige forhold enn de som nå er praktisert, kan spørsmålet opptas på ny til behandling.
3. Det henstilles til Norsk Transportarbeiderforbund å ta under overveielse om det praktisk lar seg gjennomføre for Ålesund en mer tilfredsstillende ordning under organisasjonens medvirkning og kontroll.

Elias Volan.

Godkjent av forbundene og av sekretariatet.

Protokoll.

Sak nr. 5-1/51.

Den 23. november 1951 holdtes konferanse på Landsorganisasjonens kontor til behandling av sak: Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund—Lista kommune, legging av hovedvannledning.

Til stede:

Fra Landsorganisasjonen: *Elias Volan.*

Fra Norsk Arbeidsmannsforbund: *Albert Karlsen.*

Fra Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund: *P. Framnes*, samt forbundets distriktssekretær for Sørlandet: *Terje Rislå.*

Saken gjelder opprettelse av tariffavtale for oppgraving av en hovedvannledning ca. 4,5 km i lengde, samt legging av nye vannledningsrør.

Arbeiderne er ny-organisert i tilslutning til Norsk Bygningsindustriarbeiderforbunds avdeling for Lista, Farsund og omegn.

Det er ført forhandlinger med kommunen som vedlagte protokoll-utskrift viser. Protokollen er godkjent av foreningen og av formannskapet, og skal nå forelegges herredsstyret.

Rislå opplyste at ca. halvparten av arbeidet er fullført, og at det

resterende arbeid vil vare ca. 2 måneder. Kommunen mener at arbeidet blir fullført til jul.

Rislå framholdt sterkt at forholdene på Lista ligger svært dårlig an når det gjelder å få arbeiderne faglig organisert. Hvis arbeiderne nå skal overføres til Norsk Arbeidsmannsforbund, vil utvilsomt herredsstyret benytte seg av dette til å forkaste den avtale som forhandlerne ble enige om, og som er vedtatt av arbeiderne og formannskapet. Det vil da oppstå vansker med overføring av medlemmene fra Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund til Norsk Arbeidsmannsforbund, og det vil også bli vanskelig å få opprettet tariffavtale for dette arbeid før arbeidet er fullført. Dette vil ha skadelig innflytelse på organisasjonsarbeidet i distriktet.

Forbundenes og Landsorganisasjonens representanter var fullt på det rene med at arbeidsområdet sorterer under Norsk Arbeidsmannsforbund, og at det for så vidt er feil at arbeiderne er organisert i Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund.

Etter en del diskusjon fant *Volan* å ville stille følgende forslag til behandling av forbundene:

1. Under henvisning til de kompliserte forhold som foreligger i denne sak, overlates det til Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund å opprette avtale for foran nevnte arbeider.
 2. Landsorganisasjonen underretter de faglige distriktsorganisasjoner om at de skal ha sin oppmerksomhet henvendt på vannverksarbeider i de forskjellige distrikter, og dra omsorg for at arbeiderne blir organisert i tilslutning til Norsk Arbeidsmannsforbund, for så vidt angår anlegg av hovedvannledninger og kloakkledninger, overensstemmende med hva forbundene er enige om, og i henhold til Landsorganisasjonens vedtak i organisasjonsspørsmål.
 3. Da saken haster, anmodes forbundenes administrasjon om å ta stilling til saken snarest.
- Godkjent av forbundene.

R a p p o r t.

Til sekretariatet.

Sammenslutning av fagforeningene ved Helly J. Hansens bedrifter, Moss.

Idet en viser til rapport av 21. juni d. å. om behandling av sammenslutning av ovennevnte fagforeninger, har forbundene meddelt at de intet har å innvende mot dette.

Klubbstyret i Moss anmodet deretter om at det måtte holdes felles fagforeningsmøte, hvor representanter fra Landsorganisasjonen og de fire forbund var til stede. Dette møte ble holdt lørdag den 8. desember 1951 i spisesalen i Helly J. Hansens bedrifter, Moss.

Til stede:

Fra Landsorganisasjonen: Alf Andersen.

Fra Norsk Bekledningsarbeiderforbund: Witalis Andersen.

Fra Norsk Treindustriarbeiderforbund: P. Ødegaard.

Fra Norsk Tekstilarbeiderforbund: Harald Braathen.

Fra Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund: H. Thesen.

Fellesfagforeningsmøtet besluttet å ta til etterretning behandlingen i de enkelte foreninger som går ut på at sammenslutning skal foretas. De 4 fagforeningsstyrene får i oppdrag, sammen med Norsk Bekledningsarbeiderforbund, å avgjøre fra hvilket tidspunkt sammenslutningen skal

finne sted. Deretter foretas nyvalg i den nye fagforening. For øvrig får styret sammen med forbundet i oppdrag å tilrettelegge forhandlingene ved kommende tariffrevisjon.

En vil foreslå at sekretariatet godkjenner sammenslutningen.
Behandlet i sekretariatet den 11. desember 1951 og godkjent.

Protokoll.

Ar 1951, den 19. desember, holdtes konferanse på Landsorganisasjonens kontor angående organisasjons- og tarifforholdet for *Åkra kommunale vannverk* (Karmøy).

Til stede:

Fra Landsorganisasjonen: Elias Volan.

Fra Norsk Arbeidsmannsforbund: Paul Sundt.

Fra Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund: Tomas Nising og Eugen Johannessen.

Nising meddelte at en av forbundets agitatorer hadde organisert en gruppe av de arbeidere som er beskjeftiget ved vannverket i tilslutning til Norsk Bygningsindustriarbeiderforbunds avdeling i Kopervik. Disse arbeidere er vanligvis beskjeftiget med grunnarbeider og husbygging. I alt ble det organisert 14—15 arbeidere.

Forbundets Stavanger-kontor har forsøkt å få opprettet tariffavtale for vannverksanlegget, og saken var innbrakt til megling i Stavanger. Imidlertid protesterte Norsk Arbeidsmannsforbund mot at Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund fikk opprette tariff, da vannverksanlegg sorterer under Norsk Arbeidsmannsforbunds organisasjonsområde. Som følge av protesten ble meglingen ikke holdt, og noen tariff for arbeidet er ikke opprettet. Anlegget antas å bli ferdig i begynnelsen av neste år.

De fleste av arbeidsstyrken er uorganisert. Det er vesentlig småbrukere og fiskere som har deltatt i arbeidet.

Norsk Arbeidsmannsforbunds representant kunne ikke gi sin tilslutning til at Bygningsindustriarbeiderforbundet får opprette tariff ved vannverksanlegget.

En ble enig om å forelegge saken for Landsorganisasjonens administrasjon til avgjerd.

Landsorganisasjonens administrasjon vedtok i møte 22. desember 1951 i helhold til ovenstående at organisasjons- og tarifforholdet tillegges Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund.

Protokoll.

Sak nr. 47-58.

Kontrollassistenter ved Trøndermeieriet A/L.

Møte på Landsorganisasjonens kontor den 20. desember 1951.

Til stede:

Fra Landsorganisasjonen: Alf Andersen.

Fra Norsk Skog- og Landarbeiderforbund: Klaus Kjelsrud og Sigmund Lein.

Fra Norsk Nærings- og Nydelsesmiddelarbeiderforb.: Erling Frogner.

Fra Norges Handels- og Kontorfunksjonærers Forb.: Johan Moksnes.

Møtet var sammenkalt på foranledning av skriv fra Norges Handels- og Kontorfunksjonærers Forbund av 11. desember d.å. om organisa-

sjonsforholdene for kontrollører ved meieriene. Etter de opplysninger som framkom på møtet, er forholdet følgende:

De angjeldende kontrollører har som oppgave å foreta melkekontroll, hygienekontroll og kontroll med melkebehandlingen og arbeidsordningen hos produsentene. Disse kontrollører er også behjelpelig med gårdsregnskapene.

Det har vært vanskelig å bringe på det rene hvem som i tilfelle er disse kontrollørers arbeidsgiver, men forholdet er at leverandørene av melk står fritt når det gjelder å slutte seg til de kontrollorganer som er opprettet.

Kontrollørenes lønninger utredes ved avgift fra produsentene + et tilskott fra staten med kr. 1 000.00 pr. kontrollør.

Norsk Skog- og Landsarbeiderforbund opplyser at det her kan dreie seg om ca. 1000—1200 mann, men tallet vil sikkert stige etter hvert. Forbundet har opprettet overenskomst for 30—40 stk. Blant annet en overenskomst i Trøndelag og en på Østre Toten. I det ene tilfelle er avtalen opprettet med vedkommende meieri, i det annet tilfelle med kontrollaget. De personer det her er spørsmål om er i stor utstrekning gårdbrukersønner og som sådanne vanskelige å organisere. Gårdbrukersønner tar disse jobber som et ledd i sin videre opplæring, enten til agronomer eller til meierister. Det finnes selvsagt også andre, som har all interesse av å få sine lønns- og arbeidsforhold forbedret, og som ernærer seg av stillingen.

De overenskomster som er opprettet tar hensyn til at vedkommende har kosten på gården under sin inspeksjon. Det vil si at de går fra gård til gård og har således kosten på yrkesdagene.

Norsk Nærings- og Nydelsesmiddelarbeiderforbund har også hatt kontakt med en del av disse kontrollører, men har henvist dem til Skog- og Landarbeiderforbundet. Det er imidlertid nå opplyst at kontrollørene har dannet sin egen organisasjon, blant annet på Hedmark, og en regner med, hvis det ikke allerede er et faktum, at det blir en egen landssammenslutning for disse.

Møtet var enig om, at selv om dette var en vanskelig materie, ville en ha all interesse av å få disse kontrollører organisert. Det kan nemlig få stor betydning at de har et utmerket kjennskap til gårdenes drift og regnskapsforhold, og dette er vel også årsaken til at gårdbrukerne i stor utstrekning er redd for at de skal få en nærmere tilslutning til fagbevegelsen.

Møtet var derfor enig om som den mest praktiske ordning, å foreslå for sekretariatet at disse kontrollører, iallfall foreløpig, søkes organisert i *Norsk Skog- og Landarbeiderforbund*.

Norges Handels- og Kontorfunksjonærers Forbund vil gi sin avdeling i Trøndelag instruks i overensstemmelse hermed.

Behandlet i sekretariatsmøte den 4. januar 1952 og godkjent.

Protokoll.

Berg Arbeidsskole, Tønsberg.

Etter oppdrag av administrasjonen hadde undertegnede lørdag den 1. desember en konferanse med *Ø. Engebretsen*, *Norsk Fengseltjenestemannslag* og *Th. Karlsen*, *Norsk Tjenestemannslag*, angående organisasjonsforholdene ved *Berg Arbeidsskole* ved *Tønsberg*.

Undertegnede ga uttrykk for som administrasjonens oppfatning at omhandlede funksjonærer burde organiseres i Norsk Tjenestemannslag, da vedkommende skole måtte ansees som en oppdragelsesanstalt og ikke som et fengsel eller anbringelse i henhold til straffeloven. Skolen er nærmest en yrkesskole.

Ø. Engebretsen, Norsk Fængselstjenestemannslag, meddelte at han ikke kunne innse at det hadde den ringeste betydning for skolens om-dømme om funksjonærene står organisert i Norsk Fængselstjenestemannsforbund. Forbundet ville således protestere mot at avdelinger som står under fængselsstyrets administrasjon, slik som i dette tilfelle, blir til-lagt andre forbund.

Det var således ikke grunnlag for enighet om spørsmålet. En vil derfor foreslå at sekretariatet fatter følgende beslutning:

Under henvisning til at Berg Arbeidsskole er et ledd i den oppdragende behandling av unge lovbrytere, og må betraktes som yrkes-skole, gjør sekretariatet henvendelse til myndighetene om at skolens administrasjon overføres til Kirke- og Undervisningsdepartementet. Funksjonærene blir å organisere i Norsk Tjenestemannslag.

Oslo, den 4. desember 1951.

Alf Andersen.

Behandlet i sekretariatetsmøtet den 4. januar 1952 og godkjent.

Protokoll.

Ar 1951, torsdag den 8. november kl. 12, holdtes møte med represen-tanter for Hushjelpens Landsutvalg. Møtet holdtes på sekretær Volans kontor.

Til stede:

Fra Landsutvalget: Thyra Hansen, Elisabeth Kolsrud og Gunvor Eiddal.

Fra Oslo faglige Samorganisasjon: Formannen, Kåre Hansen.

Fra Landsorganisasjonen: Elias Volan og Gullborg Nyberg.

Volan ledet møtet.

Han uttalte at Landsorganisasjonen var av den oppfatning at en nyordning når det gjaldt administreringen av Hushjelpens Lands-utvalg måtte finne sted, og det var en rekke detaljspørsmål en måtte drøfte i den anledning.

Han gjorde forslag om at når det gjelder den daglige administrasjon for hushjelpene, blir denne tillagt Samorganisasjonen i Oslo, slik at medlemmer av Hushjelpens Fagforening kan henvende seg der for kjøp av kontingentmerker, overføring av medlemskap og annet.

Ingen ytret seg mot at en slik ordning kommer i stand.

Det neste spørsmål er den telefon som hittil har vært disponert av Hushjelpens Landsutvalg. Volan foreslo at det overlates til Landsorganisasjonens administrasjon å finne en ordning med omsyn til overdragelse av denne telefon til Statstjenestemannskartellet.

Når det gjaldt oppnevning av medlemmer til Hushjelpens Lands-utvalg, anså Volan det for nødvendig at Kåre Hansen går inn som representant i utvalget, og likeså at Landsorganisasjonen kommer med ved at Gullborg Nyberg tiltrer Landsutvalget. De øvrige 3 medlemmer av utvalget må da Hushjelpens Fagforening i Oslo peke ut.

Thyra Hansen uttalte at det var en merkelig ordning en her søkte å etablere ved å gå til oppnevning av et nytt utvalg, idet oppfatningen hos det tidligere utvalg hadde vært at Hushjelpens Landsutvalg skulle oppløses. Volan gjorde oppmerksom på at det ville ha betydning om en opprettholdt et landsutvalg for hushjelpene ut fra det syn at hushjelpene allerede er representert i en rekke offentlige komitéer, og at det også i framtida kan bli spørsmål om representasjon i utvalg som blir nedsatt av det offentlige og som vedrører hushjelpenes interesser. Unnlater man dette kan en risikere at de borgelige kvinneorganisasjoner ensidig vil bli gitt representasjonsretten, og det må en søke å unngå.

Det ble deretter enighet om at når saken er behandlet av sekretariatet tilskrives Hushjelpens Fagforening i Oslo med forespørsel om de er villig til å gå inn i Landsutvalget med 3 representanter, og i så fall foreta oppnevning av disse.

I skriv av 19. oktober 1951 har Kommunal- og Arbeidsdepartementet gjort henvendelse om oppnevning av representanter til Arbeidstilsynsrådet, idet de nåværende representanters funksjonstid utløper 31. desember 1951.

Volan forespurte om Thyra Hansen mente å kunne fortsette i dette vervet, hvilket hun erklærte seg villig til. Thyra Hansen mente for øvrig at det ikke var noen grunn til å endre representasjonen i Arbeidstilsynsrådet, og ville foreslå at den annen representant, Gudrun Engen, og de nåværende varamenn, Elisabeth Kolsrud og Jossa Hansen, blir innstilt på ny.

Hushjelpene er for tiden representert i følgende offentlige utvalg:

1. Spesialutvalg i husstell under Statens Ernæringsråd.
2. Rådgivende utvalg under Sosialdepartementet for husmorvikarvirksomheten.
3. Utvalg i husstell under Yrkesopplæringsrådet, som utarbeider planer til kurs for hushjelper og husmorvikarer.
4. Yrkesutvalget i husstell ved Oslo Yrkesskole.

Møtet slutt kl. 13.30.

Behandlet i sekretariatet den 13. november 1951 og godkjent.

Den kooperative tvistenemnd.

I sekretariatets møte 26. juni 1951 ble følgende oppnevnt som Landsorganisasjonens representanter i nemnda for interesse-tvister: Johs. M. P. Ødegaard med Jens Berg som varamann. I nemnda for rettstvister ble oppnevnt: høyesterettsadvokat Gustav Sjaastad med overrettssakfører Arne Kr. Meedby som varamann.

Nemnda for rettstvister har i 1951 behandlet følgende saker:

1. NKL's Ullvarefabrikk, Verdal — Norsk Tekstilarbeiderforbund. Tvist om fortolkning av Hovedavtalens § 4 — organisasjonsplikt.

2. Løten Samvirkelag — Norges Handels- og Kontorfunksjonærers Forbund. Tvist om personlige tillegg.
3. Samvirkelaget, Bodø — Norges Handels- og Kontorfunksjonærers Forbund. Tvist om personlige tillegg.

Landsorganisasjonens økonomiske kontor.

Kontorets leder er cand. oecon. Odd Gøthe. To kvinnelige assistenter er fast knyttet til kontoret. En av assistentene har hatt sykepermisjon fra 24. juli 1950—21. mars 1951. Stud. oecon. Sverre Frogner er midlertidig ansatt ved kontoret. Kontoret har stenografhjelp felles med Revisjonskontoret.

I likhet med tidligere år har kontoret utført en rekke løpende oppgaver for Administrasjonen, og besvart henvendelser fra forbundene og andre. Antallet av disse ekspedisjoner har vært noe høyere enn i 1950. En har inntrykk av at kontoret nå nyttes mer til konsultasjon enn før.

Blant større oppgaver som er utført kan nevnes uttalelser om:

Nasjonalbudsjettet 1951, utvidelse av de norske frilister, beredskapsmessig utnyttelse av arbeidskraftsreserver, beredskapslagring, utbyggingsprogrammet for Nord-Norge, fagorganisasjonens syn på eksportavgifter, de lokale faglige fellesorganisasjoner og prisreguleringen. Det er dessuten utarbeidet notat om produksjonseffektiviteten i industrien og måling av denne, Schuman-planen og europeisk kull- og stålindustri, rapport over den økonomiske og faglige situasjon til samarbeidskomitemøtet i Stockholm 2.—3. november. Til indeksforhandlingene i oktober og prosedyren for Lønnsnemnda i november ble det foretatt en del beregninger og notater.

I årets løp er det regelmessig blitt sendt ut månedlige oversikter over medlemstallet i Landsorganisasjonen og de tilsluttede forbund. Det er også utsendt fire pris- og lønnsversikter og to økonomiske oversikter, de vanlige årsoversikter over medlemsmassens geografiske fordeling, antall tariffsaker behandlet og konflikter godkjent av Sekretariatet foreligger ferdige og følger denne beretning som bilag.

Kontoret har ellers foretatt en større oppstilling over arbeidslønninger for faglærte og ikke faglærte arbeidere i de viktigste industrier, og en oversikt over forbundenes viktigste tariffavtaler og deres utløpstid i 1952. Det er fra kontorets side blitt lagt meget arbeid i tariffstatistikken, og en har ytt de fleste forbund hjelp i føring av deres tariffkartotek. Det synes nå å foreligge en voksende interesse for at tariffkartotekene holdes

à jour. En venter derfor at kartotekene og tariffstatistikken skal bli tilfredsstillende i løpet av 1952.

Fra Den Europeiske Regionale Organisasjon til FFI, har kontoret i løpet av året mottatt til dels meget omfattende spørreskjemaer om økonomiske og organisasjonsmessige forhold, boligproblemer, gjenopprustning o.l. Skjemaene er besvart.

På grunnlag av oppgaver fra 62 industrielle bedrifter, med en bokført aktivaverdi på over 1000 millioner kroner, har kontoret foretatt en regnskapsundersøkelse for årene 1945 og 1949. Undersøkelsen viser en til dels meget sterk fortjenesteøkning, men denne øking er høyst ujevnt fordelt på de ulike bransjer.

Ved hjelp av prismateriale utlånt av Statistisk sentralbyrå, har kontoret på anmodning foretatt en forenklet levekostnadsberegning for to nord-norske byer. Beregningen er sammenholdt med forholdene i tre byer i Sør-Norge. En større like-lønnsundersøkelse, som bygger på data fra de viktigste tariffavtaler og opplysninger fra de enkelte forbund, er blitt forsinket, men materialinnsamlingen er her kommet så langt at undersøkelsen kan sluttføres ved årsskiftet. En undersøkelse av forbundenes driftsutgifter for årene 1948—49—50 er under arbeid. En oversikt over Landsorganisasjonens og forbundenes likvide midler og nettoformue pr. 31. desember 1950, (utregnet samlet og pr. medlem) er foretatt.

Det arbeid som gjøres for å nå fram til en tilfredsstillende offentlig lønnsstatistikk er nevnt i tidligere beretninger. Denne statistikk får stadig et bredere omfang. Den omfatter nå så vel kvartalsvise lønnsoppgaver som lønnstillinger for et stort antall lønnstakergrupper. I 1951 ble lønnstillingen utvidet til også å omfatte laste- og lossearbeidere. Det er ennå betydelige grupper som ikke omfattes av en tilfredsstillende lønnsstatistikk, antakelig omkring 390—400 tusen lønnstakere, eller ca. 40 pst. av det samlede antall. Det gjelder her grupper innenfor hvalfangst, handel- og kontorvirksomhet, hotell- og restaurantfaget og dessuten tjenestemenn i statlig og kommunal virksomhet. Statistisk sentralbyrå arbeider også for å få disse grupper trukket med i lønnsstatistikken. Kontoret støtter dette arbeid.

Spørsmålet om en alminnelig offentlig inntektsstatistikk er nevnt i forrige års beretning. Det gjelder her en statistikk som i særdeleshet kan belyse inntekts- og formuesforholdene innen det private næringsliv. Arbeidet med en slik statistikk er kommet et skritt videre. I 1951 har Statistisk sentralbyrå foretatt en prøveundersøkelse og ellers gjort andre forarbeider. Kontoret følger også denne sak med interesse.

Kontorets leder har i 1951 vært til stede ved en rekke møter mellom statsmyndighetene og næringsorganisasjonene ved drøfting av økonomiske spørsmål, og har sammen med sekretær Alf Andersen vært kontaktpunkt med de faglige representanter i prisutvalgene. Gøthe er dessuten medlem av den offentlige komité for særlige økonomiske spørsmål (tollspørsmål), statens eksport-kreditt kommisjon, utvalget for den offentlige lønnsstatistikk, varamann for Konrad Nordahl i ERP-rådet og er medlem av Det faglige nordiske økonomiutvalg. Dette siste utvalg består av tre økonomer fra henholdsvis den svenske, danske og norske landsorganisasjon. Utvalget har i 1951 avgitt en endelig rapport om tollunion og andre former for nordisk økonomisk samarbeid. Rapporten har vært gjenstand for behandlinger i Den faglige nordiske samarbeidskomité og i de nordiske yrkessekretariater. Rapporten, som er under trykking, er besluttet oversendt til den nordiske politiske samarbeidskomité.

Kontoret har i 1951 vært representert i utlandet ved følgende anledninger:

På den nordiske felleskonferanse av fagforeningsrepresentanter og sosialøkonomer i Finland 5.—7. januar deltok Sverre Frogner.

Odd Gøthe har deltatt i møter i Den nordiske samarbeidskomité 16.—19. februar og 2.—3. november, ved FFI's første sommerskole i Paris 21.—28. april og som Konrad Nordahls varamann på møte i ERP's faglige komité i Düsseldorf 18. oktober.

Odd Gøthe har i årets løp holdt en rekke forelesninger og foredrag på faglige kurs og møter. Han har utarbeidet en brosjyre om lønnspolitikken etter krigen. Brosjyren er utgitt av Arbeidernes Opplysningsforbund.

Kontoret har i det forløpne år ikke helt ut kunne fylle det arbeidsområde som må sies å høre inn under et økonomisk kontor i Landsorganisasjonen. Med kontorets nåværende arbeidsstyrke har imidlertid dette ikke vært mulig.

Økonomisk-statistisk oversikt for 1951.

Produksjon og sysselsetting.

Verdien av landets samlede produksjon — Bruttonasjonalproduktet — utgjorde i 1951 om lag 20 milliarder kroner. Fra 1950 til 1951 steg produksjonen med 3 pst., vesentlig som følge av bedringer i produksjonsutstyret, da tilveksten til yrkesbefolkningen var minimal. Produksjonsstigningen var mindre

enn i de tidligere etterkrigsår. Dette henger bl. a. sammen med at produksjonskapasiteten etter hvert er blitt bedre utnyttet, slik at ytterligere øking i sterkere grad enn før vil avhenge av rasjonalisering og investering. Til dette kommer at naturgrunnlaget for norsk økonomi på flere viktige områder setter nokså bestemte grenser for en produksjonsøkning. Som eksempel kan en nevne hvalfangsten hvor fangstmengden er sterkt begrenset, og skogbruket hvor den årlige tilvekst setter en grense for tilgangen av det viktige råstoffet som tømmer er.

Produksjonen pr. sysselsatt har steget ganske sterkt etter krigen. Vi gjengir to indekser som viser utviklingen i henholdsvis produksjon og sysselsetting (1949 = 100):

	Samlet produk.	Sivil syssels.
1946	80	94,5
1947	88	97,0
1948	94	99,0
1949	100	100,0
1950	107	100,8
1951	110	101,0

I 1946 lå den samlede produksjon omtrent på samme nivå som før krigen. Fra 1946 til 1951 steg produksjonen med om lag 37 pst. og sysselsettingen med 7 pst. Produksjonen pr. sysselsatt har derfor steget kraftig i etterkrigstiden. Utgangspunktet da krigen sluttet var imidlertid meget dårlig, og i forhold til førkrigstiden er stigningen langt mindre. Nøyaktige beregninger som muliggjør en sammenlikning med 1939, foreligger imidlertid ikke ennå.

For enkelte grupper har en imidlertid visse holdepunkter. I industrien kan en antakelig regne med at produksjonen pr. sysselsatt nå ligger om lag 15 pst. høyere enn i 1938. For fisket lå fangsten i 1951 (som var rekordår) 80—90 pst. over et normalårskvantum før krigen, trass i at sysselsettingen antakelig var noe lavere enn før krigen. Produksjonen i jordbruket er økt med 20—25 pst. fra gjennomsnittet for 1937—39, mens sysselsettingen fra sommeren 1938 til sommeren 1948 var gått ned med omkring 80 000 personer. Nedgangen har også fortsatt de siste årene og belyser den sterke stigningen som har foregått i produksjonen pr. sysselsatt.

For å belyse de enkelte næringers stilling i Norges økonomi skal en gjengi en tabell som viser deres bidrag til det samlede bruttonasjonalprodukt i 1951.

	Mill. kroner	Andel i pst.
Jordbruk	1 294	6,4
Skogbruk	633	3,0
Fiske	487	2,4
Hvalfangst	297	1,5
Industri og bergverk	6 600	32,8
Elektrisitetsforsyning m. v.	409	2,1
Bygge- og anleggsvirksomhet	1 221	6,1
Skipsfart m. v.	2 515	12,5
Annen samferdsel	847	4,2
Handel	2 813	14,0
Øvrige sektorer	3 034	15,0
Brutto nasjonalprodukt i alt	20 150	100,0

En får imidlertid et skjevt bilde av næringenes samfunnsmessige betydning ved bare å se på produksjonen. Vi skal derfor gjengi en tabell over sysselsettingen sommeren 1951:

	Antall syssels.	Andel i pst.
Jord- og skogbruk	385 500	26,4
Fiske og fangst	67 000	4,6
Industri og bergverk	383 000	26,3
Bygg og anlegg	124 800	8,6
Forretningsvirksomhet	179 100	12,3
Skipsfart m. v.	45 700	3,1
Annen samferdsel	82 800	5,7
Offentlig administrasjon	42 000	2,9
Annen immateriell virksomhet	81 100	5,6
Husarbeid og rengjøring	67 500	4,5
Sysselsetting i alt	1 485 500	100,0

Ved en vurdering av denne tabellen må en være klar over at sysselsettingen varierer sterkt med sesongene. Om vinteren er således den registrerte sysselsetting, så vel i jord- og skogbruk som i bygg og anlegg, atskillig mindre.

Fra 1945 til utgangen av 1950 steg den samlede sysselsetting med om lag 120 000 personer. (Tallet omfatter ikke selvstendig næringsdrivende eller arbeidende.) Hele 75 pst. av denne økningen eller 89 500 personer falt på industrien. Tilgangen til indu-

strien har økt i alle år, men med avtakende styrke, fra f. eks. 37 800 i 1946 til 7500 i 1950. I første halvår 1951 var det en betydelig øking, men sysselsettingen avtok igjen utover høsten og var ved årsskiftet 1951—52 ikke større enn året før.

Situasjonen på arbeidsmarkedet i 1951 var stort sett preget av den samme knapphet som tidligere. På enkelte områder var situasjonen noe lettere, særlig i visse forbruksvareindustrier. De krav som forsvaret nå stiller, sammen med en svært begrenset stigning i yrkesbefolkningen, vil trolig gjøre situasjonen på arbeidsmarkedet meget stram i 1952, særlig i sommermånedene.

Prisutviklingen.

Mellom 40 og 50 prosent av den samlede varetilgang i Norge importeres fra andre land. Dette viser at utenrikshandelen spiller en større rolle for Norge enn for de fleste andre land, og forklarer hvorfor utviklingen i verdensøkonomien, særlig prisutviklingen, spiller en så avgjørende rolle for utviklingen her hjemme.

Året 1950 var preget av sterkt stigende priser på de internasjonale råvaremarkeder. Det gjaldt særlig det siste halvåret som følge av de virkninger Korea-krigen fikk for etterspørselen. Utpå vårparten 1951 kulminerte prisstigningen og ble avløst av et betydelig prisfall. Utviklingen framgår av den amerikanske prisindeksen for råvarer (Moody), som vi gjengir nedenfor:

Råvarepriser — januar 1950 = 100.

Juni 1950	113
Februar 1951	151
August »	131
November »	130

Råvareprisene falt i løpet av sommermånedene og ble utover høsten og vinteren stabilisert på et nivå som lå om lag 15 pst. høyere enn ved utbruddet av Korea-krigen i juni 1950. En av de viktigste årsakene til prisfallet var at de store amerikanske oppkjøpene av strategiske råvarer stanset, og dermed falt en av de dominerende etterspørgerne bort. Den amerikanske innkjøpspolitikken har senere vært preget av større varsomhet, dels for å hindre fortsatt prisstigning og dels fordi lagrene etter hvert ble fylt.

Arbeidet med å gjennomføre en internasjonal fordeling av knapphetsvarene har vel også til en viss grad virket stabilise-

rende, selv om det har vært sparsomt med konkrete resultater av disse forhandlingene.

Prisstigningen på verdensmarkedet har slått sterkt ut i våre importpriser. Fra sept.—okt. 1950 til sept.—okt. 1951 steg disse gjennomsnittlig med om lag 30 pst. (Prisene for skipsimporten er holdt utenfor.) Stigningen i importprisene stanset opp utpå sommeren, men fortsatte igjen i høstmånedene. Når fallet i råvareprisene ikke har slått sterkere ut i importprisene, henger det blant annet sammen med at prisnivået for ferdigvarer er blitt drevet opp i de fleste land. Høyere priser på importerte ferdigvarer har derfor motvirket lavere råvarepriser.

Vi gjengir nedenfor den gjennomsnittlige stigning i importprisene for enkelte varer:

Importpriser.

	Stigning i pst.	
	1949— 3. kv. 1951	3. kv. 1950— 3. kv. 1951
Sukker, farin	49	36
Kaffe, rå	189	9
Rågummi	301	102
Ull, vasket	217	89
Jernplater (over 3 mm)	49	54
Råbomull	68	25
Steinkull	56	56

Den sterke prisstigningen som satte inn i Norge våren 1950 (etter reduksjonen av pristilskuddene) fortsatte også i første halvår 1951, men da vesentlig som en følge av prisstigningen ute i verden. En sammenlikning med andre land viser at Norge ligger gunstig an når en ser på hele etterkrigstiden under ett, trass i den betydelige stigning som har funnet sted de to siste årene. Utviklingen framgår av denne oversikten over stigningen i engrosprisene:

Engrospriser.

	Stigning i pst.	
	sept. 1950— sept. 1951	1945— sept. 1951
Norge	20	50
Belgia	11	41 ¹⁾
Danmark	25	76
Frankrike	23	—

¹⁾ Fra november 1946.

	Stigning i pst.	
	sept. 1950— sept. 1951	1954— sept. 1951
Nederland	19	117 ¹⁾)
Storbritannia	19	92
Sverige	33	57
USA	5	68

Oversikten viser at vår tidligere stabiliseringspolitikk har hatt gode virkninger på dette området, selv om vi i de to siste årene «har tatt igjen noe av den prisstigning som vi tidligere ikke hadde»!

En kan for øvrig nevne at prisstigningen det siste året i de land som er tatt med, først og fremst fant sted i første halvår. I sommermånedene stanset stigningen opp og ble til dels avløst av en viss nedgang. I de fleste land pekte imidlertid prisbevegelsen igjen oppover mot slutten av året.

Den samme tendensen går for øvrig igjen i levekostnadsindeksen her i landet. Utviklingen framgår av denne oversikten:

Levekostnadsindeksen 1949 = 100.

Mars 1950	100,9
September 1950	108,3
Januar 1951	112,6
Mars »	115,0
Juli »	125,5
August »	125,5
September »	125,8
Oktober »	125,5
November »	126,3
Desember »	127,1

Fra januar 1951 til juli 1951 steg indeksen med 11,5 pst., fra juli til desember med 1,3 pst. En må regne med en fortsatt stigning i den første tiden, da virkningene av lønnstillegg og høyere jordbrukspriser høsten 1951 ikke har slått fullt ut i tallet for desember.

Vi gjengir prisstigningen i 1951 for de enkelte hovedgrupper i indeksen:

¹⁾ Anslag.

Prisstigning for enkelte grupper i 1951.

	Stigning i pst.
Alle grupper	12,9
Matvarer	13,0
Drikkevarer og tobakk	8,3
Kull, koks, ved osv.	36,3
Gass og elektrisitet	3,8
Bekledning	20,7
Husleie	2,4

I diskusjonen omkring de siste generelle dyrtidsreguleringene er det blitt hevdet at prisstigningen har rammet familier med mange barn sterkest, slik at samme lønnstillegg uansett forsørgelsesbyrde, ville skape en skjevhet. Statistisk sentralbyrå har foretatt en beregning for å belyse dette spørsmålet. Beregningen gjelder utviklingen i levekostnadene fra 1949 til september 1951. Vi gjengir hovedresultatet nedenfor:

*Indekstall for levekostnadene for forskjellige familiestørrelser.
1949 = 100.*

September 1951	Mann og kone	Mann, kone og 1 barn	Mann, kone og 2 barn	Indeks- familien, 3,51 pers.
Matvarer	131,3	131,4	132,0	131,8
Drikkevarer og tobakk ..	122,1	121,2	122,3	121,8
Bekledning	137,9	139,6	140,7	140,3
Hovedsum	123,8	125,1	126,3	125,8

Beregningen bekrefter at prisstigningen har vært sterkest for familier med flere barn, men forskjellen har vært forbausende liten og atskillig mindre enn mange har hevdet. For en familie på 2 voksne, steg levekostnadene med 23,8 pst. fra 1949 til september 1951, for 2 voksne og 2 barn med 26,3 pst., altså en forskjell på bare 2,5 pst. i 2 år med sterk prisstigning. Bekledningsposten viser den største forskjellen med 2,7 pst., mens matvareposten bare viser en forskjell på 0,3 pst.

Utenriksøkonomien.

Eksport av varer og skip: Verdien av vareeksporten steg med hele 48 pst. i 1951, fra 2799 millioner i 1950 til 4142 millioner i 1951. Den sterke stigningen i verdien skyldes for en vesentlig

del prisstigningen på verdensmarkedet. Eksportmengden steg med 7—8 pst. Dette var langt mindre enn fra 1949 til 1950 og henger sammen med at det nå ikke finnes noe større ledig produksjonskapasitet i eksportindustrien som kan tas i bruk når råvaretilgangen øker. Større eksportmengde i tiden framover kan derfor først og fremst oppnås ved investeringer, rasjonalisering og liknende, og det krever lenger tid før resultatene foreligger i form av større produksjon.

Eksporten av enkelte viktigere varer fordelte seg slik (millioner kroner):

	Januar 1951	November 1950
Tremasse, cellulose, papir	1 217	583
Fisk og fiskevarer	558	414
Jern og stål, uedle metaller ..	549	471
Fett og olje	467	363

Den sterke verdistigningen for tremasse, cellulose og papir skyldes så å si i sin helhet høyere priser.

Salg av eldre skip til utlandet fikk et usedvanlig stort omfang i 1951, og verdien av skipseksporten kom opp i 442 millioner kroner mot 120 millioner kroner foregående år.

Import av varer og skip: Verdien av vareimporten steg med 35 pst. i 1951, fra 4035 millioner i 1950 til 5436 millioner i 1951. Også for importverdien har pristilgangen spilt en betydelig rolle, men økingen i importmengden var større enn i eksportmengden og utgjorde om lag 13 pst. fra 1950 til 1951. Importmengden har de siste årene vært atskillig større enn før krigen. I 1951 var den om lag 30 pst. større enn i 1938, og tar en stigningen i folketallet med, lå importmengden pr. innbygger i 1951 16 pst. høyere enn i 1938. Dette gir uttrykk for den sterke ekspansjonen norsk økonomi har hatt i etterkrigstiden.

Importen av de viktigste varene fordelte seg slik (millioner kroner):

	Januar 1951	November 1950
Jern, stål, met., maskiner etc.	1 301	1 011
Brenselstoffer	613	437
Tekstilvarer	767	572
Korn	270	284
Fett og olje	214	149

Verdien av skipsimporten kom i 1951 opp i 867 millioner kroner, en stigning på 22 millioner kroner i forhold til 1950.

Fraktinntekter. Koreakrigen, opprustningen og kullimporten fra USA har ført til en kraftig øking i etterspørselen etter tonnasje. Dette har igjen slått ut i en sterk stigning i fraktratene. Selv om en meget stor del av den norske flåten seiler på langsiktige fraktavtaler, har stigningen i fraktratene resultert i en sterk oppgang i fraktinntektene. Nettofraktinntektene er anslått til 2000 millioner kroner i 1951 mot 1184 millioner kroner i 1950, dvs. en stigning på nærmere 70 pst. For 1952 regner en med en ytterligere oppgang på 400 millioner kroner, selv om utgiftstigningen som følge av bl.a. høyere priser på olje og kull er betydelig.

Betalingsbalansen. 1951 ble det første året etter krigen med overskudd på vare- og tjenestebalansen overfor utlandet (vare- og tjenestebalansen omfatter import og eksport av varer og skip, fraktinntekter, utgifter og inntekter ved turisttrafikken og visse andre mindre poster). Utviklingen de siste fem år har vært:

1947 underskudd	1 240	millioner kroner
1948	»	741	»
1949	»	1 191	»
1950	»	801	»
1951 overskudd	190	»

For 1952 regnes med et underskudd på 120 millioner kroner. Dette er et foreløpig tall da virkningene av det nye forsvarsprogrammet ikke er fullt ut innarbeidet i nasjonalbudsjettet for 1952.

Den kraftige bedringen fra 1950 til 1951 henger dels sammen med bedringen i bytteforholdet overfor utlandet (forholdet mellom importpriser på den ene siden og eksportpriser og fraktrater på den andre) og dels med økt eksportmengde. Av oppstillingen nedenfor framgår utviklingen i hovedpostene på vare- og tjenestebalansen fra 1950 til 1951 (millioner kroner):

	1950	1951	Øking (+) Nedgang (-)
Importoverskudd av varer ..	1 236	1 294	+ 58
» skip ..	725	425	- 300
Andre utgifter, netto	24	91	+ 67
Nettofraktinntekter	1 184	2 000	+ 816

Importoverskuddet av varer viste en moderat stigning. Det samme gjaldt posten «andre utgifter» som bl.a. omfatter utgifter og inntekter ved turisttrafikk og hvalfangstens utgifter i utlandet. Den store forskyvningen fra foregående år faller så å si i

sin helhet på skipsfartssektoren. Stor skipseksport reduserte importoverskuddet av skip, og dette sammen med stigningen i fraktinntektene skapte en bedring på 1116 millioner kroner. Trekker en utgiftsøkningen fra, blir det en samlet bedring på 991 millioner kroner fra 1950 til 1951. Av denne bedringen kan en grovt regnet anslå at $\frac{1}{3}$ skyldes større eksportmengde, mens resten kan tilskrives bedre bytteforhold overfor utlandet.

Noen få tall vil vise utviklingen i bytteforholdet. Mens fraktinntektene steg med 70 pst. i 1951, økte flåten bare med om lag 6 pst. Trass i denne sterke bedringen ligger imidlertid fraktinntektene pr. tonn i dag likevel ikke høyere enn stigningen i de gjennomsnittlige importpriser fra 1938 til i dag skulle tilsi. Videre har de gjennomsnittlige eksportpriser (uten skip) steget med 47 pst. fra 1950 til 4. kvartal 1951, mens importprisene er steget med 33 pst. i samme tidsrom. Her er den forverring av bytteforholdet som bl.a. ble skapt av devalueringen i 1949, blitt fjernet.

Hvis en til overskuddet på vare- og tjenestebalansen føyer de forskjellige utgifts- og inntektsposter i betalingsforholdet, f.eks. betaling av renter og avdrag på gjeld, gavene under Marshallhjelpen, nye lån osv., blir resultatet at våre valutabeholdninger økte med 400 millioner kroner i 1951. I direkte hjelp under Marshallplanen fikk vi 308 millioner kroner.

Overskuddet på vare- og tjenestebyttet i 1951 gjelder for den overveiende del valuta fra land som deltar i Den europeiske betalingsunion. I dollar var det framleis et betydelig underskudd.

Frilistene er nå blitt betydelig utvidet. Hvis Organisasjonen for europeisk økonomisk samarbeid godkjenner de regler som er satt opp for importen av tørrlastskip, vil den norske frigjøringen av importen fra medlemslandene komme opp i 74 pst. Dette svarer stort sett til det vedtak som er blitt gjort i Samarbeidsorganisasjonen.

De enkelte næringer.

Industri: Industriproduksjonen var i januar—oktober i fjor ca. 6 pst. høyere enn for samme tidsrom i 1950. Økingen fra 1949—1950 var 7 pst. Produksjonen under ett er om lag 50 pst. høyere enn i 1938, i hjemmeindustrien 54 pst. over og i eksportindustrien 37 pst. over førkrigsnivået. I løpet av 1951 er det produksjonen i eksportindustrien som har økt sterkest, bortimot 10 pst. mot 4—5 pst. i hjemmeindustrien. Den sterkere øking i eksportindustrien må sees i sammenheng med den forserte investering som her har funnet sted.

	Produksjon (jan.—okt.)			
	1938 = 100			
	1951	1950	1949	1945
Hjemmeindustri	154,2	147,5	141,6	63,5
Eksporthandelsindustri	136,6	124,5	108,3	41,6
Hele industrien	148,5	140,0	130,8	56,9

Produksjonsutviklingen innenfor de enkelte næringer er noe ulik. Deler vi industrien opp i to hovedgrupper; produksjonsmiddelindustri og konsumvareindustri, så er produksjonsbevegelsen temmelig lik.

	Produksjon (jan.—okt.)		
	1938 = 100		
	1951	1950	Pst.øking
Produksjonsmiddelindustri ...	150,9	142,5	10,6
Konsumvareindustri	143,3	134,6	10,6

Ser vi nærmere på de enkelte industrigrupper blir bildet straks et noe annet.

	Pst.vis	Indeks
	øking	jan.—okt. 1951
	1950—1951	1938 = 100
Malm og metall	8,5	112
Hermetikkfabrikker	32,7	119
Annen nærings- og nyt.mid.ind.	2,3	134
Tekstilindustri	12,0	154
Skotøyindustri	2,5	114
Tremasse, cellulose	8,1	124
Kjemisk, elektrokjemisk	3,1	171
Jern og metall	3,7	164

Den svakeste produksjonsøking finner vi innenfor typiske konsumvareindustrier, som nærings- og nytelsesmiddel- og skotøyindustrien. Innenfor kjemisk og jern- og metallindustriene er produksjonsstigningen mindre enn gjennomsnittet, men produksjonen ligger her på forhånd på et høyt indekstall.

Produksjonen av enkelte viktigere varer i perioden januar—november 1951, sammenliknet med samme periode i 1950, framgår av oversikten nedenfor. Alle tall i tonn:

	Januar 1951	November 1950
Kull	425 643	331 393
Jernmalm	405 565	369 107
Svovelkis	637 161	688 706
Ferrosilisium	64 990	59 054
Aluminium	47 015	42 221
Svovel	88 372	86 256
Rent kvelstoff	154 049	146 374
Tremasse	678 847	668 180
Cellulose	485 392	439 781

Den offisielle statistikk er enda for dårlig utbygd til at en kan legge fram noenlunde sikre tall for utviklingen i produktiviteten i industrien det siste året. Et visst holdepunkt får en imidlertid ved å sammenlikne produksjonsstigningen og økingen i sysselsettingen. Den gjennomsnittlige sysselsetting i året lå anslagsvis omkring 2 pst. høyere enn i 1950, mens produksjonen lå 6 pst. høyere. Produksjonen pr. sysselsatt har derfor steget 3—4 pst.

Fra 1945 til 1951 ble industriproduksjonen nærmere tredoblet. Den sterke stigningen har først og fremst skjedd gjennom en sterk bedring i råvareforsyningen i 1945—49, en øking i sysselsettingen på 35 pst. fra 1946 til 1950, en betydelig investering, særlig i årene 1948—51, og en øking i industriens forbruk av elektrisk kraft fra 1946 til 1951 på om lag 70 pst. Fra 1951 til 1952 ventes en mindre produksjonsøking enn i tidligere år, anslagsvis 3—5 pst. Regnet i 1951-priser vil dette si en øking på 200—300 millioner kroner i industriens bidrag til bruttonasjonalproduktet.

Bygge- og anleggsvirksomhet: Den gjennomsnittlige sysselsettingen i bygge- og anleggsvirksomhet gikk ned med nærmere 4 pst. fra 1950 til 1951. Nedgangen var sterkest i anleggsvirksomheten. Arbeidet med reparasjoner og vedlikehold var også noe mindre enn i foregående år, dels som følge av et strammere pengemarked og dels som følge av bestemmelse om begrenset adgang til fradrag i inntekt ved skattelikningen.

De totale investeringer i bygge- og anleggsvirksomheten var om lag 1 pst. lavere i 1951 enn i 1950, regnet i faste priser. De sivile investeringer sank noe sterkere, nemlig med om lag 2 pst.

For nybygg har volumet ligget høyere i 1951 enn i 1950. På denne bakgrunn må nedgangen i sysselsettingen sees i sammenheng med den stadig økende selvbyggervirksomhet i boligsek-

toren og den stigende effektivitet som følge av bedre og jevnere tilgang av materialer.

Tilgangen av varer og tjenester i bygge- og anleggsvirksomheten kan deles opp i to poster. Den første posten, bruttoproduktet, omfatter lønninger til arbeidere og funksjonærer, godtgjørelse for administrasjon og fortjeneste til private entreprenører og rente og avskrivning på realkapital. Den andre posten består av varer og tjenester fra andre sektorer, f.eks. sement, trelast, murstein osv. I etterkrigstiden har bruttoproduktet utgjort en stadig synkende andel av tilgangen på varer og tjenester. Således sank den fra 0,84 i 1947 til 0,76 i 1951 (0,71 i 1938). Dette kan stort sett tas som uttrykk for en større effektivitet som kanskje i første rekke skyldes sikrere tilgang av materialer og mindre tomgang på arbeidsplassen.

Boligbyggingen var større i 1951 enn i noe annet etterkrigsår. Antall leiligheter som ble tatt i bruk var riktignok noe mindre enn året før, nemlig 20 900 i 1951 mot 22 400 i 1950. Til gjengjeld var antall leiligheter under arbeid steget fra 14 265 ved utgangen av 1950 til 25 300 ved utgangen av 1951. I 1952 venter en at om lag 25 000 leiligheter vil bli fullført.

En regner med at omfanget av den sivile bygge- og anleggsvirksomheten i 1952 vil ligge på omtrent samme nivå som i 1951. Derimot ventes en sterk øking i den militære bygge- og anleggsvirksomhet. Totalt sett ventes sysselsettingen sommeren 1952 å ligge om lag 8500 mann høyere enn sommeren 1951.

Fiske: I 1951 ble det totale fangstresultat 1 595 000 tonn, dvs. 280 000 tonn mer enn i 1950. Førstehåndsverdien er beregnet til om lag 450 millioner kroner. Den samlede fangst av vintersild kom opp i 9,5 millioner hl. Dette er ny fangstrekord, 700 000 hl mer enn i det tidligere rekordåret 1948. Fangsten under Lofotfisket ble 115 339 tonn, dvs. hele 43 500 tonn mer enn i 1950. Det kan ikke være tvil om at det var notfisket som bevirket det store utbyttet. 67 041 tonn eller om lag 58 pst. av fangsten falt på notbruk.

Investeringene har vært noe større enn i foregående år. De siste undersøkelsene over sysselsettingen viser et betydelig lavere antall fiskere enn tidligere antatt. Ved fiskeritellingen i 1948 kom en fram til 85 500 fiskere, mens det i fiskeristatistikken samme år ble oppgitt et tall på 114 100. Den totale sysselsetting har vært noenlunde konstant i de senere år.

Jord- og skogbruk: Produksjonen i jordbruket ble atskillig mindre i 1951 enn i 1950. Planteproduksjonen viser en nedgang på 9 pst., for en vesentlig del som følge av ugunstige værforhold.

Husdyrproduksjonen ble derimot noe større. Tilgangen av kjøtt og melk økte, mens flesk og eggproduksjonen viste en betydelig tilbakegang.

Året var preget av store vansker med å skaffe arbeidskraft, og mekaniseringen fortsetter. I årets ni første måneder ble det innført 2900 traktorer, om lag like meget som hele traktorbestanden før krigen. Pr. 1. juli 1951 var det i drift 1789 maskinstasjoner med 1746 traktorer, 1926 ploger og 2295 harver, foruten et betydelig maskinutstyr ellers.

Sluttrapporten for tømmerhogsten i sesongen 1950—51 viste et avvirket kvantum på 6,5 millioner kbm salgstømmer, eller vel 93 pst. av det planlagte kvantum. Dette var noe mer enn i forrige sesong. Vanskelige driftsforhold gjorde utslaget, da sysselsettingen i skogen var høyere enn året før.

Tømmerprisene ble hevet betraktelig i løpet av året. Den opprinnelige basispris pr. kbm for midtmålt gran for sesongen 1950—51 var satt til kr. 52,00. Senere ble det gitt tillegg på i alt kr. 12,50, og for sesongen 1951—52 ble prisen ytterligere hevet med kr. 5,50, slik at den nå utgjør kr. 70,00. Denne pris inkluderer investeringsavgift med kr. 7,00 og pensjonsavgift med kr. 0,50.

Utsiktene for hogsten i inneværende sesong er gode.

Skipsfart: I løpet av 1951 har nettotilveksten til handelsflåten vært om lag 280 000 bruttotonn. Pr. 1. januar 1952 utgjorde flåten 5,5 millioner tonn (skip under 100 tonn er ikke tatt med) og er dermed om lag 22 pst. større enn ved utbruddet av den annen verdenskrig. Tallet for nettotilveksten i 1951 gir imidlertid et feilaktig uttrykk for den fornyelse som fant sted i samme år. Tilgangen til flåten utgjorde nemlig om lag 700 000 tonn, mesteparten importerte nybygginger, mens avgangen kom opp i 429 000 tonn. Det er det ekstraordinært store salg av eldre tonnasje til utlandet, i alt 409 000 tonn, som gjorde utslaget her.

Flåtens alderssammensetning er i de siste årene stadig blitt gunstigere. I 1946 var bare 17 pst. av tonnasjen under fem år gammel, ved utgangen av 1950 33 pst. (25 pst. i 1939). Utviklingen i retning av gunstigere aldersfordeling vil bli forsterket ved de nye skipsbestillinger som allerede er foretatt. Tilveksten til handelsflåten ventes å bli om lag 380 000 tonn i 1952, slik at flåten ved utgangen av året vil bli nærmere 30 pst. større enn før krigen. De kontrakter som er inngått ved utgangen av 1951, omfatter i alt en tilgang av ny tonnasje på 2,6 millioner tonn hvorav mesteparten vil bli levert innen 1956.

Sysselsettingen i flåten kan nå anslås til 38 000 personer. Av dette er om lag 5000 utlendinger.

Om frakttinntekter, se avsnittet om utenriksøkonomien.

Hvalfangst: I sydhavssesongen 1951—52 deltar ti norske ekspedisjoner med flytende kokerier og 132 hvalbåter. Fangstkapasiteten er noe større enn i forrige sesong, da en har tatt i bruk åtte nye hvalbåter. De utenlandske ekspedisjoner har imidlertid også bedret sitt materiell, og en kan derfor ikke regne med at Norge vil øke sin andel av de 16 000 blåhvalenheter som det er tillatt å fange.

Produksjonen i sesongen 1950—51 ble noe høyere enn budsjettet og kom opp i 169 000 tonn hvalolje og 22 000 tonn spermolje. En regner med at fangsten i inneværende sesong vil bli omtrent uforandret. Den samlede verdi av produksjonen i sesongen 1950—51 utgjorde om lag 358 millioner kroner.

Svikten i bestanden av hval har ført til at den gjennomsnittlige fangst av bardehval pr. hvalbåt pr. dag, har sunket fra 1,8 hval i 1937—38 til 1,5 i 1950—51.

Kraftproduksjonen: Produksjonen av elektrisk kraft ble nærmere fordoblet fra 1945 til 1951 og utgjorde i det siste året om lag 17,5 milliarder kWh, dvs. 80 pst. mer enn i 1938. I 1950 kom produksjonen opp i 17,3 milliarder. Når produksjonen bare viste en ubetydelig stigning fra 1950 til 1951 trass i en øking av maskinkapasiteten på 4,7 pst., må det sees på bakgrunn av en usedvanlig stor nedbør i 1950, mens nedbøren til gjengjeld sviktet en del i 1951.

Den totale maskinytelse er nå om lag 3,3 millioner kW. Med de nåværende planer regner en med følgende byggeprogram: 1952 — 187 000 kW, 1953 — 198 000 kW, 1954 — 262 000 kW og 1955 — 287 000 kW.

Om lag 86 pst. av landets befolkning har i dag elektrisitet.

Transport: Det er med jernbanene i 1951 kjørt 1519 millioner person/kilometer mot 736 millioner i 1939 og 1516 millioner i 1950. Målt i tonn/kilometer viser godstrafikken en stigning på 110 pst. siden før krigen (nå 1300—1400 millioner tonn/km).

Busstrafikken er økt fra 461 millioner person/km i 1938 til 1502 i 1950, og omtrent det samme i 1951. Lufttrafikken gjennom SAS er i 1951 kommet opp i om lag 500 000 passasjerer mot 400 000 i 1949.

I det siste året har det vært 600 millioner postforsendelser, mot 364 millioner i 1939. Postgiroforsendelser vil i løpet av 1951 nå opp i ca. 14 millioner til en verdi av 15 milliarder kroner.

I Postsparebanken er det 160 000 kontohavere med et innestående beløp på 66 millioner kroner.

Antall radiolisenser er ved utgangen av 1951 818 000. Det er en øking på 37 000 i løpet av året.

Investering.

De sivile bruttoinvesteringene (ekskl. lagerøking) steg fra 5,5 til 5,9 milliarder kroner fra 1950 til 1951. Denne øking skyldes i sin helhet høyere priser. En må regne med at investeringene reelt sett lå noe lavere i 1950 enn i foregående år.

I forhold til nasjonalproduktet er investeringene i Norge høyere enn i kanskje noe annet land. Gjenreisningen har stilt store krav, og dessuten er det norske naturgrunnlaget på mange områder slik at det krever store og ofte særlig langsiktige investeringer. Gode eksempler i så måte er samferdselen og utbyggingen av vannkraften. En regner med at i tiden framover vil investeringer med sikte på rasjonalisering, økt mekanisering og utskiftning av gammelt materiell få større plass enn tidligere.

De offentlige investeringer utgjør nå omkring 20 pst. av de samlede investeringer. Investeringenes fordeling på de enkelte næringer i 1951 framgår av oversikten nedenfor. Den gjelder bruttoinvesteringen (millioner kroner):

a) Investeringer i produksjonskapital	5 386
Herav:	
Jordbruk	494
Skogbruk	31
Fiske	122
Hvalfangst	141
Industri og bergverk	1 055
Elektrisitetsforsyning m.v.	448
Sjipsfart	1 112
Annen samferdsel ¹⁾	548
Boliger	944
Andre sektorer	491
b) <i>Investering i offentlig forbrukskapital</i> ²⁾	514
<i>bruttoinvesteringer i alt</i>	5 900

Investeringenes andel av nasjonalproduktet utgjorde 32 pst. i 1951 mot 34 pst. i 1950. For hele etterkrigstiden under ett har andelen utgjort 34 pst.

¹⁾ Investering i gater, veger osv. kommer inn under offentlig forbrukskapital.

²⁾ Gater, veger, skoler, sykehus m.v.

Forbruket.

Fra 1949 til 1950 økte det private forbruk med 8 pst. målt i faste priser. Særlig sterkt steg forbruket av klær og skotøy. Utviklingen i 1951 har derimot vært forskjellig fra det som var vanlig i de foregående år. Forbruket gikk ned 3 pst. og nedgangen var sterkest for de varer der økingen det foregående år var størst. Det gjaldt særlig klær og skotøy. Nedgangen i forbruket må sees på bakgrunn av den sterke prisstigningen nettopp på disse varer. Det høye forbruket i 1950 kan vel også ha dekket behovene på flere områder slik at etterspørselen av den grunn ble mindre i 1951.

Forbruket av drikkevarer og tobakk sank med om lag 6 pst. i 1951. Nedgangen i matvareforbruket var noe mindre. Det var imidlertid også oppgang for enkelte grupper, blant annet for hus, lys og brensel, innbo m. v.

I 1952 regner nasjonalbudsjettet med en stigning i forbruket på 4 pst. En regner videre med at sammensetningen av forbruket vil endre seg noe, blant annet i retning av økt forbruk av drikkevarer og tobakk og klær og skotøy.

Finansielle forhold.

Norges Banks diskonto er fortsatt 2,5 pst. Den alminnelige tilstramning av likviditeten skapte i 1950 et visst press mot det lave rentenivået. Dette presset er blitt ytterligere skjerpet gjennom fortsatt kursfall på langsiktige obligasjoner i 1951, og den effektive rente ligger nå atskillig over 3 pst.

Frigivning av riksinnskudd og overføring av midler fra Statens reguleringskonto har i 1951 motvirket en ytterligere reduksjon av likviditeten. Bankenes likvide beholdninger (dvs. summen av kassabeholdning og folioinnskudd i Norges Bank) økte med om lag 300 mill. kroner i årets 11 første måneder. Innskuddene i bankene steg med 1150 mill. kroner og utlånene med nærmere 800 mill. kroner i samme tidsrom.

Kursfallet på obligasjoner har etter hvert ført til at statsbankene, deriblant Husbanken, er kommet opp i finansieringsvansker. Penge- og Finansrådet har avgitt en innstilling om disse spørsmålene, og den vil danne grunnlaget for Regjeringens tiltak for å løse den oppståtte finansieringskrise. Kredittyttingen fra de offentlige banker representerer nå vel 25 pst. av bankvesenets samlede utlån.

Seddelmengden er i løpet av året steget med om lag 100 mill. kroner. Denne stigningen henger sammen med prisstigningen

og med større omsetning som følge av økingen i nasjonalproduktet.

Statsregnskapet for 1950/51 viste et overskudd på 196 mill. kroner. Beløpet er satt av til Nord-Norge-planen.

Lønninger og fortjenester.

Det har i 1951 vært en relativ sterk stigning i pengelønningene for de fleste grupper. Den lønnsstatistikken som Statistisk zentralbyrå utarbeider, viser denne lønnsbevegelsen:

Gj.sn. timefortjeneste i industri, bygg, anlegg og landtransport.

	1939	1950		1951	Øking 1. halvår 1950 3. kv. 1951	
	3. kv. Kr. pr. t.	1. h. år Kr. pr. t.	Gj.sn. Kr. pr. t.	3. kv. Kr. pr. t.	Kr. pr. t.	Pst.
<i>Voksne menn:</i>						
Industri ¹⁾	1.68	3.19	3.26	3.73	0.54	16.9
Privat bygg og anlegg ..	2.22	3.92	4.11	4.69	0.77	19.6
Privat landtransport ..	1.61	2.97	2.99	3.33	0.36	12.1
Voksne kv. i industri.	0.97	2.07	2.12	2.48	0.41	19.8

¹⁾ Omfatter også grafiske fag, slakter- og pølsemakerfaget, samt bakerfaget.

Lønnsstigningen fra 1. halvår 1950—3. kv. 1951 har vært noe sterkere i bygg- og anleggsvirksomhet enn i industri og landtransport. Prosentvis har lønningene steget sterkere for kvinner enn for menn.

Den siste offentliggjorte lønnsstatistikken som foreligger er pr. 3. kv. 1951. Tar en så omsyn til 21-ørestillegget av oktober 1951, kan en anslå lønnsnivået ved utgangen av 1951 til henholdsvis: ca. kr. 3,94 pr. time (industri), ca. kr. 4,90 (bygg og anlegg), ca. kr. 3,54 (landtransport) og ca. kr. 2,69 pr. time (industri, kvinner). Eventuell lønnsglidning fra 3. til 4. kvartal er ikke tatt med i disse tallene.

I forhold til gjennomsnittsførtjenesten for 1950 svarer dette til en lønnsstigning for hele 1951 på om lag 21 % i industri, 19 % i bygg og anlegg, 18 % i landtransport, mens stigningen for kvinner i industri er om lag 27 %. Størsteparten av denne stigningen skyldes en øking i dyrtidstillegg på i alt 38 øre pr. time, som satt i relasjon til gjennomsnittsførtjenesten 1950

utgjør ca. 12 % stigning i industri (menn) og ca. 9 % i bygg og anlegg.

Ordinære tariffoppgjør har en i 1951 bare hatt for enkelte grupper som falt utenfor de generelle dyrtidsordninger. For arbeidere i skogbruk ble tariffavtalen revidert fra 1. september med en forhøyelse av de viktigste akkordsatser med 16 %, og timelønnen med 20—30 øre pr. time. For mannskap i hvalfangst ble, ved lønnsnemndskjennelse, foretatt endringer som representerer ca. 16 % i tillegg sett i forhold til avtalen for sesongen 1950/51.

Gj.sn. timefortjeneste for fagarbeidere (menn) i håndverk og bygningsfag, i kroner pr. time.

	Total		Av dette:						
	Håndverk- og bygningsfag	Bygningsfag	Polygrafisk industri	Bygg- og tømmerslaget	Malere	Murere	Rørleggere	Bakere og konditorer	Slaktere og pølsemakere
1939 (3. kv.) .	2.20	2.20	2.06	2.03	2.27	2.23	2.20	1.78	—
1950 (gj.sn.) ..	3.74	3.85	3.93	3.76	3.69	4.79	3.64	3.02	3.27
1951 (3. kv.) .	4.11	4.25	4.33	4.02	4.20	5.31	4.02	3.31	3.52

Prosentvis stigning

1939 (3. kv.)— 1951 (3. kv.)	86.8	93.2	110.2	98.0	85.0	138.1	82.7	86.0	—
1950 (gj.sn.)— 1951 (3. kv.)	9.9	10.4	10.2	6.9	13.8	10.9	10.4	9.6	7.6

For fagarbeidere og hjelpearbeidere i entreprenørvirksomhet var gjennomsnittlig timefortjeneste i 1939: kr. 2,26, 1950 (gj.sn.): kr. 4,37 og i 1951 (3. kv.): kr. 4,97.

Gj.sn. timefortjeneste for hjelpearbeidere i håndverk i kroner pr. time.

	Total		Av dette:					
	Håndverk- og bygnings- fag	Bygnings- fag	Polygrafisk industri	Bygg- og tømmer- faget	Malere	Murere	Rørleggere	Slaktere og pølsemakere
1939 (3. kv.) ¹⁾	1.70	1.75	1.55	1.94	1.68	2.23	1.43	—
1950 (gj.sn.)	3.51	3.84	3.85	3.95	3.30	4.49	2.61	2.87
1951 (3. kv.)	3.91	4.24	3.46	4.08	4.00	5.01	2.83	3.22

Prosentvis stigning:

1939 (3. kv.)—1951 (3. kv.)	130.0	142.3	123.2	110.3	138.1	124.7	97.9	—
1950 (gj.sn.)—1951 (3. kv.)	11.4	10.4	÷ 10.1	3.3	21.2	11.6	8.4	12.2

¹⁾ Lønnstallene for 1939 (3. kv.) er beregnet på grunnlag av tallene for 1940 minus 12 øre pr. time.

Gj.sn. timefortjeneste i enkelte viktigere
Kroner

	Total	Av							
		Malm og metall- utv.	Jord- og steinindustri	Hermetikk- industri	Bryggerier	Tobakk- industri	Tekstil	Bekledning	
								I alt	Høyre- skofabr.
1939 (3. kv.)	1.66	—	—	1.31	1.77	1.60	1.37	—	1.64
1950 (gj.sn.)	3.26	3.41	3.37	2.71	3.05	2.99	2.99	3.30	3.38
1950 (3. kv.)	3.73	3.91	3.91	3.06	3.41	3.44	3.55	3.65	3.75

Prosentvis

1939 (3. kv.)— 1951 (3. kv.)	124.7	—	—	133.6	92.7	115.0	144.5	—	128.7
1950 (gj.sn.)— 1951 (3. kv.)	14.4	14.7	16.0	12.9	11.8	15.1	12.0	10.6	10.9

Ved utgangen av 1951 ligger lønningene i industri (menn) ca. 135 %, bygg og anlegg ca. 121 %, landtransport ca. 120 % og industri (kvinner) ca. 177 % høyere enn i 3. kv. 1939.

industrier. — Voksne menn
pr. time.

dette:

Treindustri		Papir	Lær og gummi		Kjemisk og elektrokje- misk	Olje- og fett- industri	Jern og metall	
I alt	Herav sagbr. og høv.		I alt	Herav gummi- vare			I alt	Herav mek. verkst.
—	—	1.45	—	—	—	—	—	1.67
3.04	3.04	3.18	3.35	3.41	3.59	3.04	3.29	3.27
3.47	3.48	3.78	3.81	3.90	4.02	3.46	3.72	3.70

stigning

—	—	160.7	—	—	—	—	—	121.6
14.1	14.5	18.9	13.7	14.4	12.0	13.8	13.1	13.1

Gjennomsnittlig timefortjeneste i enkelte viktige industrier

Voksne kvinner — Kroner pr. time.

	Total	Av dette:														
		Malm- og metallind.	Hermetikk-ind.	Bryggerier	Sjokolade-fabriker	Tobakkind.	Konfeksjonsind.	Skotøy-ind.	Tekstil-fabriker	Trikotasje-fabriker	Treind.	Papir	Gummivare	Kjemisk og elektrokjern.	Olje- og fett-ind.	Jern- og met. ind.
1939 (3. kv.)	0.97	—	0.81	1.18	1.16	1.09	1.05	0.95	0.85	—	—	0.96	—	—	—	—
1950 (gj.sn.)	2.11	1.91	1.90	2.08	2.37	2.13	2.14	2.22	2.04	2.02	2.12	2.19	2.07	2.13	2.08	2.36
1951 (3. kv.)	2.48	2.23	2.21	2.45	2.76	2.51	2.51	2.60	2.41	2.42	2.42	2.67	2.48	2.52	2.43	2.76

Prosentvis stigning:

1939 (3. kv.)—1951 (3. kv.)	155.7	—	172.8	107.6	137.9	130.3	139.0	173.7	183.5	—	—	178.1	—	—	—	—
1950 (gj.sn.)—1951 (3. kv.)	17.5	16.8	16.3	17.8	16.5	17.8	17.3	17.1	18.1	19.8	14.2	21.9	19.8	18.3	16.8	16.9

I henhold til avtale med Staten har jordbruket i 1951 oppnådd en inntektsøkning på om lag 150 mill. kroner gjennom prisforhøyelser i forbindelse med de to generelle dyrtidstilleggene. Likeledes er fiskeprisene blitt forhøyet.

Den høykonjunkturen som våre viktigste eksportnæringer arbeidet under i 1951, har forsterket den skjevheten i inntektsfordelingen som utviklingen i siste halvår 1950 førte med seg. Det gjelder både mellom de enkelte næringer og mellom bedriftene og lønnstakerne. Det er her i første rekke tale om treforedlingsindustrien og skipsfarten. Prisutviklingen på verdensmarkedet har først og fremst slått ut i større *kostnader* når det gjelder viktigere deler av vår hjemmeindustri som produserer med importerte råstoffer.

Selv om inntektsstatistikken er svært dårlig utbygd, synes nasjonalregnskapstallene å bekrefte påstanden om at lønnstakernes andel av nasjonalinntekten gikk noe ned i 1951. Reallønnen lå gjennomsnittlig lavere enn i 1950. Likevel økte den samlede private innenlandske sparingen sterkt. Siden det er lite sannsynlig at sparingen stiger når reallønnen synker, skulle det være forsvarlig å hevde at økingen i sparingen og dermed inntektene først og fremst har falt på bedriftene og det offentlige.

Ved vurderingen av den skjevheten som er oppstått i inntektsfordelingen, skal en imidlertid være klar over at det offentlige i siste omgang trekker inn en meget betydelig del av inntektsøkningen hos bedriftene dels gjennom den ordinære skattleggingen og dels gjennom ekstraordinære avgifter, først og fremst eksportavgiftene og tonnasjeavgiften.

Uttalelser til offentlig myndighet.

Utbyggingsprogrammet for Nord-Norge.

Med skriv av 20. august fikk Landsorganisasjonen oversendt utkast til stortingsmelding om utbyggingsprogram for Nord-Norge. Programutkastet ble behandlet i Sekretariatet den 11. september hvor nedenstående foreløpige uttalelse ble vedtatt. — I den endelige utforming av stortingsmeldingen er det foretatt visse endringer i det utkast som ble forelagt organisasjonene til uttalelse:

Fagorganisasjonen har ved gjentatte høve, både før og etter krigen, understreket betydningen av at det fra samfunnets side føres en økonomisk politikk som sikrer enhver arbeidsfør kvin-

ne og mann rett til full sysselsetting. Det har i etterkrigsårene stort sett vært mulig å realisere denne målsetting. Et unntak er imidlertid sysselsettingsforholdene i Nord-Norge, hvor det for tiden foreligger et arbeidsløshetsproblem av en annen og langt alvorligere karakter enn i landet for øvrig.

Vi tillater oss å gjengi enkelte tall fra utkastet som klart belyser dette forhold.

Mens antall arbeidsledige pr. 1000 av den totale folkemengde pr. 31. mars 1951 for Nord-Norge var 16,4, var tallet for landet under ett 6,9. I tiden fra 1947—50 har den registrerte arbeidsløshet økt fra 3000 til 4500, til tross for at det i disse år har foregått en betydelig nettoutflytting fra Nord-Norge (anslagsvis 5600 personer fra 1947—49). Ved utgangen av januar i år var arbeidsløsheten så høy som 7900. En får også et visst inntrykk av arbeidsløshetens omfang i Nord-Norge ved å sammenlikne gjennomsnittlig arbeidsløshetsstønad pr. trygdet med det hele land. Fra 1945 til 1950 var arbeidsløshetsstønad pr. trygdet for de tre nordligste fylker henholdsvis kr. 272,— i Nordland, kr. 324,— i Troms og kr. 420,— i Finnmark, mot kr. 87,— som gjennomsnitt for landet under ett. Det kan videre bemerkes til disse tall at de ikke gir omfanget av den underbeskjeftigelse som uten tvil er til stede i Nord-Norge.

Det er innlysende at det arbeidsløshetsproblem som en har i Nord-Norge, har en nær sammenheng med landsdelens næringsgrunnlag — dens ensidige tilknytning til fiskeri, jordbruk og en del bergverksdrift, men ellers ingen industrivirksomhet av særlig betydning. Med den nå avtakende gjenreisingsvirksomhet og med en fortsatt rasjonalisering av fiskerinæringen, må det ansees for høyst sannsynlig at arbeidskraftsituasjonen i Nord-Norge vil bli ytterligere forverret.

Det er ikke minst ut fra de her nevnte forhold at vi finner at det initiativ som Handelsdepartementet har tatt ved framlegget av et programutkast for utbygging av Nord-Norge, er overordentlig verdifullt. Vi vil videre spesielt uttale vår tilfredshet med at det foreliggende program har som mål å høyne produktiviteten og øke de sysselsettingsmuligheter som på varig basis kan gi et tilskudd til den nord-norske — som til hele landets økonomi. Et sysselsettingsprogram som dette, som tar sikte på en økt rasjonell og produktiv sysselsetting, anser vi som et betydelig framskritt fra mellomkrigstidens arbeidsløshetspolitikk.

Vi tror også programmet har fått et riktig utgangspunkt når det søker å se utbyggingen av de store, unyttede produksjons-

ressurser i Nord-Norge som et samlet hele. Vi deler ikke det syn som bl. a. Norges Industriforbund har gitt uttrykk for — at en utbygging av Nord-Norge bør påbegynnes ved at man først legger forholdene til rette for industriens utvikling ved en alminnelig utbygging av kommunikasjoner, fossekraft o. l. og så håpe at sysselsettingsproblemet forhåpentlig vil være løst med det.

Programmets verdi er etter vår oppfatning bl. a. dette at de produksjonsmessige forutsetninger for starting av nye bedrifter som f. eks. kraftutbygging, kommunikasjoner, yrkesopplæring o. l. sees i nøye sammenheng med selve utbyggingsplanene og at de gjennomføres i umiddelbar tilknytning til tiltak som innen en rimelig tid kan være med å øke vareproduksjonen og samtidig være et grunnlag for en varig sysselsetting.

Vi er videre av den oppfatning at en så langt det er mulig må se det nord-norske utbyggingsprogram — ikke bare innenfor rammen av den totale investeringsvirksomhet, men også i nøye sammenheng med landets samlede produksjons- og arbeidsliv. Det innebærer at programmet i første rekke bør ta sikte på oppgaver som naturlig kan innpasses i den nåværende arbeidsdeling. En bør derfor vise forsiktighet med å foreta investeringer som kommer i direkte konkurranse med bedrifter som i dag har en stor nok kapasitet til å dekke det foreliggende behov. — Selv om en, som i utbyggingsprogrammet, på lengre sikt kan regne med at en alminnelig velstandsutvikling vil nødvendiggjøre en økt produksjonskapasitet, så vil investeringer i bransjer med overskuddskapasitet på kort sikt bety en realøkonomisk belastning som ikke er absolutt nødvendig. Det er heller ikke så enkelt for arbeidskraft i Sør-Norge, som kan bli arbeidsløse ved at konkurrerende bedrifter legges i Nord-Norge, å finne tilfredsstillende sysselsetting, slik utbyggingsprogrammet gir uttrykk for.

Vi er klar over at en i spørsmål som dette ikke kan legge en ren økonomisk betraktning til grunn, men også må ta omsyn til sosiale og politiske faktorer, slik som programmet påpeker. Men vi vil advare mot at utbyggingsprogrammet for Nord-Norge får preg av å skaffe bedrifter for enhver pris. Det vil ikke bety noen rasjonell løsning hverken for Nord-Norge eller det øvrige land.

For å unngå spekulative investeringer og å redusere risikoen for feilinvesteringer mest mulig, bør utbyggingsprogrammet sikre en mer betryggende samfunnsmessig kontroll med investeringene enn det foreliggende utkast tar sikte på. Den inve-

steringskontroll som programmet gir adgang til, vil så vidt vi forstår, omfatte bare en del av de samlede investeringer som her kan komme på tale, nemlig de investeringer som vil trenge godkjennelse av det foreslåtte utbyggingsfond og Finansdepartementet i tilfelle søknader om skattemessige særordninger.

En effektiv etableringskontroll utøvd i nært samarbeid med fagorganisasjonen og fiskernes faglige organisasjoner, er ifølge vår oppfatning et nødvendig vilkår til programmets forutsetning om at hovedparten av de nye produksjonstiltak skal startes på privat basis. Vi vil også få presisere at i de tilfelle hvor private bedrifter og kredittinstitusjoner ikke viser den tilstrekkelige interesse for investeringsoppgaver som utbyggingsprogrammet ellers mener ligger naturlig til rette, må det offentlige, enten alene eller i samarbeid med private, ta initiativet.

For å minske den belastningen som utbyggingsprogrammet vil få betalingsmessig, er vi enig i at mulighetene for å oppnå lån eller tilskudd i utlandet også bør undersøkes. Vi kan i denne forbindelse gi vår tilslutning til de synspunkter som her har kommet til uttrykk i programmet. En eventuell medvirkning fra utlandets side ved utbygging av de nord-norske produksjonsressurser må skje i samsvar med de bestemmelser som følger av konsesjonslovene og helst i en form lik den ordning som nylig ble truffet vedrørende A.s Årdal og Sunndal Verk, hvor eiendomsretten til bedriften er på norske, offentlige hender.

Det er i utbyggingsprogrammet foreslått diverse særordninger, herunder særlige skatteregler for å stimulere til investeringer i Nord-Norge. Disse særordninger blir ansett for å være blant de viktigste midler for å gjennomføre utbyggingsprogrammet. Særordninger av denne art som her er nevnt, har til dags dato bare blitt innrømmet i få og spesielle tilfelle. Det har etter vår mening vært en riktig politikk. Skattelovens prinsipp om likhet bør en fravike bare i høyst begrensede tilfelle, for ikke å forstyrre konkurranseforhold og dermed sysselsettingsmulighetene mellom bedriftene.

Ut fra dette syn har vi store betenkeligheter med å gi vår tilslutning til utbyggingsprogrammets forslag til skattemessige særordninger. De investeringsmuligheter som er til stede i Nord-Norge skulle, selv fra et privatøkonomisk synspunkt, være så vidt gode at skattemessige særordninger ikke burde være nødvendig. Det er mulig at det lovmessige grunnlag i dag ikke er til stede for å påby private bedrifter startung av produksjon som fra et samfunnmessig synspunkt er ønskelig. Mellombels lov om prisregulering og anna regulering av næringsverksemd

hjemler etter vår oppfatning en slik adgang. Vi anser det for en svakhet at et lovpolitisk middel med dette innhold overhodet ikke er berørt i programmet.

I den utstrekning våre myndigheter likevel finner det nødvendig å nytte skattepolitiske midler for å stimulere private investeringer i Nord-Norge, vil vi sterkt understreke at de skattemessige særreglene klart må begrenses til det foreliggende utbyggingsprogram. I den nåværende situasjon med store skattekrav til de enkelte personlige skattytere, kan vi ikke under noen omstendighet gi vår tilslutning til ordninger som innebærer en alminnelig lettelse i den totale selskapsbeskatning. Det må videre etter vår mening være en klart presisert forutsetning for eventuelle skattemessige særordninger at de i hvert tilfelle er gjenstand for nøye forhåndsprøving. Programmets formulering at det *i noen utstrekning* må foretas behovsprøving og godkjenning av investeringene, gir ikke den tilstrekkelige garanti for at det gis skattelettelse til bedrifter som virkelig har behov for det og til virksomheter som faller inn under utbyggingsprogrammet.

I utbyggingsprogrammet er det nevnt at det også kan komme på tale visse andre preferanseordninger. Det gjelder her særordninger i forbindelse med valutatilddeling, f. eks. til import av maskiner, ved byggeløyve o. l. Disse ordninger anser vi for å være nødvendige hvis utbyggingsprogrammet skal bli gjennomført innen en rimelig tid.

Blant andre preferanseordninger er også nevnt at Handelsdepartementet ved tildeling av råvarer som det for tiden er vanskelig å skaffe, vil ta særlig omsyn til sysselsettingen i Nord-Norge. Da en forfordeling av råvarer som det er særskilt knapphet på, kan forårsake til dels store forstyrrelser i sysselsettingsmulighetene hele landet over, forutsetter vi at det ved denne særordning blir tatt tilbørlig omsyn til arbeidskraftssituasjonen i sin helhet.

Programmets forslag til et utbyggingsfond finner vi meget interessant, og vi kan gi vår tilslutning til fondets arbeidsområde og oppgave slik som det i hovedtrekkene er skissert. Vi forstår at fondet må ha et arbeidsområde begrenset til finansiering av næringsvirksomhet på forretningsmessig grunnlag, og at tiltak som skolebygging, sykehus, boligbygging, ordinære kommunikasjoner o. l. faller utenfor fondets virkeområde. Vi forutsetter imidlertid at det her ikke er meningen å holde bygging av yrkesskoler utenfor. De må etter vår mening sees i nøye sammenheng med selve utbyggingsprogrammet, og hvis utbyg-

gingsfondets lånekapital eventuelt skaffes til veie ved å nytte arbeidsløshetsstrygdens midler, finner vi det høyst rimelig at fondet delvis finansierer bygging av yrkesskoler.

Til programmets forslag om at en betydelig del av utbyggingsfondets lånekapital skal skaffes til veie ved å nytte arbeidsløshetsstrygdens store fonds og løpende inntekter, vil vi knytte denne foreløpige merknad.

Det kan til dels sies å være i samsvar med loven om arbeidsløshetsstrygd, når dets fonds og løpende inntekter nyttes til finansiering av tiltak som må sees som ledd i en sysselsettingspolitikk (som «åtgjerder for å hindre eller bøte på arbeidsløshet»). På den annen side har en det omsyn å vareta at trygdens midler til enhver tid skal være så likvide at de kan dekke eventuelle store og uforutsette utbetalinger. Så lenge utbyggingsfondets størrelse ikke er fastlagt, er det vanskelig her å gjøre seg opp noen mening om omfanget av den plasing av trygdens midler som eventuelt kan komme på tale. Programmets forslag om å nytte arbeidsløshetsstrygden som finansieringsgrunnlag for et nord-norsk utbyggingsfond er i det hele tatt et forslag av så vidt stor rekkevidde at det etter vår oppfatning bør være gjenstand for nærmere utredning.

I redegjørelsen for utbyggingsfondets administrasjon er det nevnt at fondet skal ha et eget styre som har til oppgave både å vurdere den finansielle side av de tiltak som fremmes innenfor utbyggingsprogrammet og å samordne de muligheter for finansiering som foreligger. Etter vår oppfatning må fondets styre ha en videre oppgave enn å vurdere de rent finansielle sider ved de tiltak som fremmes. Dets oppgave må også være å foreta en vurdering av tiltakenes berettigelse, om de samsvarer med utbyggingsprogrammets målsetting og for øvrig passer inn i den nasjonale arbeidsdeling. På grunn av de sysselsettingsomsyn som her må tas i betraktning, bør fagorganisasjonen ha en forsvarlig representasjon i fondets styre. Også ved den distriktsmessige planlegging og vurdering av de enkelte tiltak, har vi ønske om at fagorganisasjonens innflytelse blir gjort gjeldende.

*

Vi vil for øvrig uttrykke vår takk for at det i utbyggingsprogrammet er lagt så stor vekt på yrkesopplæringen. Det er ingen tvil om at en forsering av yrkesopplæringen bidrar til å virkeliggjøre det som er programmets mål, heving av det nordnorske arbeidslivs effektivitet og sikring av sysselsettingen. Vi kan på vegne av vår organisasjon love den assistanse som er

mulig fra vår side for å skaffe den nødvendige oppslutning om det yrkesopplæringsprogram som her er stilt opp.

Krav om utvidelse og forhøyelse av eksportavgiftene.

Gjennom «Norges Utenrikshandel», som er organ for Norges Eksportråd, er det gitt uttrykk for at Norges Eksportråd skulle stå samlet om henvendelse til Regjeringen om at det ikke skal pålegges eksportavgift (konjunkturavgift) på eksportvarer, bl. a. tremasseprodukter m. v. Vi offentliggjør derfor den uttalelse fagorganisasjonens representanter i Eksportrådet, Karsten Tor-kildsen, Edv. Stenklev og Erling Frogner, ga i rådets møte den 23. oktober 1951.

Siden 1949 har det skjedd sterke pris- og inntektsmessige for-skyvninger i vårt land. Den offisielle levekostnadsindeks har i løpet av 2 år steget med 25,5 pst. Det har særlig vært en sterk prisstigning på bekledningsartikler og matvarer. I august i år lå f. eks. prisene på klær gjennomsnittlig 40,5 pst. over prisene i 1949, mens matvareprisene gjennomsnittlig lå 32,5 pst. over. For alminnelige lønnstakere og forbrukere har denne prisstigning ført til en betydelig senkning av reallønningene. Store grupper av lønnstakere har i denne periode ikke fått andre inntektsøkinger enn to dyrtidstillegg på henholdsvis 18 og 17 øre pr. time.

I samme tidsrom har det foregått en reell øking i landets totale produksjon, anslått til 5 pst. fra 1949—50, og budsjettert til 2,5 pst. fra 1950—51. Den reelle inntektsforhøyelse som denne produksjonsøkning har gitt, har tilfalt andre inntektsgrupper enn lønnstakerne.

Vi antar at en vesentlig del av denne inntektsøkning har tilfalt grupper innenfor eksportnæringene. Vi nevner at sett i forhold til 1949 = 100 viser indeksen for eksportpriser (ekskl. skip) en stigning fram til august i år på 56 pst. Indeksen for importpriser (ekskl. skip) har gått opp med 42 pst. Fra 1. halvår 1949—1. halvår 1951 har bruttoinntekten ved den egentlige vare-eksport (ekskl. skip og fob.) økt fra 1107 mill. kroner til 1853 mill. kroner, dvs. en øking på 746 mill. kroner. I samme periode har utgiftene ved den egentlige vareimport gått opp fra 1708 mill. kroner til 2577 mill. kroner eller øking ca. 869 mill. kroner. Mens den internasjonale høykonjunktur har betydd en følelig belastning for innenlandske kjøpere og forbrukere, har våre

eksportnæringer kunnet nyte godt av en ganske enestående inntektsøkning.

Det ser ut for oss som denne inntektsøkning er særlig sterk innenfor skipsfart og treforedlingsindustri. Nettofrakter pr. tonn er for 1. halvår 1951 beregnet å ligge 71 pst. over nivået i 1. halvår 1949, samtidig som den utenrikske tonnasje ligger 23 pst. høyere. I 2. kvartal 1951 lå gjennomsnittsprisene for treforedlingsprodukter om lag 100 pst. over nivået for 2 år siden. Statsråd Brofoss nevnte under Stortingets debatt av konjunkturavgifter i treforedlingsindustrien i juli 1951 at: «Siden slutten av 1949 har prisene på cellulose steget mer enn i en meget forsvinnende grad. Utgiftene til tømmer var iallfall til å begynne med da prisstigningen satte inn helt uforandret og den lønnsøkning som har funnet sted senere er uten innflytelse på kostnadsberegningene.»

Det må være innlysende at med en så sterk stigning i eksportprisene og en tregere og langt mindre stigning i kostnadene, må det høstes ekstraordinært høye fortjenester. Også innenfor andre eksportnæringer finner vi til dels betydelig økning i eksportprisene. Vi tillater oss å nevne at f.eks. for metaller og malmer var eksportprisene i 1. halvår 1951 henholdsvis 35 pst. og 47 pst. over 1949-nivået.

Det er på denne bakgrunn med den sterke forskyvning av inntekter særlig til eksportnæringene og til ugunst for lønns-takerne og andre forbrukere at vi mener konjunkturavgifter på eksportnæringene og andre ekstraordinære konjunkturgevinsten må sees. Den merfortjeneste som tilfaller disse grupper finner vi har liten sammenheng med belønning for personlig dyktighet, dristig initiativ eller annen positiv innsats. Merfortjenestene er en direkte følge av de høye priser som er til stede på verdensmarkedet, priser som forbrukerne her hjemme får merke ved høye importpriser. Vi mener også at merfortjenesten innen eksportnæringene må tilskrives at vi her i Norge har hatt et lavt pris- og kostnadsnivå takket være mange års stabiliseringspolitikk og tilbakeholden lønnspolitikk.

Alminnelige rettferdighetsomsyn tilsier at det her skjer en utjevning, og vi vil i denne forbindelse få høve til å vise til det vedtak som fagorganisasjonens representantskap fattet på sitt møte 18.—19. oktober i fjor. Det heter her:

«Det må ved en rettferdig inntektsbeskatning av alle næringer og eksportavgifter sørges for en likelig fordeling av de byrder som den utenrikspolitiske situasjon og de ekstraordinære beredskapstiltak fører med seg.»

Etter vår oppfatning står det ennå en del igjen før en kan si at dette vedtak er etterkommet. Til belysning vil vi nevne konjunkturavgiftene på treforedlingsprodukter. Det tok tid før de någjeldende konjunkturavgifter for denne industri ble satt i verk. Bestemmelsene om konjunkturavgifter for treforedlingsprodukter ble som kjent gjort gjeldende fra 2. februar 1951 til tross for at forutsetningen var fra 1. januar og det dessuten hadde vært klart i flere måneder at industrien var inne i en ekstraordinær høy konjunktur. Om den avgiftsforhøyelse for treforedlingsprodukter som trådte i kraft fra 15. mai 1951 og som fortsatt gjelder, uttalte Prisdirektoratet bl.a. — i den St.meld. som ble lagt fram om denne sak — følgende:

«Tar en alle de forhold som her er nevnt i betraktning, må den avgiftsordning som nå gjennomføres, etter direktoratets mening, karakteriseres som meget lempelig. En tar mindre fra bedriftene til alminnelig prisreguleringsformål enn det som ville bli tatt til skatter til stat og kommune om avgiften ikke var blitt oppkrevd.»

I den samme St.meld. uttalte også Prisdirektoratet at med den utforming som konjunkturavgiften for treforedlingsindustrien nå har fått ville det gis dekning ikke bare for bedriftenes kostnader og dessuten en god fortjeneste, men i tillegg ville bedriftene kunne oppnå halvparten av den ekstraordinære merfortjeneste som de nåværende eksportpriser betinger.

Vi finner bl.a. på bakgrunn av de forhold som vi her har gitt uttrykk for at det ikke ville være urimelig om det skjer en forhøyelse av de gjeldende konjunkturavgifter og en utvidelse av avgiftsordningen til nye varer. De midler som kommer inn ved konjunkturavgiftene mener vi i sin helhet må nyttes for å holde vårt pris- og kostnadsnivå nede. Vi er engstelige for at hvis det ikke i tide her treffes effektive tiltak, vil vi kunne oppleve at vårt innenlandske pris- og kostnadsnivå blir presset kraftig opp til stor skade for alle interesser, kanskje ikke minst for eksportnæringene.

Beredskapslagring.

Vi viser til det ærede Departements brev av 13. juni 1951 hvor det anmodes om vår uttalelse om visse synspunkter som Departementet har gitt uttrykk for i et notat om beredskapslagring.

Vi er klar over den situasjon som nå har tvunget fram spørs-

målet om beredslagring og vi er takknemlige for at Departementet her har tatt et initiativ.

Vi anser det ikke nødvendig på vegne av vår organisasjon nærmere å presisere overfor det ærede Departement at vi av omsyn til den fulle sysselsetting og folkets forbruk er interessert i at landets nærings- og arbeidsliv til enhver tid har tilfredsstillende lagre av de nødvendigste råstoffer, drivmidler og forbruksvarer. Av de samme grunner er vi selvsagt under usikre internasjonale forhold som de nåværende, interessert i at det foretas beredskapslagring.

Vi tillater oss også å nevne at den forsyningspolitikk som våre myndigheter førte umiddelbart foran utbruddet av den annen verdenskrig, hadde fagorganisasjonens fulle tilslutning. Med vårt lands tilslutning til Den Nordatlantiske Militærpakt er forutsetningene for vår forsyningspolitikk blitt endret. Det siste års erfaringer fra de internasjonale råvaremarkeder nødvendiggjør, etter vår oppfatning, en samordning så langt det er mulig av den beredskapslagring medlemslandene av A-pakten foretar. Den inflatoriske pristigning som lagringspolitikken nå har gitt støttet til, har skapt store forstyrrelser for de enkelte land og er en trusel mot den fulle sysselsetting. Fra et faglig synspunkt er denne utvikling høyst beklagelig.

Vi tør anmode om at våre myndigheter på internasjonalt nivå støtter et hvert tiltak som kan føre fram til rettferdige allokeringsordninger og en felles opptreden med omsyn til beredskapslagring. Vi tillater oss i denne sammenheng å gjøre merksam på at vår organisasjon ved den pågående arbeidskonferanse i Genève har anmodet Det internasjonale arbeidsbyrå om å gjøre råvareproblemene til en spesiell studie. I det høve uttalte vår representant, Konrad Nordahl, følgende:

„Det er et voksende behov til stede for å få internasjonalt aksepterte bestemmelser som ikke tillater noen produsent eller handlende å ta priser som står i avgjort misforhold til hva det koster å framstille varene. En må likeledes få internasjonale avtaler om at de enkelte lands regjeringer ikke i knapphetssituasjoner må foreta lagringskjøp som undergraver sysselsettingen i andre land.

Ved gjennomføringen av norsk beredskapslagring tør en be om at det tas omsyn til de synspunkter som vår organisasjon her har fremmet. Om retningslinjene for vår interne beredskapslagring vil vi sterkt understreke Departementets synspunkt, at det må være en samfunnsplikt for de næringer det her gjelder, å yte et vesentlig bidrag til virkeliggjørelsen av beredskapslagringen. Det er derfor beklagelig at den nåværende lovgivning

ikke pålegger bedriftene noen direkte plikt til å holde beredskapslagre. Den någjeldende forsyningslov av 14. mai 1917, er i så måte ikke tilfredsstillende. Vi mener at en eventuell ny forsyningslov (som bør komme snarest mulig) klart må fastslå denne plikt.

Vi finner at dette er et rimelig krav når en tar omsyn til de plikter som pålegges de enkelte borgere under tilsvarende ekstraordinære forhold. Departementet viser i sitt notat til vernepliktslovgivningen. Vi tillater oss å vise til sysselsettingsloven av 27. juni 1947, nr. 9 (forlenget til 30. juni 1952), § 31, som når viktige samfunnsinteresser gjør det nødvendig i vesentlig grad kan begrense arbeidskraftens frie yrkesvalg.

Vi anser det heller ikke urimelig at de her interesserte bransjeforeninger også pålegges et visst ansvar. Så vidt vi er riktig orientert skjedde beredskapslagringen før den annen verdenskrig stort sett under direkte ledelse og ansvar av de enkelte bransjeforeninger i samarbeid med våre forsyningsmyndigheter. En slik koordinering av beredskapslagringen er etter vår mening ønskelig. Det må være en forutsetning for beredskapslagringen at det foreligger en betryggende oversikt og kontroll med den lagring som finner sted. En må ikke tillate noen spekulasjon i de beredskapslagre som legges opp.

Vi vil i denne sammenheng uttrykke vår tilfredshet med at Statistiske sentralbyrå i løpet av 1950—51 akter å utarbeide en løpende statistikk over lagre. Den forserte beredskapslagring nødvendiggjør etter vår mening at Sentralbyrået setter fortgang i sitt arbeid med en lagerstatistikk.

Når det gjelder merutgifter som oppstår i samband med beredskapslagring, lagerleie, renteutgifter, assurance m.v., kan vi gi vår tilslutning til de synspunkter som Departementet gir uttrykk for. Vi vil understreke at det ikke må være noen automatisk adgang til å få dekket merutgifter av denne art. De rent bedriftsøkonomiske interesser i en beredskapslagring er så vidt store at vi mener hovedregelen må være at bedriftslivet selv bærer disse merutgifter.

Vi mener det er riktig som Departementet har gjort i sitt notat, å vurdere denne merbelastning for bedriftslivet i relasjon til den belastning som beredskapsøkonomien nå legger på den enkelte borger. Departementet nevner det tap som de militære innkallelser påfører den enkelte. Vi kan få lov å føye til at den prisstigning som vi har hatt i vårt land siden april i fjor og som fortsatt pågår, har ført til en følelig reduksjon i lønnstakernes reallønninger. Fagorganisasjonen har tidligere gitt uttrykk for

at et vesentlig vilkår for at en skal få en lojal oppslutning om de økede byrder som beredskapsarbeidet pålegger, er at byrdene fordeles rettferdig.

Spørsmålet om en statlig garanti mot et tap ved et eventuelt prisfall på beredskapslagre mener vi kan være et rimelig krav og en nødvendig stimulans for beredskapslagringen. Vi forutsetter imidlertid at en slik garantiordning kombineres med en betryggende kontroll av de innkjøp som foretas og de innkjøpspriser som betales.

Landsorganisasjonens juridiske kontor.

Kontorets juridiske konsulenter har vært o.r.sakfører Arne Kr. Meedby og h.r.advokat Gustav Sjaastad.

I løpet av året har kontoret sendt ut 1649 brev og betenknninger. Det er prosedert tilsammen 47 arbeidsrettssaker. Av disse er 8 tapt, (1 ulovlig arbeidsnedleggelse), 13 er vunnet helt og 3 delvis. 20 er forlikt, mens 3 er henlagt etter tilendebrakt saksforberedelse. I det samme tidsrom er det prosedert 72 sivile saker. Av disse er 6 tapt, 14 vunnet, 39 forlikt, 1 er delvis vunnet, mens 12 er henlagt etter tilendebrakt saksforberedelse.

Ved årets slutt var det 17 arbeidsrettssaker og 56 sivile saker som ikke var pådømt.

I sivile saker er tilkjent kr. 1500,00 i saksomkostninger hvorav kr. 1200,00 til Landsorganisasjonen. I arbeidsrettssaker er tilkjent i alt kr. 1300,00 i saksomkostninger hvorav til Landsorganisasjonen kr. 1000,00. Andre inntekter ved kontoret utgjør kr. 1800,00 som er innbetalt til kassakontoret.

Tilsammen har kontorets to jurister holdt 67 foredrag og forelesninger.

O.r.sakfører Arne Kr. Meedby møtte som Landsorganisasjonens representant ved den belgiske landsorganisasjons kongress i Bryssel. Advokat Sjaastad møtte sammen med Landsorganisasjonens formann ved den østerrikske landsorganisasjons kongress i Wien og den jugoslaviske landsorganisasjons kongress i Zagreb.

Advokat Sjaastad har også i 1951 deltatt i forskjellige offentlige komiteer. Av disse har Pris- og rasjonaliseringskomiteen lagt beslag på meget tid, og det har hatt til følge at meget av kontorets vanlige arbeid er blitt utført av o.r.sakfører Arne Kr. Meedby.

Arbeidsmengden ved kontoret er fortsatt stigende, men det har likevel stort sett vært mulig å holde kontoret à jour.

Presse- og informasjonskontoret.

Kontorets leder har i året vært redaktør Alfred Skar med Turid Rohde-Larsen som språkkyndig assistent, dessuten en kontordame.

Landsorganisasjonens organ «Fri Fagbevegelse» ble sendt ut regelmessig den 15. i hver måned med i alt 12 nummer i året. Landsorganisasjonens Bulletin på engelsk «Trade Union News Bulletin from Norway», ble likeledes sendt ut regelmessig den 20. i hver måned med 12 nummer i året.

Den stensilerte publikasjon «Landsorganisasjonens Pressetjeneste» ble sendt ut ved forskjellige leiligheter med til sammen 11 nummer i året. Den ble sendt til forbundene, samorganisasjonene, arbeiderpressen og en del offentlige institusjoner. En del artikkelstoff for øvrig ble sendt forbundenes fagblad.

Kontorets leder deltok som sekretær for den faglige delegasjon på de nordiske faglige konferanser og samarbeidskomiteens møter i Stockholm i dagene 16.—18. februar og 2.—4. november. Han representerte Landsorganisasjonen på Norsk Bonde- og Småbrukarlags landsmøte i Skien 9.—10. juni. Likeledes representerte han Landsorganisasjonen på TUC's kongress i Blackpool i dagene 3.—7. september, og var med i den norske faglige delegasjon på den finske landsorganisasjons kongress i Helsingfors i dagene 27. juni—1. juli. Videre møtte han på Finnmark faglige Samorganisasjons representantskapsmøte i Hammerfest 31. mars—1. april. I sammenheng med møtet i representantskapet i A.s Finnmark og Nord-Troms Fiskeindustri foretok han 22. august en besiktigelse av Sandtorg gård ved Harstad, som Landsorganisasjonen har kjøpt med sikte på opprettelse av en arbeider- og fiskerhøgskole for Nord-Norge.

Den jugoslaviske fagforeningsdelegasjons besøk i Norge i dagene 16.—23. juni ble organisert ved Presse- og Informasjonskontoret, og kontorets leder fungerte som reiseleder for delegasjonen under dens opphold i Norge.

Kontorets leder har i årets løp holdt 27 foredrag og forelesninger, for det aller vesentligste om fagorganisasjonen og faglige spørsmål.

Kontoret har besørget oversettelser for Landsorganisasjonens administrasjon i nødvendig utstrekning. Særlig førte Den Frie Faglige Internasjonales kongress med seg mye oversettelsesarbeid, så vel av forslag som forelå til kongressen som av kongressens vedtak. Landsorganisasjonens medlemskap i FFI fører ellers i sin alminnelighet med seg betydelige mengder av over-

settelsesarbeider, utfylling av spørreskjemaer, m.v. Kontoret har, som vanlig, ytt service til en rekke FN-stipendiater og andre utenlandske studerende, og har stått til disposisjon for utenlandske ambassader og legasjoner så vel som for norske institusjoner med informasjon om faglige spørsmål.

Forbindelsen med pressen, og til dels også Kringkastingen, har vært meget omfattende, særlig under tilspissede faglige situasjoner. En rekke pressemeldinger er sendt ut i årets løp.

Kontorets personale har for øvrig deltatt i forefallende arbeid ved Landsorganisasjonens administrasjon. Som protokollsekretær for Landsorganisasjonens Kooperative Utvalg har Alfred Skar forestått trykningen av brosjyren «Lønnstakerne og forbrukerkooperasjonen», som også er distribuert ved kontoret. Videre har kontoret forestått trykningen og utsendelsen av Konrad Nordahls foredrag i Lønnsnemnda 21. november som brosjyre i et opplag på 35 000 til fagforeningsstyrene og forbundene.

Rasjonaliseringskontoret.

Rasjonaliseringskontoret har i 1951 fortsatt sin virksomhet under ledelse av Egil Ahlsen.

Bruken av arbeids- og tidsstudier i industrien som et ledd i rasjonaliseringen og til fastsettelse av akkordsatser, har økt sterkt i løpet av 1951. En undersøkelse som er foretatt, viser at mellom 60—70 tusen arbeidere er sysselsatt ved bedrifter som nytter arbeidsstudier. Opplæringen av tillitsmenn for arbeidsstudier ved Statens Teknologiske Institutt virker tilfredsstillende etter at kursvirksomheten er blitt utvidet. I 1951 gjennomgikk ca. 150 tillitsmenn to ukers dagkurs i arbeidsstudier.

Egil Ahlsen deltok i tida 23. februar—28. mai sammen med representanter fra Norsk Arbeidsgiverforening og Industridepartementet i en studietur i Amerika. Studieturen foregikk som et ledd i det amerikanske hjelpeprogram for Norge, og gjaldt en undersøkelse av lønnsystemer og samarbeidsforhold innen amerikansk industri. Offisiell rapport over studieturen vil foreligge i begynnelsen av 1952.

Ved Den internasjonale rasjonaliseringskongress 4.—12. juli i Bryssel representerte Anker Nordtvedt Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund og Ahlsen den norske landsorganisasjon.

Som Landsorganisasjonens representant har Ahlsen sittet i bedømmelseskomiteen for Statens Arbeidstilsyns konkurranse om vernetiltak i industrien. Videre har han vært medlem i den

komité, nedsatt av Polyteknisk Forening, som skal komme med utkast til terminologi for arbeidsstudier i Norge.

I årets løp har Ahlsen holdt 45 forelesninger om rasjonaliseringsproblemer ved kurser og fagforeningsmøter, — dessuten ved bedriftsmøter redegjort for Landsorganisasjonens syn og arbeidsstudienes betydning for industrien.

I forhandlinger og ved befaringer på de enkelte bedrifter har han bistått forbundene som teknisk konsulent ved opprettelse av avtaler og når det er oppstått tvister vedrørende arbeidsstudier.

Produksjonsutvalgene.

Industri og håndverk.

Norsk Arbeidsmandsforbund	15
» Baker- og Konditorforbund	6
» Bekledningsarbeiderforbund	42
» Bokbinder- og Kartonnasjearbeiderforbund	8
» Bygningsindustriarbeiderforbund	84
» Centralforening for Boktrykkere	32
» Elektriker og Kraftstasjonsforbund	2
» Gullsmedarbeiderforbund	2
Norges Handel- og Kontorfunksjonærers Forbund	2
Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund	235
» Kjemisk Industriarbeiderforbund	89
» Kjøttindustriarbeiderforbund	14
» Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbund	66
» Papirindustriarbeiderforbund	55
» Skinn- og Lærarbeiderforbund	15
» Skotøyarbeiderforbund	35
» Stenindustriarbeiderforbund	4
» Tekstilarbeiderforbund	55
» Transportarbeiderforbund	1
» Treindustriarbeiderforbund	23
» Tobakkarbeiderforbund	6

791

Skogbruket.

I skogbruket er antall produksjonsutvalg det samme som i 1950, nemlig 177.

Statens virksomheter.

Etter forutgående forhandlinger mellom Landsorganisasjonen og de interesserte forbund ble retningslinjer (mønster) for av-

slutning av overenskomst om driftsutvalg (produksjonsutvalg) ved Statens virksomheter revidert stort sett i samsvar med overenskomsten mellom Arbeidernes faglige Landsorganisasjon og Norsk Arbeidsgiverforening av 22. september 1950. De nye retningslinjer ble stadfestet ved kgl. resolusjon av 6. juli 1951.

Som representanter for tjenestemennene i Sentralrådet for drifts- og produksjonsutvalg ved Statens virksomhet for tiden 1. juli 1951—1. juli 1954 ble oppnevnt: Sekretær Egil Halvorsen, Norsk Jernbaneforbund med varamann forretningsfører Chr. Henriksen, Norsk Arbeidsmannsforbund, postpakkemester Eilif Eriksen, Norsk Postforbund, med varamann sekretær Evald Bekkevad, Norsk Telegraf- og Telefonforbund, sekretær Leif Skau, Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund, med varamann sekretær Johan Henriksen, Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbund, tollkontrollør E. Hagerup Pettersen, med varamann telegraffullmektig Kirsti Sveen.

Kommunene.

Norsk Kommuneforbund har inngått avtale om opprettelse av driftsutvalg med følgende kommuner: Arendal, Bærum, Drammen, Eidsvoll, Fredrikstad, Gjøvik, Glemmen, Halden, Harstad, Horten, Kristiansand S., Kragerø, Lillehammer, Lier, Lørenskog, Mo i Rana, Moss, Notodden, Oslo, Porsgrunn, Røyken, Sarpsborg, Skedsmo, Skien, Skoger, Sørvaranger, Tinn, Tønsberg.

Driftsutvalg er opprettet i alle disse kommuner.

Landsrådet for produksjonsutvalg.

Som Landsorganisasjonens representanter har fungert i 1951: Alf Andersen, med varamann Egil Ahlsen, Anton Andresen, med varamann Anker Nortvedt, Paul Engstad, med varamann H. Vikstvedt.

Arbeiderbevegelsens komite for produksjonsøking.

I Samarbeidskomiteens møte 9. juni 1950 var man enige om å nedsette en spesialkomite, som skulle være hovedorganisasjonenes konsultative organ i spørsmål av produksjonsmessig art og et utøvende organ i den utstrekning hovedorganisasjonene ga bemyndigelse til det. Komiteen fikk som særlig oppgave å ta initiativet til en produktivitetskampanje, understøtte tiltak som allerede var satt ut i livet og ta tiltak og initiativ som kun-

ne virke produksjonsfremmende. På det daværende tidspunkt tok man spesielt sikte på den økonomiske situasjon, spesielt med henblikk på å øke produksjonen i eksportindustrien.

Det ble besluttet at komiteen skulle bestå av 10 medlemmer. Som Landsorganisasjonens representanter ble oppnevnt: Alf Andersen, Josef Larsson, Kåre Pehrson, Leif S. Olsen, John Wivegh.

DNA oppnevnte: Håkon Lie, Gunnar Ousland, Arne Drogseth, Øivind Birkeland, Gunnar Bråthen.

Alf Andersen ble oppnevnt som komiteens formann. Som varamann for Arne Drogseth ble oppnevnt Reidar Danielsen og for Gunnar Bråthen, Halvard Bojer.

Straks etter komiteens oppnevning ble spørsmålet reist om et Statens Produktivitetsråd, og hovedorganisasjonene ble enige om foreløpig å stille komiteen i bero inntil spørsmålet om produktivitetsråd var avgjort.

På et nytt møte i Samarbeidskomiteen den 5. januar 1951 diskutertes saken på ny, og det ble oppnevnt et nytt utvalg på 3 medlemmer. Disse var: Alf Andersen, Håkon Lie og Arne Drogseth.

Oddvar Halvorsen, Standard Telefon og Kabelfabrik A/S, ble oppnevnt som utvalgets konsulent i produksjonsspørsmål.

Etter at saken var forelagt de respektive organisasjoner, ble det enighet om at den tidligere 10-manns komite, som var oppnevnt i juni 1950, skulle fungere som hovedkomite med komiteen av 5. januar 1951 som arbeidsutvalg.

Etter at komiteen hadde trukket opp nærmere retningslinjer for sitt arbeid, som ble godtatt av hovedorganisasjonen, ble nødvendig arbeidshjelp tilsatt. Konsulent Halvard Bojer ble tilsatt midlertidig for et halvt år med permisjon fra Arbeidsdirektoratet, for å ta seg spesielt av produksjonseffektiviseringen ute i distriktene. Forretningsfører Anton Andresen i Norsk Skotøyarbeiderforbund ble tilsatt med det spesielle oppdrag å ta seg av effektiviseringen av produksjonsutvalgene, også for et halvt år, med permisjon i Norsk Skotøyarbeiderforbund.

Komiteen har gjennom Halvard Bojer drevet et intenst arbeid i distriktene for å søke å skape interesse for produksjonsøking. Man har funnet det nødvendig å søke lokale kontakter og organisere rent kommunale produksjonskomiteer. Henvendelsen fra komiteen er skjedd som regel til vedkommende ordfører, hvoretter det er opprettet lokale komiteer, bestående av representanter fra kommunen, arbeiderne og arbeidsgiverne. Arbeidet er så videreført av disse lokale komiteer, og har gitt seg utslag

i effektive tiltak, som på flere steder har gitt utmerkede resultater. Det er selvsagt ikke mulig å kunne gi noen oppgave over hva disse aksjoner har brakt av merproduksjon, men det er slått fast at der på enkelte steder utvilsomt er gjort et godt arbeid. Til å begynne med ga aksjonene seg utslag i overtidsarbeid, innførelse av eksempelvis ekstra husmorskift, større interesse for rasjonaliseringsspørsmål og tidsstudier. Særlig fikk overtidsaksjonene en ekstra interesse ved at det ble gitt premier i form av byggeløyve for husbygging. Det er på enkelte steder også dannet studiegrupper med sikte på å studere produktivtets- og rasjonaliseringsspørsmål. Det har også på en rekke steder vært tatt opp bekjempelsen av unødig fravær fra bedriftene, det er innført nye åpningstider for forretninger og kommunale kontorer osv.

Ved den såkalte fossekraft-industri ble der i vår- og sommermånedene gjennom komiteen gjort et arbeid for å begrense stansen i ferien ved å søke å skaffe ferievikarer, slik at produksjonen kunne fortsette.

Komiteen hadde kontakt med 18 bedrifter innenfor denne sektor, hvor det i de fleste tilfelle lyktes å komme fram til et resultat.

Med sikte på kommende sommers produksjon har komiteen trådt i forbindelse med Arbeidsdirektoratet, for at dette kan fortsette det arbeid komiteen har tatt opp på dette felt.

Komiteen har, som det framgår av ovenstående, spesielt hatt forbindelse med industribyer. Arbeidet ble påbegynt i Moss, hvor det allerede var en aksjon i gang, og senere fortsatt i en rekke byer.

Når det gjelder det annet hovedavsnitt av komiteens virksomhet — produksjonsutvalgene — har dette spesielle felt vært skjøttet av Anton Andresen, som et ledd i komiteens hele virksomhet for å skape interesse for produksjonseffektivitet. For denne del av virksomheten, trakk man på møtet 12. mars opp følgende retningslinjer:

- 1) Der utgis en informasjonsavis for produksjonsutvalgene.
- 2) En søker samarbeid med forbundene for å koordinere og øke virksomheten på dette område.
- 3) Kursvirksomheten for produksjonsutvalgene utvides og planlegges i overensstemmelse med de lokale framstøt som til enhver tid er aktuelle.
- 4) Opplysningsforbundets skriftserie for produksjonsutvalg utvides og aktualiseres.

- 5) Man benytter i økt utstrekning rasjonaliseringsfilmer som et ledd i produksjonsoffensiven.

Når det gjelder informasjonsavisen «Produksjonsutvalgene» synes det som om man her avbøtet et lenge følt savn. Avisen er kommet ut i 8 eksemplarer i 1951. De to første nr. i 3000 eksemplarer, senere forhøyet til 5000 og det siste nr. i 6000 eksemplarer. Fra en rekke private bedrifter, kommuner og enkeltpersoner er det kommet henvendelse om kjøp eller abonnement. Dette siste spørsmål er for øvrig ikke avgjort av komiteen.

Når det gjelder virksomheten for øvrig, har man søkt ved kontakt med forbundene å arrangere kurs og møter, hvor særlig produksjonsutvalgenes virksomhet har vært drøftet. En rekke møter har vært avholdt for tillitsmenn, studiegrupper, forbundskurs o. likn. Det er også avholdt fellesmøter, bl. a. i Bergen, med representanter fra 28 bedrifter. Det er også avholdt et møte i Oslo med forbundenes kontaktmenn, hvor man drøftet komiteens arbeid samt TWI-systemet. Det siste har bl. a. ført til at det senere ble avholdt et informasjonskurs i TWI for 10 fastlønnte tillitsmenn på Statens Teknologiske Institutt i Oslo. I arbeidet med å videreføre Opplysningsforbundets skriftserie om produksjonsutvalgene, er det tatt opp spørsmålet om en ny brosjyre, med redegjørelse for den nye avtalen om produksjonsutvalg med kommentarer. Man har også diskutert utgivelse av brevkurs for produksjonsutvalg, uten at dette ved årets slutt har fått noen avgjørelse.

Når det gjelder film, er det innkjøpt 3 kopier av rasjonaliseringsfilmen «Enklere, mer og bedre», 2 kopier av «Fransson vaknar» samt «Det gjelder oss alla». Den siste er en film om forebyggelse av arbeidsulykker. Filmene er kjørt på en rekke møter og kurs.

Som tidligere opplyst var begge de to ansatte, Halvard Bojer og Anton Andresen, innvilget permisjon fra sine respektive steder, og denne utløp 1. september. Komiteen måtte derfor drøfte fortsettelsen av sitt arbeid, og la fram for de to hovedorganisasjoner en ny plan for komiteens virksomhet. Sekretariatet og sentralstyret aksepterte at komiteen skulle fortsette sitt arbeid så lenge nødvendige midler var til stede. Komiteen fikk fullmakt til å ansette nødvendig arbeidshjelp i stedet for Halvard Bojer, for å fortsette hans arbeid ute i distriktene etter de retningslinjer som komiteen har trukket opp.

For så vidt det gjaldt spørsmålet om arbeidet med produksjonsutvalgene, presiserte komiteen at dette var et arbeid av

permanent karakter, og at man burde få en fast ordning innenfor Landsorganisasjonen for så vidt det gjaldt å holde kontakten med og effektivisere produksjonsutvalgene. Komiteen tilsatte da Per Borgersen etter Halvard Bojer, og sekretariatet har senere fattet beslutning om at sekretær Paul Engstad og ingeniør Egil Ahlsen i Landsorganisasjonen spesielt skal ha som sitt arbeidsfelt å ta seg av produksjonsutvalgene. Kontakten med disse må søkes gjennom forbundene, samorganisasjonene og de faglige utvalg.

Komiteen har pekt på at dens arbeid nå får en annen karakter enn tidligere, idet man til å begynne med tok sikte på den spesielle økonomiske situasjon som var til stede da komiteen ble oppnevnt. Det synes å være et sterkt behov for å drive et intenst arbeid for å vekke forståelse for effektivisering av produksjonen og rasjonalisering av produksjonsapparatet. Komiteens arbeid vil derfor nå få karakteren av et arbeid på lengre sikt.

Prisutvalg.

Høsten 1950 fikk Landsorganisasjonen henvendelse fra et forbund om å søke å etablere et fast punkt i Landsorganisasjonen, hvor Landsorganisasjonens medlemmer av prisutvalgene kunne få assistanse og råd. Landsorganisasjonens administrasjon overlot til sekretær Alf Andersen og Odd Gøthe å etablere kontakten med prisutvalgene.

Som et ledd i dette arbeid ble der den 22. november s. å. avholdt et heldagsmøte for prisutvalgenes medlemmer med varamenn i Oslo. På dette møte ga direktør Evensmo en redegjørelse for prissituasjonen, det nåværende prisreguleringsapparat og prisutvalgenes oppgaver. Sjefsinspektør Moe ga orientering om priskontrollen, hvoretter det var diskusjon. Konklusjonen på møtet ble at det fra prisutvalgenes medlemmer ble gitt uttrykk for at de var tilfreds med at det nå var etablert en spesiell kontakt i Landsorganisasjonen, samtidig som følgende synspunkter hadde gjort seg gjeldende i diskusjonen:

1. Nødvendigheten av en bedre kontakt mellom representantene i prisutvalgene, de respektive forbund og Landsorganisasjonen. Protokoll fra utvalgenes møter bør tilstilles Landsorganisasjonen.
2. I de tilfelle hvor representantene mener at prisutvalgene ikke fungerer tilfredsstillende, må det sendes rapport til vedkommende forbund.

3. Det var enighet om at representantene ikke i noe tilfelle skulle anbefale forhøyelse av prisene som kompensasjon for dyrtidstillegg (høsten 1950) uten etter konferanse med hovedorganisasjonen.
4. Landsorganisasjonen vil søke, på bakgrunn av innledningen av diskusjonen, å utarbeide nærmere retningslinjer for prisutvalgenes arbeid, tilrettelegge opplysningsarbeidet og undersøke muligheten for å få en bedre sammensetning i utvalgene.

I henhold til vedtaket på møtet ble det utarbeidet retningslinjer for prisutvalgene som ble sendt hvert enkelt medlem gjennom de respektive forbund. Likeledes ble direktør Evensmos og sjefsinspektør Moes foredrag tatt opp på lydbånd, sten-silert og sendt utvalgenes medlemmer.

Nytt møte for prisutvalgene ble holdt 26. januar 1951, hvor kontorsjef Lundgaard ga orientering om de alminnelige prinsipper ved prisreguleringen.

I henhold til vedtaket på det første møtet for prisutvalgene, reiste Landsorganisasjonen overfor Prisdirektoratet og departementet spørsmålet om økt representasjon fra forbrukerne i prisutvalgene. Dette har ført til at det, når dette skrives, er forelagt myndighetenes forslag om opprettelse av et forbrukerråd. Forbrukerrådets oppgave skal i første rekke være å sørge for at forbrukernes representant i prisutvalgene får den nødvendige sakkyndige assistanse. For øvrig har Landsorganisasjonens kontakter hatt konferanse med Prisdirektoratet om forskjellige spørsmål, og har vært mellomledd mellom prisutvalgenes medlemmer og Prisdirektoratet i de tilfelle hvor man har fått spørsmål forelagt fra prisutvalgenes medlemmer. Det er i dette øyeblikk i virksomhet 66 prisutvalg hvor Landsorganisasjonen gjennom forbundene har representanter.

På det første møtet for prisutvalgenes medlemmer ble det lagt stor vekt på at Landsorganisasjonen burde få tilsendt protokoller fra prisutvalgenes møter, men det er i ytterst få tilfelle at dette blir gjort.

Allerede på et tidlig tidspunkt rettet Landsorganisasjonen henvendelse til Prisdirektoratet om at utvalgenes medlemmer til enhver tid måtte holdes à jour med prisforskriftene og de vedtak myndighetene fattet i prisspørsmål. Bl.a. ble det sørget for at prisutvalgene fikk tilsendt «Pristidende». Det ble også rettet henvendelse til Prisdirektoratet om prisutvalgenes alminnelige arbeidsmetoder hvor det i flere tilfelle var anket fra forbrukerrepresentanter i prisutvalgene.

Landsorganisasjonens revisjonskontor.

Revisjonskontorets arbeidsområde omfatter ved årets utgang Landsorganisasjonens regnskaper, heri inkludert Pensjonskassen og Folkets Hus Fond, 39 forbund, Arbeidernes Opplysningsforbund, Folkets Hus Landsforbund, Norsk Folke Ferie, andelslag og organisasjon, heri inkludert regnskapene for Dovrefjell Hotell og Grimstad og Fevik Pensjonater, Landsorganisasjonens skole, samt Norsk Arbeiderpresse A/S. Det eneste fagforbund som ikke er tilmeldt revisjonskontoret er Arbeiderpartiets Presseforbund, som har sitt kassakontor i Hamar. Dessuten er overtakelse av Det Norske Postmannslag til revisjon utsatt til den endelige avgjørelse om innmeldelse i Landsorganisasjonen er bekreftet av forbundets landmøte.

De ovennevnte organisasjoner revideres av kontorets fast ansatte personale bortsett fra Arbeidernes Opplysningsforbund og Norsk Arbeiderpresse A/S, som revideres av statsautorisert revisor Einar Christiansen samt Norsk Folke Ferie, andelslag og organisasjon med biregnskaper, som revideres av statsautorisert revisor John L. Olstad. Revisjonssjefen har imidlertid også ansvaret for disse regnskaper og er med på den nødvendige gjennomgåelse.

Ved kontoret er ved årets utgang ansatt revisjonssjef og sju revisorer, samt en kontordame i halv stilling som deles med Landsorganisasjonens økonomiske kontor.

Kontorets personale har i årets løp ikke undergått noen forandring, bortsett fra at en måtte ordne seg med vikarhjelp under revisor Michaelsens studieopphold på Harvard universitet.

Ved årets utgang er det ansatt ni tilsynsrevisorer. Fra 1. oktober 1951 ble, som ny tilsynsrevisor i Skien, ansatt Bjarne A. Brattum, medlem av Norsk Kommuneforbund. For de øvrige revisorerens vedkommende, er det ikke undergått noen forandring.

Avgiften til revisjonskontoret er også for 1951 blitt utliknet etter kr. 0,20 pr. år pr. medlem basert på forbundets medlems-tall. Revisjonskontorets formue pr. 31. desember 1951 utgjør etter det av Landsorganisasjonen førte regnskap *kr. 40 966,50*.

Fra et medlem i sekretariatet foreligger det anmodning om å foreta en omlegging av avgiften til kontoret, sådan at de store forbund blir mindre hardt rammet. Dette spørsmål vil bli utredet og forelagt for sekretariatet i 1952.

Revisjonsarbeidet har i årets løp foregått kontinuerlig, og det er blitt påsett at alle utbetalinger har sin hjemmel i legitime og anviste bilag og organisasjonsmessig fattede vedtak. Kassa-

opptellinger med kontroll av bank- og girobeholdninger er gjennomført i overensstemmelse med garantipolisenes krav. Årsregnskapene er undertegnet og gjennomgått i samarbeid med de av landsmøtene valgte revisjonsutvalg og revisjonen, og det er avgitt felles revisjonsinnberetninger.

Revisjonssjefen er alltid til stede ved avslutningen av årsregnskapene og kontrollerer at regnskapene er teknisk i orden, at alle verdipapirer er til stede, enten i original eller bekreftet ved å jourførte depotbeviser, samt at bankbeholdninger og postgirobeholdninger stemmer med de kontrollerte bankbøker og kontokuranter fra Postverket. Samtidig foretas kontroll av revisjonsprotokollen og en kritisk vurdering av regnskapsavslutningen, særlig med hensyn til kontingentinnbetalingen, samt sammenlikning med de eventuelle budsjetter. Likedan vurderes samtidig eventuelt utestående fordringer.

I overensstemmelse med Landsorganisasjonens vedtekter er alltid en av kontorets revisorer til stede på landsmøtene når regnskapene desideres. Vi tror trygt vi kan uttale at det hersker god teknisk orden i Landsorganisasjonen og forbundenes kassakontorer og bokholderier og at de avgitte regnskaper gir et klart og tydelig bilde av den økonomiske drift og finansielle stilling. Vår bestrebelse går ut på at den oppsatte status mest mulig skal inneholde reelle og likvide verdier og vi anbefaler derfor avskrivningen foretatt i fornøden utstrekning. I regnskaps- og revisjonsrapporten tar vi alltid med de garantiansvar og forpliktelser som ikke direkte framgår av status. Den anvendte kontoplan er satt opp med det mål for øye å gi medlemmene en full orientering om alle regnskapsforhold. Vår mening er at hovedorganisasjonen og forbundenes økonomi er betryggende og forsvarlig forvaltet.

I forbindelse med den nye skatteloven, har oppgaveplikten voldt fagorganisasjonen en del merarbeid, men dette er forsøkt redusert ved praktiske tillempinger etter konferanse med Riksskattestyret.

Revisjonen er klar over at føringen av medlemskartoteket medfører store utgifter og vi har derfor i årets løp tatt opp spørsmålet om hvor vidt en kan komme fram til en mer rasjonell ordning med maskinell utførelse.

Som revisjonsutvalg, valgt av kongressen, har følgende funget: Peder Birkeland, formann, H. Wigaard og Johan Didriksen.

Revisjonssjefen har deltatt i alle møtene i revisjonsutvalget.

Revisjonsutvalget får seg direkte tilstillet alle sekretariatsprotokoller og det er avholdt regelmessige månedlige møter med nødvendige tilleggs møter i den utstrekning det har vært ønskelig.

Folkets Hus Fond.

Fondet er som foregående år forvaltet av sekretariatet som har hatt avgjørelsen av sakene, mens disse har vært forberedt av Folkets Hus Landsforbund.

På representantskapsmøte 21. mai ble det vedtatt nye vedtekter for fondet. Disse inneholder bl.a. bestemmelse om at lån til et hus kan innvilges med inntil kr. 30 000,00. I særskilte tilfelle kan denne grense fravikes.

Det er i løpet av året utbetalt lån til 14 Folkets Hus eller samfunnshus med tilsammen kr. 75 125,41.

I avdrag er innbetalt kr. 91 325,80 og i renter av lån kr. 21 960,59.

Fondets konto for utlån var pr. 31. desember 1951 kr. 760 433,06.

Fondets formue er i løpet av året økt med kr. 443 405,34 og utgjorde pr. 31. desember 1951 kr. 3 846 288,44.

Landsorganisasjonens tilskudd var i 1951 kr. 412 214,95.

Beretning for Wilses gate 1.

Styret i Wilses gate 1 har i 1951 bestått av Hans Hegg, formann, og Torbjørn Henriksen.

I 1951 har en hatt full utleie av gården, og den bokførte inntekt beløper seg til kr. 22 242,00, utgifter kr. 19 264,18. Differansen, kr. 2 977,82, er overført til Landsorganisasjonen som renter for nedlagt kapital.

Som fast leieboer i stedet for Oslo Kommunale Ungdomsnemnd, har vi fått Arbeidernes Opplysningskomité for Oslo.

Vi har på grunn av klage og pålegg fra Helserådet måttet gå over til å fyre med antrasitt i stedet for kull. Dette blir en vesentlig fordyrelse, da antrasitten pr. tonn er ca. kr. 115,00 dyrere enn kull.

Pensjonskassa.

Arbeidsutvalget har bestått av: Hans Hegg, P. Mentsen, Ingvald Haugen, Arne Kr. Meedby og Ragna Karlsen.

Den siste som funksjonærenes representant.

Det er i 1951 opptatt 65 medlemmer, derav 7 over 45 år. Utmeldt av kassa er 48 og ved årets slutt var medlemstallet 721.

Av innmeldelser er 21 nye stillinger i kassa.

12 er tilmeldt i henhold til bestemmelsen i § 5c om sideordnede organisasjoner eller institusjoner.

I pensjoner er utbetalt kr. 501 858,00, som fordeler seg slik:

45 alderspensjoner	kr. 301 014,84
40 enkepensjoner	» 149 391,68
9 uførhetspensjoner	» 30 371,08
9 ekstra enkepensjoner	» 21 080,40

Innskudd er i henhold til vedtektenes § 9 tilbakebetalt med kr. 16 407,83.

Engangsinnskudd for nyinnmeldte stillinger i 1951 utgjør kr. 41 389,34.

Garantibestemmelsen i vedtektenes § 13, siste ledd, blir ikke effektiv for 1951, da innbetalingene til kassa ligger høyere enn 25 pst. over utbetalingene.

Landsorganisasjonens skole

Styret for skolen.

Styret har bestått av følgende: Konrad Nordahl, formann, Hans Hegg, nestformann, Jens Berg, Anders Mørk, Anton Andresen og Arne Hagen.

Varamann: Lucie Andresen.

Styrer Hj. Helgesen har vært til stede i styremøtene.

Personalet ved skolen har vært: Hj. Helgesen, styrer, Erling Rønneberg, lærer, Sverre Bakken, vaktmester, og Maren Hveem, husmor. Betjeningen for øvrig er sju piker til kjøkkenet.

Kursvirksomheten.

Sørmarka Folkehøgskoles kurs 1950—51 sluttet 24. juni 1951. Det var 33 elever. Det ble for øvrig holdt disse kurs:

29- 4—12- 5	Teaterkurs	19	deltakere
27- 5— 3- 6	Norsk Kommuneforbund ..	14	»
15- 7—28- 7	Britisk—nordisk kurs	53	»
29- 7— 4- 8	Faglig ungdomskurs	25	»
5- 8—11- 8	DNA	35	»
12- 8—25- 8	Tillitsmannskurs	26	»
26- 8— 2- 9	Norsk Tekstilarb.forbund ..	39	»
3- 9— 8- 9	LO's kvinnekurs	21	»
9- 9—22- 9	Produksjonskurs	22	»
23- 9— 6-10	Norsk Bygningsind.arb.forb.	46	»
7-10—20-10	Norsk Jern- og Metall	47	»
21-10—14-12	LO-skolen	26	»
11-11—17-11	Norsk Tekstilarb.forb.	39	»

Utenom disse er holdt følgende kortere kurs:

TWI — to kurs med deltakere fra 8 til 11, Oslo Transportarbeiderforening 13 deltakere og Teknologisk Institutt 10 deltakere.

Dessuten har flyktningkomiteen fra februar til juli med avbrytelse av korte mellomrom hatt opphold for 16 mannlige og kvinnelige flyktninger.

Det har i årets løp vært mange besøk av forskjellige både norske og nordiske lag.

Økonomien.

Regnskapet fra 1. juli 1950 til 30. juni 1951 viser direkte tilskudd fra Landsorganisasjonen til LO-skolen og Sørmarka Folkehøgskole på kr. 76 000,00. Herav er tilskudd og stipendier til Sørmarka Folkehøgskole kr. 16 000,00. Vannanlegget til LO-skolen og vaktmesterboligen utgjør kr. 44 812,56 og nyanskaffelser og vedlikehold kr. 15 187,44.

Skolen har i regnskapsåret hatt 16 736 pensjonsdøgn, som fordeler seg med 11 206 på forskjellige kurs og 5530 på høgskolen.

Fellesomkostningene er beregnet til kr. 6,50 pr. døgn og matøret til kr. 3,70 — tilsammen kr. 10,20.

Regnskapet for Sørmarka Folkehøgskole viser følgende tilskudd:

Fra Staten	kr. 34 516,57
Fra Akershus fylke	» 7 902,57
Stipendier fra det offentlige og diverse ..	» 22 579,00
	<hr/>
Tilsammen	kr. 64 998,14

Pensjonsprisen har vært kr. 13,00 for dem som bor i enkeltrom og kr. 12,00 for dem som bor på fellesrom.

Anlegget.

Boringen etter vann til LO-skolen og ominnredning og vannanlegg i vaktmesterboligen er fullført. Det viser seg at vanntilslaget er tilfredsstillende med ca. 250 liter i timen.

Landsorganisasjonens landsinnsamling til Nord-Troms og Finnmark.

Arbeidsutvalgets beretning for 1951.

Arbeidsutvalget består av: Gunnar Bråthen, formann, P. Mentsen, Hans Hegg, Alfred Skar, Jens Berg, sekretær.

Arbeidsutvalget har, etter godkjenning av sekretariatet, innvilget prioritetsvikelse når det gjelder tidligere gitte lån til følgende samvirkelag:

Toften Fiskerisamvirkelag, Toften.

Mehamn Produksjonslag, Mehamn. (Godkjent utskillelse av tomten «Skolebakken 2» for salg til Telegrafverket, slik at vår panterett på denne tomt blir avlest.)

Varanger Fiskersamvirkelag, Gornitak, har fått godkjent en søknad om godtakelse av gjeldsbrev for det tidligere utbetalte lån, stort kr. 6500,00, i stedet for tinglest pantobligasjon.

Sekretariatet har, etter innstilling fra utvalget og på foranledning av henvendelse fra Fiskeridepartementet, tegnet aksjer for kr. 75 000,00 i det av Stortinget besluttede selskap, som er opprettet for å overta, bygge og drive fiskeindustriannlegg m.v. i Finnmark og Nord-Troms.

Økonomisk oversikt pr. 31. desember 1951.

Finnmarkshjelpen.

Beholdning pr. 1. januar 1951	kr. 329 243,38
Renter og avdrag på lån	» 800,00
	<hr/>
	Kr. 330 043,38

Utbetalt 1951:

A/L Finnmark og Nord-Troms Fiskeindustri, aksjer kr. 75 000,00	kr. 75 000,00
	<hr/>
	Kr. 255 043,38

Bevilget, ikke utbetalt:

Planlegging og reising av forsamlingslokaler, rest	kr. 148 000,00
Grunnfond for reising av folkehøgskole, rest	» 98 959,05
	<hr/>
	kr. 246 959,05
Udisponert	» 8 084,33
	<hr/>
	Kr. 255 043,38

Opplysningsarbeidet i fagorganisasjonen.

På nær sagt alle områder av opplysningsvirksomheten fikk vi en forholdsvis sterk tilbakegang i 1951. En slik tilbakegang har alltid gjort seg gjeldende et valgår, men kan i dette tilfelle

ikke forklare hele tilbakegangen. Det mest beklagelige når det gjelder de tallene som foreligger er reduksjonen i studiesirkler, en nedgang på mer enn 200 sirkler og over 2000 færre deltakere. Kursvirksomheten holder seg stort sett oppe og har vel nå stabilisert seg.

Tar en for seg de emnene som studiesirklene arbeider med og sammenlikner med tidligere år, kan en nå merke en større bredde i emnevalget. Et annet merkbart trekk er at flere og flere velger brevskolemetoden.

LO-skolen 1951.

Det årlige åtte ukers kurset pågikk i tiden 22. oktober til 16. desember. Det er å beklage at elevtallet ved dette viktige kurset har avtatt år for år og nådde bunnen hittil med bare 26 elever dette året. Det eneste lyspunktet er at dette forholdet ikke skyldes manglende interesse, men at forbundene ikke gir nok stipendier.

Fagene ved skolen: Fagforeningskunnskap 73 timer. Sosialøkonomi og økonomisk historie 50 timer. Bedriftsøkonomi 20 timer. Internasjonal arbeiderreiseing 20 timer. Sosialpolitikk 10 timer. Almene fag 46 timer. I tillegg til dette gruppearbeid og individuelt arbeid.

Samarbeidet med forbundene.

I likhet med tidligere år har samarbeidet med forbundene vært det aller beste. Det blir jevnlig holdt konferanser, og den faglige avdeling i AOF har assistert både når det gjelder opplegg av de forskjellige forbundskurser og når det gjelder forelesere. Dette samarbeidet har stadig ført til en mer rasjonell fordeling av oppgavene selv om det enda gjenstår mye på dette området.

Fondet for dansk-norsk samarbeid.

I likhet med tidligere er det også i år utdelt i alt 35 stipendier av fondets midler til arbeidere. Uttak av deltakere har skjedd mest mulig distriktsvis og etter fagene. Av rapportene å dømme har stipendiatene hatt nytte av sine studier i dansk arbeidsliv. Landsorganisasjonens representant i fondets styre er Gunnar Ousland.

Internasjonale kurs og delegasjoner.

Det skandinaviske samarbeid når det gjelder faglig kursvirksomhet har fortsatt og er større enn tidligere. Til forskjellige

Oversikt over studiarbeidet i fagorganisasjonen 1951.

Forbund	Studieringer		Kurs 8-14 dager		Helgkurs		Kveldskoler		Forelesningsrekker	
	Ringer	Deltakere	Kurs	Deltakere	Kurs	Deltakere	Klasser	Deltakere	Rekker	Deltakere
Arbeiderpartiets Presseforbund ..	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Norsk Forb. f. Arb. og Tekn. Funksj.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
— Arbeidsmandsforbund	6	45	1	30	6	100	-	-	-	-
— Baker- og Konditorforb. ...	9	78	-	-	2	44	-	-	1	40
— Bekledningsarb.forbund ...	12	124	2	65	4	106	-	-	-	-
— Bokbinder og Kart. forb. ...	1	10	2	50	1	25	3	45	-	-
— Bygningsindustriarb.forb. ...	16	184	2	101	-	-	-	-	-	-
— Centralfor. for Boktrykkere	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
— Elektriker og Kraftst.forb. ...	3	33	-	-	1	33	-	-	-	-
— Fengselstjenestem.forb.	3	31	-	-	-	-	-	-	-	-
— Gullsmedarbeiderforb.	4	38	-	-	-	-	-	-	1	250
Norges Handels- og Kont.f.sj.forb.	49	560	3	98	6	146	1	29	1	70
Norsk Hotell- og Rest.arb.forb. ...	-	-	1	44	-	-	-	-	-	-
— Jern- og Metallarb.forb. ...	53	549	4	139	32	703	-	-	-	-
— Jernbaneforbund	60	497	2	88	15	424	4	81	2	150
— Kjemisk Industriarb.forb. ...	29	234	2	52	13	466	-	-	-	-
— Kjøttindustriarb.forb.	3	20	-	-	-	-	-	-	-	-
— Kommuneforbund	47	567	7	150	4	65	7	144	-	-
— Litogr. og Kjemigr. forb. ...	4	33	-	-	2	53	-	-	-	-
— Lokomotivmannsforb.	5	58	-	-	-	-	-	-	-	-
— Løsforbund	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Det norske Maskinistforbund	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Norsk Murerforbund	5	95	-	-	10	218	-	-	-	-
— Musikerforbund	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
— Næring- og Nyd.m.arb.forb.	20	191	4	93	3	44	-	-	-	-
— Papirindustriarb.forb.	6	59	1	55	-	-	-	-	-	-
— Politiforbund	9	98	-	-	-	-	-	-	-	-
— Postforbund	4	63	-	-	-	-	-	-	-	-
— Sjømannsforbund	5	38	4	68	-	-	-	-	-	-
— Skinn- og Lærarb.forb.	1	8	-	-	-	-	-	-	-	-
— Skog- og Landarb.forb.	22	164	-	-	-	-	-	-	-	-
— Skotøyarbeiderforb.	1	5	1	32	-	-	-	-	-	-
— Stenindustriarb.forb.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
— Støperiarb.forbund	7	82	1	34	12	254	-	-	-	-
— Tekstilarb.forb.	12	111	2	76	5	136	-	-	-	-
— Telegraf- og Telefonforb. ...	5	61	1	28	3	65	-	-	1	15
— Tjenestemannslag	-	-	1	31	1	45	-	-	-	-
— Tobakkarbeiderforb.	4	32	-	-	-	-	-	-	1	20
— Tolltjenestemannsforb.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
— Transportarb.forb.	12	114	-	-	1	16	-	-	1	63
— Treindustriarb.forb.	7	57	3	75	3	67	-	-	-	-
Fagl. utvalg og samorganisasjoner	8	93	-	-	5	104	6	110	-	-
A.O.F.s faglige kurs	-	-	10	244	-	-	-	-	-	-
L.O.-skolen 1951 8 uker	-	-	1	26	-	-	-	-	-	-
Tilsammen	432	4 332	55	1 579	129	3 114	21	409	8	608

kurs i Danmark har det deltatt 89 norske deltakere. Til kurs i Sverige 61 deltakere og i Finnland 16 deltakere.

Til forskjellige delegasjoner i de skandinaviske land har det i alt deltatt 43 fra Norge.

Foreningen Nordens kurs på Hindsgavl i Danmark hadde 15 norske deltakere.

Den Frie Faglige Internasjonale arrangerte for første gang tre kurser, et i Kochel i Bayern, et i Paris og et i Østerrike. Til disse kursene møtte det i alt 12 norske deltakere.

Norske arbeidere til USA.

Ved den amerikanske arbeiderattasjes formidling fikk vi tilbud om å sende ca. 150 norske arbeidere til ett års opphold i USA. Det er forutsetningen at disse skal arbeide i industrien på tariffmessig lønn, men ellers nytte kveldene til skolevirksomhet. Det meldte seg i alt vel 500 søkere til reisen. Betingelsene er at vedkommende arbeider sjøl skal betale reisen over, mens hjemreisen vil bli betalt av den norske stat. Dette lykkes det oss å få til ved en spesiell søknad til Industridepartementet.

Arbeiderbevegelsens arkiv og den historiske komite.

Det arbeid som i årets løp er utført i Arkivet og Den historiske komite legges fram i nedenstående beretninger. Arkivaren og sekretæren for Den historiske komite har i fellesskap arbeidet med de oppgaver som er anført i beretningene.

Arkivet.

Beretning 1951.

Arkivets styre har i 1951 bestått av Henrik Hjartøy (formann), Hans Hegg og Øistein Marthinsen fra LO, samt Randolf Arnesen og Olaf Wang Johnsen fra DNA. Det er holdt tre styremøter i året, to av disse har vært fellesmøter med Den historiske komite.

Arbeidet med ordningen og katalogiseringen av eldre urevidert stoff og nytt tilsendt har fortsatt som tidligere. 3 samorganisasjoners samlinger er i året blitt komplettert og katalogført.

Fra LO's økonomiske kontor er til Arkivet blitt overført 224 innb. årganger av forskjellige tidsskrifter. Dublettene er videre-sendt til LO-skolen.

Bytteforbindelsen med de øvrige nordiske arbeiderarkiver har vært normal. Fra Arkivet i København har vi mottatt ca. 25 kg utbedte manglende skrifter, slik at de danske hovedorganisasjoners viktigste trykksaker nå finnes så komplett som mulig i Arkivet.

Utenom den vanlige tilvekst fra organisasjonene og andre faste forbindelser har Arkivet mottatt gaver fra følgende: Arbeidernes Bok- og Papirhandel (kr. 1000 i bøker), Tiden (Oslo), Tiden og Kooperative förbundets förl. (Sthm.).

Følgende privatpersoner har skjenket Arkivet eldre eller nyere skrifter: Ole Joakim Aarreberg, Randolph Arnesen, Ole M. Engelsen, Olaf Lunde, Alfred M. Nilsen, Tjøl Oftedahl og Per Sogstad.

Det har i årets løp vært 127 utlånsekspedisjoner omfattende 301 skrifter, 49 fotos og 2 faner. Hertil kommer lesesalsekspedisjonene og de skriftlige opplysninger som er sendt til organisasjonene.

Ved hjelp av de spørreskjemaer som er sendt ut og som nærmere omtales i beretningen fra Den historiske komite, har Arkivet hittil fått oppsporet 139 jubileumsberetninger som ikke fantes i Arkivet. Av disse har Arkivet hittil fått tilsendt 82.

En del av det bibliotekstekniske arbeid med LO-skolens bibliotek er utført i Arkivet.

På fellesmøte av styret for Arbeiderbevegelsens Arkiv og Den historiske komité den 13. desember ble det vedtatt å sende søknad til De Samvirkende Fagforeninger med anmodning om å skaffe plass til Arkivet i det nye Folkets Hus.

Øivind Berntsen,
arkivar.

Henrik Hjartøy,
styrets formann.

Den historiske komite.

Beretning 1951.

Komiteen har bestått av Henrik Hjartøy (formann), Alfred Skar, Anton Andresen, Edvard Bull og Øivind Berntsen. Til komitémøte 16. april var også Aksel Zachariassen innkalt, og komiteen besluttet at han for framtida skulle innkalles til komiteens møter. — Det har i alt vært holdt tre møter i løpet av året, to av disse i fellesskap med styret for Arbeiderbevegelsens Arkiv.

Til komiteen er det hittil kommet inn ca. 80 bidrag på tilsammen ca. 800 sider, hvorav halvparten er maskinskrevne. En del av disse bidrag er bearbeidet og brukt som artikler i for-

bundenes fagblad og i arbeiderpressa. Komiteen har utbetalt kr. 530,00 som påskjønnelse for innsendte bidrag.

Sammen med Edvard Bull har undertegnede laget en «Studierettleiing for lokalhistoriske arbeidsgrupper». Den er trykt og gitt ut av Arbeidernes Opplysningsforbund. En håper med denne å få opprettet lokalhistoriske arbeidsgrupper som kan ta seg av innsamlingen av alt materiale av betydning for arbeiderbevegelsens historie. Studierettleiinga og annet materiale ble også delt ut til fagforeningsveteraner på de tre ferieopp- hold som Norsk Folkeferie arrangerte for disse i år, samtidig som det ble gitt en utgreiing om Den historiske komites arbeid. Det samme er gjort i et par pensjonistforeninger og på faglig tillitsmannskurs på Sørmarka.

Gjennom utsending av spørreskjemaer til alle LO's og DNA's organisasjoner, har en søkt å få en oversikt over hvorledes det ligger an med arbeiderbevegelsens historiske kildemateriale landet over. Resultatet av denne undersøkelsen er lagt fram i en utgreiing om «Arbeiderbevegelsens historiske kildemateriale.»

En har i løpet av sommeren og høsten innhentet oppgaver over hvorledes det ligger an med forbundenes arkivmateriale og arkivforhold. På grunnlag av disse oppgaver er det laget en utgreiing om «Forbundenes arkivforhold».

For å få satt i gang innsamling av erindringer om arbeids- og levevilkår før i tida blant eldre medlemmer i de fagforeninger som skal lage jubileumsberetning, og for å kunne yte annen hjelp i denne sammenheng, har en bedt om å få oppgaver fra forbundene om foreningenes stiftelsesår. Hittil har en fått tilsendt disse oppgaver fra åtte forbund.

For å få en oversikt over hva det finnes oppbevart av arbeideraviser rundt om i landet, er det sendt ut spørreskjemaer til alle landets arbeideraviser. Bare ganske få aviser har hittil returnert disse skjemaer i utfylt stand.

I fellesmøter av Den historiske komite og styret for Arbeiderbevegelsens Arkiv den 13. og 20. desember ble det fattet vedtak i tilslutning til de undersøkelser og utgreiinger som er nevnt ovenfor. Disse vedtak er sendt til hovedorganisasjonene til avgjørelse.

Aage Henriksen,
komiteens sekretær.

Henrik Hjartøy,
komiteens formann.

AFL's kooperative utvalg.

I 1951 har Det kooperative utvalg bestått av: P. Mentsen, formann, Randolph Arnesen, sekretær, Alfred Skar, Josef Larsson, Alfred Ljøner, Gunnar Bråthen og Einar Nilssen.

Utvalget har holdt 4 møter og behandlet 26 saker, hvorav kan nevnes:

Agitasjon for tilslutning til kooperasjonen, Samarbeid med forsikringsselskapet «Samvirke», Agitasjonsskrift om kooperasjonen og de fagorganiserte, Innkjøpslag ved bedriftene av kooperative produkter, Plasing av fagforeningenes disponible pengemidler i samvirkelag.

Etter forslag fra utvalget har Landsorganisasjonen sendt ut en brosjyre «Lønnstakerne og forbrukerkooperasjonen». Manuskriptet til brosjyren ble skrevet av Randolph Arnesen, og etter at utkastet forelå, ble den endelige redigering foretatt av Arnesen, Skar og Mentsen i fellesskap. Brosjyren ble trykt i 15 000 eksemplarer, og den er blitt solgt til selvkostnadspris — kr. 20,— pr. 100 eksemplarer. En rekke forbund har kjøpt fra 100 til 2000 eksemplarer, dessuten har flere samvirkelag kjøpt en del eksemplarer. Ved årsskiftet var det sendt ut over 10 000 eksemplarer, og en har derfor latt trykke et nytt opplag på 5000.

Foredrag og forelesninger.

Randolph Arnesen har holdt foredrag om fagorganisasjonen og kooperasjonen på følgende steder: Holmestrand, Oslo (flere foreninger), Fredrikstad, Stavanger, Jørpeland, Trondheim, Rakkestad, Halden, Voss, Hommelvik og Meråker. Tilsammen 27 foredrag. Dessuten har han holdt 14 forelesninger på studiekurs følgende steder: Oslo, Dombås, Leangkollen, Odnes, Jessheim, Ringsaker, Sørmarka, tilsammen 41 foredrag og forelesninger.

Den 20. november ble det stelt til et stort agitasjonsmøte for jern- og metallarbeiderne i Oslo. Møtet ble holdt i Arbeider-samfunnets store sal med Josef Larsson og Gunnar Bråthen som talere.

Landsorganisasjonens kvinnenemnd.

Kvinnenemnda har nå 30 medlemmer fordelt på 17 forbund. Dessuten har møtt en representant fra Avisbudenes Forening i Oslo og en representant fra Hushjelpenes Landsutvalg.

Arbeidsutvalget har bestått av: Formann: Esther Samuelson. Nestformann: Borghild Bech. Øvrige medlemmer: Thorbjørg

Stablum, Ingeborg Gulbrandsen, Mary Gulbrandsen. Varamenn: Borgny Aamodt og Else Lindstad.

Møter.

Det har vært holdt 6 møter i nemnda og dessuten en sammenkomst før jul.

Arbeidsutvalget har hatt 6 møter og behandlet 20 saker.

Arbeiderkvinnenes Felleskomité.

I den komiteen som ble nedsatt i 1950 med representanter fra Kvinnesekretariatet, Ungdomsfylkingen og Landsorganisasjonens kvinnenemnd, har en bl. a. behandlet saken vedrørende aksjonen for å få frigitt Anna Kethly, den ungarske sosialdemokrat og fagforeningskvinne som av de nåværende makthavere i Ungarn er blitt dømt til 15 års fengsel ved en «hemmelig krigsrett».

Etter opptak fra komiteen ble saken behandlet i Samarbeidskomiteen mellom DNA og AFL, som gjorde vedtak om å reise en aksjon i Anna Kethly-saken i forbindelse med feiringen av 1. mai. Det ble gjort henvendelse til alle ungdomslag, partikvinnelag og fagforeninger med henstilling om å skrive under på protestlister mot denne dommen. Opptellingen viste at 45 640 personer har undertegnet henvendelsen til visestatsminister Rakosi om å gi Anna Kethly adgang til åpne rettsforhandlinger. Dessuten har 22 621 personer i møter stemt for den samme henvendelse. Til dette kommer så de titusener som deltok i 1. mai-demonstrasjonen over hele landet og som ved avstemning ga sin tilslutning til arbeiderkvinnenes henvendelse til Rakosi.

Den 2. mai møttes representanter for politisk og faglig organiserte kvinner i Danmark, Sverige og Norge i Stockholm, der en etter en kort konferanse avla et besøk i den ungarske legasjon for å levere protestene som var vedtatt på 1. mai-møtene. Samtidig søkte en svensk, en dansk og en norsk representant om innreisetilattelse til Ungarn for personlig å konferere med visestatsministeren om Anna Kethlys sak. En har senere fått melding fra legasjonen om at protesten ikke ville bli sendt videre til Ungarn, og noe svar angående innreisetilattelsen er overhodet ikke kommet.

Som et ledd i aksjonen for å redde Anna Kethly, har Arbeiderkvinnenes Felleskomité også gitt ut et kort som distribueres til kvinnelag, ungdomslag og fagforeninger på bestilling.

Norske Kvinneorganisasjoners samarbeidsnemnd.

Fra den tidligere samarbeidsnemnd har en mottatt henvendelse om å være med på eventuelt å rekonstruere samarbeidsnemnda, men i møte den 19. juni ble dette avslått, idet en anså det lite formålstjenlig å gjenoppta dette samarbeid.

Nordisk studieuke.

Den årlige nordiske studieuke for fagorganiserte kvinner ble i år arrangert på Romerike Folkehøgskole på Jessheim i tidsrommet 21.—28. juli.

Det var 95 deltakere i kurset — 25 danske, 17 finske, 27 svenske og 26 norske.

Av de emner som ble behandlet kan nevnes: Sosiallovgivningen i Norge, Aktuelle faglige problemer, Samarbeidsproblemer i Norden, Kvinnene og den kooperative bevegelse, FN's sosiale innsats, Likelønsspørsmålet, Arbeidskraftproblemer, Daghjemspørsmål og husmorferiesaken. De som foreleste på kurset var: statsminister Einar Gerhardsen, sosialminister Aaslaug Aasland, formann i Landsorganisasjonen Konrad Nordahl, cand. oecon. Aase Lionæs, konsulent Halvard Bojer, sekretær Randolph Arnesen, hovedkasserer Thora Johansen. Innledere i likelønsspørsmålet var Sigrid Ekendahl og Gullborg Nyberg.

Under kurset var det bl. a. arrangert en busstur Romerike rundt. Studieukene ble avsluttet med tur til Oslo, der deltakerne besøkte Vigelandsanlegget, Akers Mek. Verksteds velferdsbygg og Rådhuset. Etter endt omvisning i Rådhuset, var kursdeltakerne Oslo kommunes gjester ved en lunsj.

Kvinnens Frivillige Beredskap.

I møte 15. mars besluttet Kvinnenemnda å gå inn i Kvinnens Frivillige Beredskap, som etter forberedende møter var besluttet dannet som et koordinerende organ for kvinnens innsats i landets beredskap.

Saken ble forelagt sekretariatet og godkjent der. Som representanter fra Landsorganisasjonens kvinnenemnd møter: Karen Marie Hansen, Norsk Kommuneforbund, Astrid Rasmussen, Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund, Anna Nilsen, Norsk Tekstilarbeiderforbund samt Landsorganisasjonens kvinnelige sekretær Gullborg Nyberg.

Minnesmerke over Betzy Kjeldsberg.

Etter innstilling og anmodning fra Kvinnenemnda har Landsorganisasjonens sekretariat bevilget et beløp til innsamlingen for reising av et minnesmerke over avdøde fabrikkinspektør Betzy Kjeldsberg.

Representasjon.

Esther Samuelson, Borghild Mikkelsen og Gullborg Nyberg var Kvinnenemndas representanter i den nordiske komité for studieuka 1951. Møter i denne komité ble holdt i Oslo 27. og 28. januar.

Representant i Arbeiderkvinnenes Husstellkontor: Ragnfrid Andersen. Representant i Utvalget for husmorgymnastikk: Else Lindstad. Representanter i husmorferiekomiteen: Gunvor Jensen og Lucie Andresen.

Esther Samuelson representerte nemnda ved Landsorganisasjonens representantskapsmøter i mai og oktober.

I komiteen vedrørende boligspørsmål for enslige sitter Lucie Andresen, Hildur Evensen og Gullborg Nyberg. Denne komiteen har hatt et møte og drøftet hvordan en skulle legge arbeidet an. Den svenske landsorganisasjons kvinneråd er tilskrevet med anmodning om å få tilsendt opplysninger om hvordan finansieringen o. a. der er ordnet når det gjelder boliger for enslige fagorganiserte. En har mottatt forskjellige opplysninger derfra. Videre er det rettet forespørsel til Husbanken hvordan den stiller seg med omsyn til lån og nedskrivningsbidrag. Gjennom Samorganisasjonen i Oslo er det sendt forespørsel til samtlige fagforeninger om hvor mange det kan tenkes å være som kunne være interessert i tanken om å reise egne bygg med hybelleiligheter for enslige. — Frist for innsendelse av oppgaver er satt til 31. januar.

I Statens Likelønnskomité møter Ragna Karlsen og Gullborg Nyberg. Esther Samuelson, Hilda Stensby og Gullborg Nyberg er representanter i Landsorganisasjonens likelønnskomité.

Esther Samuelson er representant i komiteen for revisjon av Arbeidervernloven.

Gullborg Nyberg er styremedlem i Organisasjonen Norsk Folke Ferie, Andelsselskapet Norsk Folke Ferie og Dovrefjell Hotell A/S. Videre er hun varamann i styret for Arbeidernes Opplysningsforbund.

Forskjellige saker behandlet av kvinnesekretæren i samråd med Landsorganisasjonens administrasjon og sekretariat.

Foruten de saker som er nevnt foran i denne beretningen, har den kvinnelige sekretær behandlet en rekke andre saker.

Som nevnt i beretningen i fjor under saken «Kvinner i forsvaret» har sekretæren i dette året deltatt i en rekke møter i utvalget som har behandlet spørsmålet om kvinnes innsats i det militære forsvaret. Innstilling fra denne komiteen ble avgitt til Direktoratet for Økonomisk Forsvarsberedskap 11. desember 1951.

Etter hvert som arbeidet i komiteen gikk fram, har sekretæren foruten å drøfte de prinsipielle ting med Landsorganisasjonens administrasjon, også forelagt det til behandling i Kvinne-nemnda.

Effektiviseringsutvalget av 1951.

Etter forslag fra Statsministeren ble det av Statens rasjonaliseringsråd innkalt til et møte 4. februar 1951 med representanter fra en rekke organisasjoner. Det ble her besluttet å nedsette et utvalg som fikk i oppdrag å se på hva som kunne gjøres for å minske skoften på arbeidsplassene ved å søke gjennomført endrede stengetider i forretninger, ettermiddagskontortid i banker og offentlige kontorer osv. En del resultater er oppnådd ved dette utvalgs arbeid. Nevnes kan f. eks. at passkontoret har innført ekspedisjonstid om ettermiddagen, fornyelse av pass kan foretas ved samtlige lokale politistasjoner. Trygdekassen har også innført ekspedisjonstid om ettermiddagen.

Etter anmodning fra utvalget har Norsk Arbeidsgiverforening og Arbeidernes faglige Landsorganisasjon blitt enig om å henstille til bedriftene å flytte lønningsdagen fra fredag til torsdag for derved å få fordelt innkjøpene på ukas siste dager.

Utvalget fortsetter med sitt arbeid. Landsorganisasjonens representant i utvalget er Gullborg Nyberg.

Studie- og opplysningsarbeidet.

I samråd med administrasjonen og Arbeidernes Opplysningsforbund ble det arrangert et studiekurs på Sørmarka i tiden 2.—8. september.

Det var 20 deltakere fra 9 forskjellige forbund samt 2 fra Avisbudenes Forening i Oslo.

Kurset måtte sies å være vellykket, og et liknende kurs vil søkes holdt i 1952.

Dessuten er det holdt et helgekurs i Fredrikstad 14. og 15. april, og et helgekurs for fagorganiserte kvinner i Sarpsborg. Dette siste ble holdt på husmorferiehemmet «Fredhøy» i Idd ved Halden.

Den kvinnelige sekretær har dessuten forelest ved en rekke studiekurs på Leangkollen, Sørmarka, Skjebergkilen, Ål, Kragerup Folkehøjskole i Danmark.

Hun har holdt foredrag om en rekke emner ved møter i Fredrikstad, Drammen (4), Glemmen, Moss, Askim, Hamar, Sarpsborg og Oslo (8).

Den internasjonale sosialistiske kvinnekommité arrangerte i tida 26. august til 1. september en studieuke i Klagenfurt. Fra denne studieuka foreligger slik rapport fra den kvinnelige sekretær:

«Den internasjonale sosialistiske sommerskole 26. august til 1. september 1951 i Klagenfurt, Kärnten (Østerrike).

Landsorganisasjonens kvinnesekretær deltok i den sosialistiske sommerskole sammen med to representanter fra DNA's kvinnesekretariat, nemlig formannen, Aase Lionæs, og formannen i Rjukan Arbeiderpartis Kvinneforening, fru Aase Andreassen.

Aase Lionæs og undertegnede reiste fra Oslo fredag den 24. august og ankom til Klagenfurt lørdag 25. august kl. 17.30.

Samme aften var det en såkalt velkomstkveld i Klagenfurt Arbeiderkammer, der medlemmer av Klagenfurt sosialdemokratiske parti var møtt fulltallig fram.

Programmet for sommerskolen var følgende:

Søndag 26. august. Aase Lionæs: FN og menneskerettighetserklæringen.

Mandag 27. august. Herta Gotthelf, Tyskland: Kvinnene i det moderne arbeidsliv.

Tirsdag 28. august. Diskusjon.

Torsdag 30. august. Marianne Pollak, Østerrike: Ungdomsproblemer.

Fredag 31. august. Fortsettelse av foredraget om ungdomsproblemene og diskusjon.

Lørdag 1. september. Gabrielle Proft, Østerrike: Sosialistiske internasjonales historie.

I skolen deltok 49 kvinner fra 10 forskjellige nasjoner, nemlig Danmark, England, Finnland, Frankrike, Nederland, Norge, Sverige, Sveits, Tyskland og Østerrike.

Kurset ble ledet av Gabrielle Proft, Østerrike, formannen i den internasjonale kvinnekommité, og av sekretæren i samme komité, Margaret Kissel-Brutchy, Sveits.

Etter de forskjellige foredrag og innledninger, var det inngående diskusjon, hvorunder de respektive lands deltakere redegjorde nærmere for de sosiale forhold og lønns- og arbeidsforholdene i sine land.

Arbeidstiden var fra kl. 9—13 og fra kl. 15—18.30.

Søndag kveld den 26. august ble skolens deltakere mottatt av Landeshauptmann Wedenig ved en middag.

Tirsdag kveld var det arrangert en båttur rundt Wörthersee. På denne turen reiste en bl. a. forbi to sommerkolonier, en som eies av «Rote Falke» (tilsvarende vår Framfylking), og en som ble drevet av den østerrikske organisasjon «Kinderfreunde».

Onsdag den 29. august var det arrangert en busstur rundt hele Kärnten. En beså bl. a. flere barnekolonier, og dessuten barnehjemmet «Herroldeck» bei Millstadt, som er utstyrt og innredet av den norske Europa-hjelpen. I byen Villach ble deltakerne mottatt av byens borgermester, Sereinig, som viste dem rundt i stedets gamle hjem, som kommunen har reist i årene etter krigens slutt. I denne byen, som var 94 prosent bombeskadd, var det drevet et beundringsverdig gjenreisningsarbeid.

Torsdag 30. august om kvelden hadde Klagenfurts kvinneavdeling av det sosialdemokratiske parti arrangert et åpent møte der en representant fra hver av de deltakende land holdt en kort tale.

Om kvelden fredag 31. august arrangerte Klagenfurt Arbeiterkammer en middag, der samtlige skolens deltakere var invitert.

Det var av stor interesse å få være med i dette kurset, idet en lærte å forstå de mange vanskeligheter som både Østerrike og Tyskland kjemper med, bl. a. når det gjelder arbeidsløsheten og likeså med de store ungdomsproblemer som er til stede i disse land.

Diskusjonene som fulgte etter de innledende foredrag var saklige og lærerike.

De østerrikske arrangører hadde gjort et godt forarbeid, og kurset ble avviklet på en utmerket måte.»

Tariffbevegelsen.

Ved avtalen av 14. november 1950 mellom Norsk Arbeidsgiverforening og Arbeidernes faglige Landsorganisasjon ble samtlige tariffavtaler mellom disse parter prolongert til de respektive avtalers utløpsdatoer i 1952. Det har således ikke vært revisjon av de tariffavtaler hvor Norsk Arbeidsgiverforening er part. Likevel har det vært mange tariffsaker, både revisjoner og nyopprettinger av tariffavtaler — for bedrifter utenfor Norsk Arbeidsgiverforening. I alt har det vært til behandling om lag 800 tariffsaker i dette året.

I samsvar med foran nevnte avtale av 14. november 1950, ble det etter indekstallet pr. 15. mars gjennomført helautomatisk indeksregulering med virkning fra 14. april 1951. Etter konferanse mellom Norsk Arbeidsgiverforening og Arbeidernes faglige Landsorganisasjon, sendte Landsorganisasjonen den 14. april 1951 ut sådan melding om denne regulering:

«Indeksreguleringen».

Indekstallet pr. 15. mars d.å. ble kjent i dag. Det er på 115 poeng. Basistallet pr. 15. desember 1950 var 108,3. Stigningen er altså 6,7 poeng.

1. Etter dette skal voksne arbeidere — kvinner og menn — ha et lønnstillegg på 17,42 øre, som rundes ned til 17 øre pr. time i henhold til avtalen.
2. For ukelønte blir tillegget kr. 8,16 pr. uke.
3. Lærlinger og unge arbeidere skal ha et lønnstillegg på 8,71 øre, som rundes opp til 9 øre pr. time.
4. For grupper med prosenttillegg økes prosentsatsen med 10,70. (Det nøyaktige tall er 10,653.)
5. For funksjonærer på overenskomstens 6 års sats og derover økes lønnen med kr. 36,78 pr. måned.

Ikrafttreden.

For time- og ukelønte arbeidere trer de nye lønninger i kraft fra kl. 00.00 den 14. april. For arbeidere med kontinuerlig 3-skiftsarbeid fra kl. 22 den 13. april. For alle månedsbetalte gjelder de nye lønninger fra og med siste halvmåned av april.

For forbund som må ha spesiell tilpasning når det gjelder de nye lønnsreguleringer, vil vi tilrå at det blir tatt opp forhandlinger med vedkommende arbeidsgiver eller arbeidsgiverorganisasjon. En viser i så måte til de særforhandlinger som ble ført foran reguleringen i fjor.»

Det viste seg således at prisstigningen fra 15. september 1950 til 15. mars 1951 var så vidt stor at det helautomatiske indeksreguleringstillegg ble 17 øre pr. time. Alle var derfor spent på hvordan situasjonen ville arte seg når en kom så langt fram at indekstallet pr. 15. september ble offentliggjort. Skulle prisstigningen fortsette som hittil, var en bange for at den ville gi seg drastisk utslag i stigning av levekostnadsindeksen.

Den 3. og 6. juli ble den økonomiske situasjon og prisutviklingen behandlet i Det økonomiske samordningsråd. Rådet ga den 6. juli en uttalelse til Regjeringen om situasjonen. Landsorganisasjonens representanter avga i denne forbindelse sådan særuttalelse:

«Den siste gang Arbeidernes faglige Landsorganisasjon hadde en mer omfattende tariffrevisjon var i 1949. Siden da har det funnet sted en pris- og lønnsutvikling som har ført til en reduksjon av lønnstakernes reallønn og andel i nasjonalinntekten.»

Vi er av den oppfatning at inntektsutviklingen for andre inntektstakere i denne periode har vært langt gunstigere enn for lønnstakerne. Vi vil bl.a. nevne at fra 1949—50 har det skjedd en reell økning i landets nasjonalinntekt på ca. 5 pst., for 1951 er det budsjettert en ny økning på 2—2,5 pst. Utviklingen hittil i 1951 karakteriseres foruten av en fortsatt jevn økning i nasjonalinntekten, også av betydelig bedring av våre terms of trade, med en sterk økning i eksportnæringenes inntekter.

Det er på bakgrunn av denne inntektsutvikling at vi mener tiltak fra statsmaktenes side for å få prisutviklingen under kontroll, må diskuteres. I tider med sterkt stigende import- og eksportpriser må det nyttes konjunkturavgifter i prisreguleringsøyemed.

Vi kan ellers gi vår tilslutning til den redegjørelse og avveining av de to rabattordninger som er kommet til uttrykk i Rådets uttalelse. For så vidt det gjelder omfanget av de nevnte ordninger kan vi på bakgrunn av den senere tids reallønnsutvikling og under forutsetning av at disse ordninger skal ha innvirkning på tarifforhold hvor Arbeidernes faglige Landsorganisasjon er part, ikke gi vår tilslutning til ordninger som bare kommer en begrenset del av lønnstakerne til gode. For øvrig må endringer i forutsetningene for de nå løpende tariffavtaler forelegges de interesserte tariffparter.

Spørsmålet om å gi dyrtidstillegg i henhold til forsørgelsesbyrde som en barnetilleggsordning, finansiert ved innskott fra arbeidsgiverne, ble reist fra Norsk Arbeidsgiverforenings side under indeksforhandlingene i 1950. Dette har siden blitt nærmere undersøkt og behandlet.

Det «Lønnsystemutvalg» som er oppnevnt av Kommunal- og Arbeidsdepartementet har behandlet dette spørsmål inngående, og avga 24. oktober 1951 en tilråding, hvor siste del av konklusjonen, for så vidt angår dette, er følgende:

«Når det gjelder den økonomiske side av saka innskrenker utvalget seg for øvrig til å peke på at en barnetilleggsordning til lønsmottakere som blir finansiert ved innskott fra arbeidsgiverne, etter tilhøva nå kan forutsettes i stor utstrekning straks å slå ut i tilsvarende prisoppgang på samme måten som om den sammen som innskotta representerer, ble utbetalt i direkte lønnstillegg. Ordningen ville på den måten virke inflatorisk. En finansiering ved hjelp av ordinære stats- og kommuneinntekter som i barne-trygda, vil i så måte stå i en noe annen stilling. Det samme vil kunne sies om visse særavgifter.

Utvalget er i det hele kommet til det resultat at det etter tilhøva i vårt land ikke for tida vil være hensiktsmessig å søke gjennomført en særordning med barnetillegg for lønsmottakere. En antar at en ytterligere tilgodeseing av familieforsørgere i tilfelle bør skje ved en provisorisk eller mer varig utviding av barnetrygda eller ved en overføring på annen måte av inntekter til familieforsørgere over samfunnsapparatet. I så fall kan spørsmålet om ei inntektsgrense bli aktuelt, uten at utvalget finner å burde gå inn på dette, da spørsmålet ligger utafor utvalgets mandat.

Indekstallet pr. 15. september ble offentliggjort 13. oktober. Det viste da 125,8 poeng — dvs. en stigning på 10,8 poeng fra 15. mars. I samsvar med november-avtalen 1950 og denne stigning, kunne da Landsorganisasjonen overfor Norsk Arbeidsgiverforening reise krav om høyning av dyrtidstillegget med 28 øre pr. time. Kravet om forhandlinger ble reist overfor Norsk Arbeidsgiverforening, og etter avtale kom forhandlingene i gang 19. oktober.

Etter forutgående behandling i sekretariatet ble som forhandlingsutvalg valgt: Konrad Nordahl, P. Mentsen, Elias Volan, Alf Andersen, fru Gullborg Nyberg, Alfred Nilsen, Emil Torkildsen, Karsten Torkildsen, Josef Larsson, John Wivegh og fru Kristine Amundsen.

I samme møte vedtok sekretariatet å kalle inn representantskapet til møte i dagene 30. og 31. oktober.

Forhandlingene, som tok til 19. oktober, fortsatte 20. oktober. I møte 20. oktober anmodet Norsk Arbeidsgiverforening om å få forhandlingene utsatt for nærmere å undersøke hvorvidt Regjeringen ville søke gjennomført en stønadsordning, og hva denne i tilfelle ville gå ut på. Forhandlingene ble utsatt til 29. oktober, men sluttet da uten resultat, idet det viste seg at partene sto så langt fra hverandre at det ikke var mulig å oppnå enighet.

Landsorganisasjonens representantskap holdt møte 30. og 31. oktober, hvor indeksforhandlingene høsten 1951 ble inngående drøftet. Etter innstilling fra sekretariatet gjorde Representantskapet enstemmig sådant vedtak:

Den prisutvikling som har foregått siden april 1950 har vært meget ugunstig for lønnstakerne. I tidsrommet 15. september 1950—15. september 1951 har det vært gitt lønnstillegg med tilsammen 35 øre pr. time. Men prisstigningen har i samme periode gått langt raskere. Stigningen har mange årsaker, bl.a. økingen i importprisene, omleggingen av subsidiene og forhøyelsen av omsetningsavgiften. Denne ugunstige økonomiske utvikling har slukt alle lønnstillegg, og stillingen for lønnstakerne er derfor blitt forverret i tida siden begynnelsen av april 1950.

Det er nødvendig å stanse denne utvikling, og så langt råd er må lønnstakernes kjøpekraft gjenreises.

Spørsmålet om å innføre familielønn i en eller annen form har vært sterkt fremme i den offentlige diskusjon i den senere tid. Representantskapet slutter seg her til den innstilling som foreligger fra den komité Regjeringen har nedsatt til utredning bl.a. av dette spørsmål.

Representantskapet slutter seg også til den uttalelse som ble gitt av sekretariatet og fagorganisasjonens representanter i Samordningsrådet 6. juli d.å. i spørsmålet om en rabattordning for familieforsørgere.

Stigningen i levekostnadsindeksen fra 15. mars til 15. september var ca. 11 poeng. Under henvisning til det stilte Landsorganisasjonen krav overfor Norsk Arbeidsgiverforening om oppregulering av lønningene i samsvar med bestemmelsene i lønnsavtalen av 14. november 1950.

Ved de forhandlinger som er ført med Norsk Arbeidsgiverforening, har det vist seg at partene står så langt fra hverandre at det ikke er grunnlag for noe forslag til løsning av tvisten. Forhandlingene er derfor avsluttet.

Idet Representantskapet tar dette til etterretning, henstilles det til forbundene å si opp de gjeldende tariffavtaler og å foreta plassoppsigelser for å søke gjennomført en regulering av lønningene. Disse oppsigelser må være foretatt innen 6. november.

I henhold til Representantskapets vedtak foretok samtlige forbund oppsigelse av tariffavtalene med Norsk Arbeidsgiverforening og øvrige arbeidsgiverforeninger som hadde tiltrådt november-avtalen 1950. På samme tid ble plassoppsigelser foretatt.

7. november kalte Riksmeglingsmannen partene inn til megling for samtlige tariffavtaler med Norsk Arbeidsgiverforening. Riksmeglingsmannen hadde på forhånd nedlagt forbud mot arbeidsstans inntil meglingen var avsluttet. Meglingen fortsatte 8. november, men sluttet uten at Riksmeglingsmannen fant noe grunnlag for å fremsette forslag. Riksmeglingsmannen forela da spørsmålet for partene om de eventuelt kunne tiltre et forslag om frivillig lønnsnemnd. Landsorganisasjonen erklærte seg villig til det, men Norsk Arbeidsgiverforening meldte fra at de måtte avvise et slikt forslag. Riksmeglingsmannen opplyste så at han straks ville innberette saken til Kommunal- og Arbeidsdepartementet.

Etter gjeldende lov av 23. juni 1950 om lønnsnemnd, kunne denne saken ikke avgjøres ved lønnsnemndsbehandling. Stortinget vedtok derfor, etter tilråding fra Regjeringen (proposi-

sjon forelagt av Kommunal- og Arbeidsdepartementet), en særlov av 20. november 1951 for behandling av disse tvister. I medhold av denne lov ble saken av Kommunal- og Arbeidsdepartementet innbrakt for Lønnsnemnda.

Etter at meglingen for tariffavtalene med Norsk Arbeidsgiverforening var avsluttet fortsatte meglinger for tariffavtalene med de øvrige arbeidsgiverforeninger: Sjøfartens Arbeidsgiverforening, Handelens Arbeidsgiverforening, Papirindustriens Arbeidsgiverforening, Jordbrukets Arbeidsgiverforening, Gartneriets og Hagebrukets Arbeidsgiverforening og Meierienes Arbeidsgiverforening. Disse meglinger førte heller ikke fram. Tvistene ble derfor, i likhet med den med Norsk Arbeidsgiverforening, av Kommunal- og Arbeidsdepartementet innbrakt for Lønnsnemnda.

For å forenkle behandlingen, foreslo Lønnsnemndas formann, Einar Sunde, overfor partene å ta samtlige disse saker til felles behandling. Landsorganisasjonen så vel som Norsk Arbeidsgiverforening og de øvrige arbeidsgiverforeninger, ga sin tilslutning til dette.

21. november tok Lønnsnemnda fatt på behandlingen av saken. Under prosedyren var følgende forbund representert:

Norsk Arbeidsmandsforbund.

- » Baker- og Konditorforbund.
- » Bekledningsarbeiderforbund.
- » Bokbinder- og Kartonnasjearbeiderforbund.
- » Bygningsindustriarbeiderforbund.
- » Centralforening for Boktrykkere.
- » Elektriker- og Kraftstasjonsforbund.
- » Gullsmedarbeiderforbund.
- » Hotell- og Restaurantarbeiderforbund.
- » Jern- og Metallarbeiderforbund.
- » Kjemisk Industriarbeiderforbund.
- » Kjøttindustriarbeiderforbund.
- » Litografisk og Kjemigrafisk Forbund.
- » Lostorbund.
- » Murerforbund.
- » Musikerforbund.
- » Skinn- og Lærarbeiderforbund.
- » Skotøyarbeiderforbund.
- » Stenindustriarbeiderforbund.
- » Tekstilarbeiderforbund.
- » Tobakkarbeiderforbund.

Norsk Transportarbeiderforbund.
 » Treindustriarbeiderforbund.
 Statstjenestemannskartellet.

Hovedprosedyren ble levert av Landsorganisasjonens formann, Konrad Nordahl. I tilslutning til denne ble tilleggsprosedyre levert av: Kåre Pehrsen, Norsk Papirindustriarbeiderforbund, angående avtalen med Papirindustriens Arbeidsgiverforening, Gunvald Hauge, Norsk Sjømannsforbund, angående avtalen med Skipsfartens Arbeidsgiverforening, Leif Lerstad, Det norske maskinistforbund, angående avtalen med Skipsfartens Arbeidsgiverforening, Alfred Nilsen, Norges Handels- og Kontorfunksjonærers Forbund, angående avtalen med Handelens Arbeidsgiverforening og særavtalen Meierienes Arbeidsgiverforening, Sigmund Lein, Norsk Skog- og Landarbeiderforbund, angående avtalen med Skogbrukets Arbeidsgiverforening og Garneriets og Jordbrukets Arbeidsgiverforening, Einar Strand, Norsk Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbund, angående avtalen med Meierienes Arbeidsgiverforening og Edvard Sunde, Norsk Losforbund, angående avtalen for rutelosene.

Konrad Nordahls innlegg for Lønnsnemnda var:

Innledende merknader.

«Siden frigjøringen i mai 1945 har jeg to ganger hatt den ære å prosedere generelle lønsspørsmål for den ærede lønnsnemnd. Første gang var så tidlig som den 29. august 1945, og annen gang var den 4. juni 1946. Bortsett fra disse 2 ganger har det under de generelle oppgjør lykkes partene enten ved direkte forhandlinger eller ved Riksmeglingsmannens hjelp å nå fram til enighet. Den organisasjon som jeg representerer, hadde håpet at det også skulle lykkes for oss denne gang å komme fram til et resultat når det gjelder regulering av lønningene etter de indeksbestemmelser vi har. Dessverre gikk det ikke, og derfor er vi her i dag.

Lønsutviklingen her i landet har i den senere tid vært fulgt med større almen oppmerksomhet og interesse enn tidligere. Jeg anser det derfor å være av betydning å gi en fremstilling av den utvikling som har funnet sted siden vi i 1949 hadde vår siste, store tariffrevisjon. Den diskusjon som har vært ført i pressen, i Stortinget og på annet hold, gjør det nødvendig at jeg også kommer inn på en del av de problemer som i denne forbindelse har vært reist, og forsøker å belyse dem ut fra fagorganisasjonens synspunkt.

I 1949 fikk vi for de fleste fag og industriers vedkommende 2-årige tariffavtaler. Grunnlaget for den generelle avtale mellom hovedorganisasjonene ble Riksmeglingsmannens forslag av 16. juni 1949. I dette forslag som etter hvert enten ved direkte forhandlinger, mekling eller lønnsnemndsbehandling, ble gjort gjeldende praktisk talt for hele tariffområdet, var det tatt inn en halvautomatisk indeksreguleringsbestemmelse. Denne bestemmelse bygde på den gamle indeks, — 1938

= 100 — og reguleringstidspunktet var satt til 15. februar 1950. Det var i avtalen ikke tatt inn noe om kompensasjonsgrunnlaget, men den indekstavtale som en hadde fra 1946 til 1949 bygde på 1.5 øre pr. poeng og basistall 155.8. I de nye avtaler var basistallet flyttet opp til 158.6 og med en variasjon på 7 poeng opp eller ned. For denne heving av basistallet ble det ikke ytt noen kompensasjon for lønnstakerne i det private næringsliv. Derimot ble det for lønnstakerne i statens tjeneste gitt en gradert kompensasjon fra kr. 110.00 til kr. 130.00 pr. år, alt etter lønnshøyden.

Som kjent ble kronen devaluert i september 1949, og en måtte da regne med at dette ville føre til prisstigning. Dertil kom at det fra statsmaktenes side i begynnelsen av 1950 ble reist spørsmål om reduksjon av subsidiene. En var klar over at en slik reduksjon ville føre til stigning i prisnivået, men dette ville ikke få noe utslag på indekstallet pr. 15. februar 1950.

Det var som nevnt bare en indeksreguleringsbestemmelse i tariffavtalene, og deres varighet gikk til 1951 og for enkelte helt til slutten av dette år. Landsorganisasjonen måtte derfor på forespørsel advare mot å redusere subsidiene hvis en ikke samtidig fikk adgang til å regulere lønningene i tariffperioden. Det ble i den anledning ført forhandlinger mellom hovedorganisasjonene, uten at det lyktes å komme fram til noen avtale, men ved Statsministerens mellomkomst, fikk en endelig 24. mars 1950 en avtale i stand mellom Norsk Arbeidsgiverforening og Arbeidernes faglige Landsorganisasjon sålydende:

«Hvis Statistisk sentralbyrås indekstall for de samlede leveomkostninger (1938 = 100) pr. 15. september 1950 er steget til 165.6 eller mer som følge av den nye subsidieordning, vil de 2 hovedorganisasjoner på Regjeringens innkallelse møte til forhandlinger om lønns- og pris-situasjonen om eventuelle lønnsjusteringer og om hvilke tiltak som kan gjennomføres fra statens side. Hvis det under forhandlingene ikke opnåes enighet, kan Kongen bestemme at det skal overlates til en nemnd på 5 eller 7 medlemmer å avgjøre om det skal foretas en midlertidig regulering av lønningene for resten av tariffperioden. Tre av nemndas medlemmer, hvorav den ene skal være forman, oppnevnes av Kongen etter samråd med partene, og hver av hovedorganisasjonene oppnevner en eller to medlemmer.»

Denne avtale ble også gjort gjeldende for arbeidsgiversammenslutninger utenom Norsk Arbeidsgiverforening og for enkeltbedrifter. Det ble videre bestemt at avtalen skulle være retningsgivende i lønnsforholdet for statens arbeidere og funksjonærer.

Lønnsoppgjøret høsten 1950.

Indekstallet pr. 15. september 1950 ble kjent 20. oktober. Det var steget til 179.5 poeng etter den gamle indeks (1938 = 100), som tariffavtalene fra 1949 bygde på. Etter den nye indeks med 1949 = 100, var indeksen steget til 108.3. Ifølge den ekstraordinære avtalen av 24. mars 1950, hadde Landsorganisasjonen bare høve til å forhandle og stille krav om kompensasjon for den del av prisstigningen som skyldtes reduksjonen i subsidiene. Forhandlinger ble ført den 24., 25. og 26. oktober 1950 mellom hovedorganisasjonene, og her ble en enig om en avtale som av partene ble sendt til avstemning blant medlemmene og vedtatt. Ved denne dyrtidsordning ble det oppnådd 18 øre i tillegg pr. time for voksne menn og kvinner og tilsvarende på uke-

og månedslønne. For unge arbeidere og lærlinger ble dyrtidstillegget det halve. For timelønne arbeidere svarte tallet til en årlig inntektsøkning på kr. 414.00, og noe mer for uke- og månedslønne. Utgiftsøkningen på grunn av subsidiereduksjonen var ifølge den nye indeks om lag kr. 445.00. Det ble ikke gitt full kompensasjon for den del av prisstigningen som skyldtes subsidiene. Den faktiske utgiftsøkning var imidlertid langt større enn subsidievirkningen.

Den nye indeks viste fra mars til september 1950 en samlet utgiftsøkning på kr. 527.81, eller ca. kr. 114.00 mer enn inntektsøkningen på grunn av 18-øres tillegget. Den gamle indeks som var grunnlaget for avtalen, viste fra mai 1949 til september 1950 en samlet utgiftsøkning på kr. 727.32, eller 20.9 poeng. Beregnet etter 1.5 øre pr. poeng, svarer det til et tillegg på 31 øre pr. time. En har vel derfor lov til å si at det var et betydelig offer som ble ytt fra de fagorganiserte arbeideres side når en ved oktober-reguleringen 1950 aksepterte å nytte den nye indeks som reguleringsgrunnlag. De ovenfor nevnte beregninger viser at lønnstakerne fikk full dekning for prisstigningen på grunn av subsidie-reduksjonen.

Hertil må en ta i betraktning at september-indeksen 1950 ennå ikke ga det fulle utslag av den reduksjon i subsidiene som ble foretatt. Prisutslagene på kjøtt, flesk, konfeksjonsvarer og skotøy var bare delvis inkludert i september-tallet. Videre gjør jeg oppmerksom på at det gikk over 6 måneder før det ble gitt kompensasjon for den første prisstigning som kom i april etter reduksjonen i pristilskuddene for så nødvendige varer som brød, mjøl, smør, margarin og kaffe. Dette alene representerer et engangstap på kr. 100.00 for indeksfamilien. Det samlede engangstap som lønnstakerne led på grunn av etterglidning i lønningene i forhold til prisstigningen, svarer for perioden mars—oktober 1950 til ca. kr. 195.00.

Når det gjelder det indeksoppgjør som ble avsluttet i oktober 1950, har Norsk Arbeidsgiverforening i sitt medlemsblad «Arbeidsgiveren» den 15. desember samme år gitt følgende karakteristikk av oppgjøret, som jeg har den fornøyelse å sitere:

«Her skal det bare kort nevnes at når prisnivået går opp etter den gamle indeks med ca. 13 pst. og etter den nye med ca. 8 pst., så kan ikke et lønnstillegg på 5.5 pst. øke kjøpepresset.»

Videre heter det i den samme artikkel:

«Det er fristende å fortelle litt historie. Den eneste gang man under sterkt stigende priser har klart å få en regulering som bare dekket $\frac{3}{4}$ av dyrtidsstigningen var ved årsskiftet 1939—40. Den gang bygde man på den store indeksfamilien på 4.6 personer, så resignasjonen i virkeligheten ikke var så stor som den kunne synes. Denne gang bygger man på en mer reell prisindeks. Vi skal av visse grunner unnlate å gå inn på tekniske detaljer, men bare få nevne at det oppgjør som en nå har truffet, betyr større resignasjon fra arbeidernes side enn det omtalte oppgjør 1939—40.»

Dessuten må jeg få lov å legge til at betingelsen for at Norsk Arbeidsgiverforening gikk med på dette oppgjør, var at alle tariffavtaler som løp ut i 1951 skulle forlenges med 1 år fra de respektive avtalers utløps-

tid. Hvor meget som er gått tapt for lønnstakerne ved denne prolongasjon, lar seg ikke beregne, men jeg er overbevist om at hvis vi hadde fått tariffrevisjoner i år, ville dette ha ført til atskillige forbedringer både lønnsmessig og på annen måte, iallfall for en rekke av tariffavtalene.

Avtalen som vi sluttet med Norsk Arbeidsgiverforening, ble gjenstand for sterk kritikk i en stor del av pressen, av borgerlige politikere og lærde økonomer. Jeg skal senere i mitt innlegg komme tilbake til denne kritikk og de synsmåter som kritikerne framførte for så vidt som det er aktuelt for det oppgjør som vi nå står foran. Jeg vil bare si, idet jeg viser til det som er sagt foran, at ved oppgjøret i oktober 1950 ytte lønnstakerne et offer for å hindre en inflatorisk utvikling. Den kritikk som har vært ført i marken mot dette oppgjøret, er derfor i høyeste grad ugrunnet, — hvis det ikke er kritikernes mening at det er lønnstakerne som skal ta *alle* offer, mens de næringsdrivende til enhver tid skal ha høve til å sikre seg.

April-tillegget og forhøyelsen av omsetningsavgiften.

Oktober-avtalen av 1950 inneholdt som kjent en bestemmelse om helautomatisk indeksregulering pr. 15. mars 1951 etter en verdi av 2.6 øre pr. poeng. Da dette indekstall ble kjent den 14. april i år, var det steget til 115 poeng. Dette betød en stigning på 17.4 øre pr. time, som ble rundet ned til 17 øre og utbetalt lønnstakerne fra den dag indekstallet forelå. Tillegget ga ikke de mannlige lønnstakere full lønnskompensasjon for den prisstigning som hadde funnet sted fra 15. september 1950 til 15. mars 1951. Reguleringsgrunnlaget, 2.6 øre, gir ikke full dekning for prisstigningen. 2.6 øre pr. time pr. poeng svarer, omregnet til 2300 timer, til en brutto inntektsøkning pr. år på kr. 59.80, mens 1 poeng i indeksen svarer til en utgiftssum på kr. 71.17. Kompensasjonen beregnet på grunnlag av indeksfamilien blir således bare ca. 84 pst. Da det også i denne periode måned for måned var en jevn prisstigning, led lønnstakerne et betydelig engangstap på grunn av etterglidningen av lønningene. Tapet svarer til ca. kr. 135.00.

Noenlunde samtidig med det siste lønnstillegg, fikk vi forhøyelsen av den alminnelige omsetningsavgift fra 6.25 til 10 pst. Denne forhøyelse trådte i kraft 9. april 1951, altså før utbetalingen av 17-øres-tillegget begynte. Dermed ble dette lønnstillegg straks redusert med 8 à 9 øre pr. time. Den reelle kompensasjon som ble gitt i april i år, var således vesentlig under 50 pst. av den faktiske prisstigning i den siste 6-måneders periode.

Riktignok har det fra annet kvartal 1951 skjedd en forhøyelse av barnetrygden fra kr. 180.00 til kr. 240.00 fra og med annet barn, men det er bare en del av lønnstakerne som har denne fordel, antakelig bare ca. en femtepart.

Den lettelse i den statlige og kommunale beskatning som ble vedtatt for budsjettåret 1951—52, svarer for de fleste lønnstakere som har en skattbar inntekt på om lag kr. 8000.00, til ca. 50—60 kroner pr. år. Denne lettelse oppveier ikke den merskatt som følger av et dyrtids-tillegg på 17 øre pr. time. For de samme lønnsgrupper går ca. 4 øre pr. time av de 17 øre bort ved senere inntektsbeskatning. Det svarer til ca. kr. 90.00 pr. år.

Som nevnt foran førte økingen av omsetningsavgiften til en umiddelbar stor stigning i prisnivået, antakelig var det her et øyeblikkelig

utslag på ca. 3.5 poeng. Ved siden av denne stigning hadde vi så den alminnelige prisstigning, og dette skapte atskillig uro. Jeg bare viser til at Landsorganisasjonen mottok en rekke henvendelser fra store grupper av sine medlemmer om at en måtte gjøre noe, — enten å få stoppet prisstigningen eller å få mer kompensasjon for denne, uten å vente et halvt år. Den store prisstigningen var også gjenstand for atskillig oppmerksomhet i dagspressen, og det ble ført diskusjon i Stortinget om samme spørsmål.

Spørsmål om familiestønad eller familielønn.

Den 9. mai 1951 sendte Statsministeren et brev til Det økonomiske samordningsråd. I dette brev ber Statsministeren Samordningsrådet å ta opp til drøfting spørsmålet om å finne fram til hensiktsmessige og effektive midler for å stabilisere prisene og levekostnadene. I den anledning ble det holdt møter i Det økonomiske samordningsråd 3. og 6. juli i år, hvor en drøftet de spørsmål som ble reist i Statsministerens brev av 9. mai.

Samordningsrådet kom til det resultat at det på det daværende tidspunkt var så mange usikre politiske og økonomiske faktorer som gjorde seg gjeldende, at Rådet ikke fant det forsvarlig å gi en positiv uttalelse i spørsmålet om et laveste stabiliseringsnivå. Rådet kunne bare anbefale at dette spørsmål utsto inntil videre, og at det i tilfelle kunne tas opp til prøving i forbindelse med neste, store tariffrevisjon. For å hjelpe dem som etter Rådets mening rammes mest av prisstigningen, ble det anbefalt å gjennomføre en rabattordning for familier med barn under 16 år. Dette var beregnet til å koste ca. 290 millioner kroner pr. år, hvis en regnet med ca. 850 000 barn under 16 år. Hvis dette ble regnet med i et indeksoppgjør senere, ville et slikt tilskudd utgjøre ca. 8 poeng på levekostnadsindeksen. Det var Samordningsrådets forutsetning at en slik ordning eventuelt skulle bli fastlagt ved overenskomst mellom Staten og partene i arbeidslivet.

Det ble i Rådet tatt sterke reservasjoner mot dette forslag. Representantene for Industriforbundet, Arbeidsgiverforeningen, Håndverkerforbundet, Handelsstanden, bankene og skipsrederne reserverte seg spesielt når det gjaldt finansieringsmåten. En hadde nemlig i Samordningsrådet regnet med at en måtte finansiere en slik ordning ved å øke eksportavgiftene ytterligere utover de en hadde i juli måned i år. Det var spesielt dette de nevnte representanter tok avstand fra.

Landsorganisasjonens representanter i Det økonomiske samordningsråd ga sin tilslutning til forslaget generelt, men i vår særuttalelse sa vi at for så vidt det gjelder omfanget av de nevnte ordninger, kan vi på bakgrunn av den senere tids reallønnsutvikling og under forutsetning av at disse ordninger skulle ha innvirkning på tarifforhold hvor Arbeidernes faglige Landsorganisasjon er part, ikke gi vår tilslutning til ordninger som bare kom en begrenset del av lønnstakerne til gode.

Etter at uttalelsen fra Det økonomiske samordningsråd forelå, var representanter for Norsk Arbeidsgiverforening og Arbeidernes faglige Landsorganisasjon inkalt til en konferanse hos Statsministeren den 11. juli. I dette møtet uttalte begge hovedorganisasjoners representanter som sitt syn at en helst så at en slik ordning som var skissert av Det økonomiske samordningsråd ble utsatt. En fikk i tilfelle ta den opp til ny behandling når en var kommet så langt at forhandlingene om nye indeksreguleringer skulle begynne. Dette var Statsministeren enig

i, og Det økonomiske samordningsråds forslag har ikke senere vært drøftet mellom de to hovedorganisasjoner i arbeidslivet.

I denne forbindelse har jeg lyst til å si noen ord om begrepet familjelønn. Dette ordet har vært nevnt meget i diskusjonen den senere tid. Det er heller ikke ukjent fra tidligere tider. Jeg gjør oppmerksom på at i en dyrtidsavtale mellom staten og dens tjenestemenn, hadde vi i 30-årene en bestemmelse om at dyrtidstilleggene skulle utbetales fullt ut til familieforsørgere, men bare med 60 pst. til enslige. Denne ordningen var ikke populær, og under de forhandlinger som ble ført etter frigjøringen, ble den opphevet.

Saken ble igjen aktuell ved at Norsk Arbeidsgiverforening reiste den i forbindelse med lønnsforhandlingene i oktober 1950. Det ble da antydnet at i stedet for å gi kompensasjon for den prisstigning som hadde funnet sted, var Arbeidsgiverforeningen villig til å innbetale et beløp i en familiekasse, og fra denne kasse skulle det så utbetales kontantbidrag etter familiens størrelse.

Landsorganisasjonen kunne ikke anbefale dette lønnsystem. Vi var den gang, som vi er i dag, prinsipielt av den oppfatning at på arbeidsplassen må enhver lønnstaker betales etter sine faglige kvalifikasjoner og den innsats han gjør i arbeidslivet, og ikke etter familiens størrelse. Vi må holde fast ved at når det gjelder sosial trygd skal alle som trenger det stilles likt, enten de er lønnstakere eller ikke. Dette kan ikke løses på annen måte enn at sosial stønad av enhver art må gå over samfunnsapparatet. Hvis en skulle vike fra denne linje, ville det oppstå mange komplikasjoner på arbeidsplassen. Dette vil antakelig i første rekke gå ut over arbeidseffektiviteten. Jeg antar at arbeidsgiverne — om en slik ordning ble gjennomført — snart ville komme og be om å få den opphevet. Jeg føler meg også overbevist om at både jordbruksnæringens og fiskerinæringens utøvere ville protestere på det mest energiske om prisen på f. eks. kjøtt, melk og fisk, skulle fastsettes under hensyn til hvor mange barn den enkelte jordbruker eller fisker har å forsørge.

Så langt jeg kjenner forholdene i de land hvor lønningene fastsettes ved tariffavtaler mellom partene i arbeidslivet, er lønnsystemet noenlunde det samme som hos oss. Det gjelder hele Vest-Europa, og det gjelder Amerika. Et unntak er Frankrike og delvis Belgia. I Frankrike er familjelønnssystemet gjennomført ved at arbeidsgiverne betaler inn i en felleskasse som yter tilskudd etter familiens størrelse. Nå har en hatt en ganske annen prisstigning i Frankrike enn i vårt land, og reallønnen for de fleste lønnstakere ligger langt under 1938-nivået. Det påstås av dem som har studert virkningene av den franske lønnsordning, at den har virket produksjonshemmende. Det kunne kanskje være interessant å få dette nærmere belyst. I alle fall har det vært mye uro i arbeidslivet i Frankrike etter krigen. I hvor stor utstrekning det skyldes det nåværende lønnsystem, tør ikke jeg si, men vi har vel rett til å være glad for at vi ikke har opplevd liknende tilstander i norsk arbeidsliv.

Nå har Landsorganisasjonens stilling til familjelønn utbetalt over lønnsapparatet blitt utlagt på den måten at Landsorganisasjonen fører en familiefiendtlig politikk. Jeg våger å påstå at ikke noen organisasjon eller noen person har gjort så mye for familieforsørgere og andre lønnstakere i det siste halv-hundre år som fagorganisasjonen har gjort. Uten denne innsats ville også familieforsørgernes stilling i dag vært mye

dårligere enn den er i øyeblikket. Vi tar derfor disse anklager med den største ro. Når jeg nevner det her, er det bare for at det skal være med i den framstilling som jeg gir den ærede nemnd.

Som en konklusjon på dette avsnitt, viser jeg for øvrig til den innstilling som foreligger fra et offentlig utvalg som er oppnevnt av Kongen for å utrede ulike lønsspørsmål. Dette utvalg består av representanter for Norsk Arbeidsgiverforening, Arbeidernes faglige Landsorganisasjon og for staten. Utvalget er enstemmig — jeg understreker dette — kommet til det resultat at det etter tilhøva i vårt land ikke for tia vil være hensiktsmessig å søke gjennomført en særordning med barnetillegg for lønnstakere. En antar at en ytterligere tilgodeseing av familieforsørgere bør skje ved en provisorisk eller mer varig utviding av barnetrygden eller ved en overføring på annen måte av inntekter til familieforsørgere over samfunnsapparatet. Det nevnes til slutt at i så fall kan spørsmålet om en inntektsgrense bli aktuell, uten at utvalget går nærmere inn på dette. Det er med tilfredshet at jeg konstaterer at utvalget etter å ha gått nøye igjennom problemene, er kommet til det resultat at ekstra hjelp til lønnstakere med stor familie må gå over samfunnsapparatet og ikke lønnsapparatet.

Oktober-forhandlingene 1951.

Den 13. oktober forelå indekstallet pr. 15. september. Det viste en stigning fra 115 til 125.8 poeng. Dette skulle betinge et lønnstillegg på 28 øre pr. time for alle voksne lønnstakere, og det halve beløp for unge arbeidere og lærlinger. Det realtap som etterglidningen av lønningene har gitt i denne periode, svarer til ca. kr. 310.00.

Etter den rett som vi har hatt i avtalen av oktober 1950, ble det holdt forhandlingsmøte i Norsk Arbeidsgiverforening den 19. oktober i år. I dette møtet ble det fra Landsorganisasjonens side lagt fram krav om at lønningene skulle reguleres i samsvar med den prisstigning som hadde funnet sted fra 15. mars til 15. september. Norsk Arbeidsgiverforenings representanter framholdt med en gang at de ikke kunne akseptere et slikt krav, og at hvis vi skulle komme fram til noen ordning, måtte Landsorganisasjonens folk redusere kravet betydelig. Vi spurte dem da hva de ville by. Det har vi imidlertid aldri fått noe svar på, hverken under forhandlingene eller under meklingen. Imidlertid framførte Arbeidsgiverforeningens representanter en del synspunkter under forhandlingene, som det må være meg tillatt å komme tilbake til her. Jeg forutsetter at Arbeidsgiverforeningens representant under lønnsnemnbehandlingen vil framføre de samme synspunkter. Jeg tar meg derfor den frihet å svare på dem nå med én gang.

Etter krigen er det kommet et nytt uttrykk som vi ikke kjente tidligere. Det heter lønnsglidning. Oversatt til forståelig språk skal det bety den lønnsøking som finner sted i tariffperioden og som ikke knytter seg til en generell lønnsavtale. Det er ikke noe fast begrep, og det har vært umulig for oss å få en analyse av hvordan denne lønnsglidning fremkommer. Så vidt vi kjenner til, foreligger det ikke noen definisjon av hva som egentlig er lønnsglidning. Jeg skulle anta at dette neppe heller er mulig på grunnlag av den foreliggende lønnsstatistikk.

Arbeidsgiverforeningen er kommet til det resultat at det har vært en gjennomsnittlig lønnsglidning for menn fra annet kvartal 1950 til annet kvartal 1951 på 13 øre pr. time. Hvordan dette tall framkommer.

har vi, som jeg sa, ikke fått noe svar på. Lønnsglidning, slik som det er utlagt, kan romme så mye.

Når Arbeidsgiverforeningens forhandlere trekker fram dette med lønnsglidning, er det fordi de mener at denne bør trekkes fra i et indeksoppgjør. Dette kan vi selvsagt ikke akseptere. I det som kalles for lønnsglidning inngår virkningene av økt fortjeneste på grunn av utvidet akkord- og overtidarbeid og individuelle tillegg i minstelønnsfagene. Hvis disse lønnsøkinger skal ansees som lønnsglidning og noe som eventuelt skulle komme til fradrag i et kompensasjonskrav, vil dette ganske kort bety at en svekker grunnlaget for de gjeldende tariffavtaler. Det kan heller ikke være særlig tvil om at Norsk Arbeidsgiverforenings standpunkt vil ha uheldige følger rent psykologisk i en tid hvor kravet er størst mulig øking i produksjonen.

Arbeidsgiverforeningens standpunkt vil hemme produksjonen.

Vi har i årene etter krigen så godt vi har kunnet, agitert for å nytte akkordarbeid mest mulig og få fram størst mulige akkordprestasjoner. Vi har videre oppmuntret til økt overtidarbeid, noe som var utenkelig fra fagorganisasjonens side i mellomkrigsårene på grunn av den store arbeidsløshet. For å illustrere dette vil jeg nevne et par tall. Mens tallet på arbeidstimer i akkord i 1. kvartal 1949 utgjorde 47.5 pst. av den samlede arbeidstid, var tallet i 2. kvartal 1951 økt til 55.1 pst.

Tallet på overtidstimer økte i det samme tidsrom fra 2.4 pst. til 3.2 pst.

Det er klart at dette fører til økt fortjeneste, men hvis det skal resultere i at en skal ta dette igjen senere ved å kutte av på et eventuelt dyrtidstillegg, kan det komme til å ha uheldige følger for produktionsresultatet framover.

Dertil er det nødvendig å gjøre den ærede lønnsnemnd oppmerksom på at det som er blitt kalt lønnsglidning, bare omfatter en del av lønnstakerne, vesentlig i industri og entreprenørvirksomhet. Hvis vi i dag skulle regulere dyrtidstillegget for de enkelte tariffavtaler, kan det tenkes at vi måtte finne fram til en noe ulik ordning, alt etter som fortjenesten ligger an innenfor det enkelte tariffområde og lønnsomheten i de respektive næringer.

Men vi vet jo alle at dette er et generelt oppgjør. Selv om det formelt bare omfatter de som arbeider i bedrifter i Norsk Arbeidsgiverforening og en del andre arbeidsgiversammenslutninger, får det konsekvenser for mange hundre tusener lønnstakere utover disse grupper. For eksempel alle dem som arbeider i staten og kommunenes tjeneste. For disse grupper er lønnsnivået uforandret mellom tariffrevisjonene eller regulativendringene. Jeg er oppmerksom på at for enkelte grupper innenfor staten, kan lønnsglidningen foregå på den måte at en får ekstraordinær klasseopprykning i perioden, men det er bare noen få i nøkkelstillinger. For det overveiende flertall av lønnstakere i statens tjeneste, er det ikke mulighet for noen klasseopprykning utover det ansiennitet og ordinær opprykning tilsier. Hvis vi derfor skulle akseptere at det som kalles for en lønnsglidning og som vi ikke nærmere har fått definert, skal gå til fradrag i et lønnsoppgjør i dag, vil vi gjøre den største urettferdighet mot alle de hundre tusener hvor det ikke er såkalt lønnsglidning. I de områder hvor vi etter Norsk Arbeidsgiverforenings påstand har lønnsglidning, kan det føre til en stagnasjon og

tilbakegang i produksjonen som vil koste samfunet mye mer enn de ører det her er tale om.

For øvrig vil jeg si at selv om uttrykket lønnsglidning er et etterkrigsuttrykk, kjenner vi i realiteten i det fra tidligere tider. Spesielt kjenner vi det fra den tiden da det virkelig fant sted lønnsglidninger. I sin alminnelighet forutsetter man vel at når noen ting glir, så glir det nedover og ikke oppover. I mellomkrigsperioden hadde vi virkelig lønnsglidning. Det vil si at lønnsnivået sank i tariffperioden, uten at det den gangen var tale om at dette skulle komme til fradrag i de lønnsreduksjoner som Arbeidsgiverforeningen ofte presenterte for oss. Etter at en er begynt å «gli oppover» er det kravene er blitt aktuelle. Vi må imidlertid avvise slike synspunkter, og kan ikke akseptere at øking i fortjenesten som finner sted i tariffperioden, skal ha noen innvirkning på et lønnsoppgjør nå.

Omsetningsavgiften og levekostnadsindeksen.

Et annet spørsmål som ble sterkt framhevet fra Norsk Arbeidsgiverforening under forhandlingene i oktober, var dette at det ikke kunne gis kompensasjon for den del av prisstigningen som skyldes forhøyelsen av omsetningsavgiften fra 9. april i år. De viste til at forhøyelsen av omsetningsavgiften beregnet på grunnlag av de nåværende priser, svarte til en virkning på indeksen på 3.8 poeng eller 10 øre pr. time. For så vidt våre beregninger er riktige, betinger forhøyelsen av omsetningsavgiften 3.6 poeng i indeksen eller ca. 9 øre pr. time.

Dette spørsmål har også vært fremme i den offentlige diskusjon, i pressen, i Penge- og Finansrådet og i Stortinget. Jeg må derfor oppholde meg litt også med dette spesielle spørsmålet.

Den midlertidige omsetningsavgift, som det heter, ble innført i 1935, fra først av med 1 pst. Den fordyrelse av varene som dette medførte, gikk med én gang inn i beregningsgrunnlaget for levekostnadsindeksen. Ved de følgende års tariffrevisjoner og indeksreguleringer var det aldri tale om at vi skulle se bort fra den spesielle del av prisstigningen som skyldes omsetningsavgiften. Det inntrådte ingen endring i dette forhold etter at omsetningsavgiften ble forhøyd til 10 pst. fra høsten 1940.

I 1947 ble omsetningsavgiften satt ned til 6.25 pst. Det var ingen hemmelighet at dette ble gjort for å bringe levekostnadsindeksen under «den røde strek» for å hindre en automatisk oppregulering av lønnningene i samsvar med våre daværende tariffavtalers helautomatiske indeksreguleringsbestemmelser. Denne nedsettelse av omsetningsavgiften og dens virkninger for lønnstakerne har vært sterkt diskutert blant våre medlemmer. Statsmyndighetenes handlemåte ble likevel stort sett forstått som et ledd i bestrepsene for å opprettholde et noenlunde stabilt prisnivå.

Fra 9. april 1951 ble omsetningsavgiften satt opp til 10 pst. for å styrke statens finansielle stilling. Jeg har foran pekt på de umiddelbare konsekvenser dette hadde for levekostnadene, og at en betydelig del av 17-øres tillegget på denne måten gikk tapt for lønnstakerne.

Da innstillingen fra Stortingets finanskomite om forhøyelsen av omsetningsavgiften ble offentliggjort 10. april, ble den i pressen tolket derhen at den prisstigning som ville følge av økingen i omsetningsavgiften, skulle holdes utenfor levekostnadsindeksen og ikke kunne påberopes under eventuelle forhandlinger om lønnsregulering på grunn-

lag av prisindeksen pr. 15. september d. å. Det stenografiske referat fra finansdebatten i Stortinget 11. april viser at dette også har vært forutsetningen hos en del av finanskomitéens medlemmer, men bare *en del* av medlemmene. Finanskomitéens formann sendte allerede 10. april ut en pressemelding om at «det er feil når det i en aftenavis står at finanskomitéen har vedtatt en henstilling om at tillegget til omsetningsavgiften skal holdes utenfor prisindeksen».

Og i Stortinget 11. april uttalte finanskomitéens formann, som i dette tilfelle også talte på vegne av Stortingets flertall, bl. a. følgende:

«Utover den avtale som er knyttet til indekstallet 15. mars, foreligger det ikke noen avtale om senere helautomatisk indeksregulering. Avtalens videre bestemmelser er at hvis indekstallet til høsten har nådd en viss høyde, skal det være rett til å kreve forhandlinger om lønningene. Det er den såkalte halvautomatiske lønnsregulering.

Overenskomstene om lønningene regner altså med prisindeksen. Overenskomstene regner ikke med en eller annen indeks. De regner med den ganske bestemte, nye prisindeksen som for øvrig i fjor ble akseptert for første gang. Mener en så for alvor at staten — Stortinget eller Regjeringen — skal gripe inn i dette private kontraktsforholdet og foreta vilkårlige endringer i den prisindeks som dette private kontraktsforholdet har akseptert? Hva er det man vil oppnå ved slike triks?»

Samme dag uttalte daværende statsminister Einar Gerhardsen i Stortinget:

«Opposisjonspartiernes krav om at omsetningsavgiften skal holdes utenfor levekostnadsindeksen kan Regjeringen og Arbeiderpartiet ikke gå med på. Et slik isolert tiltak ville for øvrig ikke løse problemet. Jeg er redd for at det bare ville forverre og vanskeliggjøre hele situasjonen.»

Landsorganisasjonens sekretariat klarla i en pressemelding 10. april i år at fagorganisasjonen ikke kunne akseptere at den økte omsetningsavgift ble holdt utenfor levekostnadsindeksen. Dette standpunkt fastholder vi i dag — også når det gjelder spørsmålet om *kompensasjon* for den del av prisstigningen som skyldes økingen av omsetningsavgiften fra 9. april. Vi kan ikke godta at det opereres med 2 eller flere kategorier av prisstigninger ifølge levekostnadsindeksen — noe som vi kan kreve kompensasjon for og noe som skal holdes utenfor kompensasjonskravet. Vi kan ikke akseptere at man i 1951 trekker forhøyelsen av omsetningsavgiften fra for å begrense lønnsøkningen, mens man i 1947 nyttet nedsettelsen av avgiften for å hindre oppregulering av lønningene.

Spørsmålet om tilleggets størrelse kan i dette tilfelle heller ikke alene avgjøres ut fra prinsipielle betraktninger. En må selvsagt ta hensyn til de realøkonomiske faktorer som er til stede. Jeg skal komme nærmere inn på det senere. Jeg vil imidlertid allerede nå peke på at det har skjedd en betydelig bedring i landets realøkonomiske stilling i løpet av det siste år. Hvis de realøkonomiske forhold i dag gir grunnlag for full kompensasjon, kan en ikke være bundet av hensyn som eventuelt lå til grunn i april i år da omsetningsavgiften ble forhøyd.

Vi må derfor kreve kompensasjon for den samlede prisstigning som levekostnadsindeksen viser.

Reallønnen steget 3 pst. fra 1939—1951.

En annen sak som vi var inne på under forhandlingene med Arbeidsgiverforeningens representanter, var spørsmålet om reallønnens høyde. Det ble fra Arbeidsgiverforeningens side lagt fram tall som skulle dokumentere at vi hadde hatt en meget sterk reallønnsstigning i landet vårt siden 1939. Da jeg antar at det også her i dag blir lagt fram liknende beregninger fra min ærede motpart, skal jeg få lov til å si noen ord om den faktiske utvikling av lønnsbevegelsen, slik vi ser den.

Først vil jeg si at i de senere år har det skjedd en gledelig utbygging av den offentlige lønnsstatistikk, men på tross av dette, mangler vi fortsatt løpende lønnsoppgaver for store grupper. Det gjelder her i første rekke handels- og kontorvirksomheten, arbeidere i offentlig tjeneste og i transporten. Den lønnsstatistikk som vanligvis nyttes for å vise lønnsbevegelsen, er Statistisk sentralbyrås kvartalsvise statistikk for arbeidere i industri, håndverk og entreprenørvirksomhet. Lønnsbevegelsen for industri og håndverk kan imidlertid ikke uten videre overføres til andre lønnsgrupper. Det er sannsynlig at timefortjenesten, særlig i industrien, er mer påvirket av overtids- og akkordarbeid enn i andre næringsgrener. Jeg vil også få lov til å understreke at timefortjenesten ikke uten videre gir uttrykk for årsfortjenesten. Dette gjelder i dag kanskje spesielt i bygge- og anleggsvirksomheten, men vi har jo også andre mer eller mindre sesongbetonte industrier.

Med disse reservasjoner gjengir jeg bevegelsen i de faktiske timefortjenester i industrien fra 2. kvartal 1949 til 2. kvartal 1951:

	Kr. pr. t. Menn	Kr. pr. t. Kvinner
1949, 2. kvartal	3.11	1.98
1950, 2. "	3.26	2.11
1951, 2. "	3.75	2.52
Samlet øking	0.64	0.54
	Menn	Kvinner
Prosentvis stigning 2. kv. 1949—2. kv. 1951 ..	20.6	27.3
Prosentvis stigning 2. kv. 1950—2. kv. 1951 ..	15.0	19.4

For lønnsgrupper utenfor industri og håndverk er ikke lønnsbevegelsen tilsvarende kjent, men det er høyst sannsynlig at lønnsøkningen fra 1949—1951 er langt mindre for disse grupper. Selv innenfor industrien er det en betydelig forskjell i fortjenesten for akkord—kontra time-lønns- og ukelønnsarbeidere. Hvis en tar som utgangspunkt en mannlig lønnstaker på normallønnstarriff og uten høve til akkordfortjeneste, er lønnsøkningen for ham for 2. kvartal 1949—2. kvartal 1951 antakelig begrenset til tariff- og dyrtidstillegg, eller ca. 39 øre pr. time, dvs. en lønnsstigning på ca. 13 pst.

Jeg har forsøkt å få beregnet reallønnsutviklingen fra 2. kvarta! 1949 og fram til 3. kvartal 1951. Lønnsstatistikken går ikke lengre enn til 2. kvartal 1951. Nå er det vanligvis liten endring i lønnstallene fra 2. kvartal til 3. kvartal, og en har derfor forutsatt at gjennomsnittsfortjenesten i 3. kvartal er som for 2. kvartal. Vi har for «gruppen fast normallønn» satt timelønnen opp med 3 øre pr. time, da bare 14 øre av 17-øres tillegget er medregnet i 2. kvartal. Med bevegelige

fortjenester — mener vi fortjenester som er påvirket av ulike former for akkordarbeid, overtidsarbeid m. v. Med fast normallønn mener vi lønnstakere som ikke har høve til å tjene noe utover de tarifferte time- eller ukelønninger. Resultatet er da følgende:

Reallønn i industrien i 3. kv. 1951 når 2. kv. 1949 = 100.

	Bevegelige fortjenester		Fast normallønn
	Menn	Kvinner	Menn
Lønnsstigning i prosent	21	27	14
Prisstigning i prosent	26	26	26
Reallønn før skatt	96	101	90
» inkl. skatt	92	96	88

Skal en kunne beregne reallønnen, må en også ta omsyn til det som går til fradrag i skatt. Det gir nemlig ikke et riktig reallønnstall å dividere lønnsstigningen med prisstigningen når levekostnadsindeksen ikke inkluderer inntektsskatten. Hvis det oppnåes et dyrtidstillegg som tilsvarende full kompensasjon, gir det en inntektsøkning som akkurat er nok til å opprettholde den levestandard som eksisterte før prisstigningen. Blir så denne inntektsøkning senere redusert ved beskatning, betyr det reelt sett, at lønnstakerne har fått for lite til å opprettholde sin levestandard.

For ytterligere å belyse levestandarden i dag har vi gjort en utregning om reallønnen, slik den er i 3. kvartal 1951 i forhold til 3. kvartal 1939. Vi er kommet til dette resultatet:

*Industri og håndverk samt entreprenørvirksomhet,
voksne arbeidere.*

1939 = 100.

	Bevegelige fortjenester		Håndverk	Entreprenør- virksomhet
	Menn	Kvinner	Fagarb.	Voksne menn
Reallønn før skatt	113	132	98	114
» etter skatt ..	100	114	87	100

Hvis vi bare holder oss til voksne arbeidere i industrien — kvinner og menn — er vi ved et veid gjennomsnitt kommet til det resultat at reallønnen etter skatt er 102 i 3. kvartal 1951 når tallet var 100 i 3. kvartal 1939.

Lønns- og prisutviklingen i Sverige og Danmark.

I samme forbindelse kan det ha sin interesse å si noen ord om lønnsutviklingen i våre nærmeste granneland, Sverige og Danmark. I Sverige regner en med at lønnsnivået for industriarbeidere ved slutten av dette år vil ligge 20—25 pst. over nivået for motsvarende tid i fjor. Av denne stigning utgjør tillegg på grunn av tariffrevisjonene ca. 16 pst. Den såkalte lønnsglidning for det siste år anslåes til om lag 7 pst. eller 20—21 svenske øre pr. time. Størst har denne lønnsglidning vært innenfor den svenske metallindustri. Det kommer antakelig av at dette var den første industri som hadde tariffrevisjon i år, og lønns-

tillegget ble derfor lavere enn i de industrier som reviderte noe senere. I de foregående år har lønnsglidningen vært fra 3—5 pst.

Stigningen i levekostnadsindeksen beregnes siden desember 1950 og fram til dette års slutt til om lag 19—20 pst. Medregnet de direkte skatter, vil utgiftsstigningen antakelig bli 23—25 pst. Det antas derfor at lønnstakerne i Sverige i 1951 omtrent har fått kompensasjon for prisstigningen + skatteøkningen.

Når det gjelder Danmark, har lønnsstigningen vært fra 19—20 pst. fra 2. kvartal 1949 til 3. kvartal 1951. Det gjelder faglærte og ufaglærte menn og kvinner. Denne stigning omfatter en forhøyelse av dyrtidstillegget på 45 øre, tariff tillegg — 10 øre og såkalt lønnsglidning — 13 øre for faglærte arbeidere og 7 øre for kvinner. Den danske indeks som har 1914 = 100, har steget i samme tidsrom fra 310 til 369, eller ca. 19 pst. I den danske prisindeks inngår også de direkte skatter, slik at også de danske lønnstakere har fått en kompensasjon som omtrent dekker prisstigningen + skatteøkningen.

Jeg gjør for øvrig oppmerksom på at i Danmark har en i hele etterkrigstiden hatt helautomatisk indeksregulering. Det var noe diskusjon tidligere i år om at en burde få vekk denne reguleringsordning, spesielt ble dette krevd fra regjeringshold. Partene i avtalen har imidlertid fastholdt at en ikke i tariffperioden kunne løpe bort fra den inngåtte avtale. For kort tid siden så jeg en erklæring fra Dansk Arbejdsgiverforening som gikk ut på at den var villig til å prolongere alle tariffavtaler på det vilkår at den helautomatiske reguleringsbestemmelse skulle opprettholdes.

Om lønnsbevegelsen i andre land kan jeg referere til den 3. kvartalsrapport fra 1951 som foreligger fra De Forente Nasjoners økonomiske kommisjon for Europa. Denne rapport sier at nest etter Frankrike hadde Norge og Sverige den største stigning i levekostnadene, — med ca. 19 pst. I Finnland, Danmark og Nederland økte levekostnadene med henholdsvis 14, 13 og 12 pst. I Frankrike steg levekostnadene med 21 pst. og lønningene med 30 pst. Rapporten fra FN trekker den konklusjon at Norge er det land, unntatt Sveits, hvor lønningene i forhold til prisstigningen er økt minst. Etter de oversikter vi har, synes det som om denne konklusjon er riktig. Det har vært en mindre stigning i det norske kostnadsnivå for så vidt angår lønnsomkostningene enn i andre land som vi kan sammenlikne oss med og som har betydning for vår samhandel.

Dette var altså noen ord om reallønnens utvikling på bakgrunn av det som ble fremført av arbeidsgiverne under forhandlingene.

Som den ærede nemnd vet, lyktes det ikke å komme til enighet, og saken ble henvist til mekling. Vi møtte hos Riksmeglingsmannen den 7. og 8. november. Han fant ikke grunn til å fremsette noe meglingsforslag, og meklingen ble derfor avsluttet.

Da det nå er den ærede lønnsnemnd som endelig skal avgjøre tvisten om økingen av dyrtidstillegget på grunn av den prisstigning som har funnet sted, har det selvsagt den største interesse å se på landets økonomiske stilling. Det faller da naturlig å begynne med økingen og fordelingen av nasjonalinntekten i tiden fra 1949 og fram til i dag.

Nasjonalinntekten — en betydelig reel inntektsbedring.

Brutto-nasjonalinntekten er for 1949 anslått til om lag 12 500 mill. kr. Fra 1949 til 1950 fant det sted en reel øking som er beregnet til 5 pst.

i gjennomsnitt. I 1951 er det budsjettert med en ytterligere øking på 2—2½ pst. Produksjonsutviklingen hittil i år synes å vise at dette er for lavt anslått. Det er mer sannsynlig at den reelle produksjonsøking kommer til å ligge på mellom 3 og 3.5 pst. Denne utvikling betyr at det fra 1949—1951 er skjedd en reell inntektsforbedring her i landet på om lag 1 100 mill. kr.

I tillegg til denne inntektsøking som er skapt ved vår egen produksjon, har det særlig siden 1. halvår 1950 skjedd en sterk bedring i bytteforholdet overfor utlandet. Det betyr for landet som helhet en tilsvarende reell inntektsøking. Forsiktig kan en anslå denne øking til om lag 500 mill. kr. Alt i alt betyr dette at landet siden 1949 har hatt en reell inntektsbedring på om lag 1 600 mill. kr.

De beregninger som jeg refererte til tidligere i mitt foredrag, har vist at lønnstakerne i dette tidsrom ikke har bedret sin realinntekt, men tvert i mot fått en reduksjon i denne. De totale lønnsutbetalinger i samfunnet har riktignok steget, men den realøkonomiske belastning av disse betalinger er mindre i dag enn i 1949 når en ser lønningene i forhold til den bedring som har funnet sted. Det kan derfor ikke være tvil om at lønnstakernes andel i nasjonalinntekten har sunket i de siste par år. Det samme er for så vidt tilfelle når det gjelder alderstryggede, pensjonerte og andre som er henvist til sosiale stønader. Disse har også fått sin realinntekt redusert.

Hvis en antar at ca. ¼ av den inntektsøking som skapes går til det offentlige, betyr dette at ¾ av den reelle inntektsøking på om lag 1 600 mill. kr. som jeg nevnte for et øyeblikk siden, er havnet hos andre grupper i samfunnet. Det er ikke mulig for noen i dag helt nøyaktig å si hvilke grupper og hvilke bedrifter som har nytt godt av denne fortjenesteøking. Vi savner fortsatt en offentlig regnskaps- og inntektsstatistikk her i landet. Mens lønnsbevegelsen for industriens og håndverkets arbeidere for hvert kvartal er gjenstand for den nøyaktigste granskning og kommentarer, så er inntektsbevegelsen for andre grupper stort sett mørklagt. Jeg var inne på dette mitt foredrag i Lønnsnemnda den 1. juni 1946. Da sa jeg bl. a.:

«Jeg beklager at det i dag ikke finnes noen lønnsomhetsstatistikk for industrien. En ville da hatt et reelt grunnlag til å vurdere bedriftenes lønnsevne. I dag har en det inntrykk at det er atskillig lettere å overbevise utenforstående om hvor dårlig lønnsomheten er, enn det er for utenforstående å bevise at det i grunnen slett ikke står så dårlig til.»

I ovenfor nevnte forhold er det ikke skjedd noen endringer til i dag. For likevel å få et visst inntrykk av bedriftslivets inntekter har jeg latt foreta en regnskapsundersøkelse som omfatter perioden 1945—1949 for 62 industrielle bedrifter med en bokført aktivaverdi på over 1 milliard kroner. Det er med både store og små bedrifter, men de store bedrifter veier tyngst i utvalget. Det består av 9 skipsbyggerier, 12 treforedlingsbedrifter, 7 tekstilfabrikker, 6 bryggerier, 2 skotøy-, 2 trikotasje-, 1 sjokolade, 1 gummivare- og 1 lærfabrikk, dessuten av 21 bedrifter innenfor den egentlige gjenreisnings- eller investeringssektor, dvs. fra jern- og stålverk, produsenter av ferrolegering og elektrisk materiell, støperi, trådtrekkeri, sementfabrikker og teglverk. Resultatet av denne undersøkelse bekrefter at det har vært en til dels meget sterk fortjenesteøking fra 1945 til 1949, men den synes å være høyst ujevnt fordelt på de enkelte industrier. Den er sterkest innenfor treforedlingsindustrien og investeringsindustrien, betydelig innenfor

skipsbyggerier, tekstil- og trikotasjeindustrien, men vesentlig mindre innenfor bryggerier og skotøyindustrien.

For å få beregninger som er mest mulig sammenlignbare med fortjenesteøkningen for lønnsstakerne, har en i undersøkelsen så langt det har vært mulig brukt bruttofortjenestene. Med bruttofortjenesten forstår en da det bokførte driftsoverskudd + avskrivninger + avsetninger + inntekts- og formueskatt, som faktisk er belastet bedriftene i regnskapsåret. Det samlede resultat for alle bedrifter under ett viser at det har vært en øking i bruttofortjenesten fra 1945—1949 på ca. 200 pst.

Resultatene for de enkelte industrigrener viser: Innen treforedlingsindustrien er det en øking i bruttofortjenestene på ca. 290—300 pst., ved investeringsbedriftene ca. 170 pst., tekstilindustrien ca. 155—160 pst., skipsbyggerier ca. 115 pst., bryggeriene ca. 70 pst. For sistnevnte bedrifter har en måttet nytte de regnskapsførte driftsoverskudd og ikke bruttofortjenesten. For de øvrige industrier som er med i undersøkelsen, er utvalget så vidt lite at resultatet blir tilsvarende usikkert. Jeg vil dog nevne at fortjenesteøkningen synes å være minst blant skotøyfabrikkene, om lag 40 pst., mens fortjenesteøkningen innenfor trikotasjeindustrien er så vidt høy som 190—200 prosent.

Til sammenligning med disse fortjenesteøkninger kan en nytte økingene i den gjennomsnittlige timefortjeneste for voksne menn i industrien. Jeg bruker da gjennomsnittlig timefortjeneste fra 1945 til 1949.

Beregningen viser en lønnsøkning på 42 pst.

De regnskapsresultater som er tilgjengelige for 1950, synes å bekrefte at fortjenesteforholdet fortsatt utvikler seg meget gunstig. Dette gjelder særlig bedrifter innenfor eksportindustrien og bedrifter som på hjemmemarkedet arbeider i investeringssektoren. Jeg anser det høyst sannsynlig at treforedlingsindustrien i 1951 har en netto inntektsøkning — etter at de økte tømmerpriser fra siste sesong er avskrevet og økte lønnsutgifter er dekket — på om lag en halv milliard kroner eller en øking på over 100 pst. i forhold til 1949. En har da ikke tatt hensyn til skatter og eksportavgifter.

Innenfor skogbruket er inntektsøkningen også betydelig. Jeg skulle anta at avvirkningsverdien av skur og slip — cellulosestømmer — øker med om lag 180—190 mill. kr. fra 1949/50—1951/52. Det vil si en øking på vel 60 pst. i forhold til avvirkningsverdien i 1949/50.

Innenfor skipsfarten har det i de tre første kvartaler i år skjedd en bedring i netto fraktinntekter på 635 mill. kr. sammenlignet med samme tidsrom i fjor. Tonnasjeavgiftene er anslått til å bringe inn ca. 30 mill. kr.

Jeg er klar over at dette er ekstraordinære konjunkturgevinster og at fortjenesteforholdet innen andre virksomheter ikke viser et tilsvarende gunstig bilde, men det betyr ikke det samme som at ikke store deler av vårt bedriftsliv kan make et nytt lønns tillegg uten prisforhøyelse.

Det har nemlig etter krigen vært en gunstigere utvikling av den industrielle produksjonseffektivitet enn hva den offentlige debatt omkring dette spørsmål har gitt inntrykk av. Jeg viser her til de produktivetsberegninger som Statistisk sentralbyrå har gjort. Ifølge disse beregninger var produksjonen pr. sysselsatt i industrien i alt (eksklusive jern- og metallindustrien) i 1949 11 pst. over 1938-nivået, mens produksjonen pr. timeverk var 13 pst. høyere. I 1946 var produksjonen pr. timeverk 3 pst. lavere enn i 1938.

Beregninger for 1950 og første halvår 1951 foreligger ennå ikke, men regner en forsiktig med ca. 2.5 pst. øking i produksjonseffektiviteten pr. år fra 1939—1951, har en grunn til å anta at produksjonen pr. timeverk i dag ligger ca. 20 pst. høyere enn i 1938.

Som jeg har iremholdt tidligere, ligger lønnstakernes reallønn i gjennomsnitt om lag 2 pst. høyere enn i 1939. Selv om disse forhold ikke ute videre er sammenlignbare, gir de likevel et inntrykk av den for tjenestemargin som er til stede i industrien i sin alminnelighet.

Etter dette vil det være umulig å akseptere det som var et av Norsk Arbeidsgiverforeningens ønskemål under de forhandlinger vi førte, nemlig at ethvert lønnstillegg automatisk skal innreguleres i prisene.

Lønnsøkningen har ikke skapt prisstigningen.

Jeg vil også nevne en beregning som er foretatt over prisutviklingen siden mars i fjor og fram til september i år. I dette tidsrom er det i alt en stigning i levekostnadsindeksen på om lag 25 poeng. Av denne stigning skyldes 16 à 17 poeng reduksjonen i subsidiene og de høyere importpriser, mellom 4 og 5 poeng må tilskrives forhøyelsen av omsetningsavgiften og andre statlige avgifter, mens mellom 3 og 4 poeng er forårsaket ved øking i lønningene og høyere jordbrukspriser i sammenheng med indeksreguleringene. Beregningen viser altså at den sterke prisstigning som vi har hatt i denne periode ikke skyldes lønnspolitikken.

Mens lønningene og deres virkning på jordbruksprisene har ført prisnivået 1 del oppover, har andre årsaker ført prisene 5 deler oppover.

Hva angår virkningene av et lønnstillegg på prisene i tia som kommer, vil dette stille seg høyst ulikt for de enkelte varer. I sin alminnelighet kan en si at om lønningene stiger med 1 pst., stiger ikke prisene tilsvarende med 1 pst. Penge- og Finansrådet har beregnet at om lønningene stiger 7 pst., betyr det en prisforhøyelse på forbruksvarer med 2 pst., når det bare er virkningene av lønningene en tar hensyn til.

Jeg kan til ytterligere belysning av dette nevne at skotøyfabrikanterne har beregnet at 18-øres tillegget i fjor høst betinget en forhøyelse av fabrikkprisen med fra 56 til 60 øre på et par sko. Arbeidsomkostningene på et par alminnelige sko utgjør nemlig bare 10—12 pst. av prisen. For andre forbruksvarer vil en nok finne at arbeidsomkostningene prosentvis er høyere enn for skotøy. Men jeg tillater meg også her å sitere nok et eksempel på hva bransjens folk selv sier. Formannen i Norsk Tekstil Teknisk Forbund, driftsingeniør Rivenæs, uttalte forleden til en herværende avis at de indeksreguleringer som vi har hatt etter krigen har spilt en prosentvis liten rolle for prisene på tekstilvarer.

Jeg tror det er nødvendig ved en fremtidig vurdering av prisutviklingen, at en ikke bare betrakter det samlede prisnivå, men også tar omsyn til prisforholdene mellom de enkelte varer. Den prisutvikling som vi har hatt med den sterke øking i råvareprisene, har for en del viktige forbruksartikler skapt uheldige prisforhold i relasjon til andre varer. Det synes rimelig at det her skjer en utjevning.

Senket forbruk og avsetningsvansker.

Så noen ord om forbruket. Den oversikt som nå følger viser at prisstigningen og den omfordeling av nasjonalinntekten som har funnet sted siden 1949 har hatt en tydelig innvirkning på etterspørselen. Det

er innlysende at når lønnstakerne får en følelig senkning av sin realinntekt, så vil det forholdsvis snart få konsekvenser for salget av forbruksvarer. Statistisk sentralbyrås indeks over verdien av detaljomsetningen var i første halvpart av dette år 269 mot 241 i første halvår 1950. Altså en stigning på bare 12 pst. I det samme tidsrom steg engrosprisindeksen med 28 pst. og levekostnadsindeksen med 16 pst. Den reelle detaljomsetning har etter dette sunket ganske merkbart, antakelig mellom 5 og 10 pst. For enkelte viktige forbruksvarer, hvor en har noenlunde pålitelige statistiske oppgaver, er svikten i omsetningen tydelig.

		1. h.år 1950	1. h.år 1951	Neigang i %
Melk	(1 000 l.)	350.000	332.000	5
Kjøtt og flesk	(tonn)	60.000	47.200	21
Smør	(tonn)	7.200	6.700	7
Skotøy	(mill. par)	3.9	3.4	13
Tekstilvarer	(mill. kr.)	595.0	575.0*)	3

*) Samme priser som i 1950.

Med den synkende kjøpekraft foreligger det et voksende avsetningsproblem særlig innenfor jordbruket, skotøy- og lærindustrien og konfeksjon- og tekstilindustrien. Det sies at det allerede i dag er lagret ca. 3.5 mill. par lær- og gummifottøy. Verdien av lagerøkingen fra 1950/51 innenfor skotøy- og tekstilindustrien anslåes til mellom 3 og 400 mill. kr. Det er allerede meldt om en rekke driftsinnskrenkninger innenfor disse industrier. I alt har 17 bedrifter innenfor skinn-, tekstil-, lær- og skotøyindustrien i tiden 15. mai—30. september 1951 gitt melding til Arbeidsdirektoratet om at de på grunn av avsetningsvansker har vært nødt til å gå til driftsinnskrenkninger. Av disse har 13 gått til oppsigelse. De andre til innskrenkning i arbeidstiden. Innskrenkningene har hittil ikke bare rammet de lite rasjonelt drevne bedrifter, men også bedrifter som har vært vel ansett i bransjen i mange år.

Jeg vil heller ikke unnlate å peke på at nedgangen i reallønningene og kjøpeevnen har hatt virkninger på betalingsbalansen. Den mindre omsetning av varer virker igjen inn på importen av forbruksvarer og råvarer til forbruksvareindustrien. Mens vi i 1950 importerte ferdige forbruksvarer for 9 pst. av den totale import, mot 18 pst. før krigen, var importen av ferdige investeringsvarer økt fra 23 til 34 pst. Med en minskning i importen av forbruksvarer, vil dette forhold ytterligere forrykkes. Penge- og Finansrådet har i sin uttalelse rådet til en øking av importen av forbruksvarer. Det kan jeg gi min tilslutning til, men det forutsetter en gjenopprettelse av lønnstakernes kjøpeevne. Den sterke bedring i landets driftsbalanse overfor utlandet som har funnet sted i forhold til i fjor, og landets alminnelige valutamessige stilling, skulle tilsi en slik import.

Jeg nevner at mens driftsbalansen overfor utlandet fra 1. januar—30. september 1950 viste et underskudd på 745 mill. kr., var det i samme tidsrom i år et overskudd på 50 mill. kr., 3. kvartal i år viser et overskudd på om lag 140 mill. kr.

Til sammenlikning med denne utvikling kan det nevnes at nasjonalbudsjettet for 1951 opprinnelig regnet med et underskudd på 830 mill. kr. Selv ut fra denne ugunstige forutsetning, ble det i nasjonal-

budsjettet ikke regnet med noen nedgang i det totale forbruk. Utviklingen hittil i år avviker sterkt både fra budsjettet for betalingsbalansen og forbruksbudsjettet.

Landets økonomiske bæreevne er i dag, etter min oppfatning, bedre enn noen gang tidligere siden 1945. Takket være de store investeringer som har vært gjort — finansiert for en del ved store importoverskudd — er produksjonskapasiteten sterkt økt. Eksporten ligger i dag volummessig 15—20 pst. høyere enn før krigen, samtidig som den norske handelsflåte er nesten 30 pst. større og etter manges oppfatning med en bedre sammensetning i alder og i skipstyper enn før krigen.

Når lærde menn skal uttale seg . . .

La meg så få lov å si noen ord om Penge- og Finansrådets innstilling, som har vært offentliggjort og sterkt kommentert i den siste tid. Penge- og Finansrådets innstilling var også nevnt under forhandlingene mellom Arbeidsgiverforeningen og Landsorganisasjonen.

Av gammel erfaring er fagorganisasjonen mistenksom overfor finanseksperter som uttaler seg om økonomiske spørsmål i samband med lønnstakernes krav. Så langt jeg erindrer tilbake, har det vært slik at når sådanne eksperter skulle uttale seg om hvorvidt det var mulighet for at lønnstakerne kunne få gjennomført berettigede krav, framhevet de den vanskelige, økonomiske situasjon. Man fikk ofte det inntrykk at det ville gå nenedom og hjem med oss alle sammen hvis kravene helt eller delvis skulle imøtekommes. Fagorganisasjonen har derfor aldri fått nevneverdig støtte i sin virksomhet fra det hold. Det gjelder ikke bare i den senere tid, men slik har det vært bestandig.

Etter at jeg har studert Penge- og Finansrådets innstilling, vil jeg bruke samme ordtak som en mann jeg kjente alltid gjorde, og nesten i enhver situasjon. Han sa: «Det kunne vært verre.» Kanskje det kom av at forhåpningene ikke var store, da jeg hørte at saken var oversendt Penge- og Finansrådet.

Så noen merknader til selve innstillingen.

Rådet har ikke gitt noen enstemmig innstilling. Det har heller ikke gitt lettfattelige og klare konklusjoner og forslag. Det går også fram av den offentlige debatt som har funnet sted etter at Rådets innstilling forelå. Dets konklusjoner og forslag har vært gjenstand for ulike fortolkninger. Ellers hefter en seg ved at Rådet ikke har tatt standpunkt for noe bestemt kompensasjonstillegg. Det har stilt opp en del forutsetninger, og på dette grunnlag er det gitt visse antydninger om tilleggets størrelse. Men selv ved denne forsiktige form har Rådet ikke kunnet bli enige.

Som så ofte når lærde menn skal avgjøre uttalelse, har de delt seg i flere fraksjoner. Den konklusjon som Rådets medlemmer Bjerve, Frisch og Getz-Wold er kommet til, må forstås slik at de realøkonomiske forhold slik de kjennes i dag, muliggjør full dekning for prisstigningen. Framtidsutsiktene er derimot usikre, særlig bytteforholdet overfor utlandet. Dette tilsier etter deres mening en sikkerhetsmargin. Størrelsen av denne er ikke kjent. Det er blitt gjettet på 3—4 øre. Ut fra en realøkonomisk betraktning, mener de da øyensynlig at 24—25 øre skulle det være dekning for.

Jahn, Pettersen og Sunnanaa opererer med samme sikkerhetsmargin, men de mener prinsipielt at det ikke skal gis kompensasjon for den

stigning som skyldes forhøyelsen av omsetningsavgiften. En må forstå dem slik at både forhøyelsen av omsetningsavgiften og sikkerhetsmarginen skal trekkes fra ved vurderingen av et lønnstillegg.

Bjerve, Frisch og Getz-Wold mener øyensynlig at spørsmålet om kompensasjon for stigningen i omsetningsavgiften i dette tilfelle må avgjøres — ikke ut fra prinsipielle overveielser — men ut fra en realøkonomisk vurdering av den aktuelle situasjon.

Når det gjelder Rådets analyse av den økonomiske utvikling med særlig henblikk på pris-, lønns- og inntektsutviklingen, er den etter mening, iøyenfallende mangelfull for perioden 1949—1951. Det gjelder spesielt vurderingen av reallønnsutviklingen og forholdene innenfor forbruksvareindustrien. Rådet klarer f. eks. å gi den sikre vurdering at reallønnen ved utgangen av 1949 ligger 19 pst. høyere for industri og 16 pst. for bygg og anlegg enn i 1938. Derimot tør Rådet ikke uttale seg mer eksakt enn å si at reallønningene har gått noe ned når det gjelder den langt kortere periode fra 1949—1951. Det er mulig at Rådet er av den oppfatning at reallønnen i dag ligger f. eks. 15 pst over 1938-nivået. Dette kan selvfølgelig ha hatt innflytelse på Rådets anbefaling av en sikkerhetsmargin ut fra det synspunkt at folk til tross for reallønnsenkningen det siste år, likevel har det så vidt bra at det er noe å gå på. Jeg viser i dette tilfelle til hva jeg har sagt tidligere om reallønnsutviklingen her i landet, og ut fra dette bestrider jeg at reallønningen ligger så høyt i dag i forhold til 1938 som framhevet av Penge- og Finansrådet. Jeg mener at det ikke er noen margin å gå på.

Et punkt som Rådet ikke har tatt med er det siste års utvikling innen forbruksvareindustrien med de økte omsetningsvansker. Vi har i dag innen disse industrier en realøkonomisk reserve som ikke nyttes fullt ut. Det gjelder produksjonen og ekstraordinære lagre. Rådet har riktignok behandlet hva et lønnstillegg vil bety for kostnadsnivået og konkurranseevnen innen visse hjemmenæringer, men har ikke kommet inn på den betydning et lønnstillegg vil ha for etterspørselen av de varer som disse næringer produserer. For forbruksvareindustriene vil antagelig det driftsøkonomiske resultat bli bedre ved et lønnstillegg enn uten et tillegg. Det er mye som taler for at nettopp omsetningen av forbruksvarer vil bli stimulert ved et lønnstillegg.

Gjennom den betydelige lagerøkning som har funnet sted i løpet av det siste år, særlig av forbruksvarer, er også faren for et øyeblikkelig kjøppepress tilsvarende redusert. Som tidligere påpekt utgjør siste års lagerøkning for tekstil- og skotøyvarer antakelig mellom 3 og 400 mill. kr. eller omtrent det beløp Rådet mener må skaffes til veie av forbruksvarer for å unngå kjøppepress.

Jeg vil få lov til å understreke at det er vanskelig for lønnstakerne å forstå at det stadig skal opereres med sikkerhetsmargin når det gjelder deres forbruk, og at deres inntekter nesten på millionen skal reguleres i forhold til hypotetiske varemengder. Det må ikke til enhver tid være slik at det er lønnstakernes inntekter og forbruk som skal dekkes ved den rest som gjenstår når alle andre har forsynt seg. Det er vel ikke alene lønnstakernes inntekter som skal reguleres slik at det skapes balanse i landets regnskaper. Det hadde vært en logisk konsekvens av dets standpunkt om Rådet hadde tilrådet den samme sikkerhetsmargin overfor inntekter som nyttes til kjøp av investeringsvarer som de som nyttes til forbruksvarer. Det har det imidlertid ikke gjort. Problemet med de økte bedriftsinntekter og deres virkning på investeringsomfan-

get er således ikke berørt. Den skatteøkning som f. eks. kunne komme på tale for å holde bedriftslivets realinntekter uforandret, er heller ikke nevnt.

Det er blitt sagt at Rådet har uttalt seg for en mindre kompensasjon hvis forsvarsutgiftene blir høyere enn de 700 millioner kroner som det har tatt som utgangspunkt. Dette er, så vidt jeg kan forstå, ikke riktig. Det heter nemlig i innstillingen om dette punkt at:

«Rådet vil gjerne ha understreket at hvis det skulle vise seg at forsvarsbelastningen blir større enn det Rådet har regnet med på grunnlag av de opplysninger som foreligger i dag, må det skje en reduksjon i investeringene hvis en vil unngå at lønnsøkningen sammen med en økt forsvarsbelastning skal øke kjøpepresset.»

Dette er jo noe ganske annet enn å si at forbruket skal reduseres.

Rådet har ellers i sin innstilling lagt vekt på bytteforholdet overfor utlandet. Når det gjelder en framtidig vurdering av bytteforholdet, er det naturligvis preget av stor usikkerhet. Jeg vil her få gjøre denne merknad.

Når bytteforholdet forverres får lønnsstakerne høre at de må ta følgene av det. Hva skal en da si når forholdet bedres så sterkt som i det siste år?

Det er når det gjelder våre terms of trade et par forhold som jeg vil peke på. Selv om vi i 1950—51 har fått en bedring i bytteforholdet, betyr det ikke at vi i dag har ekstraordinært godt bytteforhold sammenliknet med i 1938. For øyeblikket er det noenlunde balanse mellom eksport- og importpriser på samme måte som i 1938. Bytteforholdet mellom skipsfartstjenester og prisene på importvarer er nå også nesten det samme som i 1938, men ennå har nettofraktene pr. tonn steget mindre enn importprisene. Det som har skjedd i det siste år er at det dårlige bytteforhold som en har hatt i etterkrigstia, særlig for skipsfartstjenester, nå har bedret seg og stort sett blitt som før krigen. I tillegg skal en være merksam på at vi ikke nyter godt av toppene på fraktmarkedet på grunn av at en betydelig del av flåten er chartret på langsiktige certepartier.

Utsiktene for den framtidige betalingsbalanse.

Som en konklusjon på denne del av mitt foredrag vil jeg si at det er atskillig som taler for at det nåværende bytteforhold vil holde seg noenlunde uforandret i tiden framover.

Ved vurderingen av den framtidige betalingsbalanse må en ta hensyn til at store investeringer innen eksportnæringene nå snart er fullført. Det gjelder f. eks. Sydvaranger, som i nær framtid vil være i drift, og Jernverket, som ventes å være ferdig om et par-tre år. Ved full drift vil disse produksjonsforetakender lette valutabudsjettet med ca. 150 mill. kr. pr. år. Nye prosjekter er påbegynt, som f. eks. aluminiumsverket på Sundalsøra. Dessuten kan vil vel nå regne med at de største løft med oppbygging av skipsfarten er tatt. Alt dette peker mot en mer romslig betalingsssituasjon for landet som helhet.

I tillegg til dette bør en kunne regne med en fortsatt jevn produksjonsøkning. Om en budsjetterte med 3 pst. øking pr. år, vil det bety at landets nasjonalinntekt reelt stiger med 4—500 mill. kr. hvert år.

Disse realøkonomiske forhold betinger at det private forbruk økes så mye at det skjer en korreksjon for den reelle inntektsnedgang som

har funnet sted siden 1949. De realøkonomiske forhold burde også muliggjøre en viss øking i forbruket i den tiden framover, selv om det skjer en øking i forsvarsutgiftene.

Etter den oversikten som jeg har gitt foran, er det Landsorganisasjonens mening at den økonomiske stilling i vårt land gir mulighet for å øke dyrtidstillegget med 28 øre pr. time. Det svarer til den oppgang i prisindeksen som har funnet sted fra 15. mars til 15. september. Selv om lønnstakerne får denne dekning for prisstigningen, får de likevel ingen andel i den velstandsøkning som har funnet sted i den siste tid. Vi vil også komme til å nedlegge påstand om at dyrtidstillegget blir tilbakebetalt fra den dag indekstallet pr. 15. september ble offentliggjort. Den siste påstand bygger på den praksis som har vært fulgt i mange år ved indeksreguleringer — at den gjelder fra den dag tallet blir offentliggjort. Jeg viser i så måte til den helautomatiske indeksregulering bygd på indekstallet pr. 15. mars i år. Jeg går ut fra at selv om vi ikke har kunnet bli enige med Arbeidsgiverforeningen om dyrtidstilleggets størrelse, så vil ikke vårt krav om tilbakebetaling, støte på noen motstand fra vår ærede motpart.

Fagorganisasjonen kjenner sitt samfunnsmessige ansvar.

Til slutt må det være meg tillatt å komme med noen merknader i anledning de mange uttalelser som i den senere tid er kommet fram i pressen og i Stortinget i samband med det lønnsoppgjør som vi skal se enden på en av de nærmeste dager. Det har i den anledning ikke manglet på angrep på Landsorganisasjonen. Delvis er også Arbeidsgiverforeningen nevnt fra samme hold, men *det* må vel nærmest betraktes på samme måte som mannen som slo på skjækene når han mente merra. Angrepene fikk sin mest tilspissede form i den siste interpellasjonsdebatt i Stortinget om lønnsoppgjøret, hvor en av Høyres representanter, herr Holm fra Hordaland, bl. a. uttalte:

«Jeg vil ikke si at det er galt at Landsorganisasjonen og dens medlemmer ikke er kommet inn under massereguleringen, men det er i høy grad galt at bare én faktor i det store samspill skal være fri mens alle andre faktorer er båndlagt. På den måten blir den faglige landsorganisasjon i realiteten en stat i staten, og det har vist seg at dens styre kjenner sin makt, men jeg mener at det dessverre ikke kjenner sin begrensning.»

Det ville jo være lettere å svare på dette hvis den samme herr Holm nærmere hadde utdypet og lagt fram beviser for at Landsorganisasjonens ledelse har misbrukt den makt, som etter sigende er tillagt den. Denne uttalelsen kom i samband med diskusjonen om statsmyndighetens vilje eller mangel på vilje til å gripe inn i lønnsoppgjørene her i landet. Jeg tror derfor det kan være riktig å gjøre oppmerksom på at våre statsmyndigheter gjennom samfunnets lover ofte har grepet sterkere inn i lønnsforholdene enn i næringslivet for øvrig. Lønnstakerne har måttet finne seg i reguleringer fra samfunnets side lenge før det ble aktuelt med de reguleringer som nå delvis gjøres gjeldende overfor næringslivet, og hvis effektivitet en ofte kan tvile på.

Jeg bare viser til den arbeidstvistlovgivning vi har hatt i dette landet. Den var i mange år den strengeste lovgivning som fantes på dette område i samtlige demokratiske stater. Den er etter krigen blitt mode-

rert en del og ført tilbake til det den opprinnelig var da vi fikk denne lovgivning, men fremdeles er det få demokratiske stater som har en så vidtgående arbeidstvistlovgivning som Norge.

Hertil kommer at Arbeidernes faglige Landsorganisasjon og også Norsk Arbeidsgiverforening i årene etter krigen har akseptert samfunnets inngripen i lønns- og arbeidsforholdene. Jeg minner bare om at da krigen var slutt i mai 1945, forelå en provisorisk anordning som fastsatte at for så vidt partene ikke ble enige, kunne staten ved lønnsnemndsbehandling fastsette de lønns- og arbeidsvilkår som skulle gjelde for en nærmere bestemt periode framover. Denne provisoriske anordning var kommet i stand ved begge hovedorganisasjoners medvirkning, til tross for at partene i alle år prinsipielt hadde uttalt seg imot samfunnets inngripen når det oppsto tvister om lønns- og arbeidsvilkårene. Denne samfunnets rett til å gripe inn har vi med visse modifikasjoner hatt i vårt land fra krigens slutt og fram til i dag.

Hvordan har så utviklingen vært lønnsmessig her i landet siden krigens slutt? Jeg kan da bare referere til de resultater som er oppnådd ved de regulære tariffrevisjoner eller når hovedpartene i arbeidslivet har sluttet avtaler om regulering av lønninger utenom hovedrevisjonene. Delvis er de sluttet som avtaler og delvis ved lønnsnemndskjennelse. Hvis vi tar en slik gruppe som voksne arbeidere i industrien og sammenlikner 3. kvartal 1939 med 3. kvartal 1951, vil en se at i dette tidsrom er det ved revisjonene ytet dyrtidstillegg på i alt kr. 1.08 for voksne menn og kr. 0.89 for voksne kvinner. Det utgjør 52 pst. for menn og 58 pst. for kvinner av den samlede lønnsøkning. Dessuten er det ved tariffrevisjonene så langt vår oversikt rekker, oppnådd direkte lønnstillegg for menn på kr. 0.27 og for kvinner kr. 0.30. Det svarer til henholdsvis ca. 13 pst. og ca. 19 pst. av den samlede lønnsøkning. Til sammen har voksne menn i industrien i perioden 1939 fram til 3. kvartal i år fått økt sine lønninger ved de revisjoner vi har hatt, med ca. 65 pst. av den samlede lønnsøkning i perioden. Kvinnene i industrien har på samme måte fått økt sine lønninger med 77 pst. Dette er altså resultatet av fagorganisasjonens tariffvirksomhet.

Nå er jeg naturligvis klar over, og det viser også lønnsstatistikken, at lønningene er steget mer enn disse tall viser, men dette skyldes ikke Landsorganisasjonens direkte virksomhet. De romslige fortjenester har gjort det mulig for bedriftene i større grad enn tidligere å gi de ansatte bedre fortjeneste enn det en oppnådde ved tariffrevisjonene. Landsorganisasjonens moderate lønnspolitikk har ført til at arbeiderne og arbeidsgiverne har ordnet seg på egen hånd. Jeg skal gi et eksempel på dette.

I mange år har Landsorganisasjonen og forbundene stilt krav om at det i akkordfagene skulle ytes akkordavsavn når akkordarbeiderne ble satt til timelønt arbeid. Kravet om akkordkompensasjon eller akkordavsavn har i høyeste grad vært berettiget. Ved alle de forhandlinger vi har hatt, er dette blitt avvist av arbeidsgivernes organisasjoner, men de enkelte arbeidsgivere har hatt et annet syn på forholdet. Derfor er akkordavsavn i dag i stor utstrekning praktisert i industrien.

Når jeg nevner dette, er det for å tilbakevise de løsaktige påstander som fra tid til annen kommer fram både i pressen og nå sist i Stortinget, — mest utpreget fra herr Holm fra Hordaland, når han sier at Landsorganisasjonens ledelse dessverre ikke kjenner sin begrensning.

Jeg vil si at det motsatte har vært tilfelle. Landsorganisasjonen har

av hensyn til samfunnsforholdene, og de mange, store oppgaver som måtte løses etter krigen, begrenset sin virksomhet slik at arbeiderne og arbeidsgiverne på de enkelte arbeidsplasser i en viss grad har ordnet seg på egen hånd. Og det er vel ikke noen som tror at det vil komme til å skje noen endring i dette, selv om vi innførte samme forhold hos oss som i totalitære stater — at lønns- og arbeidsforholdene ble fastsatt av et eller annet departement.

Jeg kan for øvrig legge til at forskjellen mellom tariffmessige lønninger og de faktiske lønninger kanskje sterkest kommer til uttrykk i enkelte distrikter hvor fagorganisasjonen har mindre innflytelse. Herr Valen, som førte an i den siste interpellasjonsdebatt i Stortinget, og som etterlyste en hånd som ikke var skjelven, bør undersøke dette forhold innenfor den næringsgren som han skulle kjenne best, nemlig landbruket. Det jeg her har nevnt skulle jo tyde både på betalingsevne i landbruket og at lønnskurven kan stige høyt uten at en kan beskyldte Landsorganisasjonen for maktmisbruk. En annen sak er det at fagorganisasjonen må søke å finne former for å føre sine lønnskrav å jour med den faktiske betalingsevne i de ulike næringer.

En utbredt dobbeltmoral.

Det som slår en når en følger med i pressen og hører diskusjonen i Stortinget, er at de samme personer som er så bekymret når det gjelder lønnstakernes knapt tilmålte lønninger, de er desto mer romslige når det gjelder fortjenestemulighetene for andre grupper i samfunnet. Jeg viser i så måte igjen til hva herr Holm fra Hordaland uttalte i Stortinget. Han var misfornøyd med den pris på kr. 70.00 som er fastsatt som m³-pris på tømmer for driftssesongen 1951—52. Som kjent forlangte skogeierne kr. 100.00. En kan ikke beskyldte disse karene for beskjedenhet. Herr Holm sa at kr. 70.00 bare er $\frac{1}{3}$ av hva tømmeret kunne vært betalt med i dag når man ser det i forhold til prisene på treforedlingsprodukter på verdensmarkedet. Tenk om treforedlingsindustriens arbeidere og skogsarbeiderne brukte det samme argument! Etter verdensmarkedets priser på treforedlingsprodukter kan en jo da si at det bare er småpenger som treforedlingsindustriens arbeidere får i lønninger, og hvilke lønninger skulle en betale til tømmerhoggerne og de andre som arbeider i skogen hvis tømmerprisen hadde blitt fastsatt til kr. 100.00 pr. m³? Det er det ikke blitt uttalt noe om, men jeg skulle anta at både herr Holm og alle de aviser med «Morgenbladet» i sissen som gikk så varmt inn for skogeiernes maksimumskrav, igjen ville heve en advarende røst og fortalt om de inflatoriske virkninger det ville ha hvis arbeiderne i skogen kom og krevde sin rettmessige andel av de høyere tømmerpriser.

Når jeg nevner dette, er det for å si at denne dobbeltmoral er nokså utbredt i visse kretser. Når det gjelder næringslivet, klages det over ufrihet og at det tjenes for lite, men når det gjelder lønnstakerne og spesielt de lønnstakere som er medlemmer av Arbeidernes faglige Landsorganisasjon, er det det motsatte som er tilfelle. Her bør friheten mest mulig begrenses, og ethvert krav på å få del i «kaka» betegnes som inngangen til økonomisk ruin. Jeg har vel lov til å si at dette, ved siden av en økonomisk bakgrunn, også er politisk betont. Ut fra det grunnlag får en da vurdere argumentene.

En advarsel.

Jeg vil imidlertid advare mot at det fra samfunnets side gripes inn i det hevdvunne forhold som vi har hatt i vårt land helt fra vi fikk den første landsomfattende tariffavtale i 1907. Siden den tid har arbeiderne og arbeidsgiverne gjennom deres organisasjoner søkt å løse arbeidslivets problemer. Stort sett har dette lyktes i de år som er gått. Vi har bygd opp et tariffsystem, og på grunnlag av dette system har vi fått gjennomført en praksis som kan stå som et mønster for mange andre land under demokratisk styre. Hvis dette skal overlates til et departement, vil hele det system som er bygd opp, bli slått i stykker. Og tro ikke at forholdene vil bli bedre, at produksjonsinnsatsen vil bli større om en gjennomfører et slikt system. Tvert imot må en være forberedt på mye uro og et synkende produksjonsnivå. Selv om man forbød Landsorganisasjonens virksomhet, ville slike forhold komme til å inntre.

Dessuten må jeg understreke at Norges storting enstemmig har ratifisert Det internasjonale Arbeidsbyrås konvensjon nr. 87 om foreningsfrihet og vern av organisasjonsretten. Videre har Norges representanter på arbeidskonferansen i 1949 stemt for konvensjon nr. 98 om gjennomføring av prinsippet om organisasjonsfrihet og rett til kollektive forhandlinger. Den siste konvensjon er riktignok ennå ikke ratifisert av det norske storting. Det skyldes imidlertid ikke uenighet om det vesentligste innhold i denne konvensjon, men enkelte ting, spesielt om det kreves et eget offentlig apparat for å overvåke at organisasjonsfriheten blir konsekvent gjennomført. Dette skal nærmere utredes av Kommunal- og Arbeidsdepartementet i samarbeid med organisasjonene i arbeidslivet.

Etter disse konvensjoner og etter den alminnelige rettspraksis skal organisasjonene av arbeidsgivere og arbeidere ha rett til å føre forhandlinger og slutte avtaler uten noen ingripen fra samfunnets side. Hvis en ikke blir enig, er det forutsetningen at en også skal ha rett til å gå til streik eller lockout. Vi har imidlertid, som jeg sa tidligere, i etterkrigstidens Norge ikke nyttet disse rettighetene, men tvert imot medvirket til at de fleste tvister som kunne føre til arbeidskamper, er blitt ordnet gjennom mekling eller lønnsnemnd. Vi har på dette område gått lengre enn både Sverige og Danmark, hvor en ikke har slik lovgivning. I Storbritannia hadde de en lov om lønnsnemndsbehandling (compulsary arbitration) som ble vedtatt av parlamentet i mai 1940. Denne lov er opphevet av parlamentet i år. En har nå i det vesentligste falt tilbake på førkrigsordninger og frivillig mekling. Ellers har en ikke i Storbritannia noen arbeidstvistlovgivning, slik som vi kjenner den fra vårt land.

Jeg beklager at jeg har måttet oppta Lønnsnemndas tid med disse avsluttende merknader. På bakgrunn av de angrep som har vært rettet mot Arbeidernes faglige Landsorganisasjon har jeg funnet dette nødvendig.

Av det jeg har sagt håper jeg det er klarlagt at Landsorganisasjonen i sin lønnspolitikk og i sin alminnelige virksomhet har lagt for dagen et måtehold og et samfunnsmessig ansvar som står fullt på høyde med hva noen annen gruppe eller organisasjon i landet vårt har utvist.

Landsorganisasjonens påstand.

Idet jeg viser til det jeg har holdt fram i mitt foredrag, anbefaler jeg på det beste påstanden fra Arbeidernes faglige Landsorganisasjon, som jeg nå skal tillate meg å referere.

Arbeidernes faglige Landsorganisasjon nedlegger denne påstand for de fag og industrier som har vært under mekling, og som er innbrakt for Lønnsnemnda:

I.

- a) De nåværende dyrtidstillegg forhøyes med 28 øre pr. time for voksne kvinner og menn, svarende til 2.6 øre pr. poengs stigning i levkostnadsindeksen fra 115 poeng pr. 15. mars til 125.8 poeng pr. 15. september 1951.

Hvorvidt vedkommende skal ansees som voksne kvinnelige eller mannlige arbeidere, avgjøres etter bestemmelsene i vedkommende tariffavtale.

- b) For års-, måneds- og ukelønte gis et tilsvarende tillegg.
c) Det gjeldende dyrtidstillegg for unge arbeidere og lærlinger forhøyes med 14 øre pr. time.

II.

I avtalen om det ekstraordinære 10-øres tillegget — Riksmeklingsmannens forslag av 16. juni 1949 — forhøyes «takene» i I, punktene a, b med 28 øre pr. time.

III.

Tilpassing for de grupper som har særbestemmelser gjøres i samsvar med avtalen av 14. november 1950 mellom Norsk Arbeidsgiverforening og Arbeidernes faglige Landsorganisasjon.

IV.

De nye lønnsseter gjøres gjeldende fra den dag indekstallet pr. 15. september ble offentliggjort — den 13. oktober 1951.»

Den 7. desember avsa Lønnsnemnda sådan kjennelse:

I.

«Partenes påstander for Lønnsnemnda.

Ved avtale av 14. november 1950 ble Norsk Arbeidsgiverforening og Arbeidernes faglige Landsorganisasjon enige om nye bestemmelser om dyrtidstillegg, indeksregulering og prolongasjon i 1 år av alle tariffavtaler som løper ut til og med 31. desember 1951.

Etter denne avtale ble det før gjeldende dyrtidstillegg forhøyet med 18 øre for voksne arbeidere og med 9 øre for unge arbeidere og lærlinger. Om senere regulering er i avtalens del IV bestemt:

- a) For samtlige de i III nevnte overenskomster gjøres følgende bestemmelser gjeldende:

Hvis Statistisk Sentralbyrås indekstall for de samlede leveomkostninger pr. 15. mars 1951 viser stigning eller fall på 5 poeng eller mer i forhold til indekstallet 108.3 (september 1950), skal alle dyrtidstillegg i tariffavtalene, unntatt de for hvilke det er truffet særskilte bestemmelser nedenfor, forandres opp eller ned

med 2.6 øre pr. poeng stigning eller fall i indeksen, for lærlinger og unge arbeidere med 1.3 øre pr. poeng, for de grupper som får prosentvis regulering etter I i denne avtale skal dyrtidstillegget forandres med 1.59 pst. pr. poeng stigning eller fall i prisindeksen, beregnet på grunnlønnen, dog ikke utover den regulering av dyrtidstillegget som blir gjennomført etter henholdsvis 2.6 og 1.3 øre pr. poeng.

For funksjonærer på overenskomstens 6-års satser og derover forandres dyrtidstillegget med kr. 5.49 pr. poeng.

- b) Hvis Statistisk Sentralbyrås indekstall pr. 15. mars 1951 ikke viser stigning eller fall på minst 5 poeng sammenliknet med indekstallet 108.3, skal foranstående reguleringsbestemmelse gjennomføres første gang indekstallet viser sådan stigning eller fall.
 - c) Regulering etter a) eller b) trer i kraft fra og med den dag vedkommende indekstall offentliggjøres.
 - d) Hvis Statistisk sentralbyrås indekstall for de samlede leveomkostninger tidligst 6 måneder etter siste foretatte regulering viser stigning eller fall på 5 poeng eller mer i forhold til det indekstall som var grunnlag for denne regulering, kan Norsk Arbeidsgiverforening i tilfelle av fall, og Arbeidernes faglige Landsorganisasjon i tilfelle av stigning kreve opptatt forhandlinger om regulering av lønningene maksimalt begrenset til en regulering med det antall prosenter, ører eller kroner pr. poeng som er nevnt i punkt a).
- Hvis partene ikke blir enige ved forhandlinger om reguleringsstørrelse opp eller ned — har den part som hadde adgang til å kreve forhandlingene rett til innen 14 dager etter forhandlingenes avslutning å si opp de enkelte tariffavtaler med 1 måneds varsel for å søke gjennomført en regulering av de lønninger som kunne vært gjenstand for indeksregulering.
- e) Reguleringer på grunnlag av bestemmelsene i IV gjennomføres på dyrtidstilleggene.
 - f) Dyrtidstillegg beregnet på foranstående måte avrundes til nærmeste hele øre, således at 0.5 og derover avrundes oppad.
 - g) Foranstående bestemmelser avløser avvikende indeksreguleringsbestemmelser i overenskomstene.

Tilsvarende ordninger ble gjennomført i tariffene for de andre arbeidsgiverforeninger (enn Norsk Arbeidsgiverforening) og med uorganiserte arbeidsgivere.

Den 15. mars 1951 var Statistisk sentralbyrås indeks for de samlede leveomkostninger steget til 115.0. Derav fulgte en automatisk stigning i dyrtidstillegget henholdsvis på 17 og 9 øre timen i henhold til avtalens del IV bokstav a.

Den 15. september 1951 var indeksen steget ytterligere til 125.8. slik at Arbeidernes faglige Landsorganisasjon og andre fagorganisasjoner som har avtale tilsvarende den som er nevnt ovenfor, fikk rett til å kreve forhandlinger om oppregulering av dyrtidstillegget med 28 øre pr. time, se avtalens del IV bokstav d, første avsnitt.

Etter krav fra Arbeidernes faglige Landsorganisasjon ble det opptatt forhandlinger mellom denne organisasjon og Norsk Arbeidsgiverforening den 19. oktober 1951, men forhandlingene ble brutt uten resultat den 29. oktober. Landsorganisasjonens representantskap vedtok deretter 31. oktober å henstille til sine forbund å si opp de gjeldende tariff-

avtaler og foreta plassoppsigelser for å søke gjennomført regulering av lønningene. Det ble satt frist til å foreta oppsigelsene innen 6. november.

Forbundene har i henhold til dette gått til oppsigelser. Disse omfatter om lag 180 000 arbeidstakere hos bedrifter som er medlemmer av Norsk Arbeidsgiverforening. Til dette kommer et stort antall arbeidstakere i bedrifter som er tilsluttet andre arbeidsgiverorganisasjoner såsom de særlige arbeidsgiverforeninger i jordbruket, gartneriene, meieriene, sjøfart, papirindustri og handel, videre arbeidstakere hos et betydelig antall av ikke organiserte arbeidsgivere.

Riksmeklingsmannen nedla forbud mot arbeidsstans så lenge mekling etter arbeidstvistloven foregikk.

Den 7. november 1951 ble meklingsmøte holdt hos Riksmeklingsmannen med representanter for Arbeidernes faglige Landsorganisasjon og Norsk Arbeidsgiverforening, — og i de etterfølgende dager også for de øvrige arbeidsgiverforeninger. Meklingene ble brutt og Riksmeklingsmannen fant ikke grunnlag for å fremsette forslag.

Etter gjeldende lov kunne disse tvister ikke bringes inn for Lønnsnemnda. Stortinget vedtok derfor en særlov av 20. november 1951 for behandling av disse tvister. I medhold av denne lov har Kommunal- og Arbeidsdepartementet ved skriv av 20. november 1951 innbrakt disse tvister for Lønnsnemnda.

Under forhandlingene i Lønnsnemnda den 21. og 22. november 1951 nedla partene disse påstander:

Arbeidernes faglige Landsorganisasjon:

I.

- a) De nåværende dyrtidstillegg forhøyes med 28 øre pr. time for voksne kvinner og menn, svarende til 2.6 øre pr. poengs stigning i levekostnadsindeksen fra 115 poeng pr. 15. mars til 125.8 poeng pr. 15. september 1951.

Hvorvidt vedkommende skal ansees som voksne kvinnelige eller mannlige arbeidere, avgjøres etter bestemmelsene i vedkommende tariffavtale.

- b) For års-, måneds- og ukelønnte gis et tilsvarende tillegg.
c) Det gjeldende dyrtidstillegg for unge arbeidere og lærlinger forhøyes med 14 øre pr. time.

II.

I avtalen om det ekstraordinære 10-øres tillegget — Riksmeklingsmannens forslag av 16. juni 1949 — forhøyes «takene» i I, punktene a, b med 28 øre pr. time.

III.

Tilpassing for de grupper som har særbestemmelser gjøres i samsvar med avtalen av 14. november 1950 mellom Norsk Arbeidsgiverforening og Arbeidernes faglige Landsorganisasjon.

IV.

De nye lønnssetser gjøres gjeldende fra den dag indekstallet pr. 15. september ble offentliggjort — den 13. oktober 1951.

I tilslutning til tilpassingsbestemmelsen i A.F.L.'s påstand III har Norsk Sjømannsforbund, Det norske maskinistforbund og Norsk Losforbund nedlagt disse påstander for innenriksfarten:

Norsk Sjømannsforbund.

Fra 13. oktober 1951 gis ytterligere dyrtidstillegg til alle som omfattes av tariffavtaler mellom R.A.F., N.A.F. og Norsk Sjømannsforbund.

- a) Dyrtidstillegget for besetning og personale med 40 timers arbeidsuke forhøyes med kr. 60.00 pr. måned.
- b) For besetning og personale med 54 timers arbeidsuke: kr. 72.00 pr. måned.
- c) For besetning og personale med 56 timers arbeidsuke: kr. 74.00 pr. måned.
- d) For stuerter som har kompensasjon i stedet for lovens overtids-godtgjøring: kr. 80.00 pr. måned.
- e) For den kvinnelige og mannlige sjøbetjening som har varierende arbeidstid på inntil 11 timer pr. dag forhøyes køyavgiftssatsene således:

Satsen	90 øre	forhøyes	til	110 øre.
«	110	«	forhøyes	til 130 øre.
«	115	«	(enklassebåtene)	forhøyes til 130 øre.
«	150	«	forhøyes	til 170 øre.

På en-klassebåter hvor betjeningen har fått utbetalt faste dyrtidstillegg og hvor den ikke har køyepenger bibeholdes ordningen med faste dyrtidstillegg.

- f) Til besetning i skip som ikke holder kosten gis et dyrtidstillegg på kostgodtgjørelsen med kr. 24.00 pr. måned. Kostgodtgjørelsen i ferietiden økes med kr. 1.00 pr. dag.
- g) Overtidssatsene heves med kr. 0.60 pr. time for lettmatroser og mannskap med høyere hyre og med kr. 0.30 pr. time for mannskap med lavere hyre enn lettmatroser.

Det norske maskinistforbund.

Fra 13. oktober 1951 gis det et ytterligere dyrtidstillegg til de maskinister som kommer inn under de gjeldende tariffavtaler mellom Redernes Arbeidsgiverforening, Norsk Arbeidsgiverforening og Det norske maskinistforbund således:

1. Kr. 60.00 pr. måned for de maskinister som etter arbeidstidsloven har 48 timers arbeidsuke.
2. Kr. 72.00 pr. måned for de maskinister som etter arbeidstidsloven har 54 timers arbeidsuke.
3. Kr. 74.00 pr. måned for de maskinister som etter arbeidstidsloven har 56 timers arbeidsuke.
4. Maskinsjefer som ikke er underlagt lovens arbeidstidsbestemmelser og som i henhold til overenskomst har kompensasjonstillegg, gis et tillegg på kr. 80.00 pr. måned.
5. Maskinister på skip som ikke holder kost, gis et dyrtidstillegg på kostgodtgjørelsen på kr. 24.00 pr. måned. Kostgodtgjørelsen i ferietiden forhøyes med kr. 1.00 pr. dag.
6. Satsene for overtidsgodtgjørelse forhøyes med kr. 0.60 pr. time.

Norsk Losforbund.

De loser som kommer inn under gjeldende tariffavtale mellom Norsk Arbeidsgiverforening, Redernes Arbeidsgiverforening og Norsk Losforbund gis fra 13. oktober 1951 et dyrtidstillegg stort kr. 80.00 pr. mnd.

Kostgodtgjørelsen i ferietiden forhøyes med et dyrtidstillegg stort kr. 1.00 pr. dag.

Kostgodtgjørelsen for de loser som i tjenesten selv må holde seg kosten forhøyes med et dyrtidstillegg stort kr. 0.80 pr. dag.

Norsk Arbeidsgiverforening har nedlagt slik

påstand:

Kravet fra Arbeidernes faglige Landsorganisasjon (herunder også særkrav fra Norsk Sjømannsforbund, Det norske maskinistforbund og Norsk Losforbund) tas ikke tilfølge.

II.

Partenes generelle syn på spørsmålet om dyrtidstillegg.

Partene er enige om at spørsmålet om et generelt dyrtidstillegg og dettes størrelse må sees på bakgrunn av bedriftenes bæreevne og landets økonomiske stilling og utvikling, — og avgjøres bl.a. etter vurdering av om det i dag foreligger — og fremtidig kan ventes å være — realøkonomisk dekning for et generelt lønnstillegg. Generelle inntektstillegg for lønsmottakerne og/eller andre grupper i samfunnet får — dersom de utløser inflasjon — alvorlige skadevirkninger for alle grupper i samfunnet.

Uenigheten mellom partene gjelder en forskjellig vurdering av den utvikling som har funnet sted og de realøkonomiske faktorer som danner grunnlaget for landets nåværende og fremtidige økonomiske stilling. Det er heller ikke enighet om bedriftslivets evne til å bære et alminnelig lønnstillegg.

Arbeidernes faglige Landsorganisasjon fremhever at det siden tariffrevisjonen i 1949 har funnet sted en pris- og lønnsutvikling som har ført til en betydelig reduksjon i lønnstakernes reallønn, og at det i 1950 og 1951 er foregått en betydelig bedring i landets realøkonomiske stilling som gir reelt grunnlag for full lønnskompensasjon for stigningen i levekostnadsindeksen pr. 15. september 1951.

Som følge av de store investeringer er vår produksjonskapasitet økt, og vår handelsflåte er større og bedre enn før krigen. Fra 1949—50 er det derfor skjedd en reell øking i landets nasjonalinntekt på ca. 5 pst. i gjennomsnitt. For 1951 er det budsjettert en ytterligere øking på 2 à 2½ pst. Produksjonsutviklingen hittil synes å vise at dette er for lavt anslått. Det er mer sannsynlig at den reelle produksjonsøkning kommer til å ligge på mellom 3 og 3.5 pst.

I tillegg til den inntektsøkning som er skapt ved vår produksjonsøkning har det siden 1. halvår 1950 funnet sted en sterk bedring i bytteforholdet til utlandet som følge av de gode konjunkturer som bl. a. skipsfarten og våre eksportnæringer har.

Utviklingen i landets økonomi fra 1949 inntil 1951 kan totalt karakteriseres således at det har funnet sted både en fortsatt jevn reell øking i landets nasjonalinntekt og en betydelig bedring av våre «terms of trade». Arbeidernes faglige Landsorganisasjon har beregnet bedringen i landets reelle inntekter til om lag 1600 mill. kr. I det samme

tidsrom har lønnstakernes reelle inntekter sunket og det reelle forbruk gått ned. Den volummessige nedgang i detaljomsetningen anslås til 5—10 pst.

Denne utvikling har medført overskudd på vår driftsbalanse med utlandet. I de første tre kvartaler i 1950 viste driftsbalansen et underskudd på 745 mill. kr. I samme tidsrom 1951 har vi et overskudd på 50 mill. kr. og tendensen går mot stigende overskudd.

A.F.L. er klar over at den inntektsbedring som har funnet sted, særlig siden 1949, ikke er jevnt fordelt mellom de ulike næringer, men at det spesielt er visse eksportindustrier, skipsfarten og skogbruket som nyter godt av en ekstraordinær høy-konjunktur. Det betyr imidlertid ikke at store deler av vårt næringsliv ikke kan makte et nytt lønnstillegg.

Etter krigen har det skjedd en gunstig utvikling i den industrielle produksjonseffektivitet. Under forutsetning av en 2½ pst. øking i effektiviteten pr. år, antas produksjonen pr. timeverk i industrien (eksklusive jern- og metallindustrien) ved utgangen av 1951 å være 20 pst. høyere enn i 1938. Da reallønnsutviklingen ikke tilnærmeelsesvis har holdt følge med denne effektivitetsbedring, finner A.F.L. det umulig å akseptere N.A.F.s standpunkt om at ethvert lønnstillegg automatisk skal innreguleres i prisene.

Norsk Arbeidsgiverforening fremhever at selv om landets økonomiske stilling i 1951 totalt er bedret har den økonomiske utvikling i de siste par år vært meget ujevn. Enkelte næringsgrupper — særlig skipsfarten og i eksportnæringen — har gode konjunkturer, men man vet ikke hvor lenge de vil vare. Andre næringsgrupper — særlig i hjemmenæringene — arbeider tungt, og for en del av dem har det meldt seg avsetningsvansker.

En generell forhøyelse av lønningene i dag betyr for de fleste næringsgrupper at de må forhøye sine priser. Dette betyr igjen — sammen med en forhøyelse av jordbruksprisene og kanskje også av fiskeprisene — en stigning i levekostnadsindeksen som pr. 15. mars 1952 kan komme til å gi Landsorganisasjonen tariffmessig rett til å kreve forhandlinger om ny halvautomatisk regulering av lønningene. Hermed settes lønns- og prisspiralen atter i gang.

Enkelte grupper vil ikke kunne forhøye sine priser etter et lønnstillegg selv om det i og for seg er behov for det, idet en prisforhøyelse vil sette dem ute av stand til å konkurrere med importvarene. Dette kan lede til økonomiske vanskeligheter og driftsinnskrenkninger.

Arbeidernes faglige Landsorganisasjon har pekt på at det er skjedd en øking i landets nasjonalinntekt fra 1949 til 1951, og den hevder samtidig at det er skjedd en betydelig bedring i våre «terms of trade». Denne siste vurdering bygger på en sammenligning med første halvår 1950, men derved får man ikke kjennskap til den ugunstige utvikling fra 1949 til 1950. Forholdet med hensyn til utviklingen av «terms of trade» er (etter «Halvsårsmelding om gjennomføringen av Nasjonalbudsjettet 1951») at vareeksportprisindeks, når man setter 1949 = 100, falt til 98 i 1. kvartal 1950, lå på 100 i 2. kvartal 1950. I 1. kvartal 1951 var den 124 og i 2. kvartal 1951 142. Vareimportprisindeksen steg fra 1949 til 1. kvartal 1950 fra 100 til 109, i 2. kvartal til 112, 1. kvartal 1951 126 og 2. kvartal 1951 140. Fra 1949 til første halvår i år er det således ikke skjedd noen vesentlig endring i det innbyrdes forhold mellom de to indekser.

Økingen i våre eksportinntekter hviler ikke på noen vesentlig øking i eksportvolumet, men skyldes i alt overveiende grad de krigskonjunktur-betont høye frakter og priser på våre eksportvarer, særlig i treforedlingsindustrien. Disse ekstraordinære konjunkturer for skipsfarten og treforedlingsprodukter gir ingen garanti for fortsatt balanse i vår utenriksøkonomi. Hertil kommer usikkerheten med hensyn til utviklingen av den internasjonale handel, bl.a. virkningen av de importrestriksjoner som England og Frankrike er i ferd med å gjennomføre. Likeledes uvissheten om opprettholdelsen av det multilaterale (flersidige) batalingssystem gjennom den europeiske betalingsunion (E.P.U.).

Når A.F.L. har beregnet bedringen i landets reelle inntekt fra 1949 til 1951 til 1600 mill. kroner, bygger beregningene på et meget løst grunnlag. Særlig må man være oppmerksom på den sterke stigning i skipsfartens gjenanskaffelseskostnader på grunn av stigningen i skipsbyggeprisene. Dette forhold som A.F.L. ikke har tatt i betraktning spiller en stor rolle også for næringslivet for øvrig. I denne forbindelse opplyser N.A.F. at den totale nettobetalingforpliktelse som påhviler den norske skipsfart ved årsskiftet 1951/52 beløper seg til 3358 mill. kroner.

Det resultat A.F.L. kommer til med hensyn til produksjonsøking pr. timeverk, er etter N.A.F.s oppfatning altfor optimistisk. Det er riktig at man i de siste år har hatt en total produksjonsøking, selv om den fordeler seg ujevnt på de forskjellige næringer. A.F.L. bygger på produksjon pr. timeverk i industrien. Men man må også være oppmerksom på at ferien er forlenget med en uke siden 1938. Beregninger som er foretatt av Statistisk sentralbyrå, viser at produksjonen pr. år pr. sysselsatt i 1949 lå 10.6 pst. etter gunstigste og 7.9 pst. etter ugunstigste alternativ høyere enn i 1938. Regner man med en fortsatt produksjonsstigning på 2 pst. pr. år, kommer man for 1951 til en stigning i forhold til 1938 på henholdsvis 14.6 og 11.9 pst. Man må også være oppmerksom på at produksjonsøkningen siden 1949 ikke er større enn at den oppveies av nedgangen i tilskuddene gjennom Marshall-hjelpen som skal opphøre fra 1. juli 1952.

Når A.F.L. hevder at den volum-messige nedgang i detaljomsetningen er anslått til 5—10 pst., henviser N.A.F. til at detaljomsetningen sammenlignet med 1949 er omtrent uforandret. Det samlede konsum steg fra 1949 til 1950, og nedgangen fra 1950 til 1951 har brakt konsumet ned igjen på samme nivå som i 1949. I følge Nasjonalbudsjettet 1951 steg det private konsum verdimessig med 10—12 pst. og mengdemessig med 5—6 pst. fra 1949 til 1950. Etter «Halvårsmelding om gjennomføringen av Nasjonalbudsjettet 1951» gikk konsumet av de varer som en har statistikk for, mengdemessig ned med vel 4 pst. fra første halvår 1950 til første halvår 1951.

N.A.F. peker også på at man må ta sterkt hensyn til de betydelige forsvarsutgifter man fremtidig må regne med og kommer til, at etter en samlet vurdering av landets innenriks- og utenriksøkonomi og av våre fremtidige perspektiver er det i dag ikke realøkonomisk grunnlag for generelt lønnstillegg.

Penge- og Finansrådet har den 15. oktober 1951 gitt Regjeringen en uttalelse om hvorledes spørsmålet om lønnskompensasjon for stigningen i leveomkostningene «må vurderes på grunnlag av det helhetsbilde en

ken få av vår økonomiske stilling og de realøkonomiske ressurser som står til rådighet. — «uten at det oppstår inflasjonistiske virkninger eller andre skadevirkninger i det økonomiske liv». Om forståelsen av denne utredning og dens konklusjoner er det delte meninger mellom N.A.F. og A.F.L. Dette blir nærmere redegjort for nedenfor.

Lønnsnemnda går deretter over til en del spørsmål som partene har diskutert under vurderingen av om lønnstillegg bør gis og dettes størrelse.

III.

Lønnsutviklingen frem til 15. september 1951.

Norsk Arbeidsgiverforening har fremlagt følgende statistikk fra 1938 til 3. kvartal 1951:

	Gj.snitt ¹⁾ timefortj. i alt		Indeks for timefortj.		Leve- kost- nads- indeks ²⁾	Indeks for reallønn	
	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner		Menn	Kvinner
	øre	øre					
1938	172	94.1	100	100	100	100	100
1940 1. kv.	185.2	102.1	108	109	110	98	99
1944 2. halvår	205.4	114.0	119	121	153	78	79
1945 1. »	209.5	121.0	122	129	154	79	84
2. »	245.4	140.6	143	150	156	92	96
1945	227.9	131.2	133	140	155	86	90
1946	263.2	151.7	153	161	159	96	101
1947	291.2	173.8	169	185	160	106	116
1948	308.1	185.2	179	198	159	113	125
1949	322	197	187	210	159	118	132
1950	339	212	197	225	167	118	135
1950 1. kv.	322	203	187	216	160	117	135
2. »	338	212	197	226	165	119	137
3. »	337	207	196	220	169	116	130
4. »	359	224	209	238	175	119	136
1951 1. »	356	230	207	244	180	115	136
2. »	383	251	223	267	194	115	138
3. »	390	255	227	271	199	114	136

¹⁾ Inkl. arbeid på tid, akkord og lign., overtids- og dyrtidstillegg.

²⁾ Her er brukt Statistisk Sentralbyrås gamle indeksserie frem til 1949. Etter 1949 er brukt den nye indeksserie som er koblet sammen med den gamle ved å sette 1938 = 100. Denne sammenkobling er skjedd ved å sette levekostnadene etter de nye beregninger i 1949 = 159.

Oppgaven er bygget på N.A.F.s statistikk og omfatter industri, håndverk, landtransport, entreprenører og elektrisk installasjon, 3. kvartal 1951 er beregnede tall.

Opgaven viser — for de grupper som står tilsluttet N.A.F. — den stigning som har funnet sted fra 1938 til 3. kvartal 1951 i den gjennomsnittlige timefortjeneste for voksne menn og kvinner.

1. Den gjennomsnittlige timefortjeneste har i nevnte tidsrom beveget seg således:

	Voksne menn	Voksne kvinner
1938	172	94.1
1944, 2. halvår	205.4	114.0
1945, 1. halvår	209.5	121.0
1949 (gjennomsnitt)	322	197
1950, 2. kvartal	338	212
3. kvartal	337	207
1951, 2. kvartal	383	251
3. kvartal	390	255

Statistisk Sentralbyrås statistikk viser noe lavere tall. Den omfatter ikke håndverk, landtransport, entreprenører og elektrisk installasjon, men inkluderer papirindustrien.

	Voksne menn	Voksne kvinner
1938	163	97
1944, 2. halvår	192	115
1945, 1. halvår	199	122
1949 (gjennomsnitt)	309	198
1950, 2. kvartal	326	211
3. kvartal	323	207
1951, 2. kvartal	375	252
3. kvartal	(ikke beregnet)	(ikke beregnet)

Den gjennomsnittlige prosentvise stigning fra 1938 i den totale time-lønnsfortjeneste har vært:

	N.A.F.s statistikk		Statistisk Sentralbyrå	
	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner
	Fra 1938		Fra 1938	
	%	%	%	%
2. halvår 1944	19	21	18	19
1. » 1945	22	29	22	26
1949 (gjennomsnitt)	87	110	90	104
2. kvartal 1951	123	167	130	160
3. » 1951	127	171	—	—

N.A.F. har også fremlagt følgende statistikk over lønnsstigningen i Norge, Danmark og Sverige.

Gjennomsnittlig timefortjeneste i de nordiske land.

	Menn			Kvinner		
	Norge	Danmark	Sverige	Norge	Danmark	Sverige
	N.øre	D.øre	S.øre	N.øre	D.øre	S.øre
1938	172	157	137	94.1	95	80
1945, 1. halvår	209.5	232 ¹⁾	196 ²⁾	121.0	149 ¹⁾	125 ²⁾
1946	263.2	267	215	151.7	173	138
1947	291.2	282	244	173.8	185	161
1948	308.1	304	265	186.2	200	179
1949	322	318	268	197	209	185
1950	339	334	278	212	220	190
1951, 1. kvartal	356	350	—	230	231	—
2. »	383	365	—	251	241	—
3. »	390 ³⁾	380 ³⁾	330—335 ³⁾	255 ³⁾	251 ³⁾	225—230 ³⁾
Stigning 1938/49 ..	87%	103%	96%	110%	120%	131%
Stigning 1. halvår 1945/49	53%	37%	37%	63%	40%	48%
Stigning 1949/ 3. kv. 1951	21%	19%	ca.24%	29%	20%	ca.23%

1) Aritmetisk gj.snitt av timefortjenesten i 1. og 2. kvartal 1945.

2) Beregning på grunnlag av timefortjenesten i 1944 og 1945.

3) Beregnede tall.

Denne oppgave viser at lønnsøkningen var svakere i Norge enn i våre naboland i tidsrommet 1938—1949, men atskillig sterkere i tiden 1. halvår 1945—1949.

2. Någjeldende dyrtidstillegg.

I den gjennomsnittlige timefortjeneste etter N.A.F.'s beregning for 3. kvartal 1951 kr. 3.90 for menn og kr. 2.55 for kvinner, inngår dyrtidstillegg med tilsammen kr. 1.08 for voksne menn og kr. 0.89 for voksne kvinner. Disse dyrtidstillegg ble gitt således for timelønte arbeidere:

	1940	1945	1946	1947	1950	1951	I alt		
Øre pr. time	1/6	8/5	10/9	1/9	1/3	1/9	14/10	14/4	
Voksne menn	8	30	20	5	5	5	18	17	108
Voksne kvinner	5	20	14	5	5	5	18	17	89

3. «Lønnsglidningen.»

I den faktiske gjennomsnittsfortjenesten inngår også den lønnsøking («lønnsglidning») som har funnet sted utover de tarifferte satser og dyrtidstillegg.

Denne lønnsglidning har vært gjenstand for atskillig diskusjon mellom partene, idet N.A.F. hevder at lønnsglidningen i tidsrommet 2. kvartal 1950—2. kvartal 1951 — som N.A.F. beregnet til 15 øre for menn og 11 øre for kvinner — bør fratrekkes i indeksoppjøret 15. mars—15. september 1951, fordi det i denne lønnsstigning ligger en delvis

kompensasjon for prisstigningen i samme tidsrom. A.F.L. bestrider dette fradrag.

«Lønnsglidning» er definert i oversikt av 20. november 1951 fra Statistisk Sentralbyrå således:

«Begrepet «lønnsglidning» som er beregnet som skilnaden mellom den totale lønnsøkningen og den tariffbestemte vil da i prinsippet omfatte den lønsmessige virkning av endringer i individuelle tillegg i minstelønnsfag og andre personlige tillegg som ikke er tariffert, endring i beregningsgrunnlag for akkord- og premiesystemer som ikke er tariffbestemt, endret omfang av akkord- og premielønnet arbeid, endret innsats fra arbeidernes side ved slikt arbeid, økt omfang av overtid o. a.»

Lønnsglidningen 2. halvår 1944—2. kvartal 1951 framgår av den ovenfor omtalte oversikt av 20. november 1951 fra Statistisk Sentralbyrå:

*Tariffbestemt lønnsøking og lønnsglidning innen en del industrigrener
2. halvår 1944—2. kvartal 1951.*

	Absolutte tall			Relative tall		
	Øking i alt	Tariff- best. øking	Lønns- glid- ning	Øking i alt	Tariff- best. øking	Lønns- glid- ning
	øre	øre	øre	%	%	%
Voksne menn i alt ..	172	120	52	89	62	27
Voksne kvinner i alt	131	105	26	115	92	23
M e n n .						
Elektrokj., -elektro- met. industri	182	115	67	90	57	33
Metallindustri	162	103	59	79	50	29
Papirindustri	205	159	46	129	100	29
Tekstilindustri	166	139	27	98	82	16
Hermetikkindustri ..	152	137	15	101	91	10

Statistisk Sentralbyrå har også utarbeidet en oversikt over den tariffbestemte lønnsøking og lønnsglidningen innen en del industrigrupper i tidsrommet 1. kvartal 1950—1. kvartal 1951:

	Absolutte tall			Relative tall		
	Øking i alt	Tariff- best. øking	Lønns- glid- ning	Øking i alt	Tariff- best. øking	Lønns- glid- ning
	øre	øre	øre	%	%	%
Voksne menn i alt ..	33	20	13	10.6	6.4	4.2
Voksne kvinner i alt	27	18	9	13.4	9.0	4.4
M e n n .						
Elektrokj., -elektro- met. industri	27	18	9	7.9	5.3	2.6
Metallindustri	31	18	13	9.8	5.7	4.1
Papirindustri	59	31	28	20.0	10.5	9.5
Tekstilindustri	30	18	12	10.4	6.3	4.1
Hermetikkindustri ..	25	18	7	9.5	6.8	2.7

Statistisk Sentralbyrå peker på at for perioden 1. kvartal 1950—1951 er lønnsglidningen i papirindustrien beregnet til ca. 28 øre (mot en tariffbestemt øking på ca. 31 øre). Denne sterke glidning skyldes i første rekke gjennomføring av og endringer i premieordning ved en rekke bedrifter. En del av disse endringer er imidlertid gjennomført som tariffmessige bestemmelser for de enkelte bedrifter.

Hvis en holder papirindustrien utenfor beregningen av tallene i denne tabell, blir lønnsglidningen for menn i alt ca. 9 øre, eller ca. 3 pst.

Arbeidernes faglige Landsorganisasjon framhever at lønnsglidningen vesentlig er et uttrykk for økt arbeidsytelse og økt produksjon, og viser mellom annet til at omfanget av akkordarbeid fra 2. kvartal 1949 til 2. kvartal 1951 økte fra 49.3 pst. til 55.1 pst. av det samlede antall arbeidstimer.

Hvis derfor lønnsglidningen skal komme i fradrag i lønnskompensasjonskravet, vil det få uheldige følger for produksjonsresultatene framover, og det vil ganske kort bety at grunnlaget for de gjeldende tariffavtaler ble svekket.

A.F.L. viser videre til at lønnsglidningen er meget ujevn innen de forskjellige fag. I en rekke fag er det ingen lønnsglidning, mens den i enkelte fag kan være ganske betydelig. Også av den grunn mener A.F.L. at det er helt uriktig å ta hensyn til lønnsglidningen ved et generelt dyrtidstillegg for hele næringslivet.

Norsk Arbeidsgiverforening har — som foran nevnt — beregnet den gjennomsnittlige lønnsglidning for industriarbeidere til 15 øre for menn og 11 øre for kvinner fra 2. kvartal 1950—2. kvartal 1951, veiet gjennomsnitt 14 øre.

Også for funksjonærer hevder N.A.F. at en kan konstatere en viss lønnsglidning siden årsskiftet 1949—50 selv om den for funksjonærer med 6 års lønnsansiennitet og mer er svakere enn gjennomsnittlig for arbeiderne.

Det er N.A.F.'s bestemte oppfatning at lønnsglidningen må tas i betraktning ved vurdering av det foreliggende krav om lønnskompensasjon.

N.A.F. er klar over at årsakene til denne glidning kan være av forskjellig karakter, i alt vesentlig henger den sammen med den konkurranse om arbeidskraften som en har hatt i de senere år. Grovt kan man si at lønnsglidningen for voksne menn i industrien for ca. ½ skyldes at omfanget av akkordarbeid er blitt utvidet, ca ½ skyldes høyere akkordsatser, mer eller mindre reelt betonte produksjonspremier o. l. Resten må tilskrives personlige tillegg og andre tillegg av spesiell karakter, mens øking i overtidsarbeidet spiller en forsvinnende rolle (mindre enn 1 øre).

Den øking som henger sammen med akkordarbeidet, kan i en viss utstrekning henge sammen med økt innsats fra arbeiderne, som i så fall har vært i stand til å skaffe seg kompensasjon gjennom sin arbeidsytelse. N.A.F. kan imidlertid heller ikke se bort fra denne inntektsøking ved dette oppgjør, fordi det er på det rene at akkordtempoet ofte er lavt og akkordsatsene fastsatt på et lite reelt grunnlag. Dertil kommer at når man skal vurdere lønnsnivået ut fra en samfunnsøkonomisk vurdering, er det nødvendig å ta i betraktning den samlede inntektsøking uansett hva den skyldes.

Til den overfor refererte uttalelse fra Statistisk Sentralbyrå i forbindelse med Byråets oppstilling over tariffbestemt lønnsøking og lønns-

glidning innen en del industrigrupper 1. kvartal 1950—1. kvartal 1951 uttaler N.A.F.:

Papirindustriens produksjonspremieordninger er stort sett gjennomført som stedlige avtaler som ikke er tariff-festet og med 3 måneders oppsigelse.

Det er riktig at en mindre del av lønnsglidningen for perioden 1. kvartal 1950 til 1951 skyldes gjennomføring av og endring i premieordninger ved en rekke bedrifter. Mens produksjonspremien veiet med 4.5 øre i papirindustriens lønnsnivå for hele året 1950, veiet den i 4. kvartal 1950 med 8.2 øre og i 1. kvartal 1951 med 8.6 øre.

På grunnlag av den diskusjon som under saksbehandlingen har vært ført omkring papirindustriens premieordninger, har P.A.F. anført at der i den del av lønnsglidningen som skyldes premieordningene, i det alt vesentlige ligger en reell lønnsforbedring i perioden uten at man generelt kan si at der til denne har vært knyttet krav til arbeiderne om økt arbeidsinnsats i samme periode.

P.A.F. har for så vidt henvist til at der i perioden ikke kan sees å ha funnet sted noen nevneverdig produksjonsøkning. Der henvises til den oppstilling over eksportmengden i 1950 og 1951 som er inntatt i kjennelsen for sak nr. 207. Videre henvises til de i St.meld. nr. 93 s. 17 og 18, inntatte produksjonstall for 1950 og 1951.

Arbeidernes faglige Landsorganisasjon innrømmer at det for papirindustriens arbeidere har vært en del lønnsøkning utenom de som har skjedd gjennom tariffrevisjonene. Årsaken til dette er imidlertid den store utvidelse av moderniserings- og anleggsarbeid som har vært utført i de senere år. For dette arbeid har det vært nytt akkorder. Videre har det som følge av den høye konjunktur papirindustrien nå har, vært mulig å få utvidet produksjonspremieordningene og dertil gjennomført en del tilfeldige akkorder for produksjonsarbeiderne. Men akkordarbeid og produksjonspremieordningene er meget tilfeldige. Som følge derav er fortjenestenivået nokså ujamnt blant arbeiderne, og en hel del har ikke fått noen lønnsøkning utover det som er fastsatt i tariffavtalene.

Arbeiderantallet er i de senere år sterkt økt. Delvis skyldes denne øking utvidelsen av nyanlegg og moderniseringsarbeid, og denne utvidelse gir seg ganske sterke utslag i lønnsstatistikken.

I Penge- og Finansrådets uttalelse av 15. oktober 1951 er anført:

«Ved beregningen av det kompensasjonsbeløp som under disse forutsetninger skal ytes, må det videre tas hensyn til den gjennomsnittlige lønnsglidning man kan vente seg i tiden framover, idet den vil legge beslag på en del av den økte tilgang på varer og tjenester og dermed redusere de muligheter som er regnet med foran for realøkonomisk dekning av et kompensasjonstillegg.»

N.A.F. mener at den erfaring man har med hensyn til lønnsglidning i etterkrigsårene er av den art at man må regne med lønnsglidning også i tiden framover. Lønnsnemnda må ta lønnsglidningen i betraktning både av denne grunn og fordi den lønnsglidningen som allerede har funnet sted, har medført en øking i arbeidernes gjennomsnittsfortjeneste utover de tariffmessige tillegg som er gitt.

A.F.L. framholder at Penge- og Finansrådet bare har behandlet lønnsglidning en eventuelt kan vente seg i framtiden. A.F.L. mener at

en framtidig lønnsgradning er så usikker at den ikke kan tas med i et lønnsoppgjør nå som tar sikte på å kompensere den prisstigning som allerede har funnet sted.

4. Bevegelser i levekostnadsindeksen fram til 15. september 1951.

Som det framgår av tabellen side 160, var levekostnadsindeksen forholdsvis uforandret til og med året 1949. Denne oppgave bygger på den gamle indeksrekke med 1938 = 100 (forbruksgrunnlag 1927—28 for 135 arbeiderfamilier i byer og indeksfamilie på 4.46 personer med årlig gjennomsnittsinntekt ca. kr. 4 300.00 i 1927—28).

Fra og med januar 1950 bygger levekostnadsindeksen på det gjennomsnittsfbruk som ble konstatert ved husholdningsregnskapsundersøkelser i 1947—48, omfattende 452 arbeiderfamilier i byer og industristeder, gjennomsnittlig 3.61 personer pr. familie og gjennomsnittsinntekt kr. 8 131.92 pr. år. Denne nye indeks viser følgende tall: 1949 = 100.

1950.		1951.	
Januar	100.4	Januar	112.6
Februar	100.3	Februar	113.6
Mars	100.9	Mars	115.0
April	103.7	April	119.8
Mai	104.4	Mai	122.2
Juni	104.5	Juni	123.8
Juli	104.8	Juli	125.5
August	104.7	August	125.5
September	108.3	September	125.8
Oktober	108.9	Oktober	125.5
November	110.5		
Desember	111.6		

Også engros-prisindeksen var forholdsvis stabil i perioden sommeren 1945 fram til mars 1950. Prisstabiliteten i dette tidsrom skyldtes i første rekke myndighetenes prispolitikk.

Penge- og Finansrådet framholder i sin uttalelse av 15. oktober 1951, at i dette tidsrom fram til mars 1950 var det:

«både på kostnadssiden og etterspørselssiden sterke tendenser i retning av prisstigning, f. eks. prisoppgang på innførte varer og stigning i lønninger og andre inntekter».

Videre uttaler Penge- og Finansrådet i denne forbindelse:

«Presset på prisene fra etterspørselssiden ble motvirket ved maksimalpriser og andre former for prisregulering, mens de stigende kostnader i første rekke ble absorbert ved økte pristilskudd. Bl. a. førte forhøyelsene av produsentprisene i jordbruket og de stigende importpriser til en øking av pristilskuddene pr. enhet for en rekke av de subsidierte varer. Også de stigende tilførsler av enkelte subsidierte varer bidro til økingen i de samlede utbetalte pristilskudd.

Devalueringen i september 1949 ledet, som en måtte vente, til at prisene på innførte varer steg sterkt. Da tilgangen på en del subsidierte varer økte, ble også av den grunn de utbetalte beløp av subsidier etter hvert større. Skulle levekostnadsnivået fremdeles holdes, ville både subsidiene pr. vareenhet og de samlede utbetalte pristilskudd måtte stige betydelig. De økonomiske og administrative problemer som

subsidieordningen førte med seg, måtte da melde seg i enda større grad enn tidligere. Særlig viktig var det at en fortsatt opprettholdelse av det da gjeldende levekostnadsnivå ville ha stilt myndighetene overfor meget store finansieringsvansker. Men også ønskeligheten av mer rasjonelle prisrelasjoner mellom de ulike varer og tjenester, ønsket om å avskaffe enkelte rasjoneringsordninger og de administrative vansker i samband med enkelte av pristilskuddene, spilte en rolle for myndighetens beslutning om å skjære dem ned.

Nedskjæringen av pristilskuddene ble gjennomført i løpet av perioden april—august 1950. Prisutviklingen siden mars 1950 er imidlertid også et resultat av en rekke andre faktorer. Prisstigningen på importen som ble utløst av devalueringen, ble vesentlig forsterket som følge av den internasjonale utvikling i 2. halvår 1950.

Videre ble det gitt generelle lønnstillegg i oktober 1950 og april 1951. Disse lønnstillegg ble også fulgt av en oppgang i prisene på landbruksprodukter. Endelig ble omsetningsavgiften satt opp fra 6.25 til 10 pst. i april 1951.

Vesentlig som følge av de prishevende faktorer som er nevnt ovenfor, lå levekostnadsindeksen og engrosprisindeksen i gjennomsnitt for 1. halvår 1951 henholdsvis 18 og 35 pst. høyere enn de tilsvarende gjennomsnitt for 1949. Regner vi fra gjennomsnittet for 1949 til juni 1951, finner vi en stigning i de to indekser på henholdsvis 24 og 44 pst. I løpet av de siste måneder er prisstigningen stoppet opp. Engrosprisindeksen lå på om lag samme nivå i september som i juni, mens levekostnadsindeksen steg med vel 1 pst. fra juni til juli, og var uendret fra juli til august. Dette skyldes til dels sesongmessige faktorer.»

Som det framgår av foranstående steg levekostnadsindeksen fra 15. mars til 15. september 1951 fra 115.0 til 125.8 poeng = 10.8 poeng.

5. «Etterglidning.»

Arbeidernes faglige Landsorganisasjon har pekt på det realøkonomiske tap som lønnstakerne har lidd ved at lønningene har ligget etter den sterke prisstigning i de siste år. («Etterglidning.») For perioden 15. mars 1950 til 15. september 1951 (1½ år) har enberegnet det samlede tap ved etterglidning av lønningene til:

15. mars—15. september 1950 ca. kr. 195.00.

15. september 1950—15. mars 1951 kr. 135.00.

15. mars 1951—15. september 1951 kr. 310.00.

alt beregnet pr. voksen arbeider i industrien.

I alt for disse 1½ år kr. 640.00 pr. arbeider.

Norsk Arbeidsgiverforening peker på at de beregninger Arbeidernes faglige Landsorganisasjon har foretatt i anledning av etterglidningen, ikke tar hensyn til den faktiske fortjenestestigning, men bare til 18- og 17-øres tilleggene.

Legger man 1. kvartal 1950 til grunn var prisstigningen etter Statistisk Sentralbyrås levekostnadsindeks 3.65 pst. til 2. kvartal 1950, 5.37 pst. til 3. kvartal 1950, 9.75 pst. til 4. kvartal 1950, 13.13 pst. til 1. kvartal 1951, 21.29 pst. til 2. kvartal 1951 og 24.98 pst. til 3. kvartal 1951. Med utgangspunkt i Statistisk Sentralbyrås oppgaver over gjennomsnittslønnen for industriarbeidere i 1. kvartal 1950 (310 øre pr. time), skulle gjennomsnittsfortjenesten pr. kvartal, hvis prisstigningen fra kvartal til kvartal helt ut skulle ha vært dekket, være følgende:

	Kvartalsfortjeneste som ville dekke prisstigningen:	Faktisk gjennom- snittsfortjeneste i kvartalet:
2. kvartal 1950	1 847.59	1 874.50
3. « «	1 878.24	1 857.25
4. « «	1 956.32	1 983.75
1. « 1951	2 016.53	2 001.00
2. « «	2 162.00	2 156.25
3. « «	2 227.78	2 172.35
2. kv.1950—3. kv. 1951 ...	12 088.46	12 045.10

Alt i alt ville altså for disse 6 kvartaler kr. 12 088.46 helt ut ha svart til prisutviklingen. Den faktiske gjennomsnittsfortjeneste i de 6 kvartaler har vært kr. 12 045.10 eller praktisk talt det samme beløp som gir full dekning for prisstigningen.

Det er ovenfor regnet med 575 arbeidstimer pr. kvartal, svarende til 2 300 pr. år.

6. Forhøyelsen av omsetningsavgiften pr. 9. april 1951.

I Prisdirektoratets beregning av 29. oktober 1951, side 14, heter det bl. a.:

«Som en ser, steg levekostnadsindeksen 10.8 poeng fra mars 1951 til september 1951. Av denne stigning skyldes 3.6 poeng den øyeblikkelige virkning av forhøyelsen av omsetningsavgiften i april. I og med at omsetningsavgiften er proporsjonal med prisen, vil dessuten avgiftsforhøyelse føre til at endringer i prisene trekker med seg et større tillegg for omsetningsavgift enn tidligere. Fra mars til september i år bevirker dette forhold en indeksstigning på 0.2 poeng. Totalvirkningen av avgiftsforhøyelsen blir således 3.8 poeng.»

Norsk Arbeidsgiverforening er av den oppfatning at Lønnsnemnda, uansett hvordan den ellers vurderer spørsmålet om et lønnstillegg nå, iallfall må se bort fra den prisstigning som skyldes omsetningsavgiftens forhøyelse fra april måned 1951.

Det er helt på det rene at omsetningsavgiften ble forhøyet for å dekke de økte forsvars- og beredskapsutgifter som man i Stortinget ikke fant noen annen dekningsmåte for. De økte forsvars- og beredskapsutgifter som den alvorlige internasjonale situasjon har pålagt vårt land, må ingen søke veltet over på andre ved å kreve lønnskompensasjon for den prisstigning som omsetningsavgiftens forhøyelse har medført. I anledning av nedenstående uttalelse fra Arbeidernes faglige Landsorganisasjon om de uttalelser som kom fra daværende statsminister Gerhardsen og daværende formann i Stortingets finanskomité, Bratteli, under trontale- og finansdebatten i april 1951, peker Norsk Arbeidsgiverforening på at deres uttalelser bare gjaldt spørsmålet om hvorvidt Stortinget ved sin beslutning om forhøyelse av omsetningsavgiften, skulle sørge for at denne ikke slo ut i prisindeksen. Arbeidsgiverforeningen henviser på sin side til daværende finansminister Meisdalshagens uttalelse under trontale- og finansdebatten, hvor Finansministeren bl. a. pekte på at de som omfattes av skatteklasse 1, 2 og 3 endog ville tjene på de økte beredskapsutgifter hvis det skulle gis automatisk kompensasjon i lønningene og (for jordbrukets vedkommende) i prisene for omsetningsavgiften. Det framgår av hele

begrunnelsen for forhøyelsen av omsetningsavgiften at man må se den regulering av prisene som forhøyelsen har medført på en helt annen måte enn de prisbevegelser som har vært følgen av tidligere reguleringer av omsetningsavgiften.

Arbeidernes faglige Landsorganisasjon peker på at den midlertidige omsetningsavgift som ble innført i 1935 og på at den fordyrelsen av varene som dette medførte, med én gang gikk inn i beregningsgrunnlaget for levekostnadsindeksen. Det har ved tidligere tariffrevisjoner og indeksreguleringer aldri vært tale om at partene skulle se bort fra den prisstigning som skyldtes omsetningsavgiften. I 1947 ble avgiften satt ned fra 10 pst. til 6.25 pst. for å hindre en automatisk oppregulering av lønningene i samsvar med daværende helautomatiske indeksavtale.

A.F.L. kan ikke akseptere at det opereres med to eller flere kategorier av indekstigninger, noen som det kan kreves kompensasjon for og noen som skal holdes utenfor indeksoppgjør. Den kan ikke godta at forhøyelsen av omsetningsavgiften i 1951 trekkes fra for å begrense lønnsøking. Det vises til at nedsettelse av omsetningsavgiften i 1947 ble gjennomført for å hindre indeksregulering.

A.F.L. mener at det avgjørende må være at de realøkonomiske forhold i dag betinger full dekning også for den prisstigning som skyldes forhøyelse av omsetningsavgiften. Den viser for øvrig til de uttalelser som nåværende finansminister T. Bratteli og forhenværende statsminister E. Gerhardsen ga i Stortinget den 11. april d. å., hvor det klart ble gitt uttrykk for at omsetningsavgiften ikke skulle holdes utenfor levekostnadsindeksen.

Penge- og Finansrådets uttalelse angående omsetningsavgiften, se nedenfor — V.

7. Bevegelsen i reallønnen fram til 15. september 1951.

Arbeidernes faglige Landsorganisasjon har foretatt en beregning av reallønnsutviklingen fra 2. kvartal 1949 og fram til 3. kvartal 1951 og anfører:

Lønnsstatistikken går ikke lenger enn til 2. kvartal 1951. Vanligvis er det liten endring i lønnstallene fra 2. kvartal til 3. kvartal, og en har derfor forutsatt at gjennomsnittsførtjenesten i 3. kvartal er som for 2. kvartal. En har for gruppen fast normallønn satt timelønnen opp med 3 øre da bare 14 øre av 17-øres tillegget er regnet med i 2. kvartal. Med «bevegelige fortjenester» menes fortjenester som er påvirket av ulike former for akkordarbeid, produksjonspremieordninger o. a. Med «fast normallønn» menes lønn til dem som ikke har høve til å tjene noe utover de tarifferte time- eller ukelønninger.

Beregningen viser:

Reallønn i industrien i 3. kvartal 1951 når 2. kvartal 1949 = 100.

	Bevegelige fortjenester.		Fast normallønn.
	Menn	Kvinner	Menn
Lønnsstigning i prosent	21	27	14
Prisstigning i prosent	26	26	26
Reallønn før skatt	96	101	90
Reallønn etter skatt	92	96	88

Skal en kunne beregne reallønnen må en også ta omsyn til det som går til fradrag i skatt. Det gir ikke et riktig reallønnstall å dividere lønnsstigningen med prisstigningen når levekostnadsindeksen ikke inkluderer inntektsskatten. Hvis det oppnåes et dyrtidstillegg som svarer til full kompensasjon, gir det en inntektsøkning som akkurat er nok til å opprettholde den levestandard som eksisterende før prisstigningen. Blir denne inntektsøkning senere redusert ved beskatning, betyr det reelt sett at lønnstakerne har fått for lite til å opprettholde sine levestandard.

For ytterligere å belyse levestandarden i dag har en gjort en utregning om reallønnen slik den er i 3. kvartal 1951 i forhold til 3. kvartal 1939. Resultatet er:

3. kvartal 1939—3. kvartal 1951.

Industri og håndverk samt entreprenørvirksomhet, voksne arbeidere. 1939 = 100.

Bevegelige fortjenester.

	Industri.		Håndverk- og entreprenørvirksomhet.	
	Menn	Kvinner	Fagarb.	Voksne menn
Reallønn før skatt	113	132	98	114
Reallønn etter skatt	100	114	87	100

Et veiet gjennomsnitt for voksne arbeidere i industrien — kvinner og menn — gir en reallønn etter skatt fratrukket — 102 i 3. kvartal 1951 når 3. kvartal 1939 settes = 100.

Over lønns- og prisutviklingen i andre land gir A.F.L. denne oversikt:

I *Sverige* har lønnsnivået i industrien steget med 20—25 pst. i løpet av det siste år. Levekostnadsindeksen viser i det samme tidsrom en stigning på 19—20 pst. Medregnet skatteøkninger anslåes den samlede indeksstigning til 23—24 pst.

I *Danmark* har lønnsstigningen fra 2. kvartal 1949—3. kvartal 1951 vært for faglærte og ufaglærte menn og kvinner 19—20 pst. Den danske indeks (inklusive skatter) steg i samme periode med 19 pst.

Om lønnsbevegelsen i øvrige land viser A.F.L. til den siste kvartalsrapport fra De Forente Nasjoners økonomiske kommisjon for Europa. Av rapporten kan en trekke den konklusjon at Norge er det land, unntatt Sveits, hvor lønningene i det siste år i forhold til prisstigningen er økt minst. Det betyr etter A.F.L.s oppfatning, at det har vært mindre stigning i det norske kostnadsnivå for så vidt angår lønningene, enn i andre land som vi kan sammenlikne oss med og som har stor betydning for landets internasjonale samhandel.

Norsk Arbeidsgiverforening viser til den oversikt som er gitt foran. Av denne fremgår at bevegelsen i reallønnen for voksne menn og kvinner siden 1938 har vært følgende:

	Menn:	Kvinner:
Fra 1938 til første halvår 1945	21 % nedgang	16 % nedgang
Fra 1938 til 1947	6 % stign.	16 % stign.
» » » 1948	13 % »	25 % »
» » » 1949	18 % »	32 % »
» » » 1950	18 % »	35 % »
» » » 1951, 1. kv.	15 % »	36 % »
» » » » 2. »	15 % »	38 % »
» » » » 3. » 1)	14 % »	36 % »

1) Etter N.A.F.s beregnede tall for gjennomsnittsførtjenesten i 3. kv. 1951.

Det fremgår herav at reallønnen som hadde sunket under krigen, senere er steget jevnt inntil 1949 og 1950. Fra 1950 — 3. kvartal 1951 er reallønnen for voksne menn sunket med 4 poeng = ca. 3½ pst., mens den for voksne kvinner har steget 1 poeng.

I denne forbindelse peker Norsk Arbeidsgiverforening på at selv om det er skjedd en viss nedgang i reallønnen i løpet av 1951, ligger nivået fremdeles betydelig høyere enn ved krigens slutt og de nærmest etterfølgende år. Fra første halvår 1945 til 3. kvartal 1951 er således reallønnen for menn steget med 44 pst. og for kvinner 64 pst. Arbeidsgiverforeningen peker på at man må se den beskjedne reallønnsenkning som har funnet sted i 1951 sammenlignet med 1949 og 1950 i sammenheng med den overordentlig sterke stigning i perioden 1945/1950. Man må også være oppmerksom på at den nedgang i reallønnen som har funnet sted for voksne menn fra 1950 til 3. kvartal 1951, temmelig nøyaktig svarer til den prisstigning som er en følge av forhøyelsen av omsetningsavgiften fra april måned 1951.

Arbeidsgiverforeningen peker også på at reallønnsutviklingen har vært noe forskjellig for de forskjellige familietyper. Tar man utgangspunktet i 1949, var reallønnsnedgangen til 3. kvartal 1951 3 poeng for mann og kone, 4 poeng for familier med 1 barn og 5 poeng for familier med 2 barn. Den gjennomsnittlige familiestørrelse for alle lønnsstakere i industrien er etter opgaver som Statistisk Sentralbyrå fremla under oktober-forhandlingene 1950 2.1 personer, altså nærmest svarende til ektepar uten barn.

Ovenstående beregninger over reallønnen er basert på Statistisk Sentralbyrås indeks for levekostnadene som etter Byråets beregnede tall ligger 99.7 pst. over gjennomsnittet for 1938. Når Arbeidernes faglige Landsorganisasjon kommer til et annet resultat, skyldes det delvis at Landsorganisasjonen har beregnet stigningen i levekostnadene på en annen måte en Statistisk Sentralbyrå.

Arbeidernes faglige Landsorganisasjon har i sin reallønnsberegning videre regnet med de direkte skatter. Arbeidsgiverforeningen vil i den anledning peke på at det så vidt vites bare er i Danmark at levekostnadsindeksen inkluderer direkte skatter. Skal man regne med de direkte skatter på utgiftssiden, må man også forsøke å anslå de goder som lønsmottakerne ved offentlige tiltak har nydt godt av som følge av de skatter som betales (f. eks. barnetrygd, andre sosiale trygdeordninger og sosial velferd, sosiale tiltak f. eks. på skolevesenets område, husleiestønader m. m.), — og det lar seg ikke gjøre. Det riktige er derfor etter Arbeidsgiverforeningens oppfatning å holde de direkte skatter utenfor. Arbeidsgiverforeningen har imidlertid for en familie

på mann, kone og 2 barn i Oslo, beregnet at stigningen i de direkte skatter fra 1938—1951 er sterkere enn prisstigningen for øvrig, slik at merstigningen i tilfelle ville influere på reallønnsoversikten med 5 poeng.

På samme måte influerer de direkte skatter på reallønnsutviklingen 1949/51 med ca. 1 poeng. Disse beregninger som støtter seg til oppgaver fra Oslo ligningsvesen over den faktiske skatt, viser at de direkte skatter ikke har tilnærmedelsesvis så stor innflytelse på den disponible inntekt som A.F.L.s tabell foran gir uttrykk for.

Norsk Arbeidsgiverforening er stort sett enig i de opplysninger om fortjenesteutviklingen i Danmark og Sverige som Arbeidernes faglige Landsorganisasjon gir. Mens den gjennomsnittlige timefortjeneste for voksne menn i Danmark steg med 19 pst. fra 1949 — 3. kvartal 1951, og i Sverige med ca. 24 pst., så steg den i Norge med 21 pst. For voksne kvinner steg gjennomsnittsfortjenesten i samme tidsrom i Danmark med 20 pst., i Sverige med ca. 23 pst. og i Norge med 29 pst. Den veiede gjennomsnittsstigning for kvinner og menn var praktisk talt den samme i de tre land. Det bemerkes at denne stigning for alle tre lands vedkommende inkluderer lønnsglidningen. Dette gjelder også A.F.L.s tall angående fortjenesteutvikling.

Statistisk Sentralbyrå har i «Økonomisk Utsyn over året 1950», s. 142, følgende uttalelse over bevegelsen i den disponible inntekt når skatter er fratrukket:

«Fra 1939 til utgangen av 1950 økte den disponible inntekt med mindre enn 75 pst. for noe over 20 pst. av alle lønnstakere. Denne gruppen omfatter en stor del av funksjonærene i alle næringsgrupper og atskillige arbeidere særlig i transport- og byggevirksomhet, men bare en liten del av arbeiderne i industrien. I løpet av samme tidsrom økte levekostnadsindeksen (den nye indeksen regnet tilbake) med om lag 72 pst. Det er derfor sannsynlig at de fleste lønnstakere innen denne gruppen hadde mindre realinntekt enn ved utgangen av 1950 enn i 1939.

Rundt 50 pst. av alle lønnstakere hadde en disponibel inntekt ved utgangen av 1950 som var mellom 75 og 125 pst. høyere enn i 1939. Denne gruppen omfatter den langt større del av industriarbeiderne og også storparten av lønnstakerne i transport- og anleggsvirksomhet og i forskjellig immateriell virksomhet. De fleste lønnstakere innen denne gruppen hadde mindre realinntekt ved utgangen av 1950 enn i 1939.

Videre var den disponible inntekt for om lag 20 pst. av alle lønnstakere mellom 125 og 200 pst. større ved utgangen av 1950 enn i 1939. Herunder kommer størstedelen av sjøfolkene, arbeidere i husarbeid og rengjøring, en mindre del av arbeiderne i industri- og anleggsvirksomhet og en liten del av arbeiderne i jordbruk og skogbruk.

Endelig hadde om lag 10 pst. av lønnstakerne en disponibel inntekt ved utgangen av 1950 som var mellom 200 og 300 pst. høyere enn i 1939. I denne gruppen faller hovedmassen av jordbruks- og skogsarbeiderne og en mindre del av sjøfolkene.»

IV.

Norges økonomiske utvikling fra 1949 til 1951.

Partene er enige om at det totalt sett har vært en jevn bedring i landets økonomiske stilling fra 1949.

For 1949 uttaler Statistisk Sentralbyrå i «Økonomisk Utsyn» over året 1949:

Side 116:

«Om en i få ord skal karakterisere året som gikk, kan en trygt slå fast at 1949 realøkonomisk sett har vært et nytt godt år for Norge, sikkert det beste etterkrigsår. Det har igjen vært et år med arbeid for alle, og bortsett fra boligvanskene lever store deler av folket bedre enn noen gang før. Kapitalutstyret blir bygd ut i hurtig tempo, og grunnlaget legges for fortsatt framgang. Men vi skal ikke glemme at mye av framgangen hittil er nådd ved utenlandsk hjelp.»

For 1950 uttaler Statistisk Sentralbyrå i «Økonomisk Utsyn» over året 1950:

Side 142:

«I de fleste næringer var produksjonen i 1950 større enn i noe tidligere år, og den samlede produksjon av varer og tjenester steg etter Handelsdepartementets beregninger med om lag 5 pst. fra året før. Dette gode resultat må ses på bakgrunn av bl. a. naturforholdene, befolkningsutviklingen, veksten i kapitalutstyret, råvaretilførslene og avsetningsforholdene.»

Side 143:

«Kapitalutstyret var allerede ved inngangen til 1950 stort sett gjenreist etter tapene og slitasjen under krigen, og på enkelte områder var kapasiteten større enn i 1939. Således var handelsflåten større, utstyret av maskiner til jordbruket var økt betraktelig og den utbygde vannkraft lå langt over førkrignivået. Utbyggingen fortsatte i 1950. Ved utgangen av 1950 var handelsflåten en god del større, og vel også mer moderne enn i 1939. En rekke nye og til dels store industrianlegg kom i drift i løpet av året. Også for industrien kan vi nå regne med at produksjonsutstyret stort sett er bedre enn før krigen. Derimot er kapitalutstyret i landtransporten, særlig bilparken, fremdeles dårligere enn i 1939.»

Side 147:

«I forrige «Økonomiske Utsyn» ble året 1949 karakterisert som et godt år, sikkert det beste etterkrigsår realøkonomisk sett. Året 1950 fortjener den samme karakteristikk. Realøkonomisk har nok dette året vært enda bedre enn 1949. Også i 1950 var alle hender i arbeid og levestandarden steg merkbart. Kapitalutstyret ble bygd ut like hurtig som året før og betydelig hurtigere enn normalt før krigen. Men bildet har også mørke sider. Alt ved inngangen til 1950 var det klart at underskottet på betalingsbalansen måtte bringes ned på kort tid, og at dette ville gjøre det nødvendig både å øke produksjonen og å omstille produksjonsfaktorene til fordel for vår utenriksøkonomi. I året som gikk ble det gjort framskritt i denne retning. Underskottet på betalingsbalansen ble brakt ned fra 1 270 mill. kr. i 1949 til 940 mill. kr. i 1950, dessuten ser det ut til at underskottet har vært betydelig mindre i annet halvår enn i første. Men ennå er det et godt stykke igjen før underskottet er brakt ut av verden, og det må kan hende gjøres i løpet av et par års tid. Dette omstillingsproblemet er blitt alvorligere som følge av de økte beredskapsutgifter.»

Iste halvår 1951:

Noen samlet vurdering av første halvår 1951 foreligger ennå ikke. Av Stortingsmelding nr. 93 (1951) «Halvårsmelding om gjennomføringen av nasjonalbudsjettet 1951» har Lønnsnemnda gjort dette utdrag:

Nasjonalproduktet.

I nasjonalbudsjettet for 1951 var det regnet med mengdemessig stigning i nasjonalproduktet på 2—2½ pst., men stigningen har vært sterkere. Industriproduksjonen kan nå antas å øke med 5—6 pst. mot budsjettet 3—4 pst. Skipsfarten viser stor øking. Ilandbrakt fiskekvantum var større enn det som noen gang er oppnådd tidligere. Jordbruksproduksjonen har imidlertid vist en viss svikt, så vel for husdyrproduksjonen som for planteproduksjonen. For de øvrige sektorer er produksjonsutviklingen omtrent som ventet.

Syssetningen.

I løpet av det siste året har den leide arbeidskraften i industrien økt med 12 300 personer, 7 600 menn og 4 700 kvinner. I det foregående år 30. juni 1949—30. juni 1950 var økingen 8 600.

I nasjonalbudsjettet for 1951 var det forutsatt en øking i industriens syssetning fra sommeren 1950 til sommeren 1951 på nærmere 6 000 personer.

Vareeksporten.

Den pris- og volummessige utvikling illustreres av Statistisk Sentralbyrås indekser for vareeksporten:

Pris- og volumindeks (ekskl. skip)
(1949 = 100)

	Volum- indeks	Pris- indeks
1. halvår 1950	124.5	99
1. halvår 1951	131	134

I nasjonalbudsjettet for 1951 ble det regnet med en vareeksport (ekskl. skip) for hele året på 3 110 mill. kroner. Budsjettet var basert på prisene de siste månedene av 1950 hvilket tilsvarte en gjennomsnittlig prisstigning på 8 pst. fra 1950 til 1951. Volumøkingen var anslått til 3 pst. den faktiske volumøking i første halvår 1951 har vært større enn dette. Men den største del av den økte eksportverdi skyldes likevel prisstigningen, idet indeksen i første halvår lå hele 28 pst. høyere enn i 1950.

Vareimporten (ekskl. skip).

I første halvår 1951 lå importen mengdemessig om lag 10 pst. høyere enn første halvår 1950. Anslagsvis kan en si at av den verdimeslige øking på 550 mill. kroner skyldes om lag ⅓ volumøking og ⅔ prisstigning.

Skipsfarten.

Fraktmarkedet var høsten 1951 preget av tonnasjeknapphet og stigende frakt-rater. Regnet pr. bruttotonn har nettofraktene økt med omkring 55 pst. sammenlignet med første halvår 1950. Imidlertid har også importprisene steget betydelig i samme periode slik at nettofraktene pr. bruttotonn sett i relasjon til importprisene er steget med omkring 30 pst. Sammenlignet med 1938 har likevel fortsatt nettofraktene pr. tonn steget mindre enn importprisene.

Betalingsbalansen.

Etter de regnskapstall som foreligger for første halvår 1951 utgjorde underskuddet på driftsbalansen overfor utlandet 90 mill. kroner mot et underskudd på 685 mill. kroner i første halvår 1950. I nasjonalbudsjettet 1951 var budsjettert med et underskudd på 830 mill. kroner. Det har vært mulig å øke importen meget betydelig samtidig med at en har hatt en sterk reduksjon av underskuddet på driftsbalansen overfor utlandet. (Om driftsbalansen i de 3 første kvartaler 1951, se nedenfor.)

Det er særlig to forhold som har betydning for denne utvikling. For det første har volumet av landets eksport av varer og tjenester (bl. a. skipsfarten) steget sterkere fra første halvår i fjor til i år enn økingen i volumet av importen. Derneft kommer den utvikling en har hatt i bytteforholdet overfor utlandet.

Varetilgangen.

Den samlede innenlandske tilgang mengdemessig sett av varer og tjenester var i første halvår omtrent som forutsatt i budsjettet, idet den var på nivå med tilgangen i første halvår i fjor eller muligens ubetydelig større.

Kjøpeevnen av lønnstakernes disponible inntekter.

Levekostnadsindeksen steg med 15 pst. fra første halvår 1950 til første halvår 1951. De lønns-økinger som har vært foretatt i samme tidsrom, har neppe fullt kompensert dette. I denne sammenheng har det stor betydning at prisstigningen har foregått kontinuerlig, mens lønns-økningen er kommet sprangvis.

Ser en utviklingen fra høsten 1950 til halvårsskiftet 1951 under ett, har en alminnelig lønnstaker fått generelle lønnstillegg på $18 + 17 = 35$ øre pr. time eller ca. 10 pst. Spesielle tariffrevisjoner, økt akkordfortjeneste og annen lønnsglidning har utvilsomt medført en viss øking i tillegg til dette. Samtidig er sysselsettingen økt slik at lønnsinntektene også av den grunn er større. Det har videre vært av betydning at de direkte skattene utgjør en mindre del av brutto-lønningen. Antakelig kan det regnes med at en alminnelig lønns-mottaker umiddelbart etter lønns-tilleggene i vår (1951) stort sett har hatt uforandret kjøpeevne sammenlignet med året før. Det kan ha stilt seg noe forskjellig alt etter inntektsnivået og sammensettingen av utgiftsbudsjettet hos vedkommende lønnstaker. Men det er av vesentlig betydning at det har

pågått en vedvarende prisstigning uten en samtidig lønns-øking. Første kvartal (1951) var således siste halvpart av en avtaleperiode med stigende priser uten lønnsregulering, og i tiden etter 15. mars (1951) har det antakelig heller ikke funnet sted noen lønns-øking parallelt med prisstigningen. Lønns-økinger utenom tariffrevisjoner har en foreløpig ikke oppgaver over, men det er liten grunn til å anta at den har et slikt omfang at hovedinntrykket skulle bli et annet.

Videre synes det i den siste del av halvåret (1951) på visse områder å ha gjort seg gjeldende forventninger om prisfall. Derved er innkjøpene blitt utsatt i påvente av dette. Det er imidlertid vanskelig å vurdere hvor store virkninger på etterspørselen slike forventninger kan ha hatt.

(Den inntekts-reduksjon og nedgang i kjøpeevnen som de høyere priser på vareimporten innebærer, svarer til ca. 750 mill. kroner (19 pst. av 4 000 mill. kroner som var verdien av vareimporten) eller noe mer enn merinntektene ved eksporten.)

Inntektsfordelingen.

En mangler grunnlag for å si noe bestemt om total-virkningen (av utviklingen i priser og lønninger) på fordelingen av de disponible inntektene og på kjøpekraften av dem. Det synes imidlertid tydelig at bedriftsinntektene har økt i betydelige sektorer av næringslivet.

Statens inntekter.

Statsregnskapets større inntektsposter utgjorde i første halvår (1951) vel 1 300 mill. kroner mot vel 1 100 mill. kroner i tilsvarende tidsrom i 1950 og 1 000 mill. kroner i 1949. Av økingen på 210 mill. kroner sammenlignet med forrige år, faller 90 mill. kroner på ordinær skatt på formue og inntekt, 77 mill. kroner på omsetningsavgifter og 35 mill. kroner på sjokolade- og sukkervareavgiften. Avgiften på alkohol og tobakk viser nedgang på i alt ca. 10 mill. kroner.

Forsvarsutgifter.

Som ventet steg bruken av varer og tjenester til forsvarsmessige formål meget sterkt fra første halvår av 1950 til første halvår 1951, i alt med ca. 130 mill. kroner. Tilgangen av varer og tjenester til sivile formål var derfor sannsynligvis noe mindre enn i den tilsvarende periode i fjor.

I forsvaret er økingen i sysselsettingen større enn etter det opprinnelige budsjettet.

Konsummarkedet.

Utviklingen vil naturlig måtte få konsekvenser for konsummarkedet, særlig tatt i betraktning at lønnstakerne utgjør en meget betydelig del av konsumentene.

Tilbudet av varer og tjenester til konsum var i 1. halvdel i år (1951) mer i samsvar med kjøpernes etterspørsel enn tidligere, og i kjøpe-

presset i sin alminnelighet mindre. Utviklingen har imidlertid ikke vært ensartet. Mens det på visse områder nærmest har vært avsetningsvansker, har kjøpepresset overfor enkelte mer luksusbetonte goder sannsynligvis vært like sterkt som før.

Et annet trekk som i noen grad preger utviklingen er at kjøperne i større grad enn før etterspør varer fra de lavere prisklasser, eller går over til andre og billigere goder som kan dekke omtrent samme behov. Typisk for det sistnevnte forhold er at konsumet av smør er gått ned, mens margarinkonsumet er steget.

En har ennå ikke full oversikt over hele konsumet for 1. halvår 1951. For den del en har statistikk for, fant det sted en verdimessig øking på 13 pst., men målt i faste priser gikk konsumet for disse varer ned med vel 4 pst.

Den utvikling som er skissert ovenfor har ført til at lagrene av konsumvarer er økt. Dette gjelder bl. a. for en rekke matvarer, for skotøy og tekstiler. Lagrene av tekstiler er imidlertid fortsatt relativt små. De er ennå ikke kommet opp på førkrigsnivået.

Norsk Arbeidsgiverforening bemerker at den på flere punkter er uenig i de vurderinger av situasjonen som Regjeringen har gjort gjeldende i Stortingsmelding nr. 93.

Driftsbalanse de 3 første kvartaler 1951.

Nedenfor er gjengitt Statistisk Sentralbyrås oversikt over Norges driftsbalanse overfor utlandet i de 3 første kvartalene 1951:

Byrået har foretatt en oppstilling av driftsbalansen overfor utlandet i tidsrommet 1. januar—30. september 1951. Resultatet er stilt opp i tabell 1 sammen med tilsvarende tall for 1. januar—30. september 1950. En del av tallene er anslått.

Tabell 1. Driftsbalansen overfor utlandet. Mill. kr.

	1. jan.—30.sept. 1950	1. jan.—30. sept. 1951
<i>Løpende inntekter:</i>		
Vareutførsel uten skip, fob.	1 918	2 853
Utførsel av skip	83	268
Hvalolje levert direkte fra feltet	120	143
Netto fraktinntekter ¹⁾	800	1 435
Tilsammen	2 921	4 699
<i>Løpende utgifter:</i>		
Vareinnførsel uten skip, cif.	2 938	3 882
Innførsel av skip	666	641
Hvalfangstens utgifter	32	38
Andre utgifter/inntekter netto ²⁾	30	88
Tilsammen	3 666	4 649
Overskott på driftsbalansen	÷ 745	+ 50

¹⁾ Tallet bygger på Norges Banks valutastatistikk, mens de årlige driftsbalanser bygger på Byråets skipsfartsstatistikk.

²⁾ Eksklusiv ytelser under Det europeiske gjenreisningsprogram.

Mens vi hadde et underskott på 745 mill. kroner i de tre første kvartalene 1950, har vi fått et overskott på 50 mill. kroner i det tilsvarende tidsrom i år. Hvordan endringen er kommet fram, sees av tabell 2.

Tabell 2. Endringene i driftsbalansen fra de tre første kvartalene 1950 til de tre første kvartaler 1951.

	Mill. kroner	
1. Øking i vareutførselen uten skip, cif.	958 ¹⁾	
2. Øking i vareinnførselen uten skip, fob.	944	
3. Nedgang i vareinnførselsoverskottet uten skip (1 ÷ 2)		14
4. Øking i utførselen av skip	185	
5. Nedgang i innførselen av skip	25	
6. Nedgang i innførselsoverskottet av skip (4 + 5)....		210
7. Øking i skipsfartens nettofraktinntekter		635
8. Øking i andre utgifter, netto		÷ 64
<hr/>		
9. Nedgang i underskottet på driftsbalansen (3 + 6 + 7 ÷ 8)		795
<hr/>		

1) Inkl. hvalolje levert direkte fra feltet.

I de tre første kvartaler av 1951 var bytteforholdet overfor utlandet i varehandelen uten skip om lag 10 pst. bedre enn i de tilsvarende kvartaler i fjor. Som følge av denne utvikling er vareinnførsels-overskottet uten skip gått noe ned i løpet av dette tidsrom, selv om vareinnførselen uten skip er økt sterkere mengdemessig sett enn vareutførselen uten skip.

Skipsfartens nettofraktinntekter viser en stigning på 635 mill. kroner eller nesten 80 pst. fra de tre første kvartaler i 1950 til det tilsvarende tidsrom i 1951. Også den sterke øking i utførselen av skip har bidratt til den store bedring i driftsbalansen i løpet av dette tidsrom. Sammenlagt har disse to poster betydd nesten like meget for økingen i våre eksportinntekter som stigningen i verdien av vareutførselen uten skip.

Som tidligere offentliggjort, var det et underskott på driftsbalansen overfor utlandet i første halvår 1951 på 90 mill. kroner. Årets 3. kvartal (1951) har altså vist et overskott på om lag 140 mill. kroner. Endringen fra første halvår 1951 til 3. kvartal 1951 må i første rekke sees i sammenheng med en øking i utførselen av skip og med den fortsatte oppgang i fraktinntektene.

V.

Hvilken vekt kan legges på landets økonomiske stilling i dag som grunnlag for den fremtidige økonomiske utvikling?

Uenigheten mellom partene gjelder — som foran nevnt — særlig vurderingen av hvilken vekt en skal legge på landets økonomiske situasjon i dag som grunnlag for den fremtidige økonomiske utvikling.

Statistisk Sentralbyrå uttaler i «Økonomisk Utsyn» for året 1949:

«Den tid nærmer seg da vi bare har våre egne ressurser å stole på, og spørsmålet blir da: Vil vi kunne klare å øke produksjonen og disponere om produksjonsmidlene hurtig nok til å balansere vår utenriksøkonomi i tide uten at balansen blir tvunget fram gjennom arbeidsløse eller sterke endringer i inntektsfordelingen?»

Penge- og Finansrådet har i sin uttalelse av 15. oktober 1951 inngående behandlet disse spørsmål og uttaler herom bl. a.:

«Som kjent er den tilgang av kapitalmidler utenfra som vi mottar under Marshall-hjelpen gått sterkt ned i 1950—51, og det økonomiske hjelpeprogram vil opphøre helt den 30. juni 1952. Nedgangen i tilgangen på gavemidler, lån og kreditter sammenliknet med 1949 vil i betydelig grad bli opphevet i 1951 av den betydelige bedring som har funnet sted i våre «terms of trade» og den uvanlige store etterspørsel som krigskonjunkturen har skapt for våre treforedlingsprodukter og skipsfartstjenester. En må imidlertid være merksam på at den sterke bedring i betalingsbalansen i 1951 for en vesentlig del skyldes priskonjunkturen og bare i forholdsvis mindre grad en volumøking av de varer og tjenester vi yter. Dette forhold gjør vår stilling meget sårbar i tilfelle av et sterkere konjunkturomslag og et mindre gunstig bytteforhold mellom import- og eksportvarer og tjenester.

Et annet moment som må tillegges betydelig vekt, er dette at det multilaterale betalingssystem som er kommet i stand via E.P.U., tillater oss å nytte det meget store betalingsoverskudd vi har hatt i pundvaluta i inneværende år, til dekning av våre underskudd overfor de andre deltakerland i Den europeiske betalingsunion. Den balanse, til dels overskudd, vi har hatt de siste måneder overfor E.P.U., skyldes således således praktisk talt i sin helhet at nettoinngangen av pund sterling har vært mer enn stor nok til å dekke våre samlede underskudd overfor de andre land. Skulle Storbritannia eller Belgias betalingsbalanse føre til at E.P.U. ikke lenger virker effektivt i sitt nåværende omfang, vil dette gjøre stillingen for oss meget vanskelig. I så fall kan det hende at selv om vi alt har overskudd overfor E.P.U.-landene, et overskudd som består av pund sterling, så vil dette overskudd ikke vært brukbart til dekning av det underskudd vi faktisk har overfor alle andre E.P.U.-land.»

«Hvis de gunstige konjunkturer for våre eksportnæringer skulle svikte, vil en lønnsøking være betenkelig av to grunner, først og fremst fordi forverringen i bytteforholdet overfor utlandet vil kunne medføre en reduksjon i tilgangen av importvarer, og dernest fordi et forholdsvis lavt kostnadsnivå vil være av stor betydning for våre eksportnæringer under konkurransen på verdensmarkedet. Dette resonnement hviler blant annet på forutsetningen om at det ikke vil være mulig å gjennomføre en lønnsreduksjon, dersom forholdene skulle tilsi en slik politikk.

I flere av eksportnæringene ligger prisene på produktene i dag så høyt at bedriftene kan tåle en ganske stor prisreduksjon, selv om det i oktober skulle bli gitt maksimal lønnskompensasjon. For disse bedriftene spiller omsynet til kostnadsnivået en mindre rolle forutsatt at det ikke skulle komme et sammenbrudd på fraktmarkedet og på våre eksportmarkeder. Enkelte eksportnæringer er imidlertid vanskeligere stilt. For disse vil en lønnsøking kunne bety, at de i tilfelle internasjonal prisnedgang senere vil bli slått ut på de utenlandske markeder. Så lenge vi fortsatt er stilt overfor det problem at vi må øke eksporten og skipsfartsinntektene ganske betydelig for i det lange løp å kunne oppnå balanse i vår utenrikshandel, er det derfor mye som taler for å holde kostnadsnivået nede. Enkelte av våre heimemarkedsnæringer som konkurrerer med import fra utlandet, står i en vanskelig stilling.

En rekke av disse har kunnet øke sin produksjon i etterkrigstiden i ly av importrestriksjonene, trass i at prisene deres ligger betydelig over de utenlandske konkurrenters. For slike næringer vil en lønnsøkning i høst, samtidig med at deres produkter kanskje stilles på friliste, kunne føre til driftsinnskrenkninger og omstillingsarbeidsløyse.»

Penge- og Finansrådets konklusjon.

Rådet understreker:

at forutsetningen for å gi kompensasjon for den prisstigning som har funnet sted siden lønnsoppgjøret i vår (1951), må være at en har realøkonomisk dekning for den nominelle inntektsstigning som en kompensasjon vil føre til.

Blant de betingelser som må oppfylles for at en slik realøkonomisk dekning skal være til stede slik at kompensasjonen kan gjennomføres uten økt kjøppepress, vil Rådet nevne disse:

- a) At vi gjennom 1952 kan regne med uforandret eller ikke vesentlig forverret bytteforhold i vår utenriksøkonomi.
- b) At det multilaterale betalingssystem vi har fått via E.P.U. vil kunne fortsette utover 30. juni 1952, således at vi fortsatt kan nytte betalingsoverskudd på enkelte land til dekning av underskudd overfor andre.
- c) At forsvarsbelastningen ikke blir større enn det laveste alternativ som Rådet har regnet med i framstillingen foran — 700 mill. kroner i 1952) — og at produksjonsøkningen blir så stor som en har forutsatt.
- d) At det skjer en øking av konsumvaretilførslene ved større import av forbruksvarer.
- e) At investeringsvolumet i 1952 ikke blir større enn i 1951.

Bare om de her nevnte forutsetninger kan oppfylles, mener Rådet at en kompensasjon vil kunne gjennomføres uten øking i kjøppepresset. Ved beregningen av det kompensasjonsbeløp som under disse forutsetninger skal ytes, må det videre tas hensyn til den gjennomsnittlige lønnsglidning man kan vente seg i tiden framover, idet den vil legge beslag på en del av den økte tilgang på varer og tjenester og dermed redusere de muligheter som er regnet med foran for realøkonomisk dekning av et kompensasjonstillegg.

Rådets medlemmer *Jahn, Petersen og Sunnanå* er prinsipielt av den oppfatning at det ikke bør gis kompensasjon for den prisstigning som skyldtes forhøyelse av omsetningsavgiften.

Rådets medlemmer *Bjerve, Frisch og Getz Wold* finner at spørsmålet om kompensasjon i dette tilfelle må avgjøres på grunnlag av de overveielser og vurderinger som Rådet har gitt uttrykk for foran.

Alle Rådets medlemmer vil uttale at hvis en gir kompensasjon for den prisstigning som skyldes en forhøyelse av omsetningsavgiften, er det ensbetydende med at en berøver det offentlige muligheten av å skattlegge lønsmottakerne gjennom denne skatteform.

Frykter man for at en eller flere av de oppførte betingelser ikke vil oppfylles fordi utviklingen tar en mindre gunstig retning, vil det være riktig å operere med en sikkerhetsmargin ved ikke å gi maksimal kompensasjon ved de forestående lønnsoppgjør. Rådet har i sin utredning pekt på at det er berettiget tvil om sannsynligheten for enkelte av forutsetningene. Særlig vil man feste oppmerksomheten ved punkt a). En vesentlig forverring av bytteforholdet i vår utenriksøkonomi kan

raskt ødelegge muligheten for realøkonomisk dekning av selv et begrenset kompensasjonstillegg selv om de andre betingelser holder. Rådet anbefaler derfor at man ved lønnsoppgjøret tilstreber en sikkerhetsmargin i forhold til ovennevnte betingelser i form av en begrenset kompensasjon. Omfanget av denne sikkerhetsmargin vil avhenge av den vurdering man har av sannsynligheten for at de betingelser som er ført opp ovenfor, vil bli oppfylt.»

«Rådet vil gjerne ha understreket at hvis det skulle vise seg at forsvarsbelastningen blir større enn det Rådet har regnet med på grunnlag av de opplysninger som foreligger i dag, må det skje en reduksjon i investeringene hvis en vil unngå at lønnsøkingen sammen med en økt forsvarsbelastning skal øke kjøpepresset.»

Arbeidernes faglige Landsorganisasjon vil ganske kort gi følgende merknader til Penge- og Finansrådets innstilling. Dets konklusjoner og forslag er temmelig uklare. Når det gjelder størrelsen av et eventuelt kompensasjonstillegg, har Rådet ikke foretatt slike beregninger at en kan trekke noen konklusjon av dets oppfatning på dette punkt. Derimot har det stilt opp en rekke forutsetninger, og på dette grunnlag gitt visse antydninger.

Den konklusjon som Rådets medlemmer Bjerve, Frisch og Getz-Wold er kommet til, må nærmest forståes slik at de mener de realøkonomiske forhold i dag muliggjør full lønnsdekning for prisstigningen. Fremtidsutsiktene derimot mener de er usikre, særlig bytteforholdet overfor utlandet, og ut fra det har de forutsatt en viss sikkerhetsmargin.

Rådets medlemmer Jahn, Petersen og Sunnanå opererer også med en sikkerhetsmargin, men på samme tid har de uttalt seg prinsipielt for at det ikke bør gis kompensasjon for den prisstigning som skyldes forhøyelse av omsetningsavgiften. A.F.L. mener at dette er et politisk økonomisk spørsmål som det ligger utenfor Rådets mandat å uttale seg om.

Av Rådets uttalelse framgår det ikke at det har tatt hensyn til den bedring i næringslivets betalingsevne som har funnet sted på grunn av økt produksjon og bedret effektivitet. A.F.L. mener at den økte produksjon fullt ut gir realøkonomisk dekning for full kompensasjon. Det må her tas hensyn til samtlige utgifter som lønnstakerne har, herunder skatter og avgifter i enhver form. Holder man en eller annen utgiftspost utenfor beregningen, vil det bety nedsettelse av levestandarden, noe som må anses å være helt ubegrunnet å foreta i en tid hvor produksjonen stiger fra kvartal til kvartal.

Arbeidernes faglige Landsorganisasjon mener derfor at Lønnsnemnda ikke kan tillegge Penge- og Finansrådets uttalelser noen avgjørende vekt ved en samlet bedømmelse av dyrtidstilleggenes størrelse.

Norsk Arbeidsgiverforening kan ikke være enig i den fortolkning av Penge- og Finansrådets konklusjoner som Arbeidernes faglige Landsorganisasjon gjeldende.

Rådet har behandlet mulighetene for lønnskompensasjon uten noe sted å bruke uttrykket «full lønnsdekning for prisstigningen». Ved fastsettelsen av lønnskompensasjonen finner Rådet at man må operere med en sikkerhetsmargin ut fra derif vurdering man har av de forutsetninger som er oppstilt. Disse forutsetninger som er referert foran er til dels usikre for eksempel når det gjelder bytteforholdet i vår utenriks-

økonomi, opprettholdelse av det flersidige betalingssystem og begrensningen av investeringsvolumet. En av forutsetningene kan man nå gå ut fra vil svikte med sikkerhet, nemlig at forsvarsbelastningen i 1952 skal kunne begrenses til 700 mill. kroner. Dette får virkning for den forutsatte produksjonsøkning på 3—4 pst. i 1952. Således uttaler Rådet:

«Dessuten vil en høyere merksom på at det ikke bare er forsvarsbelastningens samlede høyde en må ta omsyn til. Den kan virke særlig sterkt på enkelte områder i det økonomiske liv gjennom etterspørsel av arbeidskraft og spesielle varer. Dette vil igjen virke på produksjonen i den sivile sektor slik at nasjonalproduktet ikke blir så stort som forutsatt i beregningene.»

Når A.F.L. hevder at Penge- og Finansrådet ikke har tatt hensyn til produksjonsøkningen og effektivitetsforbedringen, må dette skyldes en misforståelse. Produksjonsutviklingen og varetilgangen er nettopp det sentrale punkt i den analyse som ligger til grunn for Rådets vurdering. Når det gjelder bedriftenes betalingsevne viser sitatet på side 185 (nedenfor) at Rådet også har vurdert denne siden av saken.

VI.

Virkingene av et generelt dyrtidstillegg.

Arbeidernes faglige Landsorganisasjon er av den mening at en vil få en prisstigning som fører til stigning i levekostnadsindeksen i kommende tid, uansett om det gis lønnstillegg eller ikke. Av en redegjørelse som konsulent Bjørn Larsen i Prisdirektoratet har utarbeidet av 29. oktober 1951, framgår det at det er regnet med en prisstigning med utslag i levekostnadsindeksen pr. 15. mars 1952 på 2 poeng med uforandrede tekstilvarepriser. Etter de siste meldinger som foreligger, kan en neppe regne med uforandrede tekstilvarepriser. Dette i første rekke som følge av situasjonen på bomullsmarkedet. Etter de foreliggende opplysninger vil tilgang på bomull bli mindre i kommende år enn den har vært i år. Det regnes derfor med stigende priser. Penge- og Finansrådet har i sin utredning av 15. oktober 1951 regnet med en utgiftsøkning for forbrukerne i forhold til gjennomsnittsprisen i 1951 på ca. 300 mill. kroner i kommende år uten lønnstillegg, selv om konsumet i volum ikke stiger fra 1951 til 1952. En viser i så måte til følgende avsnitt i Penge- og Finansrådets uttalelse:

«Beregninger som Rådet har latt foreta, tyder på at vi under denne forutsetning (prisutviklingen i tilfelle det ikke blir gitt lønnskompensasjon) vil få en øking i konsumentenes disponible inntekter på ca. 300 mill. kroner fra 1951 til 1952. Denne inntektsøkning vil imidlertid bli nøytralisert ved at konsumentene i 1952 må betale høyere priser enn gjennomsnittlig i 1951. Enda om konsumet i 1952 i volum ikke blir større enn i 1951, vil vi som følge av denne prisøkningen få en nominell verdioøkning på dette konstante konsum som vil utgjøre om lag 300 mill. kroner. Blir det ingen lønnskompensasjon i oktober, er det derfor med uforandrede konsumvaretilførsler utsikt til at inntektsøkningen i tiden framover ikke blir større enn at den blir nøytralisert ved den prisstigning som allerede har funnet sted. Under disse forutsetninger skulle det således fra inntektssiden ikke være noen fare for øking i kjøpepresset.»

Den inntektsøkning som Penge- og Finansrådet har regnet med som skulle dekke de om lag 300 mill. kroner, inkluderer bl. a. etter A.F.L.'s oppfatning teoretisk forutsatt lønnsглиdning.

Med omsyn til et eventuelt lønnstilleggs innvirkning på levekostnadsindeksen, er det vanskelig å foreta nøyaktige beregninger. Imidlertid har A.F.L. foretatt en beregning som gjelder tidsrommet 15. mars 1950 til 15. september 1951. Levekostnadsindeksen var i dette tidsrom steget med om lag 25 poeng. Denne stigning skyldtes med 16—17 poeng virkning reduksjon av subsidiene og de høyere importpriser, mellom 4 og 5 poeng forhøyelsen av omsetningsavgiften og andre statlige avgifter, mellom 3 og 4 poeng var forårsaket ved øking i lønningene og høyere jordbrukspriser i sammenheng med lønnsøkningen. Denne beregning viser at den sterke prisstigning vi har hatt i de siste 1½ år, ikke i noen vesentlig grad skyldes lønnsøking. Lønnsøking og dens virkning på jordbruksprisene har etter dette ført prisenivået om lag 1 del oppover, mens andre årsaker har ført prisenivået 5 deler oppover. Full lønnskompensasjon med 28 øre pr. time er av Penge- og Finansrådet beregnet til å utgjøre ca. 7 pst. forhøyelse av lønningene. Skal man bedømme hvilken virkning denne lønnsøking vil ha for levekostnadsindeksen, må det foretas beregning over hvor stor andel i produksjonskostningene lønningene representerer. En sådan beregning er foretatt av Statistisk Sentralbyrå for hele industrien for 1950. Av disse beregninger framgår at arbeidslønnens andel i bruttoproduksjonsverdien varierer meget sterkt, men som et veid gjennomsnitt har Byrået kommet fram til at lønningene utgjør 15.9 pst. En forhøyelse av lønningene på 7 pst. betyr at arbeidslønnens andel i de samlede produksjonskostninger stiger fra 15.9 pst. til ca. 17 pst. Men det er utvilsomt slik at en rekke industrier og bedrifter overhodet ikke behøver noe pristillegg om det gis full lønnskompensasjon.

A.F.L. peker også på det psykologiske moment at full lønnskompensasjon for prisstigningen etter dens oppfatning vil stimulere til høyere arbeidsinnsats. Derved vil den realøkonomiske stilling ytterligere bedres slik at lønnstillegget ikke bør gi seg utslag i høyere produksjonskostninger og dermed i økte priser.

Norsk Arbeidsgiverforening peker på at Finansdepartementet umiddelbart etter at avtalen av 14. november 1950 om et tillegg på 18 øre pr. time ble inngått, utferdiget en kongelig resolusjon av 17. november 1950 om forbud mot prisforhøyelser som følge av 18-øres tillegget. Denne kgl. res. medførte at de fleste bedriftsgrupper ikke har fått adgang til å forhøye sine priser som følge av det tillegg på 18 øre som ble gitt fra 15. oktober 1950 og på 17 øre fra 14. april i år. Den kgl. res. av 17. november 1950 ble opphevet ved en ny kgl. res. av 1. november 1951. Dette betyr at de bedriftsgrupper som etter prislovgivningen har adgang til å sette sine priser selv, får adgang til straks å innkalkulere et eventuelt nytt lønnstillegg i prisene. For de bedriftsgrupper som Prisdirektoratet fastsetter maksimalpriser, maksimalavanser og liknende for, vil opphevelsen av den kgl. res. av 17. november 1950 bety at det blir åpnet adgang til lettere og hurtigere å innkalkulere et eventuelt lønnstillegg i prisene.

Det må således regnes med at et eventuelt lønnstillegg nå vil gi seg utslag i prisene på bedriftenes produkter. Ved siden av den prisstigning på bedriftenes produkter som man må vente i tilfelle av et lønnstillegg, kommer de økte priser som man må vente på jordbruksprodukter. Ifølge den midlertidige avtale mellom Regjeringen og jordbruksorganisasjonene hadde disse ved den helautomatiske indeksregulering i april 1951 rett til en priskompensasjon svarende til 4¼ mill. kroner pr. øres

lønnsforhøyelse. Avtalen mellom Regjeringen og jordbruksorganisasjonene gir ikke disse adgang til noen automatisk priskompensasjon ved denne anledning, men man må regne med at kravet om forhøyelser framkommer og at forhøyelser vil finne sted.

Konsulent Bjørn Larsen har i sitt P.M. av 29. oktober 1951 anslått at de prisforhøyelser som blir resultatet av et generelt lønnstillegg på 28 øre pr. time, innen 15. mars 1952 vil slå ut i en stigning på 3.7 poeng i levekostnadsindeksen. Dette betyr igjen at Landsorganisasjonen vil kunne forlange forhandlinger om en ny regulering av lønningene om et halvt år, hvis det ved siden av denne stigning på 3.7 poeng har funnet sted en ytterligere stigning på 1.3 poeng. Forholdet er nemlig at indeksreguleringsavtalen av oktober 1950 løper videre inntil de respektive overenskomster utløper i 1952, senest 31. desember 1952, og at den gir A.F.L. adgang til å kreve forhandlinger opptatt hvis prisindeksen stiger med 5 poeng eller mer siden siste regulering. I den stigning på 3.7 poeng som konsulent Bjørn Larsen har regnet med, ligger også en eventuell forhøyelse av jordbruksprisene.

Selv om man må regne med at et eventuelt lønnstillegg nå vil gi seg langt sterkere utslag i prisene enn tidligere, er forholdet at en del bedrifter og bedriftsgrupper ikke vil kunne innkalkulere en lønnsforhøyelse i prisene selv om det i og for seg er behov for det. Dette skyldes at disse bedriftsgrupper i tilfelle ikke vil kunne konkurrere med importvarene, noe som igjen henger sammen med det liberaliseringsprogram som den Den Europeiske Økonomiske Samarbeidsorganisasjon har stilt opp. Det er på det rene at Norge ikke har liberalisert handelen i på langt nær den utstrekning som Den Europeiske Økonomiske Samarbeidsorganisasjons program går ut på. Handelsdepartementet har imidlertid nylig utarbeidet et forslag til utvidelse av frilistesystemet som vil bringe den norske totale liberaliseringsprosent opp på de 75 pst. som er forutsatt. Den utvidede liberalisering omfatter bl. a. nesten alle tekstil- og konfeksjonsvarer. Et eventuelt lønnstillegg for de bedriftsgrupper som må konkurrere med importvarene vil, i den utstrekning det er ugjørlig for dem å forhøye prisene, bety en alvorlig belastning for deres økonomiske basis.

Med hensyn til kjøpekraftvirkningen av et generelt lønnstillegg på 28 øre pr. time peker Arbeidsgiverforeningen på at et generelt tillegg på 1 øre pr. time svarer til kr. 23.00 pr. år og, med de 950 000 lønns-takere som man må regne med at et eventuelt lønnstillegg vil få virkning for, betyr et tillegg på 1 øre ca. 21 mill. kroner for alle lønns-takere. Et tillegg på 28 øre pr. time betyr da i alt 590 mill. kroner. Dette vil igjen utløse krav fra jordbrukets organisasjoner om en samlet priskompensasjon på 130 à 140 mill. kroner, og dessuten må man regne med en øking av alderstrygd, pensjoner og liknende. Alt i alt vil et generelt lønnstillegg på 28 øre pr. time bety en samlet inntektsøkning på ca. 800 mill. kroner beregnet for et år. Dernest har man i den senere tid også sett at fiskerne vil kreve pristillegg hvis arbeiderne får lønnsforhøyelser.

Når A.F.L. i sine bemerkninger går ut fra at Penge- og Finansrådet i sitt anslag om en øking av konsumentenes disponible inntekter på 300 mill. kroner fra 1951 til 1952 skal ha regnet med lønnsglidningen hittil og framover, må N.A.F. ta ethvert forbehold overfor en slik antagelse.

N.A.F. vil — i anledning av A.F.L.'s bemerkninger om lønnens andel

i bruttoproduksjonsverdien — peke på at Statistisk Sentralbyrå i bruttoproduksjonsverdien har medregnet de forskjellige avgifter som hviler på produktene hos produsentene, hvorfor lønningenes prosentvise andel i bruttoproduksjonsverdien er blitt lavere enn den ellers ville ha vært. Statistisk Sentralbyrås oppgaver omfatter heller ikke en del grupper hvor lønningenes andel i de samlede omkostninger er atskillig større enn gjennomsnittet, f. eks. bygningsfagene. Endelig gjør Statistisk Sentralbyrå selv oppmerksom på at oppgaven bare gir grunnlag for en beregning av den direkte virkning av en lønnsforhøyelse på verdien av vedkommende industrigrupperes produkter. N.A.F. peker på at i tillegg dertil kommer den indirekte virkning f. eks. som følge av økte transportutgifter, økte innkjøpspriser på innenlandske råvarer m. v. N.A.F. regner derfor med at lønningenes andel i de samlede produksjonsomkostninger ligger atskillig høyere enn det tall A.F.L. har regnet med.

Om disse problemer uttaler *Penge- og Finansrådet* seg i sin utredning av 15. oktober 1951. Bl. a. heter det:

«Ved en eventuell lønnsregulering må en regne med at prismyndighetene vil ha atskillig vanskeligere for å nekte prisøkning som følge av en lønnsstigning enn tilfellet har vært ved de to foregående lønnsreguleringer. På en del områder er fortjenestemarginene i dag så vidt knappe og mulighetene for å øke produktiviteten så små at det vil være umulig å fortsette driften dersom prisene skal holdes konstante trass i en 7 pst. lønnsøkning. Det er sannsynlig at prismyndighetene i mange tilfelle ikke bare må innrømme en prisheving som svarer til lønnsøkningen, men også en viss forhøyelse av fortjenestemarginene regnet i kroner. Dertil kommer at en lønnsheving vil gi jordbruksorganisasjonene rett til ifølge prisavtalen for jordbruket å kreve forhandlinger om en øking av jordbruksprisene i et bestemt forhold til lønnsøkningen. Alt i alt må vi i tilfelle maksimal lønnskompensasjon regne med et krav fra jordbruksorganisasjonene om prisforhøyelser som svarer til en inntektsøkning på 110—120 mill. kroner. En kan regne med at det i dette tilfelle også vil kunne bli reist krav fra fiskernes side. Dersom krav om økt fortjeneste på jordbruks- og fiskeriprodukter blir imøtekommet, vil det også bli vanskelig å stå imot krav om større fortjenestemarginer på andre områder av næringslivet. Endelig må en ta omsyn til omsetningsavgiften som virker prisøkende proporsjonalt med enhver heving i kostnadene og fortjenesten.»

VII.

Tilpassingskrav fra Norsk Sjømannsforbund, Det norske maskinistforbund og Norsk Losforbund.

Som det framgår av I foran (s. — flg.) har Norsk Sjømannsforbund, Det norske maskinistforbund og Norsk Losforbund i tilslutning til A.F.L.'s påstand nedlagt særskilte påstander som følge av den spesielle tilpassingsprotokoll av 30. oktober 1950 sålydende:

«Partene enedes om følgende tilpassingsavtale i tillegg til forslaget om kompensasjonsordning mellom hovedorganisasjonene:

Dyrtidstillegget for besetning og personale med 48 timers arbeidsuke forhøyes med kr. 27.00 pr. måned.

For besetning og personale med 54 timers arbeidsuke, kr. 32.00.

For besetning og personale med 56 timers arbeidsuke, kr. 33.00.

For kvinnelig og mannlig sjøbetjening som har varierende arbeidstid på inntil 11 timer pr. dag, kr. 43.00.

Merknad:

Hvis serveringsprisene ombord blir forhøyet, skal det 2 måneder etter gjennomføringen av sådan prisforhøyelse opptas forhandlinger om eventuell forandring av foranstående tillegg på kr. 43.00 for kvinnelig og mannlig sjøbetjening. Blir man ikke enig ved forhandlingene, avgjøres spørsmålet av en oppmann som partene utpeker i fellesskap. Oppnåes ikke enighet om oppmanen, oppnevnes denne av Riksmeklingsmannen.

Unge arbeidere (jungmenn, dekksgutter, maskingutter, kokkelærlinger, koksmater, messegutter og hjelpegutter) halvparten av ovennevnte satser.

Kostgodtgjørelsen i samtlige overenskomster forhøyes med kr. 9.00 pr. måned.

Kostgodtgjørelsen i ferietiden forhøyes i samtlige overenskomster med kr. 0.50 pr. dag.

Maskinsjefer, stuerter og loser som etter de respektive overenskomster har kompensasjonstillegg i stedet for lovens overtidsgodtgjørelse, får i stedet for forannevnte satser kr. 43.00 pr. måned i dyrtidstillegg.

Forutsetningen for foranstående er at overtidssatsene i de respektive overenskomster blir uforandret.

Ved eventuell indeksregulering etter forslaget mellom hovedorganisasjonene av 24., 25. og 26. oktober, IV. a, b, og c, skal dyrtidstillegget for besetning og personale ombord reguleres opp eller ned med kr. 5.49 pr. poeng pr. måned. For unge arbeidere med halvparten.

Foranstående trer — hvis forslaget vedtas — i kraft fra og med 16. oktober. »

Ved indeksreguleringen i april 1951 ble det i henhold til nevnte protokoll gitt følgende tillegg:

1. Unge arbeidere (jungmenn, dekksgutter, maskingutter, kokkelærlinger, koksmater, messegutter og hjelpegutter) *kr. 18.39 pr. mnd.*
2. Den kvinnelige og mannlige sjøbetjening som har varierende arbeidstid på inntil 11 timer pr. dag fikk ved protokoll av 22. august 1951 følgende ordning:

I stedet for de faste dyrtidstillegg av oktober 1950 og april 1951 forhøyes kjøyavgiftsatsene således:

Satsen 70 øre forhøyes til 90 øre.

» 90 » » 110 »

» 100 » (enklassebåtene) forhøyes til 115 øre.

» 130 » forhøyes til 150 øre.

På enklassebåter hvor betjeningen har fått utbetalt faste dyrtidstillegg og hvor den ikke har kjøyperger, bibeholdes denne ordning.

Den foreslåtte ordning trer i kraft fra og med 1. september 1951. (Disse hadde fra april til 1. september et fast tillegg.)

3. De øvrige grupper nevnt i protokoll av 30. oktober 1950 fikk et tillegg på *kr. 36.78 pr. mnd.*

Til begrunnelse for sine påstander har *Norsk Sjømannsforbund* og *Det norske maskinistforbund* bl. a. anført:

Ved forhandlingene av 30. oktober 1950 ble det ved fastsetting av dyrtidstilleggene tatt hensyn til at en del hadde kost ombord. Dessuten ble dyrtidstilleggenes beregning basert på arbeidstidens lengde med utgangspunkt i 48 timers arbeidsuke. Forbundene mener at det ved reguleringen etter indestallet pr. 15. desember 1951 må tas hensyn til at sjøfolkene har krav på dyrtidsregulering av overtidsgodtgjøringen på samme måte som industriarbeiderne.

På grunn av prisstigningen hevder forbundene at kostgodtgjøringen må forhøyes til besetning i skip som ikke holder kost og i ferietiden.

Norsk Sjømannsforbund fremholder spesielt at for den kvinnelige og mannlige sjøbetjening med varierende arbeidstid på inntil 11 timer i døgnet, må dyrtidstilleggene ordnes ved tillegg på kjøavgiftene på grunn av spesielle forhold.

Norsk Losforbund har til begrunnelse for sin påstand bl. a. anført at de fikk for lite dyrtidstillegg ved indeksreguleringen i april 1951. Dyrtidstillegget ble da fastsatt til kr. 36.78 pr. mnd. og ga således ingen kompensasjon for den lange arbeidstid losene har. Losene har ikke overtidsbetaling pr. time for overtidsarbeid, men har et fast kompensasjonstillegg for overtidsarbeid som utgjør pr. måned for loser i kystfart kr. 120.00 og i lokalfart kr. 90.00. Ved indeksreguleringen i april 1951 ble det heller ikke gitt dyrtidstillegg på dette kompensasjonstillegg. Dette mener Losforbundet er uriktig og krever derfor ved forestående regulering at dette forhold endres og har formet sin påstand i samsvar med det.

Norsk Arbeidsgiverforening fremholder at ordningen med et eventuelt dyrtidstillegg for sjømennstariffene må bli det samme som Lønnsnemnda fastsetter for øvrige tariffavtaler mellom A.F.L. og N.A.F., således:

- a) Utgangspunktet for dyrtidstillegget er nøyaktig det samme som for de øvrige tariffavtaler pr. time, men fordelt således: $\frac{3}{4}$ fikseres som kontanttillegg og $\frac{1}{4}$ anses som dekket ved fri kost ombord, dog så at kostgodtgjørelsen bygger på fast fiksert sum for alle etter samme regel som benyttet ved oppgjøret i oktober 1950.
- b) For besetning i skip som ikke holder kosten blir kontanttillegget det samme som under a). Dertil ytes et tillegg til kostgodtgjørelsen fastsatt etter samme regler som benyttet ved oppgjøret i oktober 1950.
- c) For mannlige og kvinnelige sjøbetjening innregnes dyrtidstillegget i kjøpengene etter samme prinsipp som ligger til grunn for oppgjøret i protokoll av 22. august 1951.
- d) For maskinsjefer og stuerter som etter de respektive overenskomster har kompensasjonstillegg i stedet for lovens overtidsgodtgjørelse, reguleres dyrtidstillegget i forhold til det fastsatte generelle tillegg etter samme prinsipp som lagt til grunn ved oppgjøret i oktober 1950.
- e) De av sjømannsorganisasjonen påståtte endringer i kostgodtgjørelsen i ferietiden og endringen i overtidssatser tas ikke til følge.

VIII.

Lønnsnemndas konklusjon.

Lønnsnemndas medlemmer *Einar Sunde, Johan Einarsen og Brynjulf Bull* stemmer for det resultat som slutningen viser.

Prisstigningen i den senere tid har ført til at reallønnen for de fleste lønnstakere er blitt redusert. Samtidig har funet sted en reell bedring i landets samlede økonomiske stilling som i dag må anses god. Flertallet er derfor av den oppfatning at det er realøkonomisk grunnlag for et lønnstillegg.

Ved vurderingen av lønnstilleggets størrelse har flertallet tatt i betraktning at landets gode økonomiske stilling i dag for en stor del skyldes de gunstige pris- og avsetningsforhold for våre eksportnæringer (særlig papirindustrien og skipsfarten) som følge av den spente internasjonale situasjon og opprustningen. Landets økonomiske stilling er derfor labil og kan være sårbar i tilfelle av et konjunkturomslag og et mindre gunstig bytteforhold mellom på den ene side våre importvarer og på den annen side våre skipsfartstjenester og eksportvarer.

Videre har vi hatt for øye at den økonomiske stilling er ujevn i de enkelte næringer og at en del bedrifter innen hjemmenæringen har vanskelige avsetningsforhold.

En del av stigningen i levekostnadsindeksen har sammenheng med finansieringen av våre beredskapsutgifter. Flertallet ser det slik at ved det lønnstillegg som gis, får lønnstakerne i realiteten full kompensasjon for stigningen i levekostnadsindeksen pr. 15. september 1951, når man tar rimelig hensyn til de økte byrder for folket som den spente internasjonale situasjon fører med seg.

Vi har funnet det nødvendig å gi tillegget generelt. De ujevnheter som i dag er til stede både i den økonomiske stilling for de forskjellige industrigrupper og innen de forskjellige grupper av lønsmottakere får bli gjenstand for forhandlinger ved revisjonen av de enkelte tariffavtaler i 1952.

Ved tilpasningen av dyrtidstilleggene på sjømannstariffene har vi stort sett fulgt de bestemmelser partene var enige om i protokoller av oktober og november 1950. Ved fastsettelsen av tillegget for kostgodtgjørelsen i ferien, og for de mannskaper som holder seg kosten selv, har vi fulgt den ordning at vi har tillagt kostholdsatsene de samme beløp som er fratrukket dyrtidstillegget for dem som har fri kost.

Elias Volan anfører:

Den framstilling som foreligger fra Arbeidernes faglige Landsorganisasjon viser at lønnstakerne har fått sin levestandard nedsatt fra 1949, til tross for at den realøkonomiske stilling i landet er bedret. Under en nøktern bedømmelse av fremtidsutsiktene, må det legges stor vekt på at bedriftenes bæreevne er betydelig bedret. Dette som følge av den utvidelse av produksjonsapparatet som har foregått etter krigen, og ikke minst på grunn av den stadig økte produksjonseffektivitet, både samlet og ved den enkelte arbeiders innsats. Jeg mener derfor at det foreligger realøkonomisk grunnlag for et større tillegg enn det som er fastsatt. Jeg stemmer derfor for den påstand som er nedlagt av Arbeidernes faglige Landsorganisasjon.

Spesielt vil jeg understreke at de ujevnheter som foreligger i gruppenes lønnsnivå m. v. må tas opp til behandling ved kommende tariffrevisjoner.

I anledning sjømannstariffene er jeg enig med sjømansorganisasjonene i at det i dyrtidstilleggene ikke gjøres fradrag for kosten ombord. Slikt fradrag er ikke vanlig praksis i andre land.

A. P. Østberg anfører:

Selv om landets økonomiske stilling i 1951 sett under ett er bedret, har den økonomiske utvikling vært meget ujevn. Enkelte næringer har gode konjunkturer, mens andre arbeider under vanskelige økonomiske forhold. Det knytter seg også mange og sterke usikkerhetsmomenter til den fremtidige utvikling på områder som er av avgjørende betydning for hvorvidt det er mulig nå å heve inntektsnivået. Dette gjelder f.eks. forsvarsutgiftene, investeringene, våre «terms of trade» og dermed hele vår handelsbalanse overfor utlandet. Som følge av utviklingen i forholdene innenfor verdenshandelen, dens stigende liberalisering og dermed adgangen til økt import av frilistede varer befinner vårt land seg nettopp nå i en periode med mange og store faremomenter. Jeg er derfor prinsipielt av den oppfatning at spørsmålet om et alminnelig lønnstillegg nå burde utstå.

På grunn av den prisstigning som har funnet sted og den øking i landets produksjon man har kunnet konstatere, ville jeg likevel subsidiært ha kunnet stemme for et lønnstillegg opp til 8 à 10 øre pr. time. Jeg peker i denne forbindelse på at et lønnstillegg på 10 øre pr. time etter den prisstigning og faktiske fortjenestestigning som har funnet sted etter Statistisk Sentralbyrås oppgaver over gjennomsnittsfortjenesten i industrien, ville ha gjenopprettet reallønnen fra 1949 og fra 1. kvartal 1950, det siste kvartal før omleggingen av subsidiene fant sted.

Den slutning flertallet er kommet til, må jeg stemme mot. Et lønnstillegg på 21 øre pr. time er for høyt etter min vurdering av forholdene. For de bedriftsgrupper som allerede nå arbeider tungt, vil dette lønnstillegg ytterligere svekke stillingen. Jeg må beklage at flertallet ikke helt ut har tatt hensyn til den stigning i prisnivået som er forårsaket ved forhøyelsen av omsetningsavgiften fra april måned. Denne forhøyelse ble foretatt av beredskapsmessige og forsvarsmessige grunner og burde ikke ha gitt anledning til noen som helst lønnsforhøyelse. Dertil kommer at flertallet heller ikke har tatt i betraktning den lønns- glidning som har funnet sted i de siste år og som er kommet i tillegg til de tariffmessige lønnsforhøyelser. Det tillegg på 21 øre som nå gis, vil lede til at arbeidernes reallønn blir høyere enn noen gang i vårt lands historie, og det er det ikke grunnlag for.

Jeg kan heller ikke stemme for at lønnstilleggene gis tilbakevirkende kraft fra midten av oktober. Dette betyr en økt belastning for alle bedriftsgrupper og i forsterket grad for de grupper som enten ikke kan forhøye sine priser på grunn av de lønnstillegg som nå gis eller som, hvis de forhøyer prisene, iallfall ikke kan gi prisforhøyelsen virkning fra lønnstillegget trer i kraft. Jeg må også ta forbehold om Lønnsnemndas rettslige adgang til i dette tilfelle hvor tariffavtalene først løper ut i begynnelsen av desember, å la lønnstillegget virke fra et tidspunkt som ligger forut for de oppsagte tariffavtalers utløpstid.

Med hensyn til tilpasningen av tilleggene for kystfarten stemmer jeg for at fradraget i dyrtidstillegget for de sjøfolk som skipet holder kosten for, settes til kr. 8.00 pr. mnd., med de konsekvenser dette får for kostgodtgjørelsen for sjøfolk som holder seg kosten selv og for kostgodtgjørelsen i ferien.

Slutning.

I.

- a) De gjeldende dyrtidstillegg for voksne kvinner og menn forhøyes med 21 øre pr. time. Hvorvidt vedkommende skal anses som voksen mannlig eller kvinnelig arbeider, avgjøres etter bestemmelsene i vedkommende tariffavtale.

De gjeldende dyrtidstillegg for unge arbeidere og lærlinger forhøyes med 11 øre pr. time.

For de arbeidere — bortsett fra dem som er nevnt i foregående ledd — som har prosentvis tillegg, forhøyes dette med 12.9 pst. av den tariffmessige grunnlønn, dog ikke utover henholdsvis 21 og 11 øre pr. time.

- b) Ukelønte får det nye dyrtidstillegg beregnet på samme måte som tidligere.
- c) For funksjonærer på tariffavtalenes 6-års satser og derover, forhøyes dyrtidstillegget med kr. 44.47 pr. mnd.

For funksjonærer på tariffavtalenes skalasatser forhøyes dyrtidstillegget med 12.9 pst. av den tariffmessige grunnlønn.

II.

I avtalen om det ekstraordinære 10-øres tillegg — Riksmeglingsmannens forslag av 16. juni 1949 — forhøyes «takene» med 21 øre pr. time.

III.

Norsk Sjømannsforbund.

1. Dyrtidstillegget for besetning og personale med 48 timers arbeidsuke forhøyes med kr. 38.00 pr. mnd.
2. For besetning og personale med 54 timers arbeidsuke, kr. 44.00.
3. For besetning og personale med 56 timers arbeidsuke kr. 45.00.
4. For kvinnelig og mannlig sjøbetjening som har varierende arbeidstid på inntil 11 timer pr. dag, forhøyes satsene i protokollen av 22. august 1951 således:

90 øre	forhøyes	til	104,
110 »	»	»	124,
115 »	(1-klassebåtene)	forhøyes	til 125 øre,
150 »	forhøyes	til	164 øre.

På enklassebåter hvor betjeningen har fått utbetalt fast dyrtidstillegg og hvor den ikke har kjøpenger, bibeholdes denne ordning således at dyrtidstillegget forhøyes med kr. 55.00 pr. mnd.

5. Unge arbeidere (jungmenn, dekksgutter, maskingutter, kokkelærlinger, koksmater, messegutter og hjelpegutter):
Halvparten av satsene i 1, 2 og 3.
6. Kostgodtgjørelsen forhøyes til kr. 133.00 pr. mnd.
Kostgodtgjørelsen i ferietiden forhøyes til kr. 4.65 pr. dag.
7. Overtidssatsene bibeholdes uforandret.

IV.

Det norske maskinistforbund.

1. Dyrtidstillegget for maskinister med 48 timers arbeidsuke forhøyes med kr. 38.00 pr. mnd.
2. For maskinister med 54 timers arbeidsuke, kr. 44.00 pr. mnd.
3. For maskinister med 56 timers arbeidsuke, kr. 45.00 pr. mnd.
4. Kostgodtgjørelsen forhøyes til kr. 133.00 pr. mnd.
5. Kostgodtgjørelsen i ferietiden forhøyes til kr. 4.65 pr. dag.
6. Maskinsjefer som etter de respektive overenskomster har kompensasjonstillegg i stedet for lovens overtidsgodtgjørelse, får i stedet for tilleggene i pkt. 1, 2 og 3, dyrtidstillegget forhøyet med kr. 55.00 pr. mnd.
7. Overtidssatsene bibeholdes uforandret.

V.

Norsk Losforbund.

1. Dyrtidstillegget for loser forhøyes med kr. 55.00 pr. mnd.
2. Kostgodtgjørelsen for de loser som selv holder seg med kostén forhøyes til kr. 4.45 pr. dag.
3. Kostgodtgjørelsen i ferien forhøyes til kr. 4.65 pr. dag.

VI.

Andre særbestemmelser.

- a) Dyrtidstillegget for kvinnelige rengjøringsarbeidere i bygningsfagene i Oslo gjennomføres med det antall ører som er nevnt i I. a.
- b) For arbeidere og funksjonærer i hoteller og restauranter, for musikere i hoteller og restauranter og for de slaktere og sjauere som arbeider på akkord innen kjøttindustrien, gjennomføres tilleggene på samme måte som i oktober 1950 og april 1951 eller senere avtalt mellom partene.

VII.

De nye tillegg gjøres gjeldende fra og med begynnelsen av første lønningsuke etter 13. oktober 1951 for de arbeidere som pr. 7. desember 1951 fremdeles er ansatt i bedriften. For månedslønte trer tillegget i kraft fra og med 16. oktober 1951 for dem som 7. desember 1951 fremdeles er ansatt i bedriften.

Oslo, 7. desember 1951.

Johan Einarsen (s.) Einar Sunde (s.) Brynjulf Bull (s.)

A. P. Østberg (s.) Elias Volan (s.)

I tilslutning til denne kjennelse (nr. 205) avsa Lønnsnemnda samme dato følgende ni kjennelser om samme lønnsregulering:

Nr. 206. Norsk Arbeidsgiverforening og De Mekaniske Verksteders Landsforening på den ene siden og Norsk Støperiarbeiderforbund på den andre siden.

Nr. 207. Papirindustriens Arbeidsgiverforening på den ene siden og Arbeidernes faglige Landsorganisasjon, Norsk Papirindustriarbeiderforbund, Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund, Norsk Transportarbeiderforbund, Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbund og Norsk Murerforbund på den andre siden.

Nr. 208 A. Skipsfartens Arbeidsgiverforening på den ene siden og Arbeidernes faglige Landsorganisasjon og Norsk Sjømannsforbund på den andre siden (utenriksfarten).

Nr. 208 B. Skipsfartens Arbeidsgiverforening på den ene siden og Arbeidernes faglige Landsorganisasjon og Det norske maskinistforbund på den andre siden (utenriksfarten).

Nr. 209. Handelens Arbeidsgiverforening på den ene siden og Arbeidernes faglige Landsorganisasjon og Norges Handels- og Kontorfunksjonærers Forbund på den andre siden.

Nr. 210. Jordbrukets Arbeidsgiverforening på den ene siden og Arbeidernes faglige Landsorganisasjon og Norsk Skog- og Landarbeiderforbund på den andre siden.

Nr. 211 A. Meierienes Arbeidsgiverforening på den ene siden og Arbeidernes faglige Landsorganisasjon og Norsk Nærings- og Nydelsesmiddelarbeiderforbund på den andre siden.

Nr. 211 B. Meierienes Arbeidsgiverforening på den ene siden og Norges Handels- og Kontorfunksjonærers Forbund på den andre siden.

Nr. 212. Gartneriets og Hagebrukets Arbeidsgiverforening på den ene siden og Arbeidernes faglige Landsorganisasjon og Norsk Skog- og Landarbeiderforbund på den andre siden.

Statens tjenestemenn og arbeidere.

Umiddelbart etter at indekstallet pr. 15. september var offentliggjort, ble forhandlinger opptatt mellom Statstjenestemannskartetlet og Lønnsdirektoratet angående lønnsregulering. Disse forhandlinger ble sluttført 8. desember.

Forhandlingene fra statens side ble ført av et forhandlingsutvalg med direktør Sverre Iversen som formann. Fra Statstjenestemannskartetlet deltok i avslutningsmøtet (8. desember):

H. Bakkane, Norsk Politiforbund, T. Halvorsen, Norsk Telegraf- og Telefonforbund, Nils Eikevik, Norsk Forbund for Arbeidsledere og Tekniske Funksjonærer, Bjarne Klafstad, Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbund, Jens Dahl, Norsk Tolltjenestemannsforbund, K. Johannesen, Postfolkenes Fellesforbund, Ø. Engebretsen, Norsk Fengselstjenestemannsforbund, Thv. Karl- sen, Norsk Tjenestemannslag, E. Edvardsen, Norsk Jernbane- forbund, M. Heggstad, Norsk Lokomotivmannsforbund, og P. Mentsen, Arbeidernes faglige Landsorganisasjon.

Statens forhandlere framla i dette møte, 8. desember, sådant tilbud:

«Under forbehold av Stortingets senere godkjenning, finner statens for- handlere i samsvar med Stortingets vedtak av 12. desember 1950, punkt II, d, jfr. Stortingets vedtak av 31. mars 1950, å kunne fremsette følgende tilbud:

I

For tjenestemenn og arbeidere som får utbetalt indekstillegg etter Stor- tingets vedtak av 31. mars 1950 og 12. desember 1950 forhøyes indekstillegget med kr. 534,00 pr. år med virkning fra og med 16. oktober 1951.

For personer under 18 år (aspiranter, unge arbeidere og lærlinger) fast- settes tillegget til kr. 267,00 årlig.

For poståpnere og landpostbud fastsettes tillegget i samsvar med de sær- skilte bestemmelser som gjelder for disse tjenestemenn, begrenset oppad til kr. 534,00 årlig.

For stasjonsholdere og landstelefonister i Telegrafverket økes dyrtidstil- legget midlertidig tilsvarende.

For jordmødre fastsettes tillegget etter nærmere forhandlinger.

II

Regjeringen er villig til i løpet av januar måned 1952 å gå i gang med forhandlinger om eventuelle nye regulativbestemmelser, herunder nye be- stemmelser om reguleringstillegg.

Dersom indekstallet for de samlede leveomkostninger tidligst pr. 15. mars 1952 gir tjenestemennene eller staten adgang til å kreve opptatt forhand- lingen om særskilt forhøyelse eller reduksjon av lønningene, jfr. Stortingets vedtak av 31. mars og 12. desember 1950, må disse forhandlinger inngå som en del av forhandlingene om nye regulativbestemmelser. I samsvar med uttalelsen fra Stortingets Administrasjonskomité i Innst. S. nr. 262, 1950 side 625, er det forutsetningen at eventuell regulering oppad skal skje i form av gradert tillegg.

Spørsmålet om fra hvilket tidspunkt de eventuelt nye regulativbestem- melser skal foreslås gjort gjeldende, kan først få sin avgjørelse under for- handlingene neste år.

III

Det opptas særskilte forhandlinger om forhøyelse av de gjeldende fradrag for kost med virkning fra 16. oktober 1951.

Under forhandlingene ble det meddelt at statens forhandlere måtte få organisasjonens svar samme dag, da det i tilfelle skulle fremmes proposisjon i ekstraordinært statsråd mandag 10. desember 1951. Dette var den siste mulighet for å få pengene utbetalt til tjenestemennene før jul.

På grunn av denne tidnød og fordi tilbudet var i overensstemmelse med Lønnsnemndas kjennelse 7. desember 1951 i tvisten mellom Arbeidernes faglige Landsorganisasjon og Norsk Arbeidsgiverforening, besluttet styret enstemmig å ta standpunkt med en gang til statens tilbud.

Statstjenestemannskartelletts forhandlere la da fram sådan protokollasjon med sitt vedtak:

«Statstjenestemannskartellet har under disse forhandlinger lagt fram krav om at det nye lønnsregulativ med reguleringsbestemmelser, som forutsettes forhandlet om våren 1952, skulle gjøres gjeldende fra 1. januar 1952. En hadde ventet at statens forhandlere kunne gitt tilsagn om dette.

Kartellet vil fastholde dette kravet under neste års forhandlinger.

Når det gjelder II, 2. avsnitt, i statens forhandleres tilbud av 3. desember 1951, forstår Kartelletts forhandlere det slik at det er adgang til å kreve kompensasjon for prisstigningen fra 15. september 1951 til 15. mars eller senere i 1952, helt uavhengig av et nytt regulativ, med mindre partene blir enige om en annen ordning. Videre er Kartellet innforstått med at spørsmålet om et gradert regulerings tillegg vil bli tatt opp under de kommende forhandlinger, uten at Kartellet nå kan ta stilling til hvordan saken bør løses.

Med disse merknader kan Statstjenestemannskartellet godta statens tilbud av 8. desember 1951.»

Når det gjelder kommunene, har Norsk Kommuneforbund ført forhandlinger med kommunenes sammenslutning på dette område «forhandlingsorganisasjonen», og fått gjennomført lønnsregulering etter samme prinsipper som er fastlagt mellom Norsk Arbeidsgiverforening og Arbeidernes faglige Landsorganisasjon i Lønnsnemndas kjennelse nr. 205. For de kommuner som ikke står tilsluttet «forhandlingsorganisasjonen» gjennomfører forbundet samme ordning.

For alle tariffavtaler utenfor Norsk Arbeidsgiverforening, søker de enkelte forbund gjennomført samme ordning som den som er gjort gjeldende mellom hovedpartene.

Følgende saker har fått sin avgjørelse i Lønnsnemnda.

1. Sak nr. 190. Fraktefartøyenes Arbeidsgiverforening og Norsk Transportarbeiderforbund angående revisjon av over-

- enskomst. Kjennelse avsagt 20. desember 1950. Landsorganisasjonens representant i Lønnsnemnda: Elias Volan.
2. Sak nr. 191. Norsk Styrermannsforening — Norsk Arbeidsgiverforening, Redernes Arbeidsgiverforening og de redrier som står tilsluttet disse, for så vidt angår skip utelukkende i innenriks rutefart samt A/S Kristiansand Dampskipsselskaps Hirtshals-rute. Revisjon av overenskomst. Kjennelse avsagt 12. januar 1951. Norsk Sjømannsforbunds representant i Lønnsnemnda: Anders Birkeland.
 3. Sak nr. 192. Norsk Styrermannsforening — Norsk Arbeidsgiverforening, Redernes Arbeidsgiverforening og de redrier som står tilsluttet disse, for så vidt angår skip utelukkende i innenriks lokal rutefart angående overenskomst for skipsførere i lokalfart. Kjennelse avsagt 12. januar 1951. Norsk Sjømannsforbunds representant i Lønnsnemnda: Anders Birkeland.
 4. Sak nr. 193. A/S Holmenkollbanen — Arbeidernes faglige Landsorganisasjon og Norsk Kommuneforbund. Revisjon av overenskomst. Kjennelse avsagt 12. januar 1951. Landsorganisasjonens representant i Lønnsnemnda: P. Mentsen.
 5. Sak nr. 194. Kings Bay Kull Comp. A/S — Norsk Arbeidsmannsforbund og dets lokale forening i Kings Bay. Revisjon av overenskomst. Kjennelse avsagt 26. januar 1951. Landsorganisasjonens representant i Lønnsnemnda: Elias Volan.
 6. Sak nr. 195. Norges Apotekerforening og Norges Farmasøytiske Forening. Revisjon av lønns- og arbeidsavtale. Kjennelse avsagt 2. februar 1951. Landsorganisasjonens representant i Lønnsnemnda: Paul Engstad.
 7. Sak nr. 196. Det norske maskinistforbund — Norsk Arbeidsgiverforening og Redernes Arbeidsgiverforening angående revisjon av overenskomst. Kjennelse avsagt 9. april 1951. Landsorganisasjonens representant i Lønnsnemnda: Elias Volan.
 8. Sak nr. 197. Norsk Kommuneforbund, Teatrenes Tekniske Funksjonærforening — Det nye Teater, A/S Scenekunst, Centralteatret, Chat Noir Teater, Edderkoppen Teater, Nasjonalteatret og Det Norske Teatret. Revisjon av overenskomst. Kjennelse avsagt 25. april 1951. Landsorganisasjonens representant i Lønnsnemnda: Elias Volan.
 9. Sak nr. 198. Overordnede funksjonærers Forening (i A/S Vinmonopolet) — A/S Vinmonopolet. Revisjon av overenskomst. Kjennelse avsagt 9. mai 1951. Landsorganisasjonens representant i Lønnsnemnda: Elias Volan.

10. Sak nr. 199. Norsk Murerforbund — Bygningshåndverksmesternes Forening i Østfold, angående revisjon av tariffen for murere og murarbeidere i Askim, Halden, Moss og Sarpsborg. Kjennelse avsagt 30. juni 1951. Landsorganisasjonens representant i Lønnsnemnda: Elias Volan.
11. Sak nr. 200. Norsk Transportarbeiderforbund og dets avdeling i Trondheim — Norges Drosjeeierforbund og dets avdeling i Trondheim. Revisjon av overenskomst. Kjennelse avsagt 3. august 1951. Landsorganisasjonens representant i Lønnsnemnda: Elias Volan.
12. Sak nr. 201. Fag- og distriktssjefenes Forening (i A/S Vinmonopolet) — A/S Vinmonopolet. Revisjon av overenskomst. Kjennelse avsagt 6. oktober 1951. Landsorganisasjonens representant i Lønnsnemnda: Elias Volan.
13. Sak nr. 202. Norsk Arbeidsmannsforbund og dets lokale forening i Kings Bay — Kings Bay Kull Comp. A/S. Revisjon av overenskomst. Kjennelse avsagt 20. september 1951. Landsorganisasjonens representant i Lønnsnemnda: Elias Volan.
14. Sak nr. 203. Norsk Skog- og Landarbeiderforbund — Skogbrukets Arbeidsgiverforening. Revisjon av overenskomst. Kjennelse avsagt 1. oktober 1951. Landsorganisasjonens representant i Lønnsnemnda: Elias Volan.
15. Sak nr. 204. Norsk Tjenestemannslag — Kirkedepartementet og Finansdepartementet, angående revisjon av overenskomsten for Torshov, Rødstad og Tjelle offentlige skoler for åndssvake, Skåde, Holmestrand og Trondheim offentlige skoler for døde, Oslo og Dalen offentlige skoler for blinde. Kjennelse avsagt 30. oktober 1951. Landsorganisasjonens representant i Lønnsnemnda: Elias Volan.

Tariffkrav som nær hadde ført til storkonflikt.

Norges Handels- og Kontorfunksjonærers Forbund som hadde organisert en del av funksjonærene, deriblant arbeidslederne, ved Askim Gummivarefabrikk, reiste den 1. mars krav overfor Norsk Arbeidsgiverforening om tariffavtale for disse funksjonærer. Søknaden om å sette fram tariffkrav samt foreta plassoppsigelse var godkjent av sekretariatet den 27. februar. Norsk Arbeidsgiverforening svarte ikke på forbundets krav om tariffavtale. Saken ble innrapportert til Riksmeklingsmannen, men meglingen førte ikke til noe resultat. Forbundet meldte derfor

at plassoppsigelse ville bli satt i verk ved bedriften den 30. april ved arbeidstidens slutt.

Flere forhandlinger og meklinger ble forsøkt, men uten resultat. Konflikten ble derfor utvidet ved at sekretariatet i møte den 4. mai anmodet Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund om å ta ut sine medlemmer ved bedriften til sympatistreik. Likeså erklærte Norges Handels- og Kontorfunksjonærers Forbund med godkjenning av Landsorganisasjonen sympatistreik for de øvrige medlemmer forbundet hadde ved bedriften. Denne sympatistreik ville ta til den 19. mai og etter hvert øke, slik at den ble total 26. mai.

Den 19. mai svarte Norsk Arbeidsgiverforening i henhold til sitt sentralstyres vedtak med å varsle sympatilockout ved en rekke bedrifter med i alt ca. 38 000 arbeidere. Norsk Arbeidsgiverforenings sentralstyre hadde også besluttet å forelegge for en ekstraordinær generalforsamling forslag om å utvide sympatilockouten med bedrifter som i alt omfattet om lag 100 000 arbeidere. Papirindustriens Arbeidsgiverforening besluttet også å innkalle ekstraordinær generalforsamling for å behandle forslag om sympatilockout i hele treforedlingsindustrien.

På Landsorganisasjonens representantskapsmøte 21.—22. mai ble konfliktsituasjonen inngående behandlet. Etter forslag fra sekretariatet gjorde representantskapet sådant vedtak:

„Den konflikt som er brutt ut ved Askim Gummivarefabrikk er en kamp om arbeidsledernes og de tekniske funksjonærers frie organisasjonsrett. Konflikten er provosert fram av Norsk Arbeidsgiverforenings krav om at de enkelte arbeidsledere skal kontraktforplikte seg til ikke å stå tilsluttet Arbeidernes faglige Landsorganisasjon. Norsk Arbeidsgiverforening ga heller ikke svar på Norges Handels- og Kontorfunksjonærers Forbunds gjentatte anmodninger om forhandlinger om opprettelse av overenskomst for disse lønnstakere. Landsorganisasjonen kan ikke godta som tilfredsstillende at Norsk Arbeidsgiverforening underrettet Statsministeren om sitt prinsipielle standpunkt i dette spørsmål.

Norsk Arbeidsgiverforening har derfor det hele og fulle ansvar for den konflikt som er brutt ut ved Askim Gummivarefabrikk. Representantskapet må på det sterkeste beklage Norsk Arbeidsgiverforenings opptreden i denne sak, og finner det ikke nødvendig å gi nærmere karakteristikkk av det forhold at Norsk Arbeidsgiverforening nå har satt den alminnelige arbeidsfred ytterligere i fare ved å varsle stor-lockout.

Representantskapet vil uttale at fagorganisasjonen ikke kan gi avkall på kravet om at det må stå enhver lønnstaker fritt å slutte seg til et forbund i Arbeidernes faglige Landsorganisasjon, og kan ikke akseptere noen løsning av konflikten som ikke anerkjenner denne rett, og dermed retten til å få tariffavtaler.

Representantskapet gir sekretariatet bemyndigelse til å ta de videre forholdsregler som er nødvendig for å gjennomføre fri organisasjonsrett for arbeidslederne og de tekniske funksjonærer i Norge.

Antall tariffsaker¹⁾ behandlet i sekretariatet i løpet av 1951,

	Forbund	Godkjente søknader for å fremme krav om ny tariff-avtale		Ikke godkjente søknader for å fremme krav om ny tariff-avtale		Godkjente søknader for å si opp tariff-avtalen	
		Antall tariff-er	Antall org.	Antall tariff-er	Antall org.	Antall tariff-er	Antall org.
1	Arbeiderpartiets Presseforbund ..	-	-	-	-	-	-
2	Forb. for Arbledere og Tekn. Funk.	2	25	-	-	-	-
3	Norsk Arbeidsmandsforbund	21	213	-	-	4	487
4	— Baker- og Konditorforbund	-	-	-	-	-	-
5	— Bekledningsarb.forbund	-	-	-	-	1	10
6	— Bokb.- og Kart.arb.forbund	3	23	-	-	-	-
7	— Bygningsind.arb.forbund ..	39	257	-	-	275	2 782
8	— Centralf. for Boktrykkere .	-	-	-	-	-	-
9	— Elektr.- og Kraftst.forbund	7	49	-	-	-	-
10	— Fengselstj.mannsforb.	-	-	-	-	-	-
11	— Gullsmedarbeiderforbund ..	-	-	-	-	-	-
12	Norges Handels- og Kontorf.forb...	369	885	-	-	-	-
13	Norsk Hotell- og Rest.arb.forbund	68	424	-	-	10	96
14	— Jern- og Metallarb.forbund	82	693	-	-	2	12
15	— Jernbaneforbund	-	-	-	-	-	-
16	— Kjemisk Industriarb.forb. ..	-	-	-	-	-	-
17	— Kjøttindustriarb.forbund ..	11	24	-	-	-	-
18	— Kommuneforbund	103	395	-	-	³⁾ 10	3 541
19	— Litografisk og Kjem. forb.	-	-	-	-	5	58
20	— Lokomotivmannsforbund ..	-	-	-	-	-	-
21	— Losforbund	-	-	-	-	-	-
22	Det norske maskinistforbund	1	16	-	-	-	-
23	Norsk Murerforbund	-	-	-	-	-	-
24	— Musikerforbund	-	-	-	-	-	-
25	— Nærings- og Nyd.m.arb.f. ..	27	371	-	-	3	21
26	— Papirindustriarb.forbund ..	-	-	-	-	1	565
27	— Politiforbund	-	-	-	-	-	-
28	— Postforbund	-	-	-	-	-	-
29	— Sjømannsforbund	-	-	-	-	2	6 400
30	— Skinn- og Lærarb.forb.	1	5	-	-	1	25
31	— Skog- og Landarb.forb.	15	65	-	-	304	19 800
32	— Skotøyarbeiderforbund	-	-	-	-	-	-
33	— Stenindustriarb.forbund ..	1	15	-	-	-	-
34	— Tekstilarbeiderforbund	11	139	-	-	5	99
35	— Telegraf- og Telefonforb. ..	3	62	-	-	1	6
36	— Tjenestemannslag	-	-	-	-	1	136
37	— Tobakkarbeiderforbund	-	-	-	-	-	-
38	— Tolltjenestemannsforb.	-	-	-	-	-	-
39	— Transportarb.forbund	76	600	-	-	19	359
40	— Treindustriarb.forbund	9	60	-	-	10	217
41	Samorganisasjonene	-	-	-	-	1	35
Tilsammen i 1951		869	4 321	-	-	655	34 649
Tilsammen i 1950 ⁴⁾		688	4 363	6	56	333	30 658

¹⁾ I tillegg til de i denne tabell registrerte tariffsaker har Sekretariatet i 1951 også hatt til behandling enkelte tariffkrav. ²⁾ I disse tilfeller har forbundet ikke sendt inn blankett 2 med søknad om å fremme krav om ny overenskomst, eventuelt si opp gjeldende overenskomst. Kfr. for øvrig L.O.'s vedtekter. ³⁾ I tillegg til disse søknader har forbundet fått godkjent oppsigelse av fellesbestemmelsene mellom Norges Byforbund, Norges Herredsfor-

med en prosentvis fordeling på de ulike forbund.

Ikke godkj. søknader for å si opp tariff-avtalen		Godkjente søknader for å si opp plassene ¹⁾		Ikke godkj. søknader for å si opp plassene ²⁾		Godkjente søknader for å sette i verk arbeidsstans		Ikke godkjente søknader for å sette i verk arbeidsstans		Tariffsaker i alt	Samlet antall tariffsaker for de ulike forbund i prosent av tariffsaker i alt
Antall tariff	Antall org.	Antall tariff	Antall org.	Antall tariff	Antall org.	Antall tariff	Antall org.	Antall tariff	Antall org.		
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	0.13
-	-	1	5	-	-	-	-	-	-	26	1.69
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	0.07
-	-	1	7	-	-	-	-	-	-	4	0.26
-	-	2	1 502	-	-	-	-	-	-	316	20.57
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7	0.46
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	4) 1	158	-	-	-	-	-	-	390	25.39
-	-	-	-	-	-	1	32	-	-	79	5.14
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	84	5.47
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	4) 1	1 610	-	-	-	-	-	-	1	0.07
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	11	0.72
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	113	7.36
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	0.33
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	0.07
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	5) -	5) -	-	-	-	-	-	-	30	1.95
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	0.07
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	0.13
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	0.13
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	319	20.77
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	0.07
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	16	1.04
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	0.26
-	-	2	68	-	-	-	-	-	-	3	0.20
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	1	12	-	-	96	6.25
-	-	-	-	-	-	2	20	-	-	21	1.37
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	0.07
-	-	8	3 350	-	-	4	64	-	-	1 536	100.00
12	460	42	5.541	2	108	2	17	1	64	1 086	100.00

bund og Norsk Kommuneforbund. ³⁾ Gjelder sympatistreiker i forbindelse med Askim-konflikten. Sympatistreik ble ikke effektiv for medlemmer i Handels- og Kontorfunksjonærenes Forbund. ⁵⁾ Forbundet har fått godkjent 1 søknad om betinget sympatistreik ved firmaer hvor arbeiderne er tilsluttet henholdsvis Norsk Transportarbeiderforbund og Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund. ⁶⁾ Se beretning 1950 side 120—121.

Riksmeklingsmannen forsøkte mekling igjen 22. og 23. mai, uten at det førte til noe resultat.

Den 24. mai fremsatte statsråd Ulrik Olsen overfor Norsk Arbeidsgiverforening og Arbeidernes faglige Landsorganisasjon sådant forslag med sikte på foreløpig å avblåse konflikten:

1. Regjeringen akter å nedsette et utvalg med 2 representanter, utpekt av henholdsvis AFL og NAF, og en formann oppnevnt av Regjeringen. Utvalgets oppgave skal være å utrede de spørsmål som reiser seg i forbindelse med arbeidsledernes stilling i forholdet mellom bedriftene og de faglige organisasjoner, og eventuelt fremlegge forslag om lovordning av de tvistes spørsmål som her foreligger. Det er Regjeringens forutsetning at utvalget skal arbeide så hurtig som råd er, og Regjeringen vil henstille til utvalget å søke sitt arbeid avsluttet innen 2 måneder fra oppnevningen.
2. Regjeringen vil henstille til AFL og NAF å innstille henholdsvis den påbegynte streik og den varslede lockout inntil utvalgets innstilling foreligger og et eventuelt lovforslag er behandlet av Stortinget.
3. For så vidt partene ikke skulle etterkomme denne henstilling, vil Regjeringen fremlegge lovforslag som tar sikte på å bringe konflikten til opphør (å innstille konflikten inntil resultatene av det ovenfor nevnte utvalgs arbeid og av den nevnte eventuelle lovbehandling foreligger).

Landsorganisasjonen så vel som Norsk Arbeidsgiverforening tiltrådte dette forslag slik at de gikk med på foreløpig å avblåse konflikten og vente til tvistes spørsmålene i samsvar med forslaget var utredet av et utvalg. Fra Landsorganisasjonens side var det dog en uttalt forutsetning at utvalgets arbeid skulle være avsluttet innen 1. august 1951.

Ved kgl. resolusjon av 25. mai 1951 ble statsråd O. C. Gundersen oppnevnt som formann i et 5-mannsutvalg til å utrede arbeidsledernes stilling i forholdet mellom bedriftene og de faglige organisasjoner, og eventuelt legge fram forslag til lovordning. Som øvrige representanter i dette utvalg ble oppnevnt: fra Landsorganisasjonen: Konrad Nordahl og Gustav Sjaastad med P. Mentsen og Alf Andersen som varamenn. Fra Norsk Arbeidsgiverforening: direktør A. P. Østberg og direktør Thv. L. Moe, med overrettssakfører Knut Henriksen og fabrikkeier Jonas Bj. Øglænd som varamenn.

Utvalget avga sin innstilling 17. august. På grunnlag av denne innstilling ble det av Kommunal- og Arbeidsdepartementet fremsatt proposisjon for Stortinget, og Stortinget vedtok 14. desember 1951 midlertidig lov om organisasjonsrett m. v. for arbeidsledere i private bedrifter.

De arbeidsledere ved Askim Gummivarefabrikk som det ble reist tariffkrav for av Norges Handels- og Kontorfunksjonærers Forbund, ble overført til det nystiftete Norsk Forbund for Arbeidsledere og Tekniske Funksjonærer 15. juni 1951.

«Det faste utvalg» mellom NAF og AFL.

Høsten 1950 reiste Statsministeren spørsmål overfor Norsk Arbeidsgiverforening og Arbeidernes faglige Landsorganisasjon om de var villig til å gi sin tilslutning til at det ble opprettet et statens produktivitetsråd — dvs. et 3-partsråd med representanter fra staten, Norsk Arbeidsgiverforening og Arbeidernes faglige Landsorganisasjon. Industridepartementet utarbeidet i den anledning et utkast til kgl. resolusjon som ble forelagt Norsk Arbeidsgiverforening og Arbeidernes faglige Landsorganisasjon til uttalelse.

Landsorganisasjonen ga sin tilslutning til utkastet til kgl. resolusjon og erklærte seg enig i å oppnevne representanter til et produktivitetsråd. Norsk Arbeidsgiverforening svarte derimot avvisende, og i skriv til Industridepartementet med gjensvar til oss ga den uttrykk for den oppfatning at slike spørsmål som et eventuelt produktivitetsråd skulle behandle, lettere kunne løses av bestående institusjoner innen industrien og ved direkte konferanser mellom AFL og NAF. Arbeidsgiverforeningen anmodet derfor i skriv av 29. januar Landsorganisasjonen om en konferanse for å finne fram til en ordning etter de linjer som NAF's sentralstyre hadde trukket opp.

Konferanse mellom partene ble holdt. Landsorganisasjonens representanter var imidlertid av den mening at det hele tok sikte på fra NAF's side å finne fram til en ordning som skulle hindre opprettelse av et statens produktivitetsråd. Etterat flere konferanser var holdt, meddelte Landsorganisasjonen i skriv av 14. juli til Norsk Arbeidsgiverforening at sekretariatet hadde gjort sådant vedtak med omsyn til protokollasjon vedrørende disse forhandlinger:

«Landsorganisasjonen erklærer seg villig til å drøfte med Norsk Arbeidsgiverforening alle spørsmål som i denne forbindelse er reist for såvidt de har sammenheng med tariff- og arbeidsavtalene, det være seg lønssystemer, herunder akkord- og produksjonspremie-systemer så vel som andre forhold på arbeidsplassene.

Når det derimot gjelder spørsmål av den karakter, rekkevidde eller betydning som kommer inn under et produktivitetsråds oppgaver, kan ikke Landsorganisasjonen drøfte disse direkte med Arbeidsgiverforeningen, idet en mener at det bør opprettes et 3-partsråd hvor staten, Norsk Arbeidsgiverforening og Arbeidernes faglige Landsorganisasjon er representert.»

Da Norsk Arbeidsgiverforening hadde mottatt vårt skriv, ble det opptatt nye drøftinger mellom representanter for partene, og det ble klarlagt at hvis en skulle komme fram, måtte det skje på en slik måte at det ikke hindret myndighetene i å opprette et

eventuelt organ på dette område. Partene kom imidlertid til det resultat at det ville være tjenlig om en kunne finne fram til en ordning som gjorde det lettere å behandle spørsmål som i alminnelighet ikke ble behandlet uten i sammenheng med tariffrevisjoner.

Etterat drøftinger var ført i flere møter, ble det enighet om å opprette et «fast utvalg» mellom Norsk Arbeidsgiverforening og Arbeidernes faglige Landsorganisasjon, og det ble ved protokoll av 25. september satt opp sådanne retningslinjer for utvalgets arbeid:

«Med sikte på å ta opp til behandling og løsning spørsmål som i alminnelighet ellers bare blir behandlet i sammenheng med tariffrevisjoner — spørsmål som oppstår i tariffperioden eller saker av mer prinsipiell og omfattende karakter — har det i noen tid vært holdt konferanser mellom Norsk Arbeidsgiverforening og Arbeidernes faglige Landsorganisasjon. De to organisasjoner er herunder blitt enige om følgende:

For å sikre og bedre den alminnelige levestandard er det nødvendig at produksjonen økes, hvilket er grunnlaget for en høy levestandard, jevn sysselsetting, mulighetene for økt arbeidsfortjeneste og bedre sanitære, hygieniske og sosiale arbeidsvilkår for de ansatte.

En økning av produktiviteten og derigjennom av produksjonen er avhengig av en rekke faktorer. I utstrakt grad har de direkte sammenheng med tariff- og arbeidsavtalene — faktorer som således faller innenfor de to hovedorganisasjoners arbeidsområde.

Med sikte på å fjerne produksjonshemmende årsaker og for å finne fram til tiltak av produksjonsstimulerende art, er partene enige om å opprette et fast utvalg mellom de to hovedorganisasjoner med 6 representanter fra hver side. Når det ansees nødvendig, har utvalget adgang til å kalle inn partsrepresentanter fra de direkte interesserte industrier, fag og grupper.

Utvalget kan ta opp til behandling både spørsmål av generell karakter og spørsmål som bare vedrører enkelte industrier, fag og grupper. Utvalget avgjør selv på hvilken måte det vil behandle den enkelte sak.

Utvalget kan ta opp de saker og spørsmål som det mener er aktuelle og som faller innenfor de to hovedorganisasjoners felles arbeidsområde.

Utvalgets vedtak er av rådgivende karakter, og de spørsmål som drøftes, skal behandles fortrolig inntil utvalget bestemmer annerledes. Gjennomføringen skjer i tilfelle på vanlig måte mellom tariffpartene i de industrier, fag og grupper som tilrådingen gjelder.

Utvalget består så lenge begge parter ønsker å opprettholde det.».

Disse retningslinjer ble godkjent av Norsk Arbeidsgiverforenings sentralstyre og Arbeidernes faglige Landsorganisasjons sekretariat, og protokoll ble undertegnet den 12. november. I tilslutning til protokollen om retningslinjene ble likeledes protokollert:

«Under henvisning til protokoll av 5., 22. og 25. september og 12. november om opprettelse av et fast utvalg mellom de to hovedorganisasjoner, meddelte Arbeidernes faglige Landsorganisasjon at den for dette utvalg bl. a.

ville innbringe spørsmålet om innregulering av de gjeldende dyrtidstillegg i grunnlønn og akkordsatser, videre spørsmålet om en omlegging av lønns-systemene i produksjonsstimulerende retning, herunder akkord- og produksjonspremieordninger.

Norsk Arbeidsgiverforening meddelte at den var enig i at disse spørsmål ble tatt opp til behandling i utvalget. Arbeidsgiverforeningen ville på sin side bringe inn for utvalget bl. a. spørsmålet om tiltak for effektiv utnyttelse av arbeidstiden, minsket fravær og god orden på arbeidsplassen; spørsmålet om økt forståelse av rasjonaliseringstiltak av forskjellig art, herunder økt anvendelse av arbeidsstudier; spørsmålet om effektivisering av forslagsvirksomheten ved bedriftene og spørsmålet om stimulering av interessen for produksjonsutvalgenes virksomhet.

AFL meddelte at den var enig i dette.

Som AFL's representanter i «Det faste utvalg» har sekretariatet valgt: Konrad Nordahl, P. Mentsen, Leif S. Olsen, Josef Larsson, John Wivegh og Karsten Torkildsen.

Den 21. desember holdtes det første møtet i utvalget. En drøftet da en del av de saker som ville bli tatt opp til behandling etter årsskiftet.

Offentlige komiteer.

Landsorganisasjonen har vært representert i disse offentlige styrer og komiteer:

Arbeidsdirektoratet:

Elias Volan og Alf Andersen med P. Mentsen og Chr. Henriksen som varamenn.

Arbeidstilsynsrådet:

Hans Hegg med Peder Birkeland som varamann og Gunnar Ousland med Karsten Torkildsen som varamann.

Arbeidstvistkomiteen:

Konrad Nordahl og Gustav Sjaastad.

Aspirantnemnda (Utenriksdepartementet):

Ingvald Haugen med John E. Johansen som varamann.

Bedømmelseskomiteé til konkurranse vedrørende arbeidervern-tiltak (Statens Arbeidstilsyn):

Egil Ahlsen.

Beredskapsrådet for arbeidskraftsspørsmål (Handelsdept.):

Konrad Nordahl med Elias Volan som varamann.

Beredskapsrådets underutvalg vedrørende spørsmål om kvinner i forsvaret:

Gullborg Nyberg.

Byplankomiteé (Justis- og Politidepartementet):

Harry Klausen.

- Den norske Nasjonalkomit  for rasjonell organisasjon:*
Egil Ahlsen med Harald Andersen som varamann.
- Det økonomiske samordningsråd:*
Konrad Nordahl, P. Mentsen og Alfred Ljøner med Karsten Torkildsen, Elias Volan og Edvard Stenklev som varamenn.
- Direktoratet for fiendtlig eiendom:*
Emil Torkildsen.
- Effektiviseringsutvalget (Finansdepartementet):*
Gullborg Nyberg.
- Entrepren rutvalget:*
Thorleif Andresen, Ove Amundsen og Gustav Berntsen.
- Folketrygdkomiteen:*
Hans Hegg.
- Forsvarsdepartementets anskaffelsesr d:*
Hans Hegg og Witalis Andersen med Anton Andresen og Axel Erichsen som varamenn.
- Heimevernets Landsråd:*
Jens Berg med Knut M ller som varamann.
- Hovedutvalget for forsvaret og industrien:*
Gunnar Myhre, Hans B. Haugli, Paul Engstad og Bjarne Klafstad.
- Industridepartementets tiltaksråd:*
Konrad Nordahl med P. Mentsen som varamann.
- Komité for lov om gartnerin ring (Landbruksdepartementet):*
Knut Nakken med Klaus Kjelsrud som varamann.
- Komité for rasjonalisering og planlegging av sagbruks- og h vleriindustrien:*
John Wivegh, Alfred Ljøner og Gunnar Bråthen.
- Komité for revisjon av Arbeidervernloven:*
Alf Andersen og Alf Nordhus med H. L. Børsum som varamann.
- Komité for revisjon av skatteloven:*
Dagfinn Bech med Torjus Graver som varamann.
- Komité for skattlegging av jord- og skogbruk:*
Jordbruket: Gunnar Bråthen og Sigmund Lein.
Skogbruket: Klaus Kjelsrud og Edv. Stenklev.
- Komité for sysselsetting i losse- og lastearbeidet:*
P. Mentsen og Leif S. Olsen.
- Landsklagenemnda for engangsskatten:*
Alfred Nilsen, Karl Furuskjegg og Idar Nordstrand.
- Landsrådet for produksjonsutvalgene:*
Alf Andersen, Paul Engstad, Anton Andresen med Egil Ahlsen, Hermund Vikstvedt og Anker Nordtvedt som varamenn.

Lærlingerådet for håndverk, industri, kontor og handel:

Håndverksgruppen: Emil Torkildsen med Johan Øien, Oslo, som varamann.

Industrigruppen: Leif Schau med Elof Strand, Greåker, som varamann.

Handelsgruppen: Karl Hansen, Larvik med Sofie Nilsen, Trondheim, som varamann.

Kontorgruppen: Alfred Nilsen med Sverre Bolstad som varamann.

Lønnsnemnda:

Elias Volan med P. Mentsen, Alf Andersen, Paul Engstad og Gullborg Nyberg som varamenn.

Norges Eksportråd:

Erling Frogner, Karsten Torkildsen og Edv. Stenklev med Johs. M. P. Ødegård, John Wivegh og Kåre Pehrsen som varamenn.

Opplæringsfondet for praktisk arbeid:

Ragnvald Nygård og Arne Forseth med Edv. Stenklev og Adolf Olsen som varamenn.

Pris- og Rasjonaliseringskomiteen:

Gustav Sjaastad.

Rådgivende godkjenningsutvalg for konserveringsbedrifter:

Rasmus Rasmussen med Aron Ask som varamann.

Rådgivende komité for internasjonale sosialpolitiske saker:

Konrad Nordahl og P. Mentsen med Ingvald Haugen og Arne Kr. Meedby som varamenn.

Rådgivende utvalg for arbeidskraftsspørsmål:

Leif S. Olsen.

Rådgivende utvalg for engangsskatt på formuestigning:

Emil Torkildsen med Alfred Ljøner som varamann.

Rikslønnsutvalget:

Elias Volan med P. Mentsen som varamann.

Skogkommisjonen (Landbruksdepartementet):

Johan Ødegård med Klaus Kjelsrud som varamann.

Sosialdepartementets komité for kredittordningen:

H. L. Børsum.

Statens Bergverkskomité (Industridepartementet):

P. Mentsen og Ole Beck.

Statens Eksportkredittkommisjon:

Odd Gøthe.

Statens Ferieråd:

Jens Berg med Gullborg Nyberg som varamann.

Statens likelønnskomité (Kommunal- og Arbeidsdepartementet):

P. Mentsen, Gullborg Nyberg, Ragna Karlsen.

Statens Teknologiske Institutt:

Hans Hegg med Egil Ahlsen som varamann.

Styret for A/S Sydvaranger:

P. Mentsen.

Styret for HEFA:

Paul Engstad.

Styret for Fosdalens Gruber:

Gunnar Bråthen.

Styret for Kongsberg Våpenfabrikk og Raufoss Ammunisjonsfabrikker:

Konrad Nordahl med Hans Hegg som varamann.

Styret for Marinens Hovedverft:

Hans Hegg med Frank Hansen som varamann.

Styret for pensjonstrygden for statens arbeidere:

Albert Karlsen med Gustav Nymark som varamann.

Styret for Statens Feriefond:

Jens Berg med Gullborg Nyberg som varamann.

Styret for Statens Jernverk, Mo i Rana:

Konrad Nordahl.

Teknisk forskningskomité:

Anders Mørk.

Verdaukskattkomiteen:

Dagfinn Bech.

Bransjerådene.

Bergverkene:

Ole Beck — varamann Chr. Henriksen.

Edv. Laxå, Sulitjelma — varamann Einar Schei, Løkken.

Elektroteknisk industri:

Rolf Olsen — varamann Bj. Klafstad.

Kåre Harzen — varamann Kåre Beckstrøm, Porsgrunn.

Motorindustrien:

Håkon Thesen — varamann Leif Skau.

William Kjøstelsen, Fredrikstad — varamann Ole A. Westad, Molde.

Papir-, cellulose- og tremasseindustrien:

Edv. Stenklev — varamann Kåre Pehrson.

Viktor Moberg, Halden — varamann William Henriksen, Skien.

Sagbruk og høvlerier:

Emil Reiersen — varamann John Wivegh.

Brede Kristiansen, Skotterud — varamann Sigurd Engen, Brumunddal.

Klaus Kjelsrud — varamann Alfred Ljøner.

Skipsbygningsindustrien:

Josef Larsson — varamann Arthur Arnesen.

Leif Aase, Bergen — varamann Johs. Værås, Trondheim.

Skotøy- og lærindustrien:

Anton Andresen — varamann Einar Brynhildsen, Halden.

Axel Erichsen — varamann Harald Amundsen.

Støperiene:

Jahrmann Hagen — varamann Emil Nyhus.

Bjarne Nilsen, Drammen — varamann Karl Svendsen.

Teglverksindustrien:

Peder Framnæs — varamann Malfred Bergseth.

Godtfred Gustavsen — varamann Trygve Pettersen, Fr.stad.

Tekstilindustrien:

Olav Bruvik — varamann Gudbrand Brauer.

Hjalmar Romslo, Ytre Arna — varamann Th. Hetsch, Halden.

Witalis Andersen — varamann Agnes Solheim.

Wallboard-industrien:

John Wivegh — varamann P. Ødegård.

Johs. Knoph — varamann Sverre Pettersen.

Faglige ungdomsutvalg.

Det er i årets løp avholdt 5 møter i ungdomsutvalget. Dessuten har det vært holdt konferanse med AUF's faglige utvalg om opplegget av det faglige arbeidet i Fylkingen. I distriktene har det vært liten virksomhet, som tidligere er det bare Akershus, Oslo og Vestfold faglige samorganisasjoner som har opprettet faglige ungdomsutvalg. I Oslo har det vært holdt en rekke ungdomsmøter som har behandlet aktuelle ungdomsspørsmål. Det er ellers planlagt en større aksjon på dette feltet i forbindelse med innføringen av lærlingeloven.

Industrikonferanse.

Etter opplegg fra Samarbeidskomiteen vedtok Landsorganisasjonens sekretariat og Det norske Arbeiderpartis sentralstyre å kalle inn til en industrikonferanse. Den ble holdt dagene 7. og 8. april i Oslo. Det var innbudt representanter fra:

Regjeringen,

Det norske Arbeiderpartis sentralstyre og administrasjon,
Landsorganisasjonens sekretariat og administrasjon,
Partiets medlemmer i Stortingets industrikomité,

En representant fra hvert av følgende forbund:

Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund,
Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbund,
Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund,
Norsk Arbeidsmannsforbund,
Norsk Nærings- og Nydelsesmiddelarbeiderforbund,
Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund,
Norges Handels- og Kontorfunksjonærers Forbund,

Styremedlemmer tilsluttet Det norske Arbeiderparti i de bedrifter hvor staten eier mer enn 40 % av aksjekapitalen, samt varamennene for disse styremedlemmer for så vidt varamennene er bosatt eller oppholder seg i Oslo,

Ordførerne i bedriftenes representantskap som er partimedlemmer.

Dessuten var til stede representanter fra følgende fagforeninger:

Rjukan Arbeiderforening,
Hydro-arbeidernes Forening, Notodden,
Herøya Arbeiderforening,
Kjørholt Arbeiderforening,
Trosdal Møllarbeiderforening,
Møllarbeidernes Forening, Buvika,
Sølvverksarbeidernes Forening, Kongsberg.
Konferansen behandlet sådan dagsorden:

1. Vår industripolitikk, herunder oversikt over statens industrielle bedrifter — ved statssekretær A. Drogseth.
2. Lønns- og arbeidsvilkår ved statens industrielle bedrifter, herunder spørsmålet om felles forhandlingsorgan — ved P. Mentsen.
3. De industrielle statsbedrifters organisasjonsform — ved G. Sjaastad.
4. Styrenes sammensetning i de industrielle statsbedrifter — ved Konrad Nordahl.
5. Arbeideraksjer i statens industrielle bedrifter og spørsmålet om utbyttedeling til lønnstakerne — ved P. Mentsen.

Konferansen var av orienterende art, og det vedtak som ble fattet var således av rådgivende karakter.

Statistisk oversikt.

For året 1950 er det her gitt en statistisk oversikt over medlemmer tilsluttet Arbeidernes faglige Landsorganisasjon fordelt geografisk og på de ulike forbund. Videre er det satt opp en oversikt over forbundenes fagblader.

Tabell I

viser et sammendrag av Landsorganisasjonens medlemstall fra 31. desember 1923 til 31. desember 1950.

Tabell II. Medlemsbevegelsen 1939—1950

viser at medlemstallet fra 1939 til krigens slutt gikk sterkt ned. Den motsatte bevegelsen har gjort seg gjeldende i tidsrommet etter krigen og stigningen fra mai 1945 fram til utgangen av 1950 utgjør 220 716 medlemmer eller 82,4 pst.

Sett i forhold til medlemstallet 1939 er den reelle økningen 131 646 medlemmer eller 36,9 pst.

Tabell III

viser forandringen av medlemstallet innenfor de enkelte fylker både i absolutte og relative tall.

Tabell IV. Avdelings- og medlemsbevegelsen.

Tallene bygger på forbundenes årsrapporter og viser antall avdelinger og medlemmer i de ulike forbund pr. 31. desember 1950.

Ved utgangen av 1949 sto 39 forbund med et antall av 473 629 medlemmer fordelt på 4443 avdelinger tilsluttet Landsorganisasjonen.

Pr. 31. desember 1950 viser tabellen det samme antall forbund som i 1949 med tilsammen 488 442 medlemmer fordelt på ialt 4605 avdelinger. Det er en økning i medlemstallet fra 1949 til 1950 på 14 813 medlemmer eller 3,1 pst.

Antall kvinnelige medlemmer ved utgangen av 1950 er 83 649 eller 17,1 pst. av samlet medlemstall.

Tabell V

gir et klart bilde av organisasjonsforholdene ordnet geografisk.

For samtlige byer under ett er medlemstallet ved utgangen av 1950: 350 456 fordelt på 1942 avdelinger. Tilsvarende tall for året 1949: 340 358 medlemmer og 1899 avdelinger, dvs. en stigning på 10 098 medlemmer eller 3,0 pst.

For *landdistriktene* viser tabellen 2643 avdelinger med tilsammen 124 547 medlemmer pr. desember 1950. I 1949 var tallene 2525 avdelinger med 121 053 medlemmer, dvs. en stigning i medlemstallet på 3494 eller 2,9 pst.

Medlemmene på *Svalbard* er ført opp for seg og viser en nedgang på 144 medlemmer eller 24,7 pst. fra 1949 til 1950.

Medlemmer i *utlandet* som også er ført opp for seg, viser seg å ha økt fra 9849 til 11 000 medlemmer i tidsrommet 1949—1950, en økning på 1151 medlemmer eller 11,7 pst.

Direkte medlemmer viser en nedgang på ialt 223 medlemmer eller 16,5 pst.

Tabell VI.

Denne tabellen er ny for året 1950 og viser en fylkesvis gruppering av de *fagforeninger som har kvinnelige medlemmer*, med oversikt over antall medlemmer ialt og herav kvinnelige medlemmer fordelt på de ulike forbund.

Tabell VII.

gir en oversikt over forbundenes fagblader, antall nummer, gjennomsnittlig antall sider pr. nummer og gjennomsnittlig opplag for året.

Tabell VIII. Arbeidskonflikter 1951.

Tabellen viser at det i løpet av året har vært 12 konflikter omfattende 2091 arbeidere i alt, hvorav 1863 organiserte. De tilsvarende tall for 1950 var henholdsvis 7 konflikter, 65 arbeidere og 53 organiserte.

Antall tapte arbeidsdager i 1951 var 16 230. Det største antall tapte arbeidsdager faller på Norsk Treindustriarbeiderforbund med 7822 dager, hvorav 7644 dager på konflikten i Bergens Møbelsnekkermesterlaug. Derneft kommer Norsk Kjem. Industriarbeiderforb. med 4498 tapte arbeidsdager for sympatistreiken på Askim Gummivarefabrikk. Norsk Bekledningsarbeiderforbund har 3132 tapte arbeidsdager, hvorav 2690 faller på konflikten ved konfeksjonsfabrikkene i Kristiansund. I 1950 var det tilsammen 4624 tapte arbeidsdager.

Tabellen viser videre at Landsorganisasjonen av forbundenes konfliktstønad har refundert kr. 10 593,50. For fem av konfliktenene var det ikke hevet refusjon ved årets utgang.

Tillitsmenn og funksjonærer.

I året 1949 hadde Landsorganisasjonen og de 39 tilsluttede forbund 155 valgte og fastlønte tillitsmenn, hertil kom 7 valgte tillitsmenn som kun hadde en viss godtgjørelse for sitt arbeid og 376 funksjonærer.

I året 1950 hadde Landsorganisasjonen og de 39 tilsluttede forbund 152 valgte tillitsmenn med fast lønn og 67 ansatte tillitsmenn, hertil kom 38 valte tillitsmenn som kun hadde en viss godtgjørelse for sitt arbeid og 316 funksjonærer. I tallet for funksjonærer er iberegnet 1 revisjonssjef og 6 revisorer.

Utdrag av beretningene for samorganisasjonene.

Akershus faglige Samorganisasjon.

Ved årets begynnelse var tilsluttet 288 foreninger med et samlet medlemstall av 17 051 medlemmer. Ved årets utgang var tilsluttet 295 foreninger og det samlede medlemstall var 17 450.

Av nye foreninger er tilmeldt følgende: Avd. 108 Bekledningsarbeidforening, Nes — Norsk Bekledningsarbeiderforbund. Avd. 198 Skedsmo Skog og Landarbeiderforening — Norsk Skog og Landarbeiderforbund. Avd. 775 Øvrevoll Jockey og Stallarbeiderforening — Norsk Skog og Landarbeiderforbund. Asker og Bærum Politiforening — Norsk Politiforbund. Bekledningsarbeidernes Forening, Sørumsand — Norsk Bekledningsarbeiderforbund. Høland Bygningsarbeiderforening — Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund. Lillestrøm Skinn og Lærarbeiderforening — Norsk Skinn og Lærarbeiderforbund. Nesodden Bygningsarbeiderforening — Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund. Vestby Høvleri og Bygningsarbeiderforening — Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund. Ullensaker Kommuneforening — Norsk Kommuneforbund.

Disse har et samlet medlemstall av 200. I året er uttrådt følgende foreninger: Grøstad Høvleriarbeiderforening, Vestby — Norsk Bygningsarbeiderforbund. Sandvika Leketøyarbeiderforening, Bærum — Norsk Treindustriarbeiderforbund. Østre Bærum Gartnerarbeiderforening, Bærum — Norsk Skog og Landarbeiderforbund. N. B. Grøstad Høvleriarbeiderforening er oppløst, medlemmene er opptatt i den nystiftede Vestby Høvleri og Bygningsarbeiderforening. Sandvika Leketøyarbeiderforening er oppløst på grunn av at avdelingens 7 medlemmer har sluttet ved den bedrift de arbeidet. Østre Bærum Gartnerarbeiderforening er oppløst og dens 21 medlemmer overført til avd. 498 av N.S.L.F. i Oslo.

Foreninger som har stått og fremdeles står utenfor samorganisasjonen: Forretningsutvalget viser til beretningen herom i fjor. Så vidt vites finnes der nå ikke fagforeninger i Akershus som ikke er opptatt i Samorganisasjonen.

Av styremøter har i årets løp vært holdt 6, representantskapsmøte 1. Samorganisasjonen har pr. 1. januar 1952 tilsammen 24 faglige utvalg. Det er i året holdt en lang rekke faglige møter ute i distriktene. Felles tillitsmannsmøter er i år som i fjor i stor utstrekning arrangert sammen

med Akershus Arbeiderparti og de enkelte herredspartier. Formannen har i året hatt ca. 100 reisedager og deltatt i ca. 100 møter ute i fylket. Formannen har også deltatt i 46 møter og konferanser i Oslo. Dessuten deltatt i 45 rent politiske møter utenom Samorganisasjonen.

Samorganisasjonen og de faglige utvalg har i samarbeid med de respektive forbund medvirket til dannelsen av en del nye fagforeninger. Samtidig har arbeidet med å stabilisere virksomheten, skaffe forbundene nødvendige opplysninger m. m. fortsatt.

Samarbeidet mellom forbundene, Samorganisasjonen og de faglige utvalg er stort sett bra.

Vedrørende tarifforhandlinger, konflikter m. m. har Samorganisasjonen og de faglige utvalg deltatt for å løse sådanne i den utstrekning der er kommet anmodning om bistand.

Alminnelige bemerkninger: Det fra før intime samarbeid med Akershus Arbeiderparti og de enkelte herredspartier er fortsatt med godt resultat. Som ovenfor nevnt er der holdt en rekke felles tillitsmannsmøter m. m. Særlig intimt var samarbeidet under forberedelsene og gjennomføringen av kommunevalgkampen. Resultatet ble også ganske godt for Akershus. Vedrørende studie- og opplysningsvirksomheten så er denne i samarbeid med Distriktsstudienemnda for Akershus og Akershus Arbeiderparti drevet så intenst som mulig. Antall studiekonferanser, kurser og spesielt antall studieringer er økt betydelig fra 1950.

Aust-Agder faglige Samorganisasjon.

Ved årets begynnelse var tilsluttet 143 foreninger med et samlet medlemstall av 7 130 medlemmer. Ved årets utgang var tilsluttet 147 foreninger og det samlede medlemsantall var 7 300.

Av nye foreninger er tilmeldt følgende: Grimstad omegn vegarbeiderforening — Norsk Arbeidsmannsforbund. Songe Sagbruksarbeiderforening — Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund. Lillesand Handels- og Kontorfunksjonærers Forening — Norges Handels- og Kontorfunksjonærers Forbund. Risør Kjøttindustriarbeiderforening — Norsk Kjøttindustriarbeiderforbund. Eydehamn avd. av Norsk Forbund for Arbeidsledere og Tekniske funksjonærer.

Disse har et samlet medlemstall av 72. I året er uttrådt følgende forening: Birkeland Treindustriarbeiderforening — Norsk Treindustriarbeiderforbund.

Foreninger som har stått og fremdeles står utenfor samorganisasjonen: Arendal formerforening — Norsk Støperiarbeiderforbund, 25 medlemmer. Tvedestrand formerforening — Norsk Støperiarbeiderforbund, 18 medlemmer.

Av styremøter har i årets løp vært holdt 12, representantskapsmøte 1, medlemsmøter 25 og agitasjonsmøter 65. Besøkt en rekke arbeidsplasser.

Forhandlinger: Bakermester Wilhelmssen — Norsk Baker- og Konditorforbund. Øyestad kommune — Norsk Kommuneforbund. Dale Fabrikker — Norsk Tekstilarbeiderforbund. Rørleggermester Halvorsen — Norsk Transportarbeiderforbund.

Mekling: Grimstad Kommune — Norsk Kommuneforbund.

Bergen og Fylkenes faglige Samorganisasjon.

Ved årets begynnelse var tilsluttet 425 foreninger med et samlet medlemstall av 54 000 medlemmer. Ved årets utgang var tilsluttet 432 foreninger (hvorav 20 klubber eller grupper) og det samlede medlemsantall var 55 000.

Av nye foreninger er tilmeldt følgende: Arbeidsmannsforbundet: Finnås Arbeidsmannslag, Vanvik Arbeidsmannsforening, Fosse Kraftanleggsarbeiderforening, Luster Vegarbeiderforening, Sunngrø gruppe av Hodnaberg Anleggsarbeiderforening, Norsk Forbund for Arbeidsledere og Tekniske Funksjonærer: Bergens Arbeidsleder og Tekniske Funksjonærforening, Odda Funksjonærforening, Vaksdal Tekniske funksjonær og Arbeidslederforening. Bekledningsarbeiderforbundet: Konfeksjonsarbeidernes forening, Stend, Florø Bekledningsarbeiderforening, Høyanger Bekledningsarbeiderforening (rekonstruert), Syerskene ved Per. A. Brøndmo Konfeksjon og Trikotasjefabrikk, direkte tilsluttet forbundet. Bygningsindustriarbeiderforbundet: Eidfjord Bygg og Cementarbeiderforening. Gullsmedarbeiderforbundet: Bergen Tann-tekniķeres Svenneforening. Jernbaneforbundet: Bergen Forrådspersonales forening. Jern og Metallarbeiderforbundet: Utvik klubb av N.J.M.F., Nesttun avd. av N.J.M.F. avd. 178. Kommuneforbundet: Bruvik kommuneforening. Postforbundet: Bergens Postmannslag. Skotøyarbeiderforbundet: Haukeland Skotøyarbeiderforening. Treindustriarbeiderforbundet: Asgård Møbelarbeiderlag.

Disse har et samlet medlemstall av ca. 1 000. I året er uttrådt følgende foreninger: Arbeidsmannsforbundet: Aga-Velur Vegarbeiderforening. Fitjar Anleggsarbeiderforening, Nedre Årdals Arbeiderforening, Stattlandets Vegarbeiderlag, Vendevands Anleggsarbeiderforening, Vossebanens Vegarbeiderforening. Jern og Metallarbeiderforbundet: Brandasund klubb av N.J.M.F., Hardanger Jern og Metallarbeiderforening. Kjemisk forbund: Stongfjorden kjemiske Arbeiderforening. N.N.N.: Os Hermetikkararbeiderforening. Transportarbeiderforbundet: Indre Sogns Lastebileigarlag, Årdal gruppe av Sogndal Sjøfôrforening. Avisbudenes forening: Bergens Porthandlerforening.

Av styremøter har i årets løp vært holdt 16, 1 representantskapsmøte, 1 kombinert møte med representantskapets medlemmer i Bergen, 2 felles fagforeningstyremøter, 2 offentlige medlemsmøter. Tilsammen 21 møter.

Året 1951 har vært preget av full beskjeftigelse og større antall beskjeftigede til sine tider i året, men dog med større nedgang i årets siste måneder enn tidligere år.

Av de 3 fylker viser Bergen jevnest beskjeftigelse. I de 2 øvrige fylker, Hordaland og Sogn og Fjordane, er forskjellen — sett i forhold til det samlede antall beskjeftigede i hvert fylke, påtåkkelig stor. Mens den reelle nedgang i Hordaland ved årets slutt viser 177 personer i forhold til fjorårets (1950 559, 1951 736) var nedgangen ved årets slutt i Sogn og Fjordane 426 personer (1950 1330, 1951 1859).

Strømstansen som de fleste bedrifters arbeidere og funksjonærer tok som forskudds-ferie ble avvirket på en mønstergyldig måte.

Foruten nyorganisering, forhandling om tariffavtale, endring av avtale, tvister, konferanser etc. har en i den utstrekning det har vært mulig drevet agitasjon og opplysningsvirksomhet.

Følgende steder har vært besøkt: Florø, Måløy, Nordfjordeid, Breim, Førde, Vadheim, Sandane, Stryn, Leikanger, Hermansverk, Sogndal,

Hyllestad, Lavik, Leirvik i Sogn, Leirvik (Stord), Norheimsund, Øystese, Lindås, Valen, Nesttun, Eidsfjord, Dimmelsvik, Espeland og Haus.

Buskerud faglige Samorganisasjon.

Ved årets begynnelse var tilsluttet 330 foreninger med et samlet medlemstall av 31 439 medlemmer. Ved årets utgang var tilsluttet 335 foreninger og det samlede medlemstall var ca. 31 500.

Av nye foreninger er tilmeldt følgende:

Simoa Fløterforening, N.S.L.F., Hønefoss Gartneriarbeiderforening, N.S.L.F., Filtvedt Bekledningsarbeiderforening, N.B.F., Hønefoss Skinn- og Lærarbeiderforening, N.S.L.F., Tyristrand Jern- og Metallarbeiderforening, N.J.M.F. Avdelinger i Drammen, Kongsberg, Hønefoss, N. Eiker og omegn av Norsk Forbund for Arbeidsledere og Tekn. Funksj. Gruppe ved Flem og Reksdal Konf.f., N.B.F., Gruppe ved Kongsberg Kjemiske Vaskeri, N.K.I.F.

Disse har et samlet medlemstall av 200. I året er uttrådt følgende foreninger: Geilo Hotell- og Restaurantarb.f., N.H.R.A.F. (manglende tilslutning). Eiker Skog- og Landarbeiderf., N.S.L.F. (medl. overgang til annet yrke). Vedkappernes Forening, Drammen, N.B.F. (innskrenkning).

Foreninger som har stått og fremdeles står utenfor samorganisasjonen: Drammen Støperiarbeiderf. N.S.F., 312 medlemmer. Hokksund Støperiarbeiderf. N.S.F., 24 medlemmer.

Av styremøter har i årets løp vært avholdt 15, representantskapsmøter 1, medlemsmøter 4, agitasjonsmøter 16, kooperasjonen 2.

Forhandlinger: Samorganisasjonen mottar i liten utstrekning oppdrag fra de enkelte forbund. Et unntak fra dette er Norsk Transportarbeiderforbund, Norsk Skog- og Landarbeiderforbund, Norsk Arbeidsmannsforbund. De vesentligste gjøremål Samorganisasjonen mottar kommer således direkte fra de enkelte foreninger og ellers ved de tiltak Samorganisasjonen selv fatter beslutninger om når det gjelder agitasjon i faglige og opplysningsmessige saker.

Organisasjonsforholdene i Buskerud fylke må stort sett sies å være bra ut fra den beskjeftigelsesstatistikk som foreligger. Herav framgår det at det i alt er beskjeftiget i de forskjellige yrker totalt 47 000 trygdepliktige. Av disse har vi i organisasjonen 31 500. Av våre 31 000 medlemmer er 21 000 beskjeftiget i industrien. De øvrige fordeler seg over forskjellige yrker.

Finnmark faglige Samorganisasjon.

Ved årets begynnelse var tilsluttet 89 foreninger med et samlet medlemstall av 4 500 medlemmer. Ved årets utgang var tilsluttet 106 foreninger og det samlede medlemstall var 5 300.

Av nye foreninger er tilmeldt følgende:

Indre Laksefjord Vegarbeiderfor., N.A.F. Reppvåganleggets Fagfor., N.A.F. Øksfjord Handels- og Kontorf.for., N.H.K.F., Karasjok Handels- og Kontorf.for., N.H.K.F. Loppa komm. Arbeider- og Funksjonærslag, N.K.F. Vadsø Hermetikkarb.for., N.N.N. Vardø Næringsmiddelarb.for., N.N.N. Finnmark Krets av T.M.L.F., N.T.T.F. Kirkenes Transportarb.

for., N.T.F. Kvalsund Fiske- og Transportarb.for., N.T.F. Båtsfjord Bygningsarb.for., N.B.I.F. Lakselv og Omegn Bygningsarb.for., N.B.I.F. Hasvik Bygningsarb.for., N.B.I.F. Hammerfest Maskinistfor., N.M.F. Hammerfest Kystlosforening, N.L.F. Friarfjord Skiferarb.for., N.S.I.F. Øksfjord Fiske- og Transportarb.f., N.T.F.

Disse har et samlet medlemstall av 350.

Av styremøter har i årets løp vært avholdt 14, representantskapsmøter 1, agitasjonsmøter 3. Deltatt i medlemsmøter og festmøter med film. Sendt ut foldere og brosjyrer.

Forhandlinger: Rutebilsjåførenes Felleslag, Transportarb.f. Fiskearbeiderforeninger og losseforeninger, Transportarb.f. Kirkenes Hotell- og Restaurantfor., Hotell- og Restaurantarb.forb. Øksfjord Fabrikkarbeiderforening, Norsk Kjem. Industriarb.forb. Hammerfest Handels- og Kontorfunksj. Forening, Handels- og Kontorfunksj.forb. Hammerfest komm. Tjenestemannstøring, Kommuneforbundet.

Vi har i året lagt an på å få fagforeninger bygget opp på steder som har ligget tilbake og ikke hatt slike etter frigjøringa. Det gjenstår en del steder, men tilgangen på arbeidskraft er ofte skiftende med tilreisende arbeidere som bare er en kortere tid på de enkelte steder.

Hedmark faglige Samorganisasjon.

Ved årets begynnelse var tilsluttet 439 foreninger med et samlet medlemstall av 22 643 medlemmer. Ved årets utgang var tilsluttet 449 foreninger og det samlede medlemstall var 23 222.

Av nye foreninger er tilmeldt følgende:

Gjesåsen Skog- og Landarbeiderfor., N.S.L.F. Haslemo Skog- og Landarbeiderfor., N.S.L.F. Sander Skog- og Landarbeiderfor., N.S.L.F. Tufsingdalen Skog- og Landarbeiderfor., N.S.L.F. Elvål Skog- og Landarbeiderfor., N.S.L.F. Nordaberg Skog- og Landarbeiderfor., N.S.L.F. Forrådspersonalets Forening, Hamar, Norsk Jernbaneforb. Stange Næringsmiddelarbeidergruppe, N.N.N. Hamar Gullsmedarbeiderfor., Norsk Gullsmedarb.forb. Follidal Arbeidsleder- og Tekniske Funksjonærfor., N.F.A.T.F. Trysil avd. 96 av N.E.&K.F., N.E.&K.F. Trysil klubb av N.J.&M.F., Norsk Jern- og Metallarb.for. Elverum Trearbeiderforening, Norsk Treindustriarb.forb. Hamar avdeling 60 av N.A.F., Norsk Arbeidsmannsforbund.

Disse har et samlet medlemstall av 200. I året er uttrådt følgende foreninger: Løten Trearbeiderf., Norsk Treindustriarb.forb. Brumunddal Hotell- og Restaurantarb.forb., N.H.&R.A.F. Tynset Bekledningsarb.-for., Norsk Bekledningsarb.forb. Skotterud Treullarbeiderfor., Norsk Bygningsindustriarb.forb. Tyllidal Skog- og Landarbeiderfor., N.S.L.F.

Av styremøter har i årets løp vært avholdt 13, representantskapsmøter 1, agitasjonsmøter 17. Det er arrangert 5 agitasjonsmøter for tilslutning til kooperasjonen. Videre er det vist fram film ved 50 agitasjons- og opplysningsmøter.

Forhandlinger: I Hedmark fylke er det i 1951 opprettet 52 nye overenskomster. Videre har Samorganisasjonen og det faglige fellesutvalg løst en rekke tvister om lønns spørsmål, oppsigelser og feriegodtgjøring.

Møre og Romsdal faglige Samorganisasjon.

Ved årets begynnelse var tilsluttet 290 fagforeninger med et samlet medlemstall av 15 427, som fordeler seg således: Sunnmøre: 103 fagfor-

eninger med medlemstall av 6 702. Nordmøre: 107 fagforeninger med medlemstall av 5 638. Romsdal: 80 fagforeninger med medlemstall av 3 087.

På nåværende tidspunkt har vi ikke oversikt over medlemstallet da bare halvdel av foreningene har innsendt rapport.

Av nye foreninger er tilmeldt følgende:

Norsk Arbeidsmannsforbund: Rengjøringskvinnenes Forening, Molde, 7 medl. Norsk Bekledningsarbeiderforbund: Måndalens Konfeksjonsarb.for., 6 medl. Haramsøy Konfeksjonsarbeiderfor., 11 medl. Aarnes Konfeksjonsarb.for. reorg., 8 medl. Norsk Jern- og Metallarbeiderforb.: Aukra Jern- og Metallarbeiderfor., 11 medl. Norsk Transportarbeiderforbund: Andelsnes Sjøfjørfor., 8 medl. Norsk Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbund: Aukra Næringsmiddelarb.for., 42 medl. Arbeidsledere og Tekniske Funksjonærer: Avdeling i Ålesund, 10 medl. Norsk Tolltjenestemannsforbund: Ålesund Tolltjenestemannsfor., 11 medl. Postfolkenes Fellesforbund: Sunnmøre Telefonstyrarlag, 69 medl. Romsdal og Nordmøre Telefonstyrarlag, 80 medl. Norsk Treindustriarbeiderforbund: Straumegjerde Treindustriarb.for., reorg., 6 medl. Norsk Tjenestemannslag: Rengjøringskvinnene ved Volda off. Landsgymnas, samt Handelsskulen i Volda. Om denne har dannet egen avdeling eller om Volda Faglige Utvalg administrer denne har vi ikke fått melding om.

Distriktsstyret har holdt 1 møte, forretningsutvalget 13. Det har vært holdt 4 felles fagforeningsmøter. Samorganisasjonen sto også som arrangør av 1. mai-feiringen i Ålesund.

Tariffarbeide:

a) Nye overenskomster er opprettet med:

Andelsnes Bygningskommune, ingeniørvesenets arbeidere. Skodje kommune, tilleggsavtale for montører og kontorfunksj. ved E.verket. Vatne kommune, tilleggsavtale montører ved E.verket. Haraid kommune, tilleggsavtale for kommunefunksj. Herøy kommune, tilleggsavtale for kommunefunksj. Veøy kommune, ny overenskomst. Sør-Aukra kommune, ny overenskomst. Nord-Aukra kommune, ny overenskomst. Hustad kommune, ny overenskomst. Bolsøy kommune, ny overenskomst. Grip kommune, ikke ferdig. Volda offentlige Landsgymnas, rengjøringskvinner. Godtemplarkaféen. Slaktermestrene i Ålesund. Ringstad Pølsefabrikk, Stranda. Oscar Gjerde, Stranda. P. Tøssebro & Co. A/S, salteri og røkeri, Gurskøy. Møre og Romsdal Fylkesbåter, rengjøringskvinner. Volda Bygningskommune. Selje kommune, revisjon og tilleggsavtale. Eresfjord og Vistdal kommune. Nesset kommune. Klippfisktilvirkernes Forening, Ellingsøy. Ålesund kommune, justering av lønnsregulativet.

b) Tvistesaker.

Ålesund kommune, gassverksarbeiderne. Ålesund kommune, brenselutvalget. Olsvik Røkeri, Olsvika, etterbetaling av dyrtidstillegg. P. Tøssebro & Co., Gurskøy, oppsigelse. Eides Møbelfabrikk, Sjøholt, 2 saker. Vatne kommune, oppsigelse, ikke ferdig. Jakob Bjørge, Ellingsøy, oppsigelse. Haugsholmen Sildoljefabrikk, oppsigelse. Helge Storheim, skreddermester, etterbetaling av lønn. Brattvåg Brug A/S, indeksreguleringen. Tenne & Skar, Brattvåg, indeksreguleringen.

Nordland faglige Samorganisasjon. — Distriktskontoret i Mo i Rana.

Ved årets begynnelse var tilsluttet 297 foreninger med et samlet medlemstall av 16 993 medlemmer. Ved årets utgang var tilsluttet 304 foreninger og det samlede medlemsantall var 17 676.

Av nye foreninger er tilmeldt følgende: Bleikvassli Gruvearbeiderforening, N.A.F. Husvik Gruvearbeiderforening, N.A.F. Lødingen Bygningsarbeiderforening, N.B.F. Tjelsund Bygningsarbeiderforening, N.B.F. Sortland klubb av N.J.M.F., N.J.M.F. Vågan kommunale Funksjonærforening, N.K.F. Svolvær Næringsmiddelarbeiderforening, N.N.N. Sandnessjøen Næringsmiddelarbeiderforening, N.N.N. Mo Tekniker- og Arbeidslederforening, N.A.T.F. Helgeland krets av T.M.L.F., N.T.T.F. Fjære Fagforening, N.T.F. Bø og Malnes Transportarbeiderforening, N.T.F. Bodø og Bodin Klippfiskarbeiderforening, N.T.F. Eidsfjord Transportforening, N.T.F. Skrova Arbeiderforening, N.T.F. Sør-Helgeland Lastebilforening, N.T.F. Grane Lastebilforening, N.T.F. Narvik Møbelarbeiderforening, Norsk Treind. Forb. Bodø Trearbeiderforening, Norsk Treind. Forb. Mosjøen Treindustriarbeiderforening, Norsk Treind. Forb.

Disse har et samlet medlemsantall av 316. I året er uttrådt følgende foreninger: Berghulnes Jernbanearbeiderforening, N.A.F. Holandsfjord Arbeidsmannsforening, N.A.F. Beiarn Arbeidsmannsforening, N.A.F. Mårnes Arbeidsmannsforening, N.A.F. Røvik Jernbanearb. forening, N.A.F. Buksnes og Hol Veiarbeiderforening, N.A.F. Staven Veiarbeiderforening, N.A.F. Grane Veiarbeiderforening, N.A.F. Holand Jernbanearbeiderforening, N.A.F. Nesna Fagforening, N.A.F. Lurøy Vegarbeiderforening, N.A.F. Haugvik Bygningsarbeiderforening, N.B.F. Sømna kommunale Forening, N.K.F. Melbu Havlærarbeiderforening, N.S.L.F.

Av styremøter har i årets løp vært avholdt 11, 6 møter i tilsynsuttvalget for avdelingskontoret i Mo, samt 1 representantskapsmøte. Agitasjon er drevet både i forbindelse med møter og på annen måte.

Forhandlinger: Samorganisasjonen har vært forbundene og vedkommende avdelinger behjelpelig med forhandlinger om opprettelse eller fornyelse av overenskomster ved 18 bedrifter og forhandlinger om ordning av 21 tvistes spørsmål ved 14 bedrifter.

Sekretæren har deltatt i 106 møter i foreninger og sammen med tillitsmenn. I tillegg til dette har sekretæren holdt 11 foredrag. Filmapparatet har vært nyttet til 18 framsyninger.

Sekretæren har hatt 39 reisedøgn og 18 reisedager.

Oppland faglige Samorganisasjon.

Ved årets begynnelse var tilsluttet 298 foreninger med et samlet medlemsantall av 16 674 medlemmer. Ved årets utgang var tilsluttet 319 foreninger og det samlede medlemsantall var ca. 17 500.

Av nye foreninger er tilmeldt følgende: Otta Bygningsarbeiderforening, Nordre Aurdal Bygningsarbeiderforening, Eidsfoss Anleggsarbeiderforening, Kapp, Arbeidsmannsforening, Gjøvik Elektrikerforening, Raufoss Bekledningsarbeiderforening, Hundorp Konfeksjonsarbeiderforening, Vinstra Konfeksjonsarbeiderforening, Mjøsa Transportarbeiderforening, Vågå Jern- og Met. arb. forening, Hundorp Jern- og Met. arb. forening, Gjøvik Hotell- og Restaurantarbeiderforening, Otta Hotell- og Restaurantarbeiderforening, Fagernes Hotell- og Restaurant-

arbeiderforening, Ringebu Handel- og kontor, Gjøvik og Vardal avd. for Arbeidsledere og Tekniske Funksjonærer, Lillehammer avd. for Arbeidsledere og Tekniske Funksjonærer, Søndre Land avd. for Arbeidsledere og Tekniske Funksjonærer, Hundorp Treindustriarbeiderforening, Sel Skog og Land, Madsstuen Skog og Land, Nordlie Skog og Land.

Disse har et samlet medlemstall av ca. 400. I året er uttrådt følgende foreninger: Østre Toten Treindustriarbeiderforening, grunnet at arbeiderne er gått over i andre yrker.

Foreninger som har stått og fremdeles står utenfor samorganisasjonen: Gjøvik Formerforening og Vestre Toten Formerforening av Norsk Formerforbund, med tilsammen 50 medlemmer.

Av styremøter har i årets løp vært avholdt 10, distriktsmøter 1, agitasjonsmøter 44. Det har vært holdt 20 opplysningsmøter i forbindelse med planlegging av studiarbeid. Dessuten tillitsmannsmøter, i alt 8. Videre nevnes at Samorganisasjonen har vært representert ved 27 andre arrangement som har vært holdt av arbeiderorganisasjonene i fylket.

Forhandlinger og konflikter: Samorganisasjonen har deltatt i 80 forhandlingsmøter vedr. opprettelse av nye overenskomster eller revidering av tidligere bestående avtaler. Dessuten en hel rekke forhandlingsmøter vedr. tvister av forskjellige slag.

Ved siden av de nystiftede foreninger har Samorganisasjonen organisert arbeiderne på følgende steder, i tilslutning til tidligere bestående foreninger: Øverby Pleiehjem, Vardal Kommuneforening. Solås Sanatorium, Vardal Kommuneforening. Hunn skole, Vardal Kommuneforening. Funksjonærer i Østre Toten kommune, Østre Toten Kommuneforening. Betjeningen ved Folkets Hus, Raufoss, Centrum Kafé, Raufoss, Sentral Gjestgiveri, Raufoss, og Kafé Fønix, Gjøvik, i tilslutning til Gjøvik Hotell- og Restaurantarbeiderforening.

Dessuten kan nevnes at Samorganisasjonens tillitsmenn har 172 reisedager i årets løp.

Oslo faglige Samorganisasjon.

Ved årets begynnelse var tilsluttet 203 foreninger med et samlet medlemsantall av ca. 120 000 medlemmer. Ved årets utgang var tilsluttet 209 foreninger og det samlede medlemsantall var ca. 120 000.

Av nye foreninger er tilmeldt følgende: Adv. 2, Byggeledernes Forening, Bygningsarbeiderforb. Avd. 4, Jerngruppen, N.J.&M.F. Avd. 13, Arbeidsledere og Tekniske Funksjonærers Forening, N.N.N. Avd. 28, N.F.A.T.F. Avd. 29, Bekledning. Avd. 30, N.F.A.T.F. Avd. 31, Oslo Tekniske Funksjonærforening. Disse avdelinger tilhører Norsk Forbund for Arbeidsledere og Tekniske Funksjonærer. Tefas Tekstilarbeiderforening er utskilt fra Oslo Tekstilarbeiderforening.

Disse har et samlet medlemstall av ca. 500.

Av styremøter har i årets løp vært avholdt 12, representantskapsmøter 7. Sammen med A.U.F. ble det arrangert en rekke faglige ungdomsmøter under valgkampen. Et eget stort møte og noen møter sammen med Oslo Arbeiderparti.

Forhandlinger: Ved frivillig voldgift er det opprettet ny overenskomst for avisselgerne i Oslo. Forhandlinger og mekling ble resultatløse.

I forbindelse med dannelsen av Norsk Forbund for Arbeidsledere og Tekniske Funksjonærer, ble det i Oslo holdt 9 møter. Det møtte 18 representanter til det konstituerende landsmøte fra Oslo.

Sørlandets faglige Samorganisasjon.

Ved årets begynnelse var tilsluttet 151 foreninger med et samlet medlemsantall av 11 817 medlemmer. Ved årets utgang var tilsluttet 155 foreninger og det samlede medlemsantall var 12 558.

Av nye foreninger er tilmeldt følgende: Bakke- og Sirdalen Veiarbeiderforening, Arbeidsmannsforb. Kr.sand og Omegn avd. av N.F.A.T.F., Forbundet for Arbeidsledere og Tekniske Funksjonærer. Kristiansand Musikerforening, Musikerforbundet. Odden Trearbeiderforening, Treindustriarbeiderforbundet. Disse har et samlet medlemstall av 36.

Dessuten er organisert arbeidere ved følgende bedrifter i tilslutning til allerede bestående foreninger: Rengjøringskvinnene ved Samvirke-lagene i Vennesla, Arbeidsmannsforb. Coward A/S Konfeksjonsfabrikk, Kr.sand, Bekledningsarb.forb. Lista Vannverk, Bygningsindustriarb.forb. Christiansholm Sommerrestaurant, Hotell- og Restaurant.arb.forb. Marna Auto, Øyslebø, Jern- og Metallarb.forb. Rengjøringskvinner og vaktmestere i Oddernes, Kommuneforb. A/S Meny Delikatesse og fiske-matkjøkken, Nærings- og Nyt.mid.arb.forb. Mandal Telefonselskap — Stasjonsholderne, Telegraf- og Telefonforb. De Sammensluttede Bilruter, Farsund, Transportarb.forb. Kr.sand Kjøleanlegg A/S, Transportarb.forb. Norske Guldlisterfabrikker, Sør-Audnedal, Treindustriarb.f.

Av styremøter har i årets løp vært avholdt 9, representantskapsmøter 1.

Nye tariffavtaler er opprettet ved: Statsarkivet, Kr.sand, rengjøringsarbeidet, Arbeidsmannsforb. Alma Wadels Systue, Flekkefjord, Bekledningsarb.forb. Coward A/S Konfeksjonsfabrikk, Kr.sand, Bekledningsarb.forb. Bokbinder A. Moi, Kr.sand, Bokb.- og Kartarbeiderforbundet. Entreprenør A. Stave, Farsund, (streik), Bygningsindustriarb.forb. Evje kommune, vannverket, Bygningsindustriarb.forb. Christiansholm Sommerrestaurant, Kr.sand, Hotell- og Restaurantarb.forb. Børskaféen, Kommuneforb. Oddernes kommune, pedeller og rengj.kvinner. Kommuneforb. En del komm. rengj.kvinner i Kr.sand, Kommuneforb. J. Gabrielsens Hermetikkfabrikk, Lindesnes, (mekling), Nærings- og Nyd.mid.forb. A/S Meny, Kr.sand, Nærings- og Nyd.mid.forb. Skotøy-fabrikken «Nordstjernen», Kr. sand, Skotøyarb.forb. Tøffelfabrikken «Rekord», Skotøyarb.forb. Logaruta, Flekkefjord, Transportarb.forb. Johs. Leland Transportforretning, Flekkefjord, Transportarb.forb. Ludvig Skailand Transportforretning, Flekkefjord, Transportarb.forb. Trygve Skailand Transportforretning, Flekkefjord, Transportarb.forb. Sirdal og Gyland Bilruter, Flekkefjord, Transportarb.forb. De Sammensluttede Bilruter, Farsund, Transportarb.forb. Norske Guldlisterfabrikker, Sør-Audnedal, Treindustriarb.forb.

Reviderte tariffer: Overenskomsten for stavskjæring i Hornnes, Skog- og Landarb.forb. Mandal Telefonselskap, Telegraf- og Telefonforb. Setesdal Automobilruter, Transportarbeiderforbundet.

Forhandlinger om tariffvister, indekstilleggene m. v.: Bergartilleribataljon 1, Evje. Arbeidsmannsforb. Skjerka-anlegget, Åseral, Arbeidsmannsforb. Agder Tekstil, Kr.sand, Bekledningsarb.forb. Alma Wadels

Systue, Flekkefjord, Bekledningsarb.forb. Tailor & Co. Konfeksjonsfabrikk, Kr.sand, Bekledningsarb.forb. Høgfeldts Bokbinderi, Kr.sand, Bokb.- og Kart.arb.forb. Bokbinder A. Moi, Kr.sand, Bokb.- og Kart.arb.forb. Kjevik Flyplass, Bygningsindustriarb.forb. Malermester Otto Olsen, Flekkefjord, Bygningsindustriarb.forb. Flekkefjord Rørleggerforretning, Flekkefjord, Bygningsindustriarb.forb. S. Svendens Blikkenslagerforretning, Flekkefjord, Bygningsindustriarb.forb. Lindkvist mek. Verksted, Søgne, Jern- og Metallarb.forb. Westermoen Båtbyggeri, Mandal, Jern- og Metallarb.forb. Solvang Sykehus, Kr.sand, Kommune-forb. Farsund kommune, Kommuneforb. Kinoen i Mandal, Kommune-forb. Lyngdal Meieri, Nærings- og Nyt.mid.arb.forb. Agder Tweedfabrikk, Kr.sand, Tekstilarb.forb. Agder Kjøpelag, Kr.sand, Transportarb.forb. De Sammenluttede Bilruter, Farsund, Transportarb.forb. Sørlandsruta, Transportarb.forb. Sirdal- og Gylandsruta, Flekkefjord, Transportarb.forb. Vest-Agder Elektrisitetsverk.

Kurs og arrangementer: 1 ukes kurs på Fevik Badehotell i tiden 5.—12. juni med 17 deltakere fra Sørlandets faglige Samorganisasjon, 4 fra Aust-Agder og 16 fra Telemark.

1 faglig kurs på Ose i Setesdal for skog- og landarbeidere 10. og 11. februar, 11 deltakere. — 1 faglig kurs i Lyngdal 10. og 11. november, 14 deltakere. — 1 faglig kurs i Farsund 17. og 18. november, 22 deltakere. — 1 faglig kurs i Flekkefjord 24. og 25. november, 26 deltakere. — 1 faglig kurs i Mandal 2. desember, 17 deltakere.

Antall studiesirkler 18 — samt 2 kurser i fagforeningene.

I forbindelse med Kristiansands 300-års jubileum ble det av arbeiderorganisasjonene i Kristiansand arrangert «Arbeidets Dag». Mange bedrifter stilte seg velvillige og deltok i en bilkortesje hvor bedriftenes produkter og arbeidernes innsats i produksjonen ble framstilt ved plan-sjer, enkelte arbeidsprosesser m. v. Industriminister Drogseth var taler ved arrangementet.

Telemark faglige Samorganisasjon.

Ved årets begynnelse var tilsluttet 225 foreninger med et samlet medlemsantall av 22 560 medlemmer. Ved årets utgang var tilsluttet 236 foreninger og det samlede medlemsantall var 22 500.

Av nye foreninger er tilmeldt følgende: Ytre Gjerpen Skog- og Landarbeiderforening, Søvitt Arbeiderforening, Norsk Arbeidsmannsforbund. 7 avdelinger av Norsk Forbund for Arbeidsledere og Tekniske Funksjonærer. Fjågesund Skog- og Landarbeiderforening. Gvarv Bygningsarbeiderforening. Lakshøl Bygningsarbeiderforening. Dessuten er Ulefoss Bygningsarbeiderforening delt i to avdelinger. Tre av funksjonæravdelingene var tidligere medlemmer av N.K.I.F. og en av Handel og Kontor.

Disse har et samlet medlemstall av 350. I året er uttrådt følgende foreninger: Vestbamble Skog- og Land.

Foreninger som har stått og fremdeles står utenfor Samorganisasjonen: To foreninger tilsluttet Norsk Formerforbund.

Av styremøter har i årets løp vært avholdt 14, representantskapsmøte 1, medlemsmøter 143, agitasjonsmøter 16. Dessuten har en deltatt i en rekke fagforeningsmøter.

Forhandlinger: Forhandlinger for Norsk Skog- og Landarbeiderforbund ved Gjerpen og Solum Pleieheim. Ny overenskomst ved Søve

Landbruksskole. Revisjon og forhandlinger om nye overenskomster for hotell- og restaurantarbeiderne, bl. a. «Dag» Bondeheim, Skien. Forhandlinger med Telemark fylke om forskjellige tvister, bl. a. pensjonsordning for veiarbeiderne.

Opplysningsarbeidet kom i gang ved hjelp av de faglige utvalg på de forskjellige steder. Det ble satt i gang kveldskoler i Skien, Porsgrunn og Skottfoss, som var meget vellykket. Dessuten var det igangsatt en rekke studiesirkler.

Det er vanskeligheter med de økonomiske midler, idet de færreste har vedtatt å utlikne kulturkontingent.

Det er arrangert et kurs for produksjonsutvalgsmedlemmer på Fevik hvor det deltok 16 stykker fra Telemark. Kurset varte en uke.

Troms faglige Samorganisasjon.

Ved årets begynnelse var tilsluttet 134 foreninger med et samlet medlemstall av 6 982 medlemmer. Ved årets utgang var tilsluttet 140 foreninger og det samlede medlemstall var om lag 7 400.

Av nye foreninger er tilmeldt følgende: Norsk Forbund for Arbeidsledere og Tekniske Funksjonærer: Finsnes Arbeidsleder- og Tekniske funksjonærers Forening. Norsk Bekledningsarbeiderforbund: Bekledningsarbeidernes Forening, Borkenes og Harstad Skreddersvennes Forening. Norges Handels- og Kontorfunksjonærers Forbund: Skjervøy Handels- og Kontorfunksjonærers Forening. Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund: Bardufoss Jern- og Metallarbeiderforening. Norsk Nærings- og Nydelsesmiddelarbeiderforbund: Gryllefjord Næringsmiddelarbeiderforening. Norsk Transportarbeiderforbund: Finnsnes Transportarbeiderforening. Norsk Treindustriarbeiderforbund: Tromsø Møbelarbeiderforening.

Disse 8 nye fagforeninger har et samlet medlemstall på 208.

I året er disse 2 fagforeninger uttrådt: Norsk Hotell- og Restaurantarbeiderforbund: Bardufoss Hotell- og Restaurantarbeiderforening. Norsk Transportarbeiderforbund: Senjahopen Fiskearbeiderforening.

Den førstnevnte forening er gått inn i Bardufoss Jern- og Metallarbeiderforening da dens medlemmer var sysselsatt ved militære. Sistnevnte forening er nedlagt på grunn av manglende interesse.

Vi er ikke kjent med at noen fagforening i vårt fylke står utenfor Samorganisasjonen.

Av styremøter har i årets løp vært holdt 12, representantskapsmøte 1, distriktsmøte 1, agitasjonsmøter 13. Dessuten er det holdt 4 møter med fagforeningsstyrene i Tromsø, 2 møter med fagforeningsstyrene i Harstad, 2 slike møter på Finnsnes og 1 på Skjervøy hvor Skjervøy faglige utvalg ble dannet.

Forhandlinger: Samorganisasjonen har i likhet med tidligere bistått forbundene ved forhandlinger om opprettelse av overenskomster, revisjon av bestående overenskomster og forhandlinger vedrørende oppståtte tvistesporsmål. Dette gjelder bedrifter både i og utenfor Norsk Arbeidsgiverforening. En har også etter anmodning fra fagforeningene deltatt i en rekke forhandlinger angående tvister, fortolkningsspørsmål m. v. Alle saker er løst på en tilfredsstillende måte. 1951 kan også noteres som et godt arbeidsår for samorganisasjonen og tilveksten på nye medlemmer er fortsatt tilfredsstillende.

Trøndelag faglige Samorganisasjon.

Ved årets begynnelse var tilsluttet 408 foreninger med et samlet medlemstall av 36 000 medlemmer. Ved årets utgang var tilsluttet 445 foreninger og det samlede medlemstall var 37 000.

Av nye foreninger er tilmeldt følgende: Forrådspersonalets forening, Trondheim Distrikt, N.J.F. Elektropersonalets forening, Trondheim Distrikt, N.J.F. Vest-Norges Losforbund, avd. Trondheim, N.L.F. Åfjord Trearbeiderforening, N.T.I.F. Namsos Politilag, N.P.F. Fannrem Anleggsarbeiderforening, N.A.F. Nord-Stjørna Skog- og Landarbeiderforening, N.S.L.F. Bjugn Hermetikkarbeiderforening, N.N.N. Eggkleiva Skog- og Landarb.forening, N.S.L.F. Osen Arbeidsmannsforening, N.A.F. Øvre Verdal Bygningsarb.for., N.B.I.F. Norsk Murerforb. avd. 57, Verdal, N.M.F. Orkladal Kommunale arbeider og funksj.for. N.K.F. Sparbu Meieriarbeiderfor., N.N.N. Namsos Rengjøringskv. forening, N.A.F. Hommelvik Tekniske Funksjonærfor., N.F.A.T.F. Namsos Tekniske Funksjonærfor., N.F.A.T.F. Verdal Baker- og Konditorsv. forening, N.B.K.F. Inderøy Bygningsarbeiderforening, N.B.I.F. Hemne Stenindustriarbeiderforening, N.S.I.F. Snåsa Høvleriarbeiderforening, N.B.I.F. Binde Sagarbeiderforening, N.B.I.F. Beitstad Sag- og Høvleriarbeiderfor., N.B.I.F. Oppdal Hotell- og Rest.arb.for., N.H.R.F. Namsos Hotell- og Rest.arb.for., N.H.R.F. Inderøy Jern- og Metallarb.for., N.J.M.F. Stjørdal Jern- og Metallarb.for., N.J.M.F. Buvik Verkstedklubb, N.J.M.F. Fevåg Verkstedklubb, N.J.M.F. Sykehusenes Personales Forening Verdal, N.K.F. Stjørdal E-verks Arbeiderfor., N.K.F. Meraker kommunale Forening, N.K.F. Fylkesforeningen av jordmødre i N.Tr.lag, N.K.F. Sør-Trøndelag Distriktsjordmorfor., N.K.F. Selbu Elektrikerforening, N.K.F. Sør-Trøndelag komm. Tjenestemannsfor., N.K.F. Forening av teknisk personell, N.K.F.

Av styremøter har i årets løp vært holdt 24, representantskapsmøte 1, 5 felles fagforeningsstyremøter, 1 møte med produksjonsutvalgene, 4 møter i 1. mai-komiteén, 1 tillitsmannskonferanse for de faglige utvalgs formenn, og med styremedlemmene.

Tariffarbeidet: Overenskomster er opprettet ved: Bergenske og Vesterålens D/S, rengjøringskvinner på skip. Kioskenes Ekspedition A.s, Trondheim, avisgatesalget. Peder Toftaker, Oppdal, sagskur. Rønebu Meieri, Stamnan. Arbeider-Avisa, Trondheim, avisbudene. A.s Storskog, Trondheim, rengjøringskvinnene. Dagsvisa, Trondheim, avisbudene. John Melhus, Stjørna, sagskur. John Melhus, Stjørna, skogsdrift. Leira gård, Strinda. Orkanger Handelssamlag, rengjøringskvinnene. Uthaug Handelssamlag, brygge- og lagermann. Kvernmo Kalkstensmølle, Østborg. Haldal-Drågs Statsalmenning. Namsos Samvirke-lag, rengjøringskvinnene. Namsos Dampvaskeri A.s, vaskeribetjeningen. A.s Ila Bruk, Trondheim, skogsdrift. Martin Mørkved, Nordli, skogsdrift. Verran Driftslag, sopping av tømmer. Malm Samvirkelag, rengjøringskvinnene. Leif Østrings Møbelverksted, Namsos. Vesterdal og Bylunds sagbruk, Øvre Kvam, skogs- og sagningsarbeid.

Reviderte overenskomster: Kr. Kolmannskog, Trondheim. Hammerberg Bruk, Leksvik. Selbu kommune. A.s Folla Bruk. A.s Hommelvik Bruk. Stiklestad Planteskole. Haug Torvstrølag, Verdal Torvlag. A.s Folla Bruk. A.s Hommelvik Bruk. Bangdalsbruket. Ringve gård, Strinda.

Forhandlinger: Ranheim Papirfabrikk A.s, overenskomst for gårdsbruket. Bergenske, Nordenfjeldske og Vesterålens D/S, overenskomst for rengj.kv. Distriktsingeniøren Trøndelag, lossing til militære, Ørlandet. Kioskenes Ekspedition A.s, Trondheim, avis gateselgerne. Orkladal Telefon A.s, telefonanlegget, Dagsavis, Trondheim, avisbudene. Lundamo Teglverk A.s, opprettelse av overenskomst. Orkladal Telefon A.s, overenskomst. Gårdbruker Lars Oust, Øvre Rotvold, overenskomst for sveitseren. Lundamo Teglverk A.s, opprettelse av overenskomst. Felleskjøpet i Trondheim, overenskomst Kvernma Kalkstensmølle. Marcus Berg, møbelsnekkerverkst., Trondheim, oppsigelse av tillitsmann. Gårdbruker Lars Oust, Øvre Rotvold, oppsigelse av sveiseren. Orkla Skifer A/L, opprettelse av overenskomster. Norges Tekniske Høgskole, arbeidsfordeling rengj.kv. Trondheim komm. Elektrisitetsverk, pensjonsordningen for anleggsarbeiderne. Kirketjener Heksem, Støren, lønnsforholdet. Trondheim Postkontor, rengj.kv. ved underavdelingene. Snåsa Skogforvaltning, By Bruk, Hommelvik Bruk, akkordpris for fløterlaget. Trondhjems Skredderlaug, lønnsnemndskjennelsen av 7. desember. Verdalsbruket, overtidsbetaling ved lensen. Hegra Bruk, akkordpris for fløting i Forra.

Twister: A.s Anlegg, Trondheim, 18-ørestillegget. Nissens Arbeidshus, Trondheim, lønn for syerskene. Sæthers Snekkerfabrikk, Stavne, læreguttlønn. Orkdal Syndustri, Fannrem, lønn for 1. og 2. juledag 1950, 1. nyttårsdag 1951. Orkla Skogforvaltning, hogstpriser. Orkla Skogforvaltning, hogstpriser, Ulsberg. Sør-Trøndelag Vegvesen, opsigelse. Orkla Syndustri, Fannrem, reguleringstill. av 15. april 1951. Marcus Berg, snekkerverksted, Trondheim, oppsigelse av tillitsmannen. Chr. Salvesen & Chr. Thams's Communications Aktieselskab, feriegodtgjørelse for hogst og tømmerkjøring. Sementkontoret, ikke utbetalt lønn for lossing m/s «Lihaug». Byggm. Strand, Ørland, ferielønn. Gårdbruker Lars Oust, Ø. Rotvold, tilgodehavende lønn for sveitseren. Lervik — Sølvhaug, Selbu, organisasjonsforholdet. Knut Marstrands Atelier, Trondheim, lønnsnemndas kjennelse av 7. desember. Alb. Stoums Konfeksj.fabr., lønnsnemndas kjennelse av 7. desember. Nord-Helgeland Skogforvaltning, bedømmelse av skogklasse. Brukseier Otto Aune, Harran, hogst og kjørepris i Rognbodal. Hilmar Stavrum's skog, Verran, hogst og kjørepriser. Hovd skog, Verran, utbetaling av forskudd for tømmerkjøring. Bangdalsbruget, akkordbetaling for fløting. Harald Formo, Grong, hogst og kjørepris. Steinkjer Dampsag, hogstpris i drift ved Sjasjøen. Ogdalsbruket, vedkapping på Steinkjersannan.

Befaringer: Ogdalsbruket, blink ved Lustadvatnet, Ogdal. A.s Kirknesvåg, Steinkjer, tre skogsdrifter i Snåsa. Ole Palin, Beitstad, skogsteig på Fønnum, Beitstad. Jacob Dahle, Asen, skogsdrifter i Asen. By Bruk, Ogdal, skogsdrift Brandsegg, Ogdal. Nord-Helgeland Skogforvaltning, drifter i Dunderlandsdalen. Otte Aune, Grong, skogsdrift på Fossland, Grong. By Bruk, Ogdal, skogsdrift Brandsegg, Ogdal. Gresli Statsskog, Namdalseid, skogsdrift. Hommelvik Brug, skogsdrift Sjemseteren, Snåsa, Kirknesvåg Sagbruk & Høvleri, skogsdrift i Kveli, Nordli. Statens Småbruksskole, Snåsa, skogsdrift på Finsås, Snåsa. Ogdal kommune, skogsdrift i Roktmarka. Kvernå Almanning, Beitstad, skogsdrift i Fiskløysa og Svarttjønn-halla, Beitstad, Kirknesvåg Sagbruk, skogsdrift J. Kolås, Lurudal, Snåsa. By Bruk, skogsdrift Kvernå Almanning, Øvre Kvam. Skog ved Bangsund, orientering om klassifiser-

ing av skog for Aursunna Skogsarbeiderforening. Namdal Skogforvaltning, skogsdrift ved Landego, Overhalla.

Voldgift og meklinger: Det Bergenske Dampskibsselskap A.s, Det Nordenfjeldske Dampskibsselskap A.s, Vesteraalens Dampskibsselskap A.s, rengjøringskvinnene på hurtigruteskipene. Gartneriets og Hagebrukets Arbeidsgiverfor., kultivatørtilllegg. Marcus Bergs møbelsnekkerverksted, oppsigelse av tillitsmann. Trondhjems Skredderlaug, indekstillegget av 7. desember 1951. Kioskenes Ekspedition A.s, avisgatesalget. Skogeier Jakob Dahle, hogst- og kjørepris.

Agitasjon: Agitasjon blant gårdsarbeiderne i Strinda. Organisering ved Rennebu Meieri, Stamnan. Organisering av rengjøringskvinner i Orkanger. Agitasjon blant rengjøringskvinner i Namsos. Organisering ved Galla Slipsfabrikk A.s, Trondheim. Aktiviseringsmøte blant A.U.L.-medlemmene i Støren og Hommelvik. Organisering av lærerne ved Trondheim Yrkeskole. Agitasjonsmøte for arbeidsledere og tekniske funksjonærer i Trondheim, Meraker, Kopperå og Orkanger.

Vestfold faglige Samorganisasjon.

Ved årets begynnelse var tilsluttet 182 foreninger med et samlet medlemstall av 22 974 medlemmer. Ved årets utgang var tilsluttet 188 foreninger og det samlede medlemstall var 24 958.

Av nye foreninger er tilmeldt følgende: Larvik Arbeidsleder og Teknikerforening. Sandefjord Arbeidsleder og Teknikerforening. Tønsberg Arbeidsleder og Teknikerforening. Hvitvingfoss Arbeidslederforening. N.K.I.F. avd. 36, Tønsberg. Botne Kjemiske Arbeiderforening. Hvitvingfoss Bygningsindustriarbeiderforening.

Disse har et samlet medlemstall av 108. I året er uttrådt følgende forening: Elektrikerforeningen, Holmestrand. Gått over i Jern og Metall.

Av forretningsutvalgsmøter er det holdt 12, og det er behandlet 268 saker. Det er holdt 1 styremøte som behandlet 9 saker. Det er videre holdt en tillitsmannskonferanse for hele fylket.

Forhandlinger: Overenskomster er opprettet ved: Sundvold Sag og Høvleri, Narverød Skofabrikk, Guttormsens Gartneri, Tønsberg Vaskeri A/L, Hauglis Vaskeri og Renseri, Aker gård.

Tillitsmennene har deltatt i 384 møter og har hatt 96 reisedager. De har holdt 90 foredrag.

Østfold faglige Samorganisasjon.

Ved årets begynnelse var tilsluttet 295 foreninger med et samlet medlemstall av 35 100 medlemmer. Ved årets utgang var tilsluttet 300 foreninger og det samlede medlemstall var 36 200.

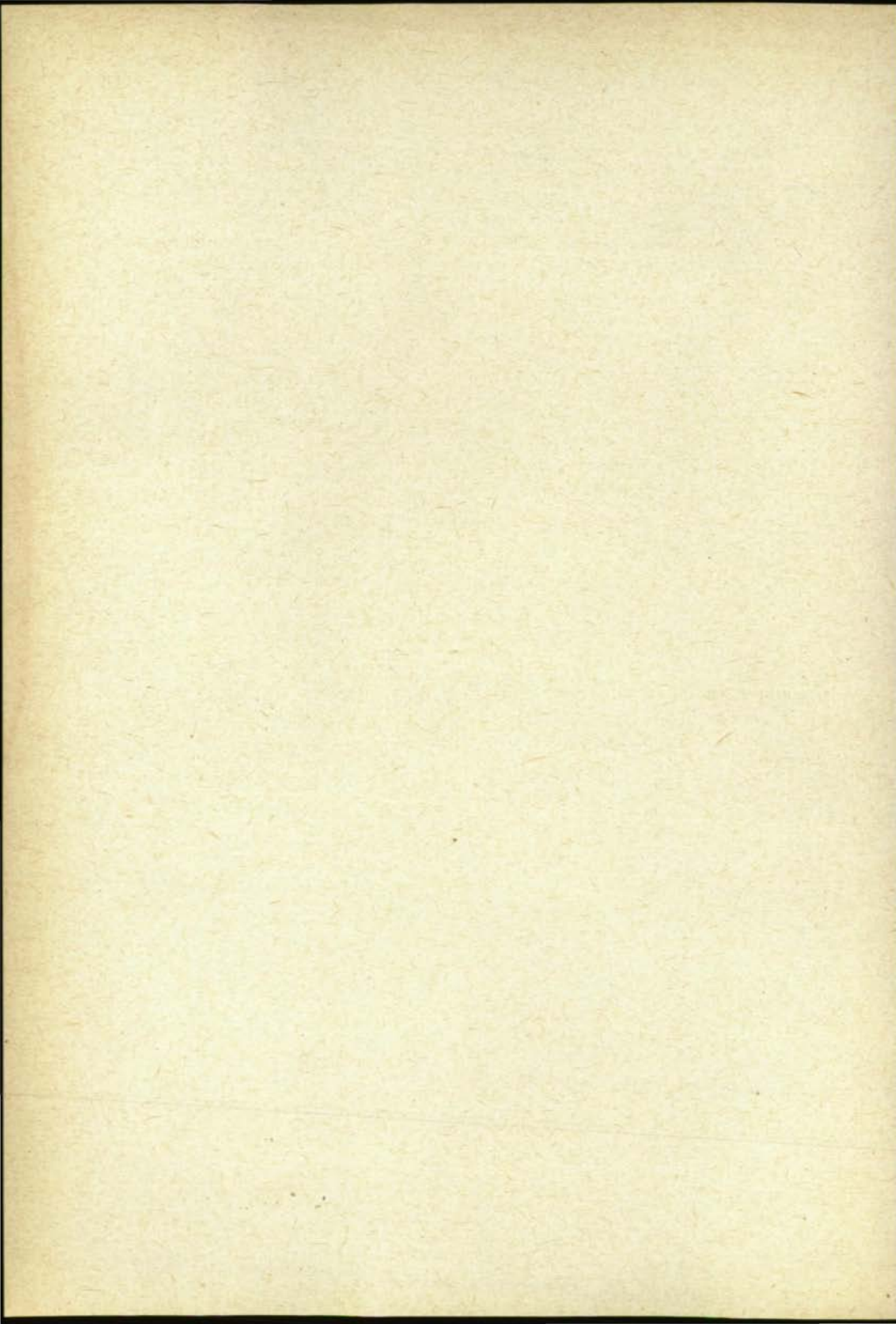
Av nye foreninger er tilmeldt følgende: Fredrikstad avdeling av Norsk Arbeidsleder og Teknikerforbund. Sarpsborg avdeling av Norsk Arbeidsleder og Teknikerforbund. Halden avdeling av Norsk Arbeidsleder og Teknikerforbund. Mysen Kjemiske arbeiderforening, Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund. Ørje Handel & Kontorf. forening. Norges Handel og Kontorf. forbund. Halden Elektrikerforening. Norsk Elektriker og Kraftst. forb. Østfold Fængselsbetjentenes forening. Norsk Fængseltj.m. forbund.

Den vesentlige økingen av det samlede medlemstall er for øvrig skjedd ved dannelse av grupper i tilslutning til bestående foreninger.

Disse har et samlet medlemstall av 150. I året er uttrådt følgende foreninger: Skreddersv. forening, Fredrikstad, medlemmene gått over i konfeksjonsarb. forening. Rolfsøy Stenhuggerforening er sammenlutet med Greåker stenhuggerforening. Onsøy Skog og Land er nedlagt. Av styremøter har i årets løp vært holdt 67, fellesstyremøter 17, agitasjonsmøter 125.

I forbindelse med foredrag i agitasjons- og opplysningsvirksomheten er filmapparatene benyttet ved 63 møter.

Forhandlinger: Tillitsmennene har deltatt i 145 møter om tariff- og tvistesaker.



Tabell I, 1950

**Sammendrag av Landsorganisasjonens medlemstall
pr. 31. desember 1923—1950.**

	Antall avdelinger	Antall medlemmer	
31. desember 1923.....	1 281	85 599	
—»— 1924.....	1 191	92 767	
—»— 1925.....	1 237	95 931	
—»— 1926.....	1 187	93 134	
—»— 1927.....	1 314	94 154	
—»— 1928.....	1 470	106 182	
—»— 1929.....	1 721	127 017	
—»— 1930.....	1 861	139 591	
—»— 1931.....	1 929	144 595	
—»— 1932.....	2 008	153 374	
—»— 1933.....	2 054	157 524	
—»— 1934.....	2 211	172 513	
—»— 1935.....	¹⁾ 2 635	¹⁾ 224 340	
—»— 1936.....	¹⁾ 3 074	¹⁾ 276 992	
—»— 1937.....	¹⁾ 3 433	¹⁾ 323 156	
—»— 1938.....	¹⁾ 3 661	¹⁾ 344 795	
—»— 1939.....	¹⁾ 3 833	¹⁾ 356 796	
—»— 1940.....	3 556	306 341	
—»— 1941.....	3 330	293 774	
—»— 1942.....	3 557	299 694	²⁾ (289 000)
—»— 1943.....	3 441	291 115	²⁾ (280 543)
7. mai 1945.....	3 199	267 726	²⁾ (252 337)
31. desember 1945.....	⁴⁾ 3 704	⁴⁾ 339 920	
—»— 1946.....	3 998	⁴⁾ 407 029	
—»— 1947.....	4 265	442 445	
—»— 1948.....	4 346	456 297	
—»— 1949.....	4 443	473 629	
—»— 1950.....	4 605	488 442	

Stigning fra 31. desember 1923 til 31. desember 1950 470.6 pst.

¹⁾ Inkl. tall for Arbeidsløses foreninger ikke tilsluttet forbundene.

²⁾ Medl. i en del grupper som ble tvangstilsluttet L.O. under krigen er ikke regnet med i tallene som er angitt i parentesene.

³⁾ Sjømannsforbundets medlemmer utenfor Norge er ikke regnet med i dette tall.

⁴⁾ Rettet tall.

Tabell II, 1950.

Medlemsbevegelsen

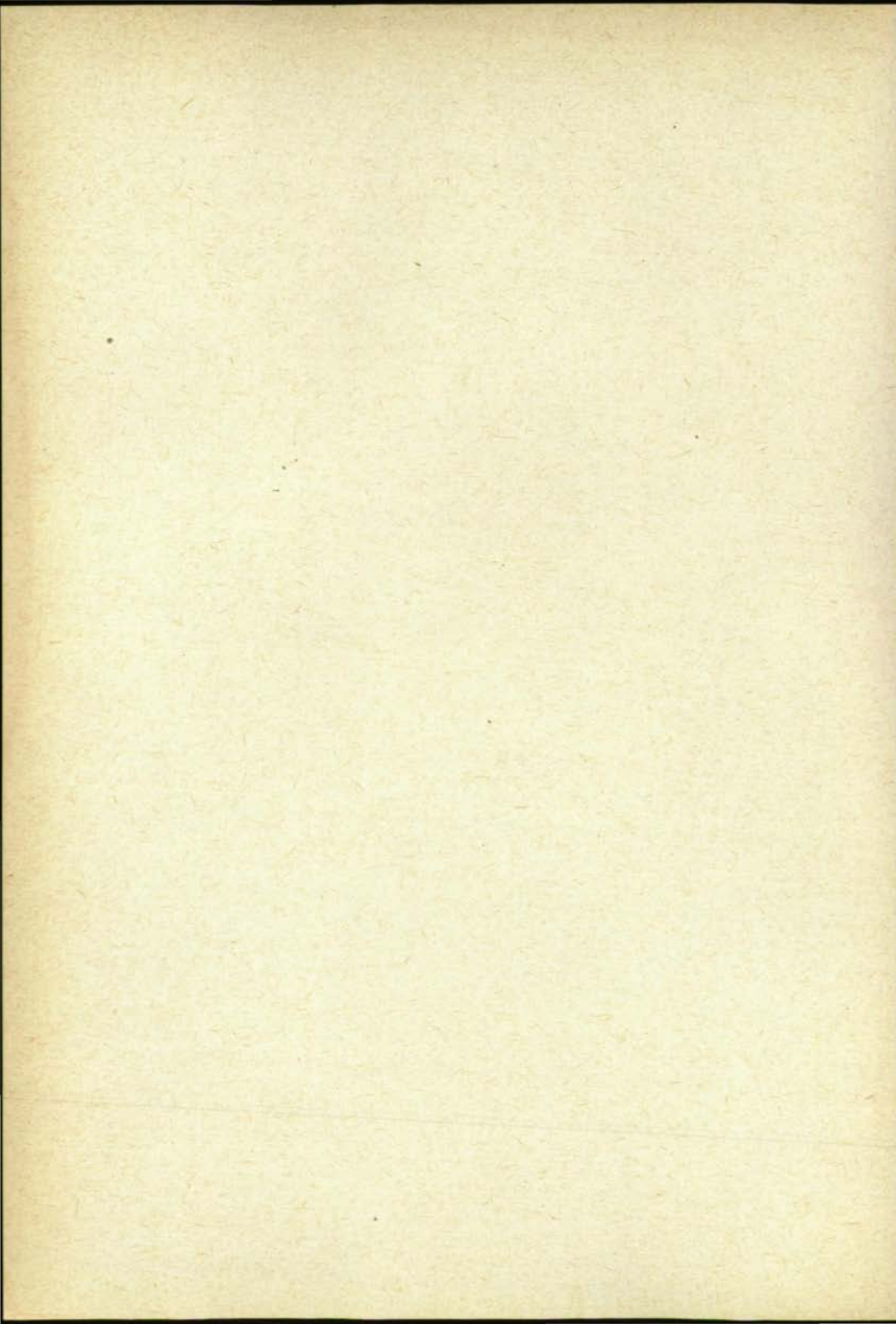
Løpenr.	Forbund	Medlemstall	
		Pr. 31. des. 1939	Pr. 7. mai 1945
1	Arbeiderpartiets Presseforbund	176	—
2	Arbeidsmandsforbundet	26 860	17 404
3	Baker- og Konditorforbundet	2 797	2 683
4	Bekledningsarbeiderforbundet	8 682	5 076
5	Bokbinder- og Kartonnasjearbeiderforbundet	2 748	2 372
6	Bygningsindustriarbeiderforbundet ¹⁾	²⁾ 32 205	³⁾ 25 914
7	Centralforeningen for Boktrykkere	4 173	3 795
8	Elektriker- og Kraftstasjonsforbundet	3 646	3 302
9	Fengselstjenestemannsforbundet ³⁾	—	—
10	Formerforbundet ⁴⁾	2 934	2 817
11	Gullsmedarbeiderforbundet	701	669
12	Handels- og Kontorfunksjonærenes Forbund	19 536	17 919
13	Hotell- og Restaurantarbeiderforbundet	6 916	1 878
14	Høvleriarbeiderforbundet	6 229	4 228
15	Jern- og Metallarbeiderforbundet	32 605	30 572
16	Jernbaneforbundet	13 857	10 706
17	Kjemisk Industriarbeiderforbund	20 915	14 157
18	Kjøttindustriarbeiderforbundet	1 969	ca. 1 600
19	Kommuneforbundet	28 026	24 664
20	Kystloslaget ⁵⁾	—	42
21	Litografisk og Kjemigrafisk Forbund	974	831
22	Lokomotivmannsforbundet	1 701	1 784
23	Losforbundet ⁶⁾	—	—
24	Maskinistforbundet ⁷⁾	—	—
25	Murerforbundet	3 905	2 446
26	Musikerforbundet	906	867
27	Nærings- og Nytelsesmiddelarb. forbundet	13 846	ca. 8 000
28	Papirindustriarbeiderforbundet	15 000	13 933
29	Politiforbundet ⁸⁾	—	—
30	Postforbundet	2 363	1 920
31	Sjømannsforbundet	27 834	ca. ⁹⁾ 16 000
32	Skinn- og Lærarbeiderforbundet	1 673	1 617
33	Skog- og Landarbeiderforbundet	25 814	22 037
34	Skotøyarbeiderforbundet	4 298	2 868
35	Stenindustriarbeiderforbundet	1 706	865
36	Tekstilarbeiderforbundet	8 357	5 218
37	Telegraf- og Telefonforbundet	2 635	535
38	Tjenestemannslaget ¹⁰⁾	—	—
39	Tobakkarbeiderforbundet	1 587	ca. 700
40	Tolltjenestemannsforbundet ¹¹⁾	—	—
41	Transportarbeiderforbundet	20 804	14 652
42	Treindustriarbeiderforbundet	4 101	3 655
	Arbeidsledige utenfor forbundene	4 317	—
	Tilsammen	356 796	267 726

¹⁾ Bygningsarbeiderforbundet og Høvleriarbeiderforbundet ble slått sammen til ett forbund fra 1. juli 1949 med navnet Bygningsindustriarbeiderforbundet. ²⁾ Tall for Bygningsarbeiderforbundet. ³⁾ Fengselstjenestemannsforbundet tilsluttet L.O. fra 1. januar 1946. ⁴⁾ Formerforbundets medlemskap i L.O. opphørte fra 18. mars 1948. ⁵⁾ Kystloslaget ble tilsluttet L.O. i 1940 og medlemskapet opphørte pr. 1. januar 1946. ⁶⁾ Losforbundet tilsluttet L.O. fra 1. mars 1946. ⁷⁾ Maskinistforbundet tilsluttet L.O. fra 1. januar 1947. ⁸⁾ Politiforbundet til-

1939—1950.

Medlemstall						Løpenr.
Pr. 31. des. 1945	Pr. 31. des. 1946	Pr. 31. des. 1947	Pr. 31. des. 1948	Pr. 31. des. 1949	Pr. 31. des. 1950	
175	211	243	262	285	323	1
22 541	29 655	27 693	26 697	27 661	27 199	2
3 522	3 902	4 060	4 134	4 160	4 049	3
6 997	9 460	10 904	12 014	12 961	14 656	4
3 617	4 033	4 177	4 226	4 230	4 161	5
²⁾ 31 174	²⁾ 40 569	²⁾ 44 559	²⁾ 43 461	¹⁾ 51 964	52 319	6
4 257	4 460	4 559	4 521	4 662	4 863	7
4 200	4 901	5 701	6 224	7 027	7 621	8
—	1 122	1 137	873	759	676	9
2 954	3 262	3 587	—	—	—	10
797	959	1 051	1 200	1 258	1 313	11
21 304	23 769	25 694	26 563	28 183	29 112	12
3 108	3 898	3 768	5 452	5 887	6 046	13
7 002	8 025	8 974	9 468	¹⁾ —	—	14
39 713	44 507	49 729	52 475	53 210	53 849	15
14 765	¹²⁾ 18885	19 202	20 008	20 777	21 237	16
21 906	25 627	27 054	27 985	29 440	30 276	17
1 698	1 951	2 162	2 199	2 329	2 525	18
30 639	38 420	42 738	44 020	44 769	45 919	19
43	—	—	—	—	—	20
826	910	947	986	1 048	1 086	21
1 987	2 059	2 082	2 159	2 220	2 237	22
—	470	483	458	489	502	23
—	—	5 017	5 248	5 522	5 811	24
3 466	3 885	4 283	4 524	4 660	4 845	25
888	1 011	1 242	1 322	1 391	1 501	26
10 762	13 888	15 036	15 116	15 560	16 191	27
15 246	15 364	15 348	16 191	16 382	17 105	28
—	1 562	1 823	2 301	2 498	2 564	29
2 181	2 798	3 002	3 054	3 080	3 142	30
ca. 18 000	23 019	23 796	28 334	34 371	37 694	31
1 726	2 019	2 273	2 475	2 492	2 450	32
24 340	23 005	24 143	24 962	24 605	24 186	33
3 655	4 195	4 613	4 762	4 877	5 210	34
1 496	1 521	1 428	1 315	1 224	1 290	35
6 713	8 162	9 400	9 933	10 561	12 089	36
3 491	5 495	6 436	6 067	6 360	6 651	37
—	—	857	2 272	3 398	3 807	38
1 282	1 690	1 535	1 447	1 416	1 344	39
772	819	931	975	1 008	1 054	40
17 284	21 173	23 627	23 338	23 330	23 774	41
5 393	6 368	7 150	7 276	7 575	7 765	42
—	—	—	—	—	—	—
¹²⁾ 339 920	¹²⁾ 407 029	442 445	456 297	— 473 629 —	488 442	—

sluttet L.O. fra 1. oktober 1946. ⁹⁾ Sjømannsforbundets medlemmer er anslått å være 16 000 hvorav 611 medlemmer i Norge ved krigens slutt. ¹⁰⁾ Tjenestemannslaget tilsluttet L.O. fra 1. januar 1947 under navnet «Samleforbund for statstjenestemenn utenom de store etatene». ¹¹⁾ Tolltjenestemannsforbundet tilsluttet L.O. fra 1. oktober 1945. ¹²⁾ Rettet tall.



Tabell III, 1950.

Medlemstallets forandring 1949—1950,
geografisk satt opp.

Foreningenes hjemsted	Pr. 31. des. 1949		Pr. 31. des. 1950		Medlemstallets forandring	
	Avdelinger	Medlemmer	Avdelinger	Medlemmer	Absolutt +ell. ÷	Prosentvis +ell. ÷
Østfold fylke	303	35 351	310	35 990	+ 639	+ 1,8
Akershus fylke	291	16 139	300	16 634	+ 495	+ 3,1
Oslo by	205	118 725	204	122 434	+ 3 709	+ 3,1
Hedmark fylke	432	22 177	441	23 007	+ 830	+ 3,7
Oppland fylke	297	16 000	318	16 588	+ 588	+ 3,7
Buskerud fylke	329	31 189	338	32 196	+ 1 007	+ 3,2
Vestfold fylke	203	23 834	203	25 069	+ 1 235	+ 5,2
Telemark fylke	256	20 149	260	20 569	+ 420	+ 2,1
Aust-Agder fylke	135	6 464	142	6 650	+ 186	+ 2,9
Vest-Agder fylke	130	11 052	137	11 705	+ 653	+ 5,9
Rogaland fylke	214	29 051	222	29 624	+ 573	+ 2,0
Hordaland fylke	199	12 616	200	13 024	+ 408	+ 3,2
Bergen by	107	34 046	109	34 661	+ 615	+ 1,8
Sogn og Fjordane fylke	104	5 030	112	5 363	+ 333	+ 6,6
Møre og Romsdal fylke	264	14 653	292	15 636	+ 983	+ 6,7
Sør-Trøndelag fylke	207	27 152	223	28 143	+ 991	+ 3,6
Nord-Trøndelag fylke	213	9 068	223	9 273	+ 205	+ 2,3
Nordland fylke	315	17 606	321	17 287	÷ 319	÷ 1,8
Troms fylke	126	6 775	135	6 901	+ 126	+ 1,9
Finnmark fylke	94	4 334	95	4 249	÷ 85	÷ 2,0
Svalbard	3	583	2	439	÷ 144	÷ 24,7
Utlandet	10	9 849	10	11 000	+ 1 151	+ 11,7
Direkte medlemmer	¹⁾ 1	1 348	—	1 125	÷ 223	÷ 16,5
Landsomfattende avdelinger	5	438	8	875	+ 437	+ 99,8
Tilsammen	4 443	473 629	4 605	488 442	+ 14 813	+ 3,1

¹⁾ Gruppe hvis medlemstall er inkludert i tallet for direkte medlemmer.

Tabell IV, 1950

Avdelings- og

Løpe- nr.	Forbund	Antall avdelinger ¹⁾			
		Pr. 31. des. 1949	Tilsluttet i årets løp	Utgått eller nedlagt i årets løp	Pr. 31. des. 1950
1	Arbeiderpartiets Presseforbund .	28	-3	—	31
2	Arbeidsmandsforbundet	508	30	23	515
3	Baker- og Konditorforbundet . .	76	1	—	77
4	Bekledningsarbeiderforbundet . .	100	²⁾ 8	—	108
5	Bokbinder- og Kartonnasjearb.f.	30	2	—	32
6	Bygningsindustriarbeiderforb. . .	426	24	13	437
7	Centralfor. for Boktrykkere. . . .	55	2	—	57
8	Elektriker- og Kraftstasjonsforb.	118	10	—	128
9	Fengselstjenestemannsforb.	18	—	2	16
10	Gullsmedarbeiderforbundet	13	2	—	15
11	Handels- og Kontorfunksj. Forb.	235	14	6	243
12	Hotell- og Restaurantarb.forb. . .	58	5	4	59
13	Jern- og Metallarbeiderforb.	224	22	5	241
14	Jernbaneforbundet	85	21	1	105
15	Kjemisk Industriarbeiderforbund	172	11	6	177
16	Kjøttindustriarbeiderforbundet .	49	3	—	52
17	Kommuneforbundet	344	5	2	347
18	Litografisk- og Kjemigrafisk Forb.	7	—	—	7
19	Lokomotivmannsforbundet	9	—	—	9
20	Losforbundet	⁵⁾ 4	—	—	⁵⁾ 4
21	Maskinistforbundet	20	—	—	20
22	Murerforbundet	71	—	1	70
23	Musikerforbundet	14	2	1	15
24	Nærings- og Nytelsesm.arb.forb.	153	24	5	172
25	Papirindustriarbeiderforbundet .	102	—	—	102
26	Politiforbundet	53	2	—	55
27	Postforbundet	50	—	—	50
28	Sjømannsforbundet	53	—	1	52
29	Skinn- og Lærarbeiderforbundet	41	2	2	41
30	Skog- og Landarbeiderforbundet	674	20	16	678
31	Skotøyarbeiderforbundet	36	4	—	40
32	Stenindustriarbeiderforbundet . .	42	4	3	43
33	Tekstilarbeiderforbundet	81	14	1	94
34	Telegraf- og Telefonforbundet . .	66	1	—	67
35	Tjenestemannslaget	44	—	2	42
36	Tobakkarbeiderforbundet	4	—	—	4
37	Tolltjenestemannsforbundet	22	2	—	24
38	Transportarbeiderforbundet	212	17	10	219
39	Treindustriarbeiderforbundet . . .	146	13	2	157
	Tilsammen	4 443	268	106	4 605

medlemsbevegelsen 1950.

Antall medlemmer						Medlemst. forandring		Løpe- nr.
Pr. 31. des. 1949		Inntrådt i årets løp	Uttrådt i årets løp	Pr. 31. des. 1950		Absolutt + eller ÷	Prosentvis + eller ÷	
I alt	Herav kvinner			I alt	Herav kvinner			
285	20	43	5	323	23	+ 38	+ 13,3	1
27 661	1 183	5 687	6 149	27 199	1 445	÷ 462	÷ 1,7	2
4 160	238	60	171	4 049	226	÷ 111	÷ 2,7	3
12 961	10 915	3 687	1 992	14 656	12 490	+ 1 695	+ 13,1	4
4 230	2 644	152	221	4 161	2 613	÷ 69	÷ 1,6	5
51 964	460	12 628	12 273	52 319	209	+ 355	+ 0,7	6
4 662	728	634	433	4 863	747	+ 201	+ 4,3	7
7 027	282	1 765	1 171	7 621	166	+ 594	+ 8,5	8
759	44	-	³⁾ 83	676	31	÷ 83	÷ 10,9	9
1 258	160	²⁾ 55	-	1 313	158	+ 55	+ 4,4	10
28 183	13 855	5 463	4 534	29 112	14 502	+ 929	+ 3,3	11
5 887	4 325	²⁾ 159	-	6 046	4 235	+ 159	+ 2,7	12
53 210	3 302	11 384	10 745	53 849	3 260	+ 639	+ 1,2	13
20 777	⁴⁾ -	1 281	821	21 237	1 103	+ 460	+ 2,2	14
29 440	4 600	6 073	5 237	30 276	4 827	+ 836	+ 2,8	15
2 329	233	564	368	2 525	220	+ 196	+ 8,4	16
44 769	13 029	4 896	3 746	45 919	13 628	+ 1 150	+ 2,6	17
1 048	222	166	128	1 086	212	+ 38	+ 3,6	18
2 220	0	²⁾ 17	-	2 237	0	+ 17	+ 0,8	19
489	0	²⁾ 13	-	502	0	+ 13	+ 2,7	20
5 522	0	552	263	5 811	0	+ 289	+ 5,2	21
4 660	0	683	498	4 845	0	+ 185	+ 4,0	22
1 391	91	²⁾ 110	-	1 501	96	+ 110	+ 7,9	23
15 560	6 432	4 306	3 675	16 191	6 698	+ 631	+ 4,1	24
16 382	1 142	2 181	1 458	17 105	1 215	+ 723	+ 4,4	25
2 498	113	246	180	2 564	125	+ 66	+ 2,6	26
3 080	ca. 70	²⁾ 62	-	3 142	ca. 80	+ 62	+ 2,0	27
34 371	⁴⁾ -	3 323	-	37 694	⁴⁾ -	+ 3 323	+ 9,7	28
2 492	750	630	672	2 450	739	÷ 42	÷ 1,7	29
24 605	⁴⁾ -	4 092	4 511	24 186	325	÷ 419	÷ 1,7	30
4 877	1 927	²⁾ 333	-	5 210	2 109	+ 333	+ 6,8	31
1 224	0	269	203	1 290	0	+ 66	+ 5,4	32
10 561	6 411	4 656	3 128	12 089	7 283	+ 1 528	+ 14,5	33
6 360	1 388	696	405	6 651	1 670	+ 291	+ 4,6	34
3 398	1 321	740	331	3 807	1 451	+ 409	+ 12,0	35
1 416	913	323	395	1 344	849	÷ 72	÷ 5,1	36
1 008	0	²⁾ 46	-	1 054	0	+ 46	+ 4,6	37
23 330	507	²⁾ 444	-	23 774	484	+ 444	+ 1,9	38
7 575	292	1 861	1 671	7 765	430	+ 190	+ 2,5	39
473 629	77 597	80 280	65 467	488 442	83 649	+ 14 813	+ 3,1	

¹⁾ Heri også iberegnet grupper. ²⁾ Nettotilgang. ³⁾ Nettoavgang. ⁴⁾ Forbundet spesifiserer ikke mannlige og kvinnelige medlemmer. ⁵⁾ 4 hovedavdelinger oppdelt i 12 underavdelinger.

Tabell V, 1950

Medlemstallet geografisk

Løpenr.	Forbund	1. Østfold			
		Fylkets landdistrikt		Askim	
		Avd.	Medl.	Avd.	Medl.
1	Arbeiderpartiets Presseforbund	—	—	—	—
2	Arbeidsmandsforbundet	6	434	1	18
3	Baker- og Konditorforbundet	1	16	—	—
4	Beklekningsarbeiderforbundet	2	37	1	68
5	Bokbinder- og Kartonnasjearbeiderforbundet	2	28	—	—
6	Bygningsindustriarbeiderforbundet	22	1 449	2	232
7	Centralforeningen for Boktrykkere	—	—	1	34
8	Elektriker- og Kraftstasjonsforbundet	6	150	2	114
9	Fengselstjenestemannsforbundet	—	—	—	—
10	Gullsmedarbeiderforbundet	—	—	—	—
11	Handels og Kontorfunksjonærenes Forbund	3	50	2	272
12	Hotell- og Restaurantarbeiderforbundet	—	—	—	—
13	Jern- og Metallarbeiderforbundet	8	909	1	92
14	Jernbaneforbundet	—	—	—	—
15	Kjemisk Industriarbeiderforbund	2	128	1	2 041
16	Kjøttindustriarbeiderforbundet	—	—	1	18
17	Kommuneforbundet	6	226	1	83
18	Litografisk og Kjemigrafisk Forbund	—	—	—	—
19	Lokomotivmannsforbundet	—	—	—	—
20	Losforbundet	—	—	—	—
21	Maskinistforbundet	—	—	—	—
22	Murerforbundet	1	29	1	35
23	Musikerforbundet	—	—	—	—
24	Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbundet	2	23	—	—
25	Papirindustriarbeiderforbundet	6	1 334	1	48
26	Politiforbundet	—	—	—	—
27	Postforbundet	1	21	—	—
28	Sjømannsforbundet	—	—	—	—
29	Skinn- og Lærarbeiderforbundet	2	34	1	54
30	Skog- og Landarbeiderforbundet	26	674	—	—
31	Skotøyarbeiderforbundet	—	—	—	—
32	Stenindustriarbeiderforbundet	19	438	—	—
33	Tekstilarbeiderforbundet	2	597	—	—
34	Telegraf- og Telefonforbundet	1	70	—	—
35	Tjenestemannslaget	—	—	—	—
36	Tobakkarbeiderforbundet	—	—	—	—
37	Tolltjenestemannsforbundet	—	—	—	—
38	Transportarbeiderforbundet	6	88	1	18
39	Treindustriarbeiderforbundet	5	271	1	59
	Tilsammen	129	7 006	18	3 186

satt opp. — 1950.

fylke												Løpenr.
Fredrikstad		Halden		Moss		Sarpsborg		Fylkets byer		Fylket		
Avd.	Medl.	Avd.	Medl.	Avd.	Medl.	Avd.	Medl.	Avd.	Medl.	Avd.	Medl.	
1	7	1	5	1	4	1	5	4	21	4	21	1
1	21	2	102	—	—	2	112	6	253	12	687	2
1	104	1	33	1	55	1	31	4	223	5	239	3
2	472	2	127	3	405	1	71	9	1 143	11	1 180	4
1	81	1	64	1	16	1	468	4	629	6	657	5
5	924	2	510	1	452	2	489	12	2 607	34	4 056	6
1	53	1	43	1	36	1	31	5	197	5	197	7
1	219	—	—	1	66	2	262	6	661	12	811	8
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9
1	5	—	—	—	—	—	—	1	5	1	5	10
1	642	1	301	1	196	1	328	6	1 739	9	1 789	11
1	39	1	4	1	35	1	27	4	105	4	105	12
3	2 211	1	278	1	1 139	1	541	7	4 261	15	5 170	13
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	14
4	900	1	85	1	550	1	183	8	3 759	10	3 887	15
1	70	1	25	1	12	1	24	5	149	5	149	16
5	664	1	346	2	350	5	398	14	1 841	20	2 067	17
—	—	—	—	1	18	—	—	1	18	1	18	18
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	19
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	20
1	219	—	—	1	66	—	—	2	285	2	285	21
2	66	1	52	1	52	1	105	6	310	7	339	22
1	60	1	26	1	30	1	32	4	148	4	148	23
2	407	2	31	1	409	1	57	6	904	8	927	24
—	—	4	998	1	418	10	2 707	16	4 171	22	5 505	25
1	56	1	25	1	32	1	33	4	146	4	146	26
1	33	1	18	1	21	1	22	4	94	5	115	27
1	590	—	—	1	173	—	—	2	763	2	763	28
1	61	1	269	1	5	1	10	5	399	7	433	29
1	106	1	5	2	40	—	—	4	151	30	825	30
1	568	1	867	1	114	—	—	3	1 549	3	1 549	31
—	—	1	12	—	—	—	—	1	12	20	450	32
2	344	1	40	1	81	1	20	5	485	7	1 082	33
1	23	1	59	1	30	—	—	3	112	4	182	34
—	—	—	—	—	—	1	75	1	75	1	75	35
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	36
1)	40	1	62	—	—	—	—	2	102	2	102	37
2	431	2	172	2	220	3	340	10	1 181	16	1 269	38
2	146	1	64	2	125	1	92	7	486	12	757	39
49	9 562	36	4 623	35	5 150	43	6 463	181	28 984	310	35 990	

1) Omfatter medlemmer fra: Fredrikstad, Moss, Sarpsborg og Hvalerdistriktet.

Tabell V, 1950 (forts.).

Medlemstallet geografisk

Løpentr.	Forbund	2. Akershus							
		Fylkets landdistr.		Drøbak		Lillestrøm		Fylkets byer	
		Avd.	Medl.	Avd.	Medl.	Avd.	Medl.	Avd.	Medl.
1	Arbeiderpartiets Presseforbund	-	-	-	-	1	3	1	3
2	Arbeidsmandsforbundet	19	948	-	-	1	136	1	136
3	Baker- og Konditorforbundet	-	-	-	-	1	43	1	43
4	Bekledningsarbeiderforbundet	2	152	1	73	1	191	2	264
5	Bokbinder- og Kartonnasjearbeiderforb. .	1	5	-	-	-	-	-	-
6	Bygningsindustriarbeiderforbundet	36	2 823	1	126	6	704	7	830
7	Centralforeningen for Boktrykkere	1	6	-	-	1	15	1	15
8	Elektriker- og Kraftstasjonsforbundet ...	9	173	1	15	1	42	2	57
9	Fengselstjenestemannsforbundet	2	38	-	-	-	-	-	-
10	Gullsmedarbeiderforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-
11	Handels og Kontorfunksjonærenes Forb.	8	279	1	18	1	187	2	205
12	Hotell- og Restaurantarbeiderforbundet.	1	18	-	-	-	-	-	-
13	Jern- og Metallarbeiderforbundet	18	1 668	1	68	1	123	2	191
14	Jernbaneforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-
15	Kjemisk Industriarbeiderforbund	8	694	1	48	2	259	3	307
16	Kjøttindustriarbeiderforbundet	1	10	-	-	1	20	1	20
17	Kommuneforbundet	23	1 589	1	28	2	137	3	165
18	Litografisk og Kjemigrafisk Forbund	-	-	-	-	-	-	-	-
19	Lokomotivmannsforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-
20	Losforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-
21	Maskinistforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-
22	Murerforbundet	3	107	-	-	1	20	1	20
23	Musikerforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-
24	Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforb..	7	157	-	-	1	12	1	12
25	Papirindustriarbeiderforbundet	6	1 062	-	-	-	-	-	-
26	Politiforbundet	1	47	1	8	1	36	2	44
27	Postforbundet	2	40	-	-	1	6	1	6
28	Sjømannsforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-
29	Skinn- og Lærarbeiderforbundet	1	26	1	14	-	-	1	14
30	Skog- og Landarbeiderforbundet	77	3 183	-	-	-	-	-	-
31	Skotøyarbeiderforbundet	3	62	-	-	-	-	-	-
32	Stenindustriarbeiderforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-
33	Tekstilarbeiderforbundet	5	127	-	-	1	35	1	35
34	Telegraf- og Telefonforbundet	2	83	-	-	2	132	2	132
35	Tjenestemannslaget	3	78	-	-	-	-	-	-
36	Tobakkarbeiderforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-
37	Tolltjenestemannsforbundet	-	-	-	-	-	-	-	-
38	Transportarbeiderforbundet	7	247	-	-	1	49	1	49
39	Treindustriarbeiderforbundet	17	450	1	14	-	-	1	14
	Tilsammen	263	14072	10	412	27	2150	37	2562

satt opp. — 1950.

fylke		4. Hedmark fylke														Løpenr.
Fylket		3. Oslo		Fylkets landdistr.		Elverum		Hamar		Kongsvinger		Fylkets byer		Fylket		
Avd.	Medl.	Avd.	Medl.	Avd.	Medl.	Avd.	Medl.	Avd.	Medl.	Avd.	Medl.	Avd.	Medl.	Avd.	Medl.	
1	3	1	88	—	—	—	—	1	10	1	9	2	19	2	19	1
20	1 084	4	1 119	24	760	1	56	2	84	1	56	4	196	28	956	2
1	43	3	1 096	4	43	1	28	1	40	1	5	3	73	7	116	3
4	416	4	5 011	3	121	1	6	1	149	1	78	3	233	6	354	4
1	5	4	2 196	—	—	—	—	—	—	1	18	1	18	1	18	5
43	3 653	17	11 653	41	2 397	2	374	3	746	1	87	6	1207	47	3 604	6
2	21	1	2 607	—	—	1	17	1	52	1	28	3	97	3	97	7
11	230	4	2 237	11	185	1	50	1	45	1	39	3	134	14	319	8
2	38	1	290	1	14	—	—	—	—	—	—	—	—	1	14	9
—	—	2	620	—	—	—	—	1	10	—	—	1	10	1	10	10
10	484	10	11 432	20	562	1	132	1	348	1	61	3	541	23	1 103	11
1	18	5	3 073	2	38	1	12	1	82	1	35	3	129	5	167	12
20	1 859	18	14 746	7	448	1	87	1	560	1	47	3	694	10	1 142	13
—	—	¹ 13	7 091	—	—	—	—	²)11	1726	—	—	11	1726	11	1 726	14
11	1 001	4	3 138	2	121	—	—	—	—	—	—	—	—	2	121	15
2	30	2	953	2	14	1	18	1	58	1	15	3	91	5	105	16
26	1 754	41	18 823	16	660	1	129	4	453	1	85	6	667	22	1 327	17
—	—	2	679	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	18
—	—	³)1	617	—	—	—	—	³)1	204	—	—	1	204	1	204	19
—	—	⁴)2	291	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	20
—	—	1	1 017	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	21
4	127	2	1 824	1	5	1	44	1	33	1	22	3	99	4	104	22
—	—	1	776	—	—	—	—	—	38	—	—	1	38	1	38	23
8	169	8	4 181	9	189	1	29	3	260	1	11	5	300	14	489	24
6	1 062	—	—	2	441	—	—	—	—	—	—	—	—	2	441	25
3	91	2	923	—	—	1	11	1	20	1	4	3	35	3	35	26
3	46	1	1 064	3	63	1	14	1	27	1	10	3	51	6	114	27
—	—	1	5 861	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	28
2	40	3	716	1	20	1	16	1	26	1	32	3	74	4	94	29
77	3 183	8	307 175	8 393	12	499	1	25	—	—	—	13	524	188	8 917	30
3	62	1	1 192	—	—	—	—	1	183	1	8	2	191	2	191	31
—	—	2	197	1	17	—	—	—	—	—	—	—	—	1	17	32
6	162	4	2 706	3	34	—	—	1	19	1	9	2	28	5	62	33
4	215	10	2 109	—	—	—	—	2	220	1	43	3	263	3	263	34
3	78	9	1 892	—	—	—	—	1	55	—	—	1	55	1	55	35
—	—	1	1 181	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	36
—	—	2	422	—	—	—	—	—	—	1	60	1	60	1	60	37
8	296	2	6 937	8	153	1	82	1	166	1	48	3	296	11	449	38
18	464	7	1 369	4	222	—	—	1	39	1	15	2	54	6	276	39
300	16 634	204	122 434	340	14900	30	1604	47	5678	24	825	101	8107	441	23 007	

1) Omfatter medl. fra fylkene: Oslo, Akershus, Oppland og Buskerud.

2) » » » » : Hedmark, Oppland samt Møre og Romsdal.

3) » » » » : Østfold, Oslo, Akershus Oppland og Hedmark.

4) Omfatter 3 underavdelinger med medlemmer fra Oslo, Bergen og Lødingen.

Tabell V, 1950. (forts.)

Medlemstallet geografisk

Løpnr.	Forbund	5. Oppland							
		Fylkets landdistr.		Gjøvik		Lillehammer		Fylkets byer	
		Avd.	Medl.	Avd.	Medl.	Avd.	Medl.	Avd.	Medl.
1	Arbeiderpartiets Presseforbund	—	—	1	7	1	6	2	13
2	Arbeidsmandsforbundet	29	1 940	—	—	—	—	—	—
3	Baker- og Konditorforbundet	1	9	1	30	1	37	2	67
4	Bekledningsarbeiderforbundet	3	110	1	276	1	96	2	372
5	Bokbinder- og Kartonnasjearb.forb.	—	—	1	16	1	5	2	21
6	Bygningsindustriarbeiderforbundet	32	1 326	3	644	2	771	5	1 415
7	Centralforeningen for Boktrykkere	2	14	1	52	1	30	2	82
8	Elektriker- og Kraftstasjonsforbundet	7	141	1	30	1	13	2	43
9	Fengselstjenestemannsforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—
10	Gullsmedarbeiderforbundet	—	—	—	—	1	5	1	5
11	Handels og Kontorfunksj. Forbund	18	384	1	187	1	185	2	372
12	Hotell- og Restaurantarbeiderforb.	1	22	—	—	1	94	1	94
13	Jern- og Metallarbeiderforbundet	11	1 992	1	166	1	186	2	352
14	Jernbaneforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—
15	Kjemisk Industriarbeiderforbund	2	399	—	—	1	23	1	23
16	Kjøttindustriarbeiderforbundet	2	41	1	15	1	24	2	39
17	Kommuneforbundet	11	365	1	159	1	276	2	435
18	Litografisk og Kjemigrafisk Forbund	—	—	—	—	—	—	—	—
19	Lokomotivmannsforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—
20	Losforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—
21	Maskinistforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—
22	Murerforbundet	2	25	1	47	1	59	2	106
23	Musikerforbundet	—	—	—	—	1	18	1	18
24	Nærings- og Nytelsesm.arbeiderforb.	18	248	—	—	1	69	1	69
25	Papirindustriarbeiderforbundet	3	410	—	—	1	234	1	234
26	Politiforbundet	—	—	1	22	1	17	2	39
27	Postforbundet	3	132	1	13	1	15	2	28
28	Sjømannsforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—
29	Skin- og Lærarbeiderforbundet	—	—	1	10	—	—	1	10
30	Skog- og Landarbeiderforbundet	102	3 312	1	16	—	—	1	16
31	Skotøyarbeiderforbundet	—	—	1	32	1	27	2	59
32	Stenindustriarbeiderforbundet	4	201	1	4	—	—	1	4
33	Tekstilarbeiderforbundet	3	93	1	69	1	231	2	300
34	Telegraf- og Telefonforbundet	1	110	—	—	1	119	1	119
35	Tjenestemannslaget	—	—	—	—	1	33	1	33
36	Tobakkarbeiderforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—
37	Tolltjenestemannsforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—
38	Transportarbeiderforbundet	7	278	2	93	1	64	3	157
39	Treindustriarbeiderforbundet	5	91	1	150	1	270	2	420
	Tilsammen	267	11643	24	2 038	27	2 907	51	4 945

satt opp. — 1950.

fylke		6. Buskerud fylke														Løpnr.
Fylket		Fylkets landdistr.		Drammen		Hønefoss		Kongsberg		Fylkets byer		Fylket				
Avd.	Medl.	Avd.	Medl.	Avd.	Medl.	Avd.	Medl.	Avd.	Medl.	Avd.	Medl.	Avd.	Medl.			
2	13	—	—	1	16	—	—	—	—	1	16	1	16	1		
29	1 940	30	1 533	2	104	—	—	2	214	4	318	34	1 851	2		
3	76	1	25	1	139	1	31	1	29	3	199	4	224	3		
5	482	2	72	3	395	1	151	1	50	5	596	7	668	4		
2	21	2	83	1	233	1	47	—	—	2	280	4	363	5		
37	2 741	21	718	9	1 345	1	663	2	185	12	2 193	33	2 911	6		
4	96	—	—	1	140	1	15	1	5	3	160	3	160	7		
9	184	6	229	1	83	1	21	—	—	2	104	8	333	8		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9		
1	5	—	—	1	20	—	—	—	—	1	20	1	20	10		
20	756	13	385	1	683	1	215	1	133	3	1 031	16	1 416	11		
2	116	2	81	1	103	1	44	1	21	3	168	5	249	12		
13	2 344	10	482	2	1 908	1	202	2	830	5	2 940	15	3 422	13		
—	—	1	1	11	4 194	—	—	—	—	11	4 194	12	4 195	14		
3	422	9	1 592	3	973	2	30	1	14	6	1 017	15	2 609	15		
4	80	—	—	1	69	1	14	—	—	2	83	2	83	16		
13	800	12	638	10	841	1	223	1	211	12	1 275	24	1 913	17		
—	—	—	—	1	26	—	—	—	—	1	26	1	26	18		
—	—	—	—	1	443	—	—	—	—	1	443	1	443	19		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	20		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	21		
4	131	3	44	2	166	2	46	1	17	5	229	8	273	22		
1	18	—	—	1	37	—	—	—	—	1	37	1	37	23		
19	317	3	34	1	199	1	75	—	—	2	274	5	308	24		
4	644	23	4 143	8	842	—	—	—	—	8	842	31	4 985	25		
2	39	—	—	1	28	1	15	—	—	2	43	2	43	26		
5	160	—	—	1	67	1	17	1	12	3	96	3	96	27		
—	—	—	—	1	308	—	—	—	—	1	308	1	308	28		
1	10	3	154	1	100	1	16	—	—	2	116	5	270	29		
103	3 328	62	2 037	1	26	—	—	1	40	2	66	64	2 103	30		
2	59	2	50	1	239	—	—	—	—	1	239	3	289	31		
5	205	2	35	—	—	—	—	—	—	—	—	2	35	32		
5	393	3	419	2	411	1	13	1	52	4	476	7	895	33		
2	229	—	—	1	195	—	—	—	—	1	195	1	195	34		
1	33	1	23	1	50	—	—	—	—	1	50	2	73	35		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	36		
—	—	—	—	1	14	—	—	—	—	1	14	1	14	37		
10	435	3	47	2	566	1	95	1	28	4	689	7	736	38		
7	511	6	241	1	246	1	45	1	102	3	393	9	634	39		
318	16588	220	13 066	77	15 209	22	1 978	19	1 943	118	19 130	338	32 196			

¹⁾ Omfatter medlemmer fra fylkene: Buskerud, Telemark og Aust-Agder. ²⁾ Omfatter medlemmer fra fylkene Akershus, Buskerud, Vestfold og Telemark.

Tabell V, 1950. (forts.)

Medlemstallet geografisk

Løpenr.	Forbund	7. Vestfold					
		Fylkets landdistr.		Holmestrand		Horten	
		Avd.	Medl.	Avd.	Medl.	Avd.	Medl.
1	Arbeiderpartiets Presseforbund	—	—	—	—	—	—
2	Arbeidsmandsforbundet	4	59	3	168	—	—
3	Baker- og Konditorforbundet	—	—	1	3	1	19
4	Bekleðningsarbeiderforbundet	1	32	—	—	1	60
5	Bokbinder- og Kartonnasjearbeiderforb.	1	67	—	—	—	—
6	Bygningsindustriarbeiderforbundet	9	189	1	39	1	276
7	Centralforeningen for Boktrykkere	—	—	—	—	1	16
8	Elektriker- og Kraftstasjonsforbundet	—	—	1	16	2	150
9	Fengselstjenestemannsforbundet	—	—	—	—	—	—
10	Gullsmedarbeiderforbundet	—	—	—	—	—	—
11	Handels- og Kontorfunksjonærenes Forb.	3	44	1	52	1	35
12	Hotell- og Restaurantarbeiderforbundet	—	—	—	—	1	25
13	Jern- og Metallarbeiderforbundet	2	139	1	690	2	1 557
14	Jernbaneforbundet	—	—	—	—	—	—
15	Kjemisk Industriarbeiderforbund	4	351	1	96	—	—
16	Kjøttindustriarbeiderforbundet	—	—	—	—	1	8
17	Kommuneforbundet	3	285	1	91	1	185
18	Litografisk og Kjemigrafisk Forbund	—	—	—	—	—	—
19	Lokomotivmannsforbundet	—	—	—	—	—	—
20	Løsforbundet	—	—	—	—	—	—
21	Maskinistforbundet	—	—	—	—	1	101
22	Murerforbundet	—	—	1	20	1	28
23	Musikerforbundet	—	—	—	—	—	—
24	Nærings- og Nytelsesmiddelarb.forbundet	1	33	1	56	2	63
25	Papirindustriarbeiderforbundet	4	528	—	—	—	—
26	Politiforbundet	—	—	—	—	1	30
27	Postforbundet	—	—	—	—	1	21
28	Sjømannsforbundet	—	—	—	—	1	25
29	Skin- og Lærarbeiderforbundet	—	—	—	—	1	6
30	Skog- og Landarbeiderforbundet	23	547	—	—	—	—
31	Skotøyarbeiderforbundet	—	—	—	—	—	—
32	Stenindustriarbeiderforbundet	2	116	—	—	—	—
33	Tekstilarbeiderforbundet	2	197	—	—	—	—
34	Telegraf- og Telefonforbundet	—	—	—	—	1	10
35	Tjenestemannslaget	—	—	—	—	—	—
36	Tobakkarbeiderforbundet	—	—	—	—	—	—
37	Tolltjenestemannsforbundet	—	—	—	—	—	—
38	Transportarbeiderforbundet	—	—	2	22	2	34
39	Treindustriarbeiderforbundet	1	10	1	4	—	—
	Tilsammen	60	2 597	15	1 257	23	2 649

1) Omfatter stort sett medlemmer fra: Horten, Larvik, Sandefjord og Tønsberg.

satt opp. — 1950.

fylke															Løpnr.
Larvik		Sandefjord		Stavern		Svelvik		Tønsberg		Fylkets byer		Fylket			
Avd.	Medl.	Avd.	Medl.	Avd.	Medl.	Avd.	Medl.	Avd.	Medl.	Avd.	Medl.	Avd.	Medl.		
1	5	1	4	—	—	—	—	1	9	3	18	3	18	1	
2	76	1	114	—	—	—	—	1	15	7	373	11	432	2	
1	28	1	48	—	—	—	—	1	44	5	142	5	142	3	
2	249	1	6	—	—	—	—	1	57	5	372	6	404	4	
1	22	1	19	—	—	—	—	1	140	3	181	4	248	5	
3	911	1	412	—	—	2	67	2	294	10	1 999	19	2 188	6	
1	31	1	41	—	—	—	—	1	56	4	144	4	144	7	
1	45	1	51	—	—	—	—	1	82	6	344	6	344	8	
1	17	—	—	—	—	—	—	2	50	3	67	3	67	9	
—	—	—	—	—	—	—	—	1	146	1	146	1	146	10	
1	142	1	80	—	—	—	—	1	209	5	518	8	562	11	
1	35	1	20	—	—	—	—	1	46	4	126	4	126	12	
1	579	1	1 283	1	51	1	54	1	1 430	8	5 644	10	5 783	13	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	14	
2	149	1	332	—	—	—	—	—	—	4	577	8	928	15	
—	—	—	—	—	—	—	—	1	23	2	31	2	31	16	
2	314	1	158	1	29	1	23	1	398	8	1 198	11	1 483	17	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	18	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	19	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	20	
1	101	1	396	—	—	—	—	1	521	4	1 119	4	1 119	21	
1	47	1	49	—	—	—	—	1	38	5	182	5	182	22	
—	—	—	—	—	—	—	—	1	42	1	42	1	42	23	
2	107	1	33	—	—	—	—	2	255	8	514	9	547	24	
2	107	—	—	—	—	1	94	—	—	3	201	7	729	25	
1	21	1	14	—	—	—	—	1	38	4	103	4	103	26	
1	14	1	17	—	—	—	—	1	37	4	89	4	89	27	
1	589	1	2 810	—	—	1	22	1	3 468	5	6 914	5	6 914	28	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	6	1	6	29	
1	18	—	—	—	—	—	—	1	11	2	29	25	576	30	
1	58	1	107	—	—	—	—	1	139	3	304	3	304	31	
—	—	—	—	—	—	—	—	1	32	1	32	3	148	32	
—	—	—	—	—	—	—	—	1	121	1	121	3	318	33	
1	27	1	19	—	—	—	—	1	49	4	105	4	105	34	
—	—	—	—	—	—	—	—	1	78	1	78	1	78	35	
1	53	—	—	—	—	—	—	—	—	1	53	1	53	36	
—	—	1 ⁾	31	—	—	—	—	—	—	1	31	1	31	37	
2	140	2	105	1	15	—	—	2	231	11	547	11	547	38	
1	25	—	—	1	17	1	30	1	46	5	122	6	132	39	
36	3 910	24	6 149	4	112	7	290	34	8 105	143	22 472	203	25 069		

Tabell V, 1950. (forts.)

Medlemstallet geografisk

Løpenr.	Forbund	8. Telemark					
		Fylkets landdistr.		Brevik		Kragereø	
		Avd.	Medl.	Avd.	Medl.	Avd.	Medl.
1	Arbeiderpartiets Presseforbund	—	—	—	—	—	—
2	Arbeidsmandsforbundet	18	693	—	—	3	89
3	Baker- og Konditorforbundet	—	—	—	—	1	6
4	Bekledningsarbeiderforbundet	1	24	—	—	1	56
5	Bokbinder- og Kartonnasjearbeiderforbundet	—	—	—	—	1	14
6	Bygningsindustriarbeiderforbundet	13	429	1	55	1	46
7	Centralforeningen for Boktrykkere	—	—	—	—	1	23
8	Elektriker- og Kraftstasjonsforbundet	4	97	1	12	1	47
9	Fengselstjenestemannsforbundet	—	—	—	—	—	—
10	Gullsmedarbeiderforbundet	—	—	—	—	1	42
11	Handels- og Kontorfunksjonærenes Forbund	4	47	—	—	1	38
12	Hotell- og Restaurantarbeiderforbundet	—	—	—	—	1	19
13	Jern- og Metallarbeiderforbundet	1	49	1	282	1	87
14	Jernbaneforbundet	—	—	—	—	—	—
15	Kjemisk Industriarbeiderforbund	6	2 902	1	427	1	3
16	Kjøttindustriarbeiderforbundet	—	—	—	—	—	—
17	Kommuneforbundet	6	346	1	65	1	78
18	Litografisk og Kjemigrafisk Forbund	—	—	—	—	—	—
19	Lokomotivmannsforbundet	—	—	—	—	—	—
20	Losforbundet	—	—	—	—	—	—
21	Maskinistforbundet	—	—	—	—	—	—
22	Murerforbundet	—	—	—	—	1	13
23	Musikerforbundet	—	—	—	—	—	—
24	Nærings- og Nytelsesmiddelarb.forbundet	2	56	—	—	—	—
25	Papirindustriarbeiderforbundet	8	901	—	—	—	—
26	Politiforbundet	—	—	—	—	1	11
27	Postforbundet	2	24	1	9	1	4
28	Sjømannsforbundet	—	—	—	—	1	63
29	Skinn- og Lærarbeiderforbundet	—	—	—	—	—	—
30	Skog- og Landarbeiderforbundet	44	1 305	—	—	—	—
31	Skotøyarbeiderforbundet	—	—	—	—	1	18
32	Stenindustriarbeiderforbundet	—	—	—	—	—	—
33	Tekstilarbeiderforbundet	1	25	—	—	1	44
34	Telegraf- og Telefonforbundet	—	—	—	—	—	—
35	Tjenestemannslaget	—	—	—	—	—	—
36	Tobakkarbeiderforbundet	—	—	—	—	—	—
37	Tolltjenestemannsforbundet	—	—	—	—	—	—
38	Transportarbeiderforbundet	2	22	1	40	1	21
39	Treindustriarbeiderforbundet	—	—	—	—	1	43
	Tilsammen	112	6 920	7	890	23	765

satt opp. — 1950.

fylke														Løpnr.
Langesund		Notodden		Porsgrunn		Rjukan		Skien		Fylkets byer		Fylket		
Avd.	Medl.	Avd.	Medl.	Avd.	Medl.	Avd.	Medl.	Avd.	Medl.	Avd.	Medl.	Avd.	Medl.	
—	—	—	—	—	—	—	—	1	14	1	14	1	14	1
—	—	1	34	1	62	1	105	2	58	8	348	26	1 041	2
—	—	1	6	1	30	1	17	1	43	5	102	5	102	3
—	—	1	39	1	9	1	2	2	110	6	216	7	240	4
—	—	—	—	1	5	—	—	1	20	3	39	3	39	5
—	—	2	243	2	296	1	32	3	465	10	1 137	23	1 566	6
—	—	1	8	1	23	1	7	1	66	5	127	5	127	7
—	—	1	15	2	74	—	—	1	45	6	193	10	290	8
—	—	—	—	—	—	—	—	1	4	1	4	1	4	9
—	—	—	—	—	—	—	—	1	9	2	51	2	51	10
1	14	2	117	2	284	1	115	1	285	8	853	12	900	11
—	—	1	23	1	56	1	18	1	69	5	185	5	185	12
1	217	1	29	1	502	1	10	1	383	7	1 510	8	1 559	13
—	—	—	—	—	—	—	83	—	—	1	83	1	83	14
—	—	4	1 353	3	723	2	1 293	1	8	12	3 807	18	6 709	15
—	—	—	—	1	7	1	6	1	44	3	57	3	57	16
1	23	1	145	1	191	—	—	5	515	10	1 017	16	1 363	17
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	18
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	19
1	35	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	20
—	—	—	—	1	142	1	33	1	38	3	213	3	213	21
—	—	1	11	1	55	1	6	1	69	5	154	5	154	22
—	—	—	—	—	—	—	—	1	48	1	48	1	48	23
—	—	—	—	1	77	—	—	1	264	2	341	4	397	24
—	—	1	82	—	—	—	—	3	598	4	680	12	1 581	25
—	—	1	15	1	27	1	12	1	22	5	87	5	87	26
—	—	—	—	1	23	—	—	1	47	4	83	6	107	27
—	—	—	—	1	485	—	—	—	—	2	548	2	548	28
—	—	—	—	—	—	—	—	1	23	1	23	1	23	29
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	44	1 305	30
—	—	—	—	1	35	—	—	1	467	3	520	3	520	31
—	—	—	—	—	—	—	—	1	8	1	8	1	8	32
—	—	1	65	—	—	—	—	—	—	2	109	3	134	33
—	—	1	34	1	76	1	20	1	26	4	156	4	156	34
—	—	—	—	—	—	—	—	2	87	2	87	2	87	35
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	36
—	—	—	—	—	—	—	—	1 ¹⁾	34	1	34	1	34	37
1	28	1	129	4	187	1	22	2	296	11	723	13	745	38
—	—	—	—	1	7	—	—	1	7	3	57	3	57	39
5	317	22	2 348	31	3 376	17	1 781	43	4 172	148	13 649	260	20 569	

1) Omfatter stort sett medlemmer fra: Brevik, Langesund, Porsgrunn og Skien.

Tabell V, 1950. (forts.)

Medlemstallet geografisk

Løpenr.	Forbund	9. Aust-Agder			
		Fylkets landdistr.		Arendal	
		Avd.	Medl.	Avd.	Medl.
1	Arbeiderpartiets Presseforbund	—	—	1	7
2	Arbeidsmandsforbundet	17	373	1	50
3	Baker- og Konditorforbundet	—	—	1	44
4	Bekledningsarbeiderforbundet	—	—	1	71
5	Bokbinder- og Kartonnasjearbeiderforbundet	—	—	—	—
6	Bygningsindustriarbeiderforbundet	7	158	2	421
7	Centralforeningen for Boktrykkere	—	—	1	38
8	Elektriker- og Kraftstasjonsforbundet	1	18	2	89
9	Fengselstjenestemannsforbundet	—	—	1	4
10	Gullsmedarbeiderforbundet	—	—	1	50
11	Handels- og Kontorfunksjonærenes Forbund	3	33	1	98
12	Hotell- og Restaurantarbeiderforbundet	—	—	1	27
13	Jern- og Metallarbeiderforbundet	3	104	1	686
14	Jernbaneforbundet	—	—	—	—
15	Kjemisk Industriarbeiderforbund	2	604	2	30
16	Kjøttindustriarbeiderforbundet	—	—	—	—
17	Kommuneforbundet	—	—	4	301
18	Litografisk og Kjemigrafisk Forbund	—	—	—	—
19	Lokomotivmannsforbundet	—	—	—	—
20	Losforbundet	—	—	—	—
21	Maskinistforbundet	—	—	1	181
22	Murerforbundet	—	—	1	47
23	Musikerforbundet	—	—	—	—
24	Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbundet	—	—	1	39
25	Papirindustriarbeiderforbundet	5	285	—	—
26	Politiforbundet	—	—	1	36
27	Postforbundet	—	—	1	23
28	Sjømannsforbundet	—	—	1	743
29	Skinn- og Lærarbeiderforbundet	—	—	—	—
30	Skog- og Landarbeiderforbundet	29	524	—	—
31	Skotøyarbeiderforbundet	—	—	1	5
32	Stenindustriarbeiderforbundet	—	—	—	—
33	Tekstilarbeiderforbundet	1	25	1	78
34	Telegraf- og Telefonforbundet	—	—	1	29
35	Tjenestemannslaget	—	—	—	—
36	Tobakkarbeiderforbundet	—	—	—	—
37	Tolltjenestemannsforbundet	—	—	1	11
38	Transportarbeiderforbundet	2	52	2	119
39	Treindustriarbeiderforbundet	—	—	1	154
	Tilsammen	70	2 176	33	3 381

satt opp — 1950.

fylke												Løpenr.
Grimstad		Lillesand		Risør		Tvedestrand		Fylkets byer		Fylket		
Avd.	Medl.	Avd.	Medl.	Avd.	Medl.	Avd.	Medl.	Avd.	Medl.	Avd.	Medl.	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	1	23	—	—	—	—	1	7	1	7	1
1	9	—	—	1	9	1	11	2	73	19	446	2
1	16	—	—	—	—	—	—	4	73	4	73	3
—	—	—	—	—	—	—	—	2	87	2	87	4
1	59	2	62	1	53	1	9	1	9	1	9	5
1	4	—	—	1	4	1	10	6	595	13	753	6
1	10	—	—	1	9	—	—	4	56	4	56	7
—	—	—	—	—	—	—	—	4	108	5	126	8
—	—	—	—	—	—	—	—	1	4	1	4	9
—	—	—	—	—	—	—	—	1	50	1	50	10
1	20	—	—	1	27	1	8	4	153	7	186	11
—	—	—	—	—	—	—	—	1	27	1	27	12
1	40	1	20	1	130	—	—	4	876	7	980	13
—	—	1	10	—	—	—	—	1	10	1	10	14
—	—	—	—	—	—	—	—	2	30	4	634	15
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	16
1	16	1	14	1	31	1	13	8	375	8	375	17
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	18
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	19
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	20
—	—	—	—	—	—	—	—	1	181	1	181	21
1	12	—	—	—	—	—	—	2	59	2	59	22
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	23
1	114	—	—	1	7	—	—	3	160	3	160	24
—	—	—	—	1	175	1	29	2	204	7	489	25
—	—	—	—	—	—	—	—	1	36	1	36	26
1	8	—	—	—	—	—	—	2	31	2	31	27
—	—	—	—	1	31	—	—	2	774	2	774	28
—	—	—	—	1	12	—	—	1	12	1	12	29
1	16	—	—	—	—	—	—	1	16	30	540	30
—	—	—	—	—	—	—	—	1	5	1	5	31
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	32
1	18	—	—	—	—	—	—	2	96	3	121	33
—	—	—	—	—	—	—	—	1	29	1	29	34
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	35
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	36
—	—	—	—	—	—	—	—	1	11	1	11	37
—	—	—	—	—	—	—	—	1	18	3	137	38
—	—	—	—	1	27	1	9	3	190	3	190	39
13	342	6	129	12	515	8	107	72	4 474	142	6 650	

Tabell V, 1950 (forts.)

Medlemstallet geografisk

Løpenr.	Forbund	10. Vest-	
		Fylkets landdistr.	
		Avd.	Medl.
1	Arbeiderpartiets Presseforbund	—	—
2	Arbeidsmandsforbundet	16	518
3	Baker- og Konditorforbundet	1	5
4	Bekledningsarbeiderforbundet	—	—
5	Bokbinder- og Kartonnasjearbeiderforbundet	—	—
6	Bygningsindustriarbeiderforbundet	4	327
7	Centralforeningen for Boktrykkere	—	—
8	Elektriker- og Kraftstasjonsforbundet	1	22
9	Fengselstjenestemannsforbundet	—	—
10	Gullsmedarbeiderforbundet	—	—
11	Handels- og Kontorfunksjonærenes Forbund	1	12
12	Hotell- og Restaurantarbeiderforbundet	—	—
13	Jern- og Metallarbeiderforbundet	6	98
14	Jernbaneforbundet	—	—
15	Kjemisk Industriarbeiderforbund	—	—
16	Kjøttindustriarbeiderforbundet	—	—
17	Kommuneforbundet	1	44
18	Litografisk og Kjemigrafisk Forbund	—	—
19	Lokomotivmannsforbundet	—	—
20	Losforbundet	—	—
21	Maskinistforbundet	—	—
22	Murerforbundet	—	—
23	Musikerforbundet	—	—
24	Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbundet	1	10
25	Papirindustriarbeiderforbundet	2	562
26	Politiforbundet	—	—
27	Postforbundet	—	—
28	Sjømannsforbundet	—	—
29	Skinn- og Lærarbeiderforbundet	1	119
30	Skog- og Landarbeiderforbundet	1	8
31	Skotøyarbeiderforbundet	—	—
32	Stenindustriarbeiderforbundet	—	—
33	Tekstilarbeiderforbundet	3	450
34	Telegraf- og Telefonforbundet	—	—
35	Tjenestemannslaget	—	—
36	Tobakkarbeiderforbundet	—	—
37	Tolltjenestemannsforbundet	—	—
38	Transportarbeiderforbundet	2	41
39	Treindustriarbeiderforbundet	3	96
	Tilsammen	43	2 312

satt opp — 1950.

Agder fylke													Løpenr.
Farsund		Flekkefjord		Kristiansand		Mandal		Fylkets byer		Fylket			
Avd.	Medl.	Avd.	Medl.	Avd.	Medl.	Avd.	Medl.	Avd.	Medl.	Avd.	Medl.		
—	—	—	—	1	9	—	—	1	9	1	9	1	
—	—	2	9	1	79	—	—	4	177	20	695	2	
1	15	1	15	1	64	1	8	4	102	5	107	3	
—	—	—	—	1	101	1	20	2	121	2	121	4	
—	—	—	—	1	28	1	11	2	39	2	39	5	
1	60	1	95	3	1 135	2	232	7	1 522	11	1 849	6	
1	4	1	11	1	83	1	7	4	105	4	105	7	
—	—	—	—	1	179	2	94	3	273	4	295	8	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10	
—	—	1	24	1	302	1	21	3	347	4	359	11	
—	—	—	—	1	23	1	14	2	37	2	37	12	
1	14	1	75	1	838	1	275	4	1 202	10	1 300	13	
—	—	—	—	3) 11	1 157	—	—	11	1 157	11	1 157	14	
—	—	—	—	4	920	—	—	4	920	4	920	15	
—	—	1	8	1	24	—	—	2	32	2	32	16	
1	51	1	32	7	544	1	70	10	697	11	741	17	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	18	
—	—	—	—	3) 1	165	—	—	1	165	1	165	19	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	20	
—	—	—	—	1	259	—	—	1	259	1	259	21	
—	—	—	—	1	71	—	—	1	71	1	71	22	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	23	
—	—	—	—	1	116	—	—	1	116	2	126	24	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	562	25	
—	—	—	—	1	51	1	19	2	70	2	70	26	
—	—	1	20	1	60	—	—	2	80	2	80	27	
—	—	—	—	1	315	—	—	2	627	2	627	28	
1	312	2	152	2	64	—	—	4	216	5	335	29	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	30	
—	—	—	—	1	9	—	—	1	9	1	9	31	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	32	
—	—	—	—	1	100	1	163	2	263	5	713	33	
—	—	—	—	3	187	—	—	3	187	3	187	34	
—	—	—	—	1	28	—	—	1	28	1	28	35	
—	—	—	—	1	86	—	—	1	86	1	86	36	
—	—	—	—	1	22	—	—	1	22	1	22	37	
—	—	1	10	2	262	2	29	5	301	7	342	38	
—	—	1	61	1	80	1	12	3	153	6	249	39	
6	456	14	512	56	7 361	18	1 064	94	9 393	137	11 705		

3) Omfatter medlemmer fra fylkene: Aust- og Vest-Agder. 3) Omfatter medlemmer fra fylkene: Telemark, Aust- og Vest-Agder.

Tabell V, 1950 (forts.)

Medlemstallet geografisk

Løpnr.	Forbund	11. Rogaland			
		Fylkets landdistr.		Egersund	
		Avd.	Medl.	Avd.	Medl.
1	Arbeiderpartiets Presseforbund	—	—	—	—
2	Arbeidsmandsforbundet	16	934	2	97
3	Baker- og Konditorforbundet	1	23	1	20
4	Bekledningsarbeiderforbundet	1	14	1	4
5	Bokbinder- og Kartonnasjearbeiderforbundet	—	—	—	—
6	Bygningsindustriarbeiderforbundet	4	115	1	100
7	Centralforeningen for Boktrykkere	—	—	—	—
8	Elektriker- og Kraftstasjonsforbundet	2	21	—	—
9	Fengselstjenestemannsforbundet	2	84	—	—
10	Gullsmedarbeiderforbundet	—	—	—	—
11	Handels- og Kontorfunksjonærenes Forbund	5	133	1	22
12	Hotell- og Restaurantarbeiderforbundet	—	—	—	—
13	Jern- og Metallarbeiderforbundet	6	851	1	21
14	Jernbaneforbundet	—	—	—	—
15	Kjemisk Industriarbeiderforbund	3	174	2	315
16	Kjøttindustriarbeiderforbundet	1	10	1	20
17	Kommuneforbundet	5	94	1	51
18	Litografisk og Kjemigrafisk Forbund	—	—	—	—
19	Lokomotivforbundet	—	—	—	—
20	Losforbundet	—	—	—	—
21	Maskinistforbundet	—	—	—	—
22	Murerforbundet	—	—	—	—
23	Musikerforbundet	—	—	—	—
24	Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbundet	3	78	1	2
25	Papirindustriarbeiderforbundet	—	—	—	—
26	Politiforbundet	—	—	—	—
27	Postforbundet	—	—	—	—
28	Sjømannsforbundet	—	—	1	23
29	Skinn- og Lærarbeiderforbundet	—	—	—	—
30	Skog- og Landarbeiderforbundet	—	—	—	—
31	Skotøyarbeiderforbundet	—	—	1	3
32	Stenindustriarbeiderforbundet	—	—	—	—
33	Tekstilarbeiderforbundet	5	599	1	39
34	Telegraf- og Telefonforbundet	—	—	—	—
35	Tjenestemannslaget	1	37	—	—
36	Tobakkarbeiderforbundet	—	—	—	—
37	Tolltjenestemannsforbundet	—	—	—	—
38	Transportarbeiderforbundet	2	87	2	33
39	Treindustriarbeiderforbundet	2	150	1	61
	Tilsammen	59	3 404	18	811

satt opp — 1950.

fylke.														Løpnr.
Haugesund		Kopervik		Sandnes		Sauda		Stavanger		Fylkets byer		Fylket		
Avd.	Medl.	Avd.	Medl.	Avd.	Medl.	Avd.	Medl.	Avd.	Medl.	Avd.	Medl.	Avd.	Medl.	
1	5	—	—	—	—	—	—	1	12	2	17	2	17	1
2	74	—	—	1	21	1	45	2	121	8	358	24	1 292	2
1	51	1	15	1	27	1	11	1	195	6	319	7	342	3
1	103	1	31	1	277	—	—	1	470	5	885	6	899	4
—	—	—	—	—	—	—	—	1	164	1	164	1	164	5
1	356	1	28	1	684	1	82	5	1 476	10	2 726	14	2 841	6
1	52	—	—	—	—	—	—	1	230	2	282	2	282	7
1	42	—	—	1	51	1	35	1	240	4	368	6	389	8
—	—	—	—	—	—	—	—	1	4	1	4	3	88	9
1	5	—	—	—	—	—	—	1	44	2	49	2	49	10
1	204	—	—	1	44	1	25	1	946	5	1 241	10	1 374	11
1	30	—	—	1	4	—	—	1	106	3	140	3	140	12
1	823	—	—	1	614	—	—	4	2 351	7	3 809	13	4 660	13
1	38	—	—	—	—	—	—	12	841	13	879	13	879	14
2	79	1	20	1	5	1	856	8	898	15	2 173	18	2 347	15
1	45	—	—	1	38	1	3	1	141	5	247	6	257	16
5	424	—	—	1	74	1	54	7	1 098	15	1 701	20	1 795	17
—	—	—	—	—	—	—	—	1	197	1	197	1	197	18
—	—	—	—	—	—	—	—	1 ¹⁾	124	1	124	1	124	19
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	20
1	401	—	—	—	—	—	—	1	404	2	805	2	805	21
1	59	—	—	1	44	1	12	2	170	5	285	5	285	22
1	15	—	—	—	—	—	—	1	71	2	86	2	86	23
1	261	1	221	1	50	—	—	4	1 638	8	2 172	11	2 250	24
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	25
1	32	—	—	1	10	—	—	3	150	5	192	5	192	26
1	42	—	—	—	—	—	—	1	131	2	173	2	173	27
1	2 392	—	—	—	—	1	190	1	1 039	4	3 644	4	3 644	28
—	—	—	—	—	—	—	—	1	40	1	40	1	40	29
—	—	—	—	—	—	—	—	1	10	1	10	1	10	30
—	—	—	—	1	54	—	—	1	71	3	128	3	128	31
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	32
—	—	1	30	1	326	—	—	—	—	3	395	8	994	33
1	47	—	—	—	—	—	—	3	231	4	278	4	278	34
—	—	—	—	—	—	—	—	1	121	1	121	2	158	35
—	—	—	—	—	—	—	—	1	24	1	24	1	24	36
1	29	—	—	—	—	—	—	1	49	2	78	2	78	37
2	569	1	17	2	108	—	—	2	907	9	1 634	11	1 721	38
1	23	—	—	1	83	—	—	1	305	4	472	6	622	39
33	6 201	7	362	19	2 514	10	1 313	76	15 019	163	26 220	222	29 624	

1) Omfatter medlemmer fra fylkene Vest-Agder og Rogaland.

Tabell V, 1950 (forts.)

Medlemstallet geografisk

Løpenr.	Forbund	12. Hordaland					
		Fylkets landdistr.		Odda		Voss	
		Avd.	Medl.	Avd.	Medl.	Avd.	Medl.
1	Arbeiderpartiets Presseforbund	—	—	—	—	—	—
2	Arbeidsmandsforbundet	27	858	—	—	—	—
3	Baker- og Konditorforbundet	2	35	1	16	1	18
4	Bekleddningsarbeiderforbundet	5	408	1	2	1	12
5	Bokbinder- og Kartonnasjearb.forbundet	—	—	—	—	—	—
6	Bygningsindustriarbeiderforbundet	8	465	1	248	2	276
7	Centralforeningen for Boktrykkere	—	—	1	5	—	—
8	Elektriker- og Kraftstasjonsforbundet	3	73	1	128	1	19
9	Fengselstjenestemannsforbundet	1	22	—	—	—	—
10	Gullsjømedarbeiderforbundet	—	—	—	—	—	—
11	Handels- og Kontorfunksjonærenes Forbund	9	126	1	134	1	74
12	Hotell- og Restaurantarbeiderforbundet	—	—	—	—	—	—
13	Jern- og Metallarbeiderforbundet	17	664	1	20	1	114
14	Jernbaneforbundet	1	52	—	—	—	—
15	Kjemisk Industriarbeiderforbund	17	1 448	2	1 208	—	—
16	Kjøttindustriarbeiderforbundet	—	—	—	—	1	21
17	Kommuneforbundet	17	978	1	142	1	59
18	Litografisk og Kjemigrafisk Forbund	—	—	—	—	—	—
19	Lokomotivmannsforbundet	—	—	—	—	—	—
20	Losforbundet	—	—	—	—	—	—
21	Maskinistforbundet	—	—	—	—	—	—
22	Murerforbundet	—	—	1	14	1	28
23	Musikerforbundet	—	—	1	12	—	—
24	Nærings- og Nytelsesmiddelarb.forbundet	19	1 125	—	—	1	7
25	Papirindustriarbeiderforbundet	2	253	—	—	—	—
26	Politiforbundet	—	—	1	8	—	—
27	Postforbundet	—	—	—	—	—	—
28	Sjømannsforbundet	1	75	1	73	—	—
29	Skin- og Lærarbeiderforbundet	3	169	—	—	—	—
30	Skog- og Landarbeiderforbundet	—	—	—	—	—	—
31	Skotøyarbeiderforbundet	—	—	—	—	1	7
32	Stenindustriarbeiderforbundet	—	—	—	—	—	—
33	Tekstilarbeiderforbundet	12	2 570	—	—	1	127
34	Telegraf- og Telefonforbundet	—	—	—	—	—	—
35	Tjenestemannslaget	1	21	—	—	—	—
36	Tobakkarbeiderforbundet	—	—	—	—	—	—
37	Tolltjenestemannsforbundet	—	—	—	—	—	—
38	Transportarbeiderforbundet	3	67	1	33	1	28
39	Treindustriarbeiderforbundet	21	697	1	43	1	42
	Tilsammen	169	10 106	16	2 086	15	832

satt opp — 1950.

fylke				14. Sogn og Fjordane fylke												Løpenr.
Fylkets byer		Fylket		13. Bergen		Fylkets landdistr.		Florø		Fylkets byer		Fylket				
Avd.	Medl.	Avd.	Medl.	Avd.	Medl.	Avd.	Medl.	Avd.	Medl.	Avd.	Medl.	Avd.	Medl.			
—	—	—	—	1	12	1	3	—	—	—	—	1	3	1		
—	—	27	858	2	295	26	1 043	—	—	—	—	26	1 043	2		
2	34	4	69	1	609	1	25	—	—	—	—	1	25	3		
2	14	7	422	2	2 096	2	30	—	—	—	—	2	30	4		
—	—	—	—	1	301	—	—	—	—	—	—	—	—	5		
3	524	11	989	7	3 216	9	376	1	40	1	40	10	416	6		
1	5	1	5	1	418	1	7	—	—	—	—	1	7	7		
2	147	5	220	1	363	3	172	—	—	—	—	3	172	8		
—	—	1	22	1	18	—	—	—	—	—	—	—	—	9		
—	—	—	—	2	311	—	—	—	—	—	—	—	—	10		
2	208	11	334	3	2 626	6	203	1	41	1	41	7	244	11		
—	—	—	—	3	574	2	43	—	—	—	—	2	43	12		
2	134	19	798	10	4 129	8	440	1	10	1	10	9	450	13		
—	—	1	52 ¹⁾	12	1 837	—	—	—	—	—	—	—	—	14		
2	1 208	19	2 656	2	455	7	1 474	1	26	1	26	8	1 500	15		
1	21	1	21	1	144	—	—	—	—	—	—	—	—	16		
2	201	19	1 179	20	4 626	9	244	1	29	1	29	10	273	17		
—	—	—	—	1	102	—	—	—	—	—	—	—	—	18		
—	—	—	—	²⁾ 1	213	—	—	—	—	—	—	—	—	19		
—	—	—	—	²⁾ 1	176	—	—	—	—	—	—	—	—	20		
—	—	—	—	1	1 006	—	—	—	—	—	—	—	—	21		
2	42	2	42	2	402	—	—	—	—	—	—	—	—	22		
1	12	1	12	1	154	—	—	—	—	—	—	—	—	23		
1	7	20	1 132	6	1 192	4	313	1	71	1	71	5	384	24		
—	—	2	253	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	25		
1	8	1	8	2	289	1	11	1	7	1	7	2	18	26		
—	—	—	—	1	269	—	—	—	—	—	—	—	—	27		
1	73	2	148	1	3 396	1	54	—	—	—	—	1	54	28		
—	—	3	169	2	209	—	—	—	—	—	—	—	—	29		
—	—	—	—	1	23	3	84	—	—	—	—	3	84	30		
1	7	1	7	2	373	2	148	—	—	—	—	2	148	31		
—	—	—	—	1	29	—	—	—	—	—	—	—	—	32		
1	127	13	2 697	1	736	3	51	—	—	—	—	3	51	33		
—	—	—	—	7	709	—	—	—	—	—	—	—	—	34		
—	—	1	21	2	122	—	—	—	—	—	—	—	—	35		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	36		
—	—	—	—	1	99	—	—	—	—	—	—	—	—	37		
2	61	5	128	2	2 806	7	260	1	20	1	20	8	280	38		
2	85	23	782	3	326	7	114	1	24	1	24	8	138	39		
31	2 918	200	13 024	109	34 661	103	5 095	9	268	9	268	112	5 363			

¹⁾ Omfatter medlemmer fra fylkene: Bergen, Hordaland samt Sogn og Fjordane. ²⁾ Omfatter medlemmer fra fylkene Bergen, Hordaland, Sogn og Fjordane samt Buskerud. ³⁾ Omfatter 7 underavdelinger med medlemmer fra: Bergen, Trondheim, Bodø, Brønnøysund, Hammerfest og Tromsø.

Tabell V, 1950 (forts.)

Medlemstallet geografisk

Løpentr.	Forbund	15. Møre	
		Fylkets landdistr.	
		Avd.	Medl.
1	Arbeiderpartiets Presseforbund	—	—
2	Arbeidsmandsforbundet	39	1 818
3	Baker- og Konditorforbundet	1	7
4	Bekledningsarbeiderforbundet	22	721
5	Bokbinder- og Kartonnasjearbeiderforbundet	—	—
6	Bygningsindustriarbeiderforbundet	19	485
7	Centralforeningen for Boktrykkere	—	—
8	Elektriker- og Kraftstasjonsforbundet	6	98
9	Fengselstjenestemannsforbundet	—	—
10	Gullsmedarbeiderforbundet	—	—
11	Handels- og Kontorfunksjonærenes Forbund	10	128
12	Hotell- og Restaurantarbeiderforbundet	—	—
13	Jern- og Metallarbeiderforbundet	16	581
14	Jernbaneforbundet	—	—
15	Kjemisk Industriarbeiderforbund	15	427
16	Kjøttindustriarbeiderforbundet	2	32
17	Kommuneforbundet	4	154
18	Litografisk og Kjemigrafisk Forbund	—	—
19	Lokomotivmannsforbundet	—	—
20	Losforbundet	—	—
21	Maskinistforbundet	—	—
22	Murerforbundet	—	—
23	Musikerforbundet	—	—
24	Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbundet	7	149
25	Papirindustriarbeiderforbundet	1	29
26	Politiforbundet	—	—
27	Postforbundet	—	—
28	Sjømannsforbundet	4	212
29	Skinn- og Lærarbeiderforbundet	—	—
30	Skog- og Landarbeiderforbundet	2	17
31	Skotøyarbeiderforbundet	3	110
32	Stenindustriarbeiderforbundet	1	19
33	Tekstilarbeiderforbundet	4	288
34	Telegraf- og Telefonforbundet	—	—
35	Tjenestemannslaget	4	165
36	Tobakkarbeiderforbundet	—	—
37	Tolltjenestemannsforbundet	—	—
38	Transportarbeiderforbundet	6	71
39	Treindustriarbeiderforbundet	27	855
	Tilsammen	193	6 366

satt opp — 1950.

og Romsdal fylke.

Ålesund		Kristiansund		Molde		Fylkets byer		Fylket		Løpnr.
Avd.	Medl.	Avd.	Medl.	Avd.	Medl.	Avd.	Medl.	Avd.	Medl.	
1	6	1	4	1	5	3	15	3	15	1
3	145	3	62	—	—	6	207	45	2 025	2
1	67	1	45	1	23	3	135	4	142	3
2	175	1	232	1	400	4	807	26	1 528	4
1	6	—	—	—	—	1	6	1	6	5
1	309	2	615	1	224	4	1 148	23	1 633	6
1	34	1	42	1	22	3	98	3	98	7
1	46	1	91	2	51	4	188	10	286	8
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10
1	238	1	312	1	52	3	602	13	730	11
—	—	1	73	1	73	2	146	2	146	12
1	323	1	237	1	191	3	751	19	1 332	13
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	14
2	94	2	44	—	—	4	138	19	565	15
1	21	1	23	1	11	3	55	5	87	16
4	332	2	327	3	196	9	855	13	1 009	17
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	18
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	19
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	20
1	345	1	82	—	—	2	427	2	427	21
1	31	2	69	1	29	4	129	4	129	22
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	23
4	317	2	207	1	33	7	557	14	706	24
—	—	—	—	—	—	—	—	1	29	25
1	41	1	26	1	11	3	78	3	78	26
1	65	1	57	1	24	3	146	3	146	27
1	824	1	260	—	—	2	1 084	6	1 296	28
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	29
1	13	1	13	1	14	1	14	3	31	30
—	—	—	—	1	6	2	26	5	136	31
—	—	—	—	1	6	1	6	2	25	32
—	—	1	39	1	29	2	68	6	356	33
2	91	1	93	1	31	4	215	4	215	34
—	—	2	30	—	—	2	30	6	195	35
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	36
1	4	1	9	—	—	2	13	2	13	37
2	437	4	674	3	119	9	1 230	15	1 301	38
1	33	1	25	1	38	3	96	30	951	39
36	3 997	37	3 691	26	1 582	99	9 270	292	15 636	

Tabell V, 1950 (forts.)

Medlemstallet geografisk

Løpnr.	Forbund	16. Sør-Trøndelag					
		Fylkets landdistr.		Røros		Trondheim	
		Avd.	Medl.	Avd.	Medl.	Avd.	Medl.
1	Arbeiderpartiets Presseforbund	—	—	—	—	1	15
2	Arbeidsmandsforbundet	14	1 758	3	246	6	377
3	Baker- og Konditorforbundet	—	—	—	—	1	324
4	Bekledningsarbeiderforbundet	2	13	1	16	2	506
5	Bokbinder- og Kartonnasjearb.forbundet	—	—	—	—	1	84
6	Bygningsindustriarbeiderforbundet	12	482	2	104	8	1 856
7	Centralforeningen for Boktrykkere	1	10	1	9	1	236
8	Elektriker- og Kraftstasjonsforbundet	3	50	—	—	1	291
9	Fengselstjenestemannsforbundet	—	—	—	—	1	31
10	Gullsmedarbeiderforbundet	—	—	—	—	1	32
11	Handels- og Kontorfunksjonærenes Forbund .	16	406	1	78	2	1 511
12	Hotell- og Restaurantarbeiderforbundet	—	—	1	16	3	641
13	Jern- og Metallarbeiderforbundet	6	173	1	36	2	2 289
14	Jernbaneforbundet	1	161	—	—	1) ¹⁾ 12	3 332
15	Kjemisk Industriarbeiderforbund	7	307	—	—	1	402
16	Kjøttindustriarbeiderforbundet	1	11	—	—	1	245
17	Kommuneforbundet	12	813	1	36	15	2 333
18	Litografisk og Kjemigrafisk Forbund	—	—	—	—	1	64
19	Lokomotivmannsforbundet	—	—	—	—	2) ²⁾ 1	352
20	Losforbundet	—	—	—	—	—	—
21	Maskinistforbundet	—	—	—	—	1	310
22	Murerforbundet	—	—	—	—	2	259
23	Musikerforbundet	—	—	—	—	1	142
24	Nærings- og Nytelsesmiddelarb.forbundet	6	258	—	—	8	1 462
25	Papirindustriarbeiderforbundet	1	450	—	—	—	—
26	Politiforbundet	—	—	—	—	2	174
27	Postforbundet	—	—	1	9	1	218
28	Sjømannsforbundet	1	62	—	—	1	878
29	Skinn- og Lærarbeiderforbundet	2	23	—	—	1	30
30	Skog- og Landarbeiderforbundet	23	748	1	82	1	53
31	Skotøyarbeiderforbundet	1	44	—	—	1	144
32	Stenindustriarbeiderforbundet	3	104	—	—	1	8
33	Tekstilarbeiderforbundet	1	10	1	83	1	120
34	Telegraf- og Telefonforbundet	—	—	—	—	2	568
35	Tjenestemannslaget	—	—	—	—	2	307
36	Tobakkarbeiderforbundet	—	—	—	—	—	—
37	Tolltjenestemannsforbundet	—	—	—	—	1	50
38	Transportarbeiderforbundet	5	194	—	—	3	1 598
39	Treindustriarbeiderforbundet	—	—	—	—	1	109
	Tilsammen	118	6 077	14	715	91	21 351

¹⁾ Omfatter medlemmer fra fylkene: Sør- og Nord-Trøndelag. ²⁾ Omfatter medlemmer fra fylkene: Sør-Trøndelag, Nord-Trøndelag og Nordland.

satt opp — 1950.

fylke				17. Nord-Trøndelag fylke												Løpnr.
Fylkets byer		Fylket		Fylkets landdistr.		Levanger		Namsos		Steinkjær		Fylkets byer		Fylket		
Avd.	Medl.	Avd.	Medl.	Avd.	Medl.	Avd.	Medl.	Avd.	Medl.	Avd.	Medl.	Avd.	Medl.	Avd.	Medl.	
1	15	1	15	—	—	—	—	1	3	—	—	1	3	1	3	1
9	623	23	2 381	13	873	1	14	1	68	2	49	4	131	17	1004	2
1	324	1	324	3	54	1	22	—	—	1	48	2	70	5	124	3
3	522	5	535	—	—	—	—	1	33	1	39	2	72	2	72	4
1	84	1	84	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5
10	1 960	22	2 442	17	809	2	145	2	415	3	464	7	1024	24	1833	6
2	245	3	255	—	—	1	7	1	16	1	12	3	35	3	35	7
1	291	4	341	1	8	—	—	1	51	1	179	2	230	3	238	8
1	31	1	31	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9
1	32	1	32	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10
3	1 589	19	1 995	18	360	1	82	1	96	1	98	3	276	21	636	11
4	657	4	657	—	—	—	—	—	—	1	43	1	43	1	43	12
3	2 325	9	2 498	6	131	1	49	1	14	1	108	3	171	9	302	13
12	3 332	13	3 493	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	14
1	402	8	709	6	592	1	2	—	—	—	—	1	2	7	594	15
1	245	2	256	—	—	—	1 37	1	22	1	28	3	87	3	87	16
16	2 369	28	3 182	6	151	1	134	1	109	2	150	4	393	10	544	17
1	64	1	64	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	18
1	352	1	352	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	19
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	20
1	310	1	310	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	21
2	259	2	259	—	—	—	—	1	37	1	68	2	105	2	105	22
1	142	1	142	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	23
8	1 462	14	1 720	6	193	1	62	1	46	1	30	3	138	9	331	24
—	—	1	450	5	375	—	—	—	—	—	—	—	—	5	375	25
2	174	2	174	—	—	—	—	1	12	1	14	2	26	2	26	26
2	227	2	227	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	27
1	878	2	940	1	22	—	—	1	49	—	—	1	49	2	71	28
1	30	3	53	1	12	—	—	—	—	—	—	—	—	1	12	29
2	135	25	883	65	1 853	1	18	1	6	1	21	3	45	68	1898	30
1	144	2	188	2	35	—	—	1	15	—	—	1	15	3	50	31
1	8	4	112	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	32
2	203	3	213	5	231	1	30	1	61	—	—	2	91	7	322	33
2	568	2	568	—	—	—	—	1	35	—	—	1	35	1	35	34
2	307	2	307	—	—	—	—	—	—	1	66	1	66	1	66	35
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	36
1	50	1	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	37
3	1 598	8	1 792	7	174	1	8	1	38	3	127	5	173	12	347	38
1	109	1	109	3	74	1	46	—	—	—	—	1	46	4	120	39
105	22066	223	28143	165	5 947	15	656	20	1126	23	1544	58	3326	223	9273	

Tabell V, 1950 (forts.)

Medlemstallet geografisk

Løpentr.	Forbund	18. Nordland			
		Fylkets landdistr.		Bodø	
		Avd.	Medl.	Avd.	Medl.
1	Arbeiderpartiets Presseforbund	—	—	1	4
2	Arbeidsmandsforbundet	92	4 371	3	216
3	Baker- og Konditorforbundet	—	30	1	25
4	Bekledningsarbeiderforbundet	1	47	1	4
5	Bokbinder- og Kartonnasjearbeiderforbundet	—	—	—	—
6	Bygningsindustriarbeiderforbundet	11	567	1	325
7	Centralforeningen for Boktrykkere	2	32	1	30
8	Elektriker- og Kraftstasjonsforbundet	4	151	1	71
9	Fengselstjenestemannsforbundet	—	—	1	4
10	Gullsmedarbeiderforbundet	—	—	—	—
11	Handels- og Kontorfunksjonærenes Forbund	15	422	1	321
12	Hotell- og Restaurantarbeiderforbundet	2	6	1	70
13	Jern- og Metallarbeiderforbundet	10	421	1	127
14	Jernbaneforbundet	1	47	—	—
15	Kjemisk Industriarbeiderforbund	9	562	—	—
16	Kjøttindustriarbeiderforbundet	—	—	1	7
17	Kommuneforbundet	11	313	3	382
18	Litografisk og Kjemigrafisk Forbund	—	—	—	—
19	Lokomotivmannsforbundet	—	—	—	—
20	Losforbundet	—	—	—	—
21	Maskinistforbundet	—	—	1	79
22	Murerforbundet	—	—	1	68
23	Musikerforbundet	—	—	—	—
24	Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbundet	5	331	1	162
25	Papirindustriarbeiderforbundet	—	—	—	—
26	Politiforbundet	—	—	1	21
27	Postforbundet	2	74	—	—
28	Sjømannsforbundet	1	6	1	131
29	Skin- og Lærarbeiderforbundet	—	—	—	—
30	Skog- og Landarbeiderforbundet	6	155	1	10
31	Skotøyarbeiderforbundet	—	—	—	—
32	Stenindustriarbeiderforbundet	1	47	—	—
33	Tekstilarbeiderforbundet	2	41	—	—
34	Telegraf- og Telefonforbundet	1	89	1	51
35	Tjenestemannslaget	1	59	1	47
36	Tobakkarbeiderforbundet	—	—	—	—
37	Tolltjenestemannsforbundet	—	—	1	5
38	Transportarbeiderforbundet	15	634	2	163
39	Treindustriarbeiderforbundet	4	63	—	—
	Tilsammen	198	8 468	28	2 323

satt opp — 1950.

fylke																Løpnr.
Brønnøysund		Mo		Mosjøen		Narvik		Sandnessjøen		Svolvær		Fylkets byer		Fylket		
Avd.	Medl.	Avd.	Medl.	Avd.	Medl.	Avd.	Medl.	Avd.	Medl.	Avd.	Medl.	Avd.	Medl.	Avd.	Medl.	
—	—	—	—	—	—	1	5	—	—	—	—	2	9	2	9	1
—	—	3	563	2	121	1	7	1	11	—	—	10	918	102	5 289	2
—	—	1	7	1	22	1	19	—	—	1	20	5	93	7	123	3
—	—	—	—	—	—	1	48	—	—	—	—	2	52	3	99	4
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5
1	24	1	492	1	119	2	235	1	27	1	60	8	1282	19	1 849	6
—	—	—	—	—	—	1	18	—	—	1	12	3	60	5	92	7
—	—	1	48	—	—	—	—	1	11	1	38	4	168	8	319	8
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	4	1	—	9
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10
1	54	2	145	1	50	1	261	1	17	1	71	8	919	23	1 341	11
—	—	—	25	—	—	1	84	—	—	—	—	3	179	5	185	12
—	—	1	30	1	20	1	23	1	27	1	66	6	293	16	714	13
—	—	—	—	—	—	12	580	—	—	—	—	12	580	13	627	14
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	57	1	57	10	619	15
—	—	1	8	1	10	1	11	—	—	1	5	5	41	5	41	16
1	14	1	107	1	113	1	463	1	43	1	70	9	1192	20	1 505	17
—	—	—	—	—	—	2	119	—	—	—	—	2	119	2	119	18
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	19
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	79	1	79	20
—	—	1	60	1	17	1	56	—	—	—	—	4	201	4	201	21
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	22
1	10	1	5	1	45	—	—	—	—	—	—	4	222	9	553	23
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	24
—	—	1	24	—	—	1	37	—	—	1	7	4	89	4	89	25
—	—	—	—	—	—	1	10	—	—	—	—	1	10	3	84	26
1	53	—	—	—	—	1	449	1	110	1	59	5	802	6	808	27
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	28
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	10	7	165	29
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	30
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	47	31
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	41	32
—	—	—	—	3	97	—	—	—	—	1	30	5	178	6	267	33
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	47	2	106	34
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	35
—	—	—	—	—	—	1	25	—	—	—	—	2	30	2	30	36
2	47	1	21	1	29	3	726	—	—	4	184	13	1170	28	1 804	37
—	—	—	—	—	—	1	15	—	—	—	—	1	15	5	78	38
7	202	16	1 535	14	643	35	3191	7	246	16	679	123	8819	321	17287	39

Tabell V, 1950 (forts.)

Medlemstallet geografisk

Løpenr.	Forbund	19. Troms							
		Fylkets landdistr.		Harstad		Tromsø		Fylkets byer	
		Avd.	Medl.	Avd.	Medl.	Avd.	Medl.	Avd.	Medl.
1	Arbeiderpartiets Presseforb.	—	—	1	4	1	9	2	13
2	Arbeidsmandsforbundet	26	1 203	2	47	1	50	3	97
3	Baker- og Konditorforbundet ...	—	—	1	17	1	29	2	46
4	Bekledningsarbeiderforbundet...	—	—	—	—	1	10	1	10
5	Bokbinder- og Kart.arb.forb.....	—	—	—	—	—	—	—	—
6	Bygningsindustriarbeiderforb. ..	12	395	1	189	2	584	3	773
7	Centraf. for Boktrykkere	—	—	1	7	1	36	2	43
8	Elektriker- og Kraftst.forb.	2	22	1	16	—	—	1	16
9	Fengselstjenestemannsforb.	—	—	—	—	—	—	—	—
10	Gullsmedarb.forbundet	—	—	—	—	—	—	—	—
11	Handels- og Kontorfunksj. Forb.	8	80	1	68	1	262	2	330
12	Hotell- og Restaurantarb.forb. ..	1	14	1	12	1	50	2	62
13	Jern- og Metallarb.forbundet ...	8	158	1	283	1	181	2	464
14	Jerbaneforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—
15	Kjemisk Industriarbeiderforb. ..	3	142	1	58	1	102	2	160
16	Kjøttindustriarb.forbundet	—	—	1	71	1	16	2	87
17	Kommuneforbundet	6	127	1	145	1	381	2	526
18	Litogr. og Kjemigr. Forbund	—	—	—	—	—	—	—	—
19	Lokomotivmannsforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—
20	Losforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—
21	Maskinistforbundet	—	—	—	—	1	110	1	110
22	Murerforbundet	—	—	1	17	1	30	2	47
23	Musikerforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—
24	Nærings- og Nytelsesm.arb.forb..	2	20	1	90	1	182	2	272
25	Papirindustriarb.forbundet	—	—	—	—	—	—	—	—
26	Politiforbundet	—	—	1	21	1	38	2	59
27	Postforbundet	—	—	—	—	1	48	1	48
28	Sjømannsforbundet	—	—	1	65	1	435	2	500
29	Skinn- og Lærarb.forbundet	—	—	—	—	1	25	1	25
30	Skog- og Landarb.forbundet	—	—	—	—	—	—	—	—
31	Skotøyarbeiderforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—
32	Stenindustriarbeiderforbundet ..	—	—	—	—	1	4	1	4
33	Tekstilarbeiderforbundet	2	77	1	16	—	—	1	16
34	Telegraf- og Telefonforbundet ..	—	—	2	145	1	66	3	211
35	Tjenestemannslaget	—	—	—	—	1	39	1	39
36	Tobakkarbeiderforbundet	—	—	—	—	—	—	—	—
37	Tolltjenestemannsforbundet	1	7	1	7	1	9	2	16
38	Transportarbeiderforbundet	13	234	3	189	3	259	6	448
39	Treindustriarbeiderforbundet ...	—	—	—	—	—	—	—	—
	Tilsammen	84	2 479	24	1 467	27	2 955	51	4 422

Tabell V, 1950 (forts.)

Medlemstallet geografisk

Løpenr.	Forbund	Svalbard	
		Avd.	Medl.
1	Arbeiderpartiets Presseforbund	—	—
2	Arbeidsmandsforbundet	2	439
3	Baker- og Konditorforbundet	—	—
4	Bekledningsarbeiderforbundet	—	—
5	Bokbinder- og Kartonnasjearbeiderforbundet	—	—
6	Bygningsindustriarbeiderforbundet	—	—
7	Centralforeningen for Boktrykkere	—	—
8	Elektriker- og Kraftstasjonsforbundet	—	—
9	Fengselstjenestemannsforbundet	—	—
10	Gullsmedarbeiderforbundet	—	—
11	Handels- og Kontorfunksjonærenes Forbund	—	—
12	Hotell- og Restaurantarbeiderforbundet	—	—
13	Jern- og Metallarbeiderforbundet	—	—
14	Jernbaneforbundet	—	—
15	Kjemisk Industriarbeiderforbund	—	—
16	Kjøttindustriarbeiderforbundet	—	—
17	Kommuneforbundet	—	—
18	Litografisk og Kjemigrafisk Forbund	—	—
19	Lokomotivmannsforbundet	—	—
20	Losforbundet	—	—
21	Maskinistforbundet	—	—
22	Murerforbundet	—	—
23	Musikerforbundet	—	—
24	Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbundet	—	—
25	Papirindustriarbeiderforbundet	—	—
26	Politiforbundet	—	—
27	Postforbundet	—	—
28	Sjømannsforbundet	—	—
29	Skin- og Lærarbeiderforbundet	—	—
30	Skog- og Landarbeiderforbundet	—	—
31	Skotøyarbeiderforbundet	—	—
32	Stenindustriarbeiderforbundet	—	—
33	Tekstilarbeiderforbundet	—	—
34	Telegraf- og Telefonforbundet	—	—
35	Tjenestemannslaget	—	—
36	Tobakkarbeiderforbundet	—	—
37	Tolltjenestemannsforbundet	—	—
38	Transportarbeiderforbundet	—	—
39	Treindustriarbeiderforbundet	—	—
	Tilsammen	2	439

satt opp — 1950.

Utlandet		Direkte medlemmer	Byene		Land-distriktene		Lands-omfattende avdelinger		I alt		Leper.
Avd.	Medl.	Medl.	Avd.	Medl.	Avd.	Medl.	Avd.	Medl.	Avd.	Medl.	
—	—	22	30	298	1	3	—	—	31	323	1
—	—	172	83	5 853	430	20 735	—	—	515	27 199	2
—	—	—	59	3 777	18	272	—	—	77	4 049	3
—	—	2	61	12 873	47	1 781	—	—	108	14 656	4
—	—	11	26	3 967	6	183	—	—	32	4 161	5
—	—	10	149	38 450	288	13 859	—	—	437	52 319	6
—	—	—	50	4 794	7	69	—	—	57	4 863	7
—	—	71	59	5 940	69	1 610	—	—	128	7 621	8
—	—	9) 14	10	422	6	158	—	—	16	676	9
—	—	96	15	1 299	—	—	—	—	15	1 313	10
—	—	165	80	25 248	163	3 699	—	—	243	29 112	11
—	—	58	47	5 756	12	232	—	—	59	6 046	12
—	—	—	98	44 541	143	9 308	—	—	241	53 849	13
—	—	—	97	20 889	4	261	4	87	105	21 237	14
—	—	22	74	18 210	103	12 044	—	—	177	30 276	15
—	—	25	43	2 382	9	118	—	—	52	2 525	16
—	—	93	196	38 733	151	7 093	—	—	347	45 919	17
—	—	—	7	1 086	—	—	—	—	7	1 086	18
—	—	—	9	2 237	—	—	—	—	9	2 237	19
—	—	—	4	502	—	—	—	—	4	502	20
—	—	—	20	5 811	—	—	—	—	20	5 811	21
—	—	—	59	4 614	11	231	—	—	70	4 845	22
—	—	—	15	1 501	—	—	—	—	15	1 501	23
—	—	10	77	12 964	95	3 217	—	—	172	16 191	24
—	—	—	34	6 332	68	10 773	—	—	102	17 105	25
—	—	2	53	2 504	2	58	—	—	55	2 564	26
—	—	268	36	2 495	14	379	—	—	50	3 142	27
—	—	—	33	26 263	9	431	—	—	52	37 694	28
—	—	—	3	1 890	14	557	—	—	41	2 450	29
—	—	—	40	1 346	638	22 840	—	—	678	24 186	30
—	—	—	27	4 761	13	449	—	—	40	5 210	31
—	—	13	10	300	33	977	—	—	43	1 290	32
—	—	—	37	6 255	57	5 834	—	—	94	12 089	33
—	—	—	60	5 701	6	504	1	446	67	6 651	34
—	—	—	28	3 079	12	402	2	326	42	3 807	35
—	—	—	4	1 344	—	—	—	—	4	1 344	36
—	—	39	21	989	2	10	1	16	24	1 054	37
—	—	29	112	20 619	107	3 126	—	—	219	23 774	38
—	—	—	52	4 431	105	3 334	—	—	157	7 765	39
10	11 000	1 125	1 942	350456	2 643	124547	8	875	4 605	488442	

1) Herav 4 grupper. 2) Herav 8 grupper. 3) 4 hovedavdelinger oppdelt i 12 underavdelinger. 4) Herav 32 grupper, 5) Herav 2 grupper. 6) Omfatter direkte og passive medlemmer.

Tabell VI, 1950.

Fylkesvis fordeling av fagforeninger med kvinnelige

	Forbund	1. Østfold fylke			2. Akershus fylke		
		Ant. avd.	Medl. i alt	Herav kv.	Ant. avd.	Medl. i alt	Herav kv.
1.	Arbeiderpartiets Presseforbund	2	12	2	—	—	—
2.	Arbeidsmandsforbundet	1	18	18	3	488	90
3.	Baker- og Konditorforbundet	—	—	—	—	—	—
4.	Bekledningsarbeiderforbundet	11	1 180	1 043	4	416	398
5.	Bokbinder- og Kartonnasjearb.forb. . .	4	657	353	1	5	3
6.	Bygningsindustriarbeiderforbundet . . .	1	213	23	1	84	6
7.	Centralforeningen for Boktrykkere . . .	5	197	30	2	21	5
8.	Elektriker- og Kraftstasjonsforbundet .	3	192	6	—	—	—
9.	Fengselstjenestemannsforbundet	—	—	—	—	—	—
10.	Gullsmedarbeiderforbundet	—	—	—	—	—	—
11.	Handels- og Kontorfunksj.'s Forbund .	8	1 774	974	10	484	289
12.	Hotell- og Restaurantarbeiderforbundet	4	105	102	1	18	16
13.	Jern- og Metallarbeiderforbundet	10	4 749	328	7	979	152
14.	Jernbaneforbundet	—	—	—	—	—	—
15.	Kjemisk Industriarbeiderforbund	10	3 887	1 060	9	900	272
16.	Kjøttindustriarbeiderforbundet	—	—	—	—	—	—
17.	Kommuneforbundet	15	1 794	619	24	1 523	622
18.	Litografisk og Kjemigrafisk Forbund . .	1	18	10	—	—	—
19.	Lokomotivmannsforbundet	—	—	—	—	—	—
20.	Losforbundet	—	—	—	—	—	—
21.	Maskinistforbundet	—	—	—	—	—	—
22.	Murerforbundet	—	—	—	—	—	—
23.	Musikerforbundet	1	60	1	—	—	—
24.	Nærings- og Nytelsesmid.arb.forbundet	8	927	352	3	146	54
25.	Papirindustriarbeiderforbundet	10	3 726	330	3	731	145
26.	Politiforbundet	2	88	3	1	47	3
27.	Postforbundet	—	—	—	—	—	—
28.	Sjømannsforbundet	—	—	—	—	—	—
29.	Skin- og Lærarbeiderforbundet	5	423	170	1	26	1
30.	Skog- og Landarbeiderforbundet	6	171	20	15	711	62
31.	Skotøyarbeiderforbundet	3	1 549	683	2	57	30
32.	Stenindustriarbeiderforbundet	—	—	—	—	—	—
33.	Tekstilarbeiderforbundet	7	1 082	690	6	162	104
34.	Telegraf- og Telefonforbundet	3	159	52	2	123	55
35.	Tjenestemannslaget	1	75	25	2	56	17
36.	Tobakkarbeiderforbundet	—	—	—	—	—	—
37.	Tolltjenestemannsforbundet	—	—	—	—	—	—
38.	Transportarbeiderforbundet	—	—	—	—	—	—
39.	Treindustriarbeiderforbundet	4	323	51	2	23	11
	Tilsammen	127	23 379	6 945	99	7 000	2 335

medlemmer innenfor de ulike forbund — 1950.

3. Oslo			4. Hedmark fylke			5. Oppland fylke			6. Buskerud fylke			
Ant. avd.	Medl. i alt	Herav kv.	Ant. avd.	Medl. i alt	Herav kv.	Ant. avd.	Medl. i alt	Herav kv.	Ant. avd.	Medl. i alt	Herav kv.	
1	88	12	—	—	—	—	—	—	1	16	1	1
2	740	703	1	221	13	1	474	4	1	350	1	2
3	1 096	57	—	—	—	—	—	—	1	139	27	3
4	5 011	4 199	6	354	334	5	482	442	7	668	614	4
4	2 196	1 424	1	18	13	2	21	14	4	363	183	5
2	415	116	—	—	—	1	26	9	—	—	—	6
1	2 607	438	2	80	2	3	89	7	2	155	23	7
1	344	137	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8
1	290	26	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9
2	620	87	—	—	—	—	—	—	1	20	2	10
9	11 347	5 741	23	1 103	393	18	725	287	15	1 387	617	11
5	3 073	1 717	5	167	145	2	116	85	5	249	216	12
10	9 772	1 118	1	560	16	4	2 094	663	5	2 993	156	13
4	4 475	460	2	658	50	—	—	—	3	2 629	239	14
4	3 138	1 316	2	121	36	3	422	58	—	2 067	472	15
2	953	128	1	58	7	2	41	9	—	—	—	16
30	14 867	5 512	22	1 327	511	11	741	241	17	1 501	570	17
2	679	100	—	—	—	—	—	—	1	26	4	18
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	19
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	20
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	21
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	22
1	776	66	1	38	2	1	18	1	—	—	—	23
8	4 181	1 514	10	441	100	16	245	63	5	308	81	24
—	—	—	2	441	44	3	419	41	20	3 312	382	25
1	917	53	2	31	3	2	39	4	2	43	3	26
1	1 064	80	—	—	—	—	—	—	—	—	—	27
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	28
3	716	363	1	32	29	—	—	—	4	238	73	29
3	146	14	18	1 781	108	7	246	10	6	171	16	30
1	1 192	389	2	191	87	2	59	19	3	289	136	31
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	32
4	2 706	1 922	5	62	41	5	393	280	7	895	641	33
6	1 483	699	3	263	86	2	229	70	1	195	13	34
8	1 874	1 081	1	55	17	1	33	10	1	50	18	35
1	1 181	738	—	—	—	—	—	—	—	—	—	36
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	37
1	5 732	104	1	166	1	—	—	—	1	363	4	38
5	1 268	128	1	128	3	1	270	66	3	425	48	39
130	84 947	30 442	113	8 296	2 041	92	7 182	2 383	124	18 852	4 540	

Tabell VI, 1950 (forts.)

Fylkesvis fordeling av fagforeninger med kvinnelige

	Forbund	7. Vestfold fylke			8. Telemark fylke		
		Ant. avd.	Medl. i alt	Herav kv.	Ant. avd.	Medl. i alt	Herav kv.
1.	Arbeiderpartiets Presseforbund	1	4	1	1	14	1
2.	Arbeidsmandsforbundet	2	37	37	1	49	9
3.	Baker- og Konditorforbundet	—	—	—	—	—	—
4.	Bekledningsarbeiderforbundet	6	404	367	6	238	234
5.	Bokbinder- og Kartonnasjearb.forb. . .	4	248	150	3	39	31
6.	Bygningsindustriarbeiderforbundet . .	1	213	6	1	202	3
7.	Centralforeningen for Boktrykkere . .	3	128	21	5	127	20
8.	Elektriker- og Kraftstasjonsforbundet .	—	—	—	1	47	10
9.	Fengselstjenestemannsforbundet	—	—	—	—	—	—
10.	Gullsmedarbeiderforbundet	1	146	27	2	51	7
11.	Handels- og Kontorfunksj.'s Forbund .	8	562	281	11	886	491
12.	Hotell- og Restaurantarbeiderforbundet	4	126	118	5	185	163
13.	Jern- og Metallarbeiderforbundet . . .	3	3 606	69	3	972	43
14.	Jernbaneforbundet	—	—	—	—	—	—
15.	Kjemisk Industriarbeiderforbund	5	749	109	11	5 993	483
16.	Kjøttindustriarbeiderforbundet	—	—	—	—	—	—
17.	Kommuneforbundet	11	1 483	463	14	1 197	422
18.	Litografisk og Kjemigrafisk Forbund . .	—	—	—	—	—	—
19.	Lokomotivmannsforbundet	—	—	—	—	—	—
20.	Losforbundet	—	—	—	—	—	—
21.	Maskinistforbundet	—	—	—	—	—	—
22.	Murerforbundet	—	—	—	—	—	—
23.	Musikerforbundet	1	42	3	—	—	—
24.	Nærings- og Nytelsesmid.arb.forbundet	9	547	217	4	397	113
25.	Papirindustriarbeiderforbundet	3	416	74	5	1 164	60
26.	Politiforbundet	—	—	—	1	11	2
27.	Postforbundet	—	—	—	—	—	—
28.	Sjømannsforbundet	—	—	—	—	—	—
29.	Skinn- og Lærarbeiderforbundet	1	32	3	—	—	—
30.	Skog- og Landarbeiderforbundet	2	32	2	1	15	8
31.	Skotøyarbeiderforbundet	3	303	162	3	520	288
32.	Stenindustriarbeiderforbundet	—	—	—	—	—	—
33.	Tekstilarbeiderforbundet	3	318	124	3	134	93
34.	Telegraf- og Telefonforbundet	3	86	33	4	156	66
35.	Tjenestemannslaget	1	78	40	2	87	29
36.	Tobakkarbeiderforbundet	1	53	33	—	—	—
37.	Tolltjenestemannsforbundet	—	—	—	—	—	—
38.	Transportarbeiderforbundet	—	—	—	1	194	1
39.	Treindustriarbeiderforbundet	2	47	13	—	—	—
	Tilsammen	78	9 660	2 353	88	12 678	2 577

medlemmer innenfor de ulike forbund — 1950.

9. Aust-Agder fylke			10. Vest-Agder fylke			11. Rogaland fylke			12. Hordaland fylke			
Ant. avd.	Medl. i alt	Herav kv.	Ant. avd.	Medl. i alt	Herav kv.	Ant. avd.	Medl. i alt	Herav kv.	Ant. avd.	Herav i alt	Herav kv.	
1	7	1	1	9	1	1	12	1	—	—	—	1
1	18	18	1	11	11	1	49	49	—	—	—	2
—	—	—	—	—	—	1	195	6	—	—	—	3
2	87	80	2	121	102	6	899	660	7	422	272	4
1	9	4	2	39	31	1	164	109	—	—	—	5
—	—	—	1	315	26	1	684	16	—	—	—	6
2	48	8	1	83	7	2	282	28	1	5	1	7
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9
1	50	16	—	—	—	1	44	9	—	—	—	10
6	171	95	4	359	149	9	1 347	717	11	334	214	11
1	27	12	2	37	36	3	140	122	—	—	—	12
2	706	55	2	1 113	20	7	2 821	290	1	114	16	13
—	—	—	2	472	59	2	384	40	—	—	—	14
2	30	19	1	43	25	9	1 930	500	4	1 133	46	15
—	—	—	—	—	—	1	141	6	—	—	—	16
6	345	110	9	575	261	15	1 493	443	14	799	272	17
—	—	—	—	—	—	1	197	52	—	—	—	18
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	19
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	20
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	21
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	22
—	—	—	—	—	—	2	86	2	—	—	—	23
3	160	77	2	126	12	11	2 250	1 268	17	941	551	24
1	57	12	1	433	40	—	—	—	2	253	60	25
1	36	1	1	51	1	2	134	8	—	—	—	26
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	27
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	28
1	12	9	3	271	40	1	40	25	1	78	1	29
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	30
—	—	—	—	—	—	2	125	45	—	—	—	31
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	32
3	121	108	5	713	372	8	994	525	13	2 697	1 305	33
1	29	7	3	187	9	4	278	38	—	—	—	34
1	28	2	—	—	—	1	121	22	1	21	4	35
—	—	—	1	86	62	1	24	16	—	—	—	36
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	37
—	—	—	—	—	—	3	1 203	86	—	—	—	38
—	—	—	1	80	3	2	388	42	1	43	4	39
36	1 941	634	45	5 124	1 267	98	16 425	5 125	73	6 840	2 746	

Tabell VI, 1950 (forts.)

Fylkesvis fordeling av fagforeninger med kvinnelige

	Forbund	13. Bergen			14. Sogn og Fjordane fylke		
		Ant. avd.	Medl. i alt	Herav kv.	Ant. avd.	Medl. i alt	Herav kv.
1.	Arbeiderpartiets Presseforbund	1	12	1	—	—	—
2.	Arbeidsmandsforbundet	1	255	189	2	155	23
3.	Baker- og Konditorforbundet	1	609	105	—	—	—
4.	Bekledningsarbeiderforbundet	2	2 096	1 913	2	30	29
5.	Bokbinder- og Kartonnasjearb.forb. . .	1	301	224	—	—	—
6.	Bygningsindustriarbeiderforbundet . .	—	—	—	—	—	—
7.	Centralforeningen for Boktrykkere . .	1	418	78	1	7	1
8.	Elektriker- og Kraftstasjonsforbundet .	—	—	—	—	—	—
9.	Fengselstjenestemannsforbundet	1	18	2	—	—	—
10.	Gullsmedarbeiderforbundet	2	311	8	—	—	—
11.	Handels- og Kontorfunksj.'s Forbund .	2	2 586	1 553	7	244	103
12.	Hotell- og Restaurantarbeiderforbundet	3	574	421	2	43	40
13.	Jern- og Metallarbeiderforbundet	4	1 250	180	1	181	1
14.	Jernbaneforbundet	2	360	90	—	—	—
15.	Kjemisk Industriarbeiderforbund	2	455	123	1	646	7
16.	Kjøttindustriarbeiderforbundet	—	—	—	—	—	—
17.	Kommuneforbundet	12	3 076	1 383	8	256	111
18.	Litografisk og Kjemigrafisk Forbund . .	1	102	25	—	—	—
19.	Lokomotivmannsforbundet	—	—	—	—	—	—
20.	Losforbundet	—	—	—	—	—	—
21.	Maskinistforbundet	—	—	—	—	—	—
22.	Murerforbundet	—	—	—	—	—	—
23.	Musikerforbundet	1	154	9	—	—	—
24.	Nærings- og Nytelsesmid.arb.forbundet	5	1 042	423	5	384	249
25.	Papirindustriarbeiderforbundet	—	—	—	—	—	—
26.	Politiforbundet	2	289	7	1	11	2
27.	Postforbundet	—	—	—	—	—	—
28.	Sjømannsforbundet	—	—	—	—	—	—
29.	Skin- og Lærarbeiderforbundet	2	209	17	—	—	—
30.	Skog- og Landarbeiderforbundet	—	—	—	—	—	—
31.	Skotøyarbeiderforbundet	1	334	150	1	138	22
32.	Stenindustriarbeiderforbundet	—	—	—	—	—	—
33.	Tekstilarbeiderforbundet	1	736	479	1	27	11
34.	Telegraf- og Telefonforbundet	4	302	98	—	—	—
35.	Tjenestemannslaget	2	122	45	—	—	—
36.	Tobakkarbeiderforbundet	—	—	—	—	—	—
37.	Tolltjenestemannsforbundet	—	—	—	—	—	—
38.	Transportarbeiderforbundet	1	2 273	43	—	—	—
39.	Treindustriarbeiderforbundet	1	33	26	—	—	—
	Tilsammen	56	17 917	7 592	32	2 122	599

medlemmer innenfor de ulike forbund — 1950.

15. Møre og Romsdal fylke			16. Sør-Trøndelag fylke			17. Nord-Trøndelag fylke			18. Nordland fylke			
Ant. avd.	Medl. i alt	Herav kv.	Ant. avd.	Medl. i alt	Herav kv.	Ant. avd.	Medl. i alt	Herav kv.	Ant. avd.	Medl. i alt	Herav kv.	
—	—	—	1	15	2	—	—	—	—	—	—	1
1	9	9	2	177	131	5	702	60	4	399	31	2
1	23	1	1	324	30	—	—	—	—	—	—	3
26	1 528	1 190	5	535	456	2	72	62	3	99	85	4
1	6	4	1	84	62	—	—	—	—	—	—	5
—	—	—	2	94	2	—	—	—	1	492	1	6
2	76	8	3	255	40	3	35	8	5	92	13	7
—	—	—	1	291	13	—	—	—	—	—	—	8
—	—	—	1	31	3	—	—	—	—	—	—	9
—	—	—	1	32	2	—	—	—	—	—	—	10
12	711	293	18	1 964	1 054	21	636	323	22	1 309	595	11
2	146	138	4	657	550	1	43	43	5	185	170	12
1	66	5	2	2 180	119	3	224	27	1	69	2	13
—	—	—	3	1 197	140	—	—	—	2	135	25	14
3	165	6	3	507	223	3	113	20	3	136	13	15
1	23	2	2	256	42	1	37	8	2	13	7	16
9	838	267	22	2 626	874	10	544	185	19	1 481	457	17
—	—	—	1	64	21	—	—	—	—	—	—	18
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	19
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	20
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	21
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	22
—	—	—	1	142	12	—	—	—	—	—	—	23
10	610	357	12	1 695	875	9	523	116	8	354	137	24
—	—	—	1	450	26	1	149	1	—	—	—	25
2	52	5	2	174	11	1	12	2	3	82	8	26
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	27
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	28
—	—	—	2	38	8	—	—	—	—	—	—	29
1	5	2	5	199	20	8	339	57	1	10	6	30
2	75	19	2	188	67	3	50	12	—	—	—	31
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	32
6	356	200	2	203	133	7	322	179	2	41	29	33
4	215	21	2	568	163	1	35	10	4	141	17	34
3	104	8	1	273	65	1	66	28	1	47	10	35
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	36
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	37
5	984	190	2	1 239	35	—	—	—	3	171	8	38
2	124	18	1	109	6	2	79	11	—	—	—	39
94	6 116	2 743	106	16 567	5 185	82	3 981	1 152	89	5 256	1 614	

Tabell VI, 1950 (forts.)

Fylkesvis fordeling av fagforeninger med kvinnelige

	Forbund	19. Troms fylke			20. Finnmark fylke		
		Ant. avd.	Medl. i alt	Herav kv.	Ant. avd.	Medl. i alt	Herav kv.
1.	Arbeiderpartiets Presseforbund	—	—	—	—	—	—
2.	Arbeidsmandsforbundet	1	14	14	1	22	2
3.	Baker- og Konditorforbundet	—	—	—	—	—	—
4.	Beklekningsarbeiderforbundet	1	10	10	—	—	—
5.	Bokbinder- og Kartonnasjearb.forb. . .	—	—	—	—	—	—
6.	Bygningsindustriarbeiderforbundet . . .	—	—	—	1	194	1
7.	Centralforeningen for Boktrykkere . . .	1	36	3	1	18	6
8.	Elektriker- og Kraftstasjonsforbundet . .	—	—	—	—	—	—
9.	Fengselstjenestemannsforbundet	—	—	—	—	—	—
10.	Gullsmedarbeiderforbundet	—	—	—	—	—	—
11.	Handels- og Kontorfunksj.'s Forbund . .	9	406	161	7	270	114
12.	Hotell- og Restaurantarbeiderforbundet .	3	76	71	2	21	19
13.	Jern- og Metallarbeiderforbundet	—	—	—	—	—	—
14.	Jernbaneforbundet	—	—	—	—	—	—
15.	Kjemisk Industriarbeiderforbund	1	102	13	1	127	26
16.	Kjøttindustriarbeiderforbundet	2	87	11	—	—	—
17.	Kommuneforbundet	7	621	193	6	398	99
18.	Litografisk og Kjemigrafisk Forbund . .	—	—	—	—	—	—
19.	Lokomotivmannsforbundet	—	—	—	—	—	—
20.	Losforbundet	—	—	—	—	—	—
21.	Maskinistforbundet	—	—	—	—	—	—
22.	Murerforbundet	—	—	—	—	—	—
23.	Musikerforbundet	—	—	—	—	—	—
24.	Nærings- og Nytelsesmid.arb.forbundet .	4	292	139	—	—	—
25.	Papirindustriarbeiderforbundet	—	—	—	—	—	—
26.	Politiforbundet	1	38	3	2	38	6
27.	Postforbundet	—	—	—	—	—	—
28.	Sjømannsforbundet	—	—	—	—	—	—
29.	Skinn- og Lærarbeiderforbundet	—	—	—	—	—	—
30.	Skog- og Landarbeiderforbundet	—	—	—	—	—	—
31.	Skotøyarbeiderforbundet	—	—	—	—	—	—
32.	Stenindustriarbeiderforbundet	—	—	—	—	—	—
33.	Tekstilarbeiderforbundet	3	93	47	—	—	—
34.	Telegraf- og Telefonforbundet	3	211	35	2	100	23
35.	Tjenestemannslaget	1	39	10	1	49	20
36.	Tobakkarbeiderforbundet	—	—	—	—	—	—
37.	Tolltjenestemannsforbundet	—	—	—	—	—	—
38.	Transportarbeiderforbundet	1	7	1	4	168	11
39.	Treindustriarbeiderforbundet	—	—	—	—	—	—
	Tilsammen	38	2 032	711	28	1 405	327

medlemmer innenfor de ulike forbund — 1950.

Landsomfattende avdelinger og avde- linger på Svalbard			Direkte medlemmer		Tilsammen			
Ant. avd.	Medl. i alt	Herav kvi.	Medl. i alt	Herav kv.	Antall avdelinger i alt	Medlemmer i alt	Herav kvinner	
—	—	—	—	—	11	189	23	1
2	439	33	—	—	34	4 627	1 445	2
—	—	—	—	—	8	2 386	226	3
—	—	—	—	—	107	14 652	12 490	4
—	—	—	11	8	32	4 161	2 613	5
—	—	—	—	—	13	2 932	209	6
—	—	—	—	—	46	4 759	747	7
—	—	—	—	—	6	874	166	8
—	—	—	—	—	3	339	31	9
—	—	—	—	—	11	1 274	158	10
—	—	—	165	58	230	28 770	14 502	11
—	—	—	58	51	59	6 046	4 235	12
—	—	—	—	—	67	34 449	3 260	13
—	—	—	—	—	20	10 310	1 103	14
—	—	—	—	—	85	22 664	4 827	15
—	—	—	—	—	14	1 609	220	16
—	—	—	93	13	281	37 578	13 628	17
—	—	—	—	—	7	1 086	212	18
—	—	—	—	—	—	—	—	19
—	—	—	—	—	—	—	—	20
—	—	—	—	—	—	—	—	21
—	—	—	—	—	—	—	—	22
—	—	—	—	—	9	1 316	96	23
—	—	—	—	—	149	15 569	6 698	24
—	—	—	—	—	52	11 551	1 215	25
—	—	—	—	—	29	2 093	125	26
—	—	—	—	—	1	1 064	80	27
—	—	—	—	—	1)	1)	1)	28
—	—	—	—	—	25	2 115	739	29
—	—	—	—	—	73	3 826	325	30
—	—	—	—	—	30	5 070	2 109	31
—	—	—	—	—	—	—	—	32
—	—	—	—	—	91	12 055	7 283	33
1	446	175	—	—	53	5 206	1 670	34
—	—	—	—	—	30	3 178	1 451	35
—	—	—	—	—	4	1 344	849	36
—	—	—	—	—	—	—	—	37
—	—	—	—	—	23	12 500	484	38
—	—	—	—	—	28	3 340	430	39
3	885	208	327	130	1 631	258 932	83 649	

1) Forbundet spesifiserer ikke mannlige og kvinnelige medlemmer.

Tabell VII, 1950.

Fagblader — 1950
(Utkommer 1. januar — 31. desember.)

	Forbund	Fagbladenes navn	Antall nummer i 1950 ¹⁾	Gj.sn. opplag i 1950	Gj.sn. antall sider pr. nummer i 1950
1	Arbeidernes faglige Landsorganisasjon	Fri Fagbevegelse	12	24 700	31
2	Arbeiderpartiets Presseforbund	Hovedorganet	4	500	—
3	Arbeidsmandsforbundet	Arbeidsmannen	8 (4)	25 000	26
4	Baker og Konditorforbundet	Norsk Baker- og Konditorforbunds Fagbl.	12	4 500	—
5	Bekledningsarbeiderforbundet	Tekstil — Bekledning ²⁾	²⁾ 8	14 784	²⁾ 21
6	Bokbinder- og Kartonnasjearb.forbundet...	Fagbladet	12	4 400	16
7	Bygningsindustriarbeiderforbundet	Bygningsarbeideren	9 (3)	56 000	36
8	Centralforeningen for Boktrykkere.....	Typografiske Meddelelser	26	5 250	11
9	Elektriker- og Kraftstasjonsforbundet	Elektrikeren	9	7 519	—
10	Fengselstjenestemannsforbundet	Fengselsmannen	6 (6)	1 000	8
11	Gullsmedarbeiderforbundet	Gullsmedarbeideren	6	1 450	16
12	Handels- og Kontorfunksjonærenes Forb. ...	Handels- og Kontorfunksjonæren	7	33 000	—
13	Hotell- og Restaurantarbeiderforbundet....	Restaurant- og Hotellfunksjonæren	12	5 730	17
14	Jern- og Metallarbeiderforbundet	Jern- og Metallarbeideren	10 (2)	52 050	33
15	Jernbaneforbundet.....	Jernbanemanden	19 (1)	23 500	8
16	Kjemisk Industriarbeiderforbund	Fabrikkarbeideren	10 (2)	30 000	32
17	Kjøttindustriarbeiderforbundet	Kjøttindustriarbeideren	11 (1)	2 600	12
18	Kommuneforbundet	Norsk Kommuneforbunds Fagblad.....	8 (4)	46 250	27
		Frisørenes Fagblad.....	6	2 100	20

19	Litografisk og Kjemigrafisk Forbund	Norsk Litografia	6	1 300	12
20	Lokomotivmannsforbundet	Lokomotivmannstidende	12	2 800	12
21	Losforbundet	Losen	12	700	12
22	Maskinistforbundet	Norsk Maskin-Tidende	12	6 300	40
23	Murerforbundet	Norsk Murerforbunds Fagblad	10 (2)	5 600	—
24	Musikerforbundet	Norsk Musikerblad	11	1 800	—
25	Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforb. . .	Næringsmiddelarbeideren	11 (1)	16 250	17
26	Papirindustriarbeiderforbundet	Papirarbeideren	10 (2)	16 500	16
27	Politiforbundet	Norsk Politiblad	23 (1)	3 200	24
28	Postforbundet	Postmannen	12	4 000	20
29	Sjømannsforbundet	Norsk Sjømannsforbunds Medlemsblad	³⁾ 12	11 800	46
30	Skin- og Lærarbeiderforbunder	Lærarbeideren	4	2 900	—
31	Skog- og Landarbeiderforbundet	Skog- og Landarbeideren	10 (2)	25 690	19
32	Skotøyarbeiderforbundet	Skotøyarbeideren	10 (2)	5 600	16
33	Stenindustriarbeiderforbundet	— —	—	—	—
34	Tekstilarbeiderforbundet	Tekstil — Bekledning ²⁾	²⁾ —	12 075	²⁾ —
35	Telegraf- og Telefonforbundet	T. T.	10	7 500	—
36	Tjenestemannslaget	Norsk Tjenestemannsblad	5 (1)	3 500	23
37	Tobakkarbeiderforbundet	Tobakkarbeideren	4 (1)	1 600	12
38	Tolltjenestemannsforbundet	Tolderen	11 (1)	1 500	—
39	Transportarbeiderforbundet	Transportarbeideren	9 (1)	24 000	16
40	Treindustriarbeiderforbundet	Treindustriarbeideren	12	8 800	48
		Tilsammen	401	503 748	—

Tabell VIII.

Oversikt over godkjente

Forbund Fag - industri - bedrift	Antall arbeidere berørt av kon- flikten		Konfliktens varighet		Antall tapte dager	
	I alt	Org.	Fra	Til	Løpende dager	Arbeids- dager
<i>Norsk Bekledningsarbeider- forbund.</i>						
1. Annette Negård's systue, Tynset	—	—	7/6-50	Pågår	—	—
2. Alma Wadel's systue, Flekkefjord	25	17	30/4-51	2/6-51	34	442
3. Lars Hansens Konfek- sjonsfabrikk, Fosna Konfeksjonsfabrikk A/S, Kristiansund Oljekledefa- brikk A/S, Offenberg & Co. A/S, Kristiansund	316	²)204	9/4-51	21/4-51	13	2 448
4. Lars Hansens Konfeksjons- fabrikk, Fosna Konfeksjonsfa- brikk A/S, Kristiansund	240	²)163	24/4-51	25/4-51	2	242
<i>Norges Handels- og Kon- torfunksjonæters forbund.</i>						
5. Askim Gummivare- fabrikk, Askim	43	18	1/5-51	26/5-51	26	342

¹) Refusjon ikke hevet ved årets utgang. ²) De øvrige organiserte ved bedriften fikk ikke utbetalt stønad

konflikter i 1951.

Refusjon utbetalt av L.O. ved årets utgang Kr.	Konfliktens årsak	Konfliktens karakter	Konfliktens resultat
-	Krav om opprettelse av overenskomst og inntagelse av oppsagte syersker. Arbeidsgiveren har reist sak mot forbundet.	Streik	Ikke avgjort ved årets utgang.
1) -	Arbeidsgiveren forlangte nedsettelse av akkordsatsene.	Lockout	Arbeidernes krav imøtekommet.
1) -	På grunn av strømmangel oppnåddes ikke enighet om kompensasjon for forskjøvet og forkortet arbeidstid. To av bedriftene innanket saken for Arbeidsretten.	Streik	Arbeidsretten erklærte streiken for ulovlig, men mente at arbeiderne hadde krav på full overtidbetaling etter tariffen for arbeid utført utenfor den ordinære arbeids tid, når der ikke forelå annen avtale.
1) -	Bedriften ville ikke betale tariffens overtidssatser for forskjøvet arbeidstid og ikke sette arbeidet i gang uten særavtale. Arbeiderne henviste til Arbeidsrettens dom som forutsatte forhandlinger mellom hovedorganisasjonene.	Lockout	Bedriften fikk strøm og arbeidet ble satt i gang på ordinær arbeidstid.
288.00	Krav om opprettelse av overenskomst for arbeidsledere og teknikere. Arbeidsgiverne nektet, og forlangte at nyansatte arbeidsledere skulle forplikte seg til å stå utenfor fagbevegelsen.	Streik	Partene ble enige om å avblåse konflikten. Tvistespørsmålene ble behandlet i et nedsatt utvalg oppnevnt av partene. Utvalgets innstilling forelå i august 1951.

Tabell VIII, (forts.).

Oversikt over godkjente

Forbund Fag - industri - bedrift	Antall arbeidere berørt av kon- flikten		Konfliktens varighet		Antall tapte dager	
	I alt	Org.	Fra	Til	Løpende dager	Arbeids- dager
6. Narcisse Parfymeri, Oslo	2	2	2/4-51	28/4-51	27	48
7. Kristine Quale, Hauge- sund	2	2	1/5-51	3/6-51	34	50
8. Urnaker J. Flækøy, Lille- hammer	1	1	15/8-51	31/8-51	17	15
<i>Norsk Jern- og Metallarbei- derforbund.</i>						
9. Norsk Armatur- og me- tallvarefabrikk, Nesttun pr. Bergen	20	20	5/1-51	24/1-51	20	²⁾ 323
<i>Norsk Kjemisk Industri- arbeiderforbund.</i>						
10. Askim Gummivarefabrikk, Askim	1 280	1 280	19/5-51	28/5-51	10	²⁾ 4 498
<i>Norsk Treindustriarbeider- forbund.</i>						
11. Bergens Møbelsnekker- mesterlaug, Bergen	147	147	13/9-51	3/11-51	52	²⁾ 7 644
12. Kåre Østengen Trevare- fabrikk, Gjerdrum	15	9	25/5-51	16/6-51	23	²⁾ 178
Tilsammen	2 091	1 863	-	-	-	16 230

¹⁾ Refusjon ikke hevet ved årets utgang. ²⁾ De øvrige organiserte ved bedriftene fikk ikke utbetalt stønad.

³⁾ Oppgitt av forbundet på grunnlag av utbetalt understøttelse.

konflikter i 1951.

Refusjon utbetalt av L.O. ved årets utgang Kr.	Konfliktens årsak	Konfliktens karakter	Konfliktens resultat
34.00	Krav om opprettelse av overens- komst.	Streik	Overenskomst ble opp- rettet.
40.00	Krav om opprettelse av overens- komst.	Streik	Overenskomst ble opp- rettet.
8.00	Krav om opprettelse av overens- komst.	Streik	Overenskomst ble opp- rettet.
188.00	Krav om opprettelse av overens- komst. Forhandlinger og megling ført uten resultat.	Streik	Overenskomst ble opp- rettet.
3 630.50	Konflikten i Norges Handels- og Kontorfunksjonærers Forbund om opprettelse av overenskomst for arbeidsledere og teknikere.	Sympati- streik	Konflikten avblåst. Se for øvrig Norges Han- dels- og Kontorfunk- sjonærers Forbund.
6 405.00	Revisjon av overenskomsten.	Streik	Arbeidernes krav ble i det vesentligste imøtekommet.
1) -	Revisjon av overenskomsten. Det var bl. a. liten akkordfortjeneste ved bedriften og forbundet for- langte nye akkordpriser.	Streik	Arbeidernes krav ble imøtekommet. Ma- skinsnekkerne fikk 11 øre pr. time i til- legg.
10 593.50			

